

Vedlegg 1

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

17/1212-4

09.05.2017

Videre arbeid med grenseendringer

Vi viser til brev 3. mars 2017 med informasjon om videre prosess for kommuner som skal slå seg sammen. Departementet varslet at vi ville komme tilbake med et nytt brev etter fremleggelsen av proposisjon om endringer i kommunestrukturen med informasjon om bl.a. hvordan prosessene med grensejusteringer vil bli lagt opp.

Grensejusteringer

Departementet har tidligere formidlet til fylkesmennene at utredninger og vedtak om grensejusteringer skulle avvente kommunenes vedtak og avklaringer av hvilke kommuner som skal slås sammen i kommunereformen.

Prop. 96 S (2016–2017) *Endringer i kommunestrukturen* ble fremmet 5. april. Vedtak om sammenslåinger fattes når Stortinget behandler proposisjonen 8. juni. I proposisjonen skriver departementet følgende om grensejusteringer:

Det har kommet flere ønsker og formelle innbyggerinitiativ om justeringer av dagens kommunegrenser. Fylkesmennene har også i sine tilrådinger selv foreslått enkelte grensejusteringer. Etter inndelingsloven § 6 har departementet myndighet til å avgjøre saker om grensejusteringer mellom kommuner.

Etter Stortingets behandling av proposisjonen vil departementet i dialog med fylkesmennene følge opp aktuelle initiativ om grensejusteringer, jf. inndelingsloven § 8. Det vil være ønskelig og hensiktsmessig at grensejusteringer i tilknytning til en sammenslåing iverksettes på samme tidspunkt som sammenslåingen, senest innen 1. januar 2020.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Avdeling

Saksbehandler
Jørgen Teslo
22 24 72 60

Igangsetting av arbeid med grensejusteringer

Det er tradisjonelt skilt mellom tre typer grensejusteringer: 1) mindre saker med enighet blant de berørte kommunene, 2) mindre saker uten enighet blant de berørte kommunene, og 3) større saker. Som følge av reformen er det nå også hensiktsmessig å skille ut grensejusteringssaker som involverer kommuner som skal slås sammen.

I rundskriv til inndelingslova H – 10/15 (oppdatert mars 2017) punkt 2.1.4 fremgår det at hva som er en "mindre sak" må vurderes i hvert enkelt tilfelle, og at antall innbyggere og størrelsen på det aktuelle området vil være viktige vurderingskriterier.

I mindre saker hvor det er enighet mellom kommunene og saken ikke berører en fylkesgrense, kan fylkesmannen fatte vedtak om igangsetting av utredning og dernest eventuelt vedta grensejusteringer. Embetene som har slike saker liggende kan starte arbeidet med å vurdere om sakene skal utredes ytterligere og eventuelt vedta grensejusteringen. Dersom sakene gjelder kommuner som er involvert i en sammenslåing, ber departementet om å bli orientert også når det fattes vedtak om igangsetting av utredning. Departementet og andre relevante statlige aktører skal orienteres når fylkesmannen har fattet vedtak om grensejustering.

I alle øvrige saker skal departementet avgjøre om utredning av grensejusteringen skal iverksettes, og fatte endelig vedtak om evt. grensejustering når utredningen foreligger.

For å få en samlet oversikt over aktuelle grensejusteringer ber departementet om at hvert enkelt embete sender en oppdatert oversikt over alle initiativ om grensejusteringer innen 12. juni. Departementet ønsker at oversikten inneholder saker som er basert på lokale initiativ, jf. inndelingsloven § 8, og ikke saker der (bare) fylkesmannen mener en kommunegrense er uhensiktsmessig. Videre skal det framgå av oversikten hvordan de berørte kommunene stiller seg til initiativet og fylkesmannens tilrådning om videre prosess.

Der hvor departementet beslutter at det igangsettes utredninger, vil fylkesmennene få egne brev med oppdrag om å utrede og innstille til departementet. Det vil også kunne komme oppdrag fra departementet om å utrede enkelte saker vi allerede er kjent med før embetene har sendt inn sin oversikt.

Departementet forventer økt antall grensejusteringssaker i kjølvannet av kommunereformen. Departementet vil prioritere saker som involverer kommuner som skal slå seg sammen, slik at disse endringene kan tre i kraft samtidig med de nye kommunene. Embetene bør legge en tilsvarende prioritering til grunn for de sakene de kan vedta selv.

Nye initiativ som fremmes etter 12. juni skal behandles på ordinær måte i tråd med inndelingslova § 9 fjerde ledd.

Kommunesammenslåinger – prosess etter Stortingets vedtak

Som omtalt i brev 3. mars, er det ved Stortingets behandling av Prop. 96 S (2016–2017) at kommunene blir vedtatt slått sammen. Ved enighet mellom kommunene kan derfor fellesnemnda konstituere seg og formelt starte sitt arbeide etter Stortingets behandling. Etter sammenslåingsvedtaket skal fylkesmannen kalle kommunene inn til felles kommunestyremøte. I det felles møtet skal kommunene drøfte forslag til navn på den nye kommunen og de andre sakene som er nevnt i inndelingslova § 25 a-e. Det skal ikke treffes vedtak i fellesmøtet, sakene som diskuteres her må følges opp av vedtak i det enkelte kommunestyret.

I etterkant av Stortingets vedtak om sammenslåing vil det bli fastsatt navn på den nye kommunen, nærmere regler for sammenslåingen og eventuelle unntak fra gjeldende regler som er nødvendige for å gjennomføre sammenslåingen. Dette er vedtak som skjer på statlig nivå. Så langt i kommunereformen har slike vedtak skjedd gjennom kongelige resolusjoner. I det videre vil det bli mange sammenslåinger, gitt Stortingets tilslutning. Departementet tar derfor sikte å gjøre vedtak gjennom enkeltstående forskrifter, med hjemmel i én felles kongelig resolusjon som gir fullmakt til departementet. Departementet tar sikte på at forskriftene fastsettes i løpet av høsten 2017. Departementet vil legge stor vekt på kommunenes vedtak om navneønske, og lokale behov for nærmere regler og eventuelle nødvendige unntak fra gjeldende regelverk, jf. inndelingsloven § 17 og 25.

Det er viktig med god dialog mellom fylkesmennene og kommunene om disse sakene, jf. omtalen av felles kommunestyremøte og unntak fra dette i brev av 3. mars. Fylkesmannen har en viktig oppgave i å bidra til gode og konstruktive prosesser i de tilfeller hvor kommunene har vanskelig for å komme til enighet om sakene som skal drøftes på fellesmøtet.

I fylkesmennenes dialog med kommunene er det viktig at det formidles at kommunene ikke behøver å vente på den endelige fastsettelsen av navn og nærmere regler for å starte sammenslåingsarbeidet. Selve sammenslåingen vil være formelt vedtatt når Stortinget har behandlet proposisjonen. Kommunene kan da starte det videre sammenslåingsarbeidet.

Utbetaling av tilskudd

Departementet vil utbetale tilskudd for å dekke engangskostnader ved sammenslåingen tidlig høst 2017. Til dette trenger vi tilbakemelding fra fylkesmennene om hvilken kommune i de ulike sammenslåingene pengene skal utbetales til. Vi ber om tilbakemelding om dette innen 30. juni 2017.

Med hilsen

Hans Petter Friestad Gravdahl (e.f.)
avdelingsdirektør

Jørgen Teslo
seniorrådgiver

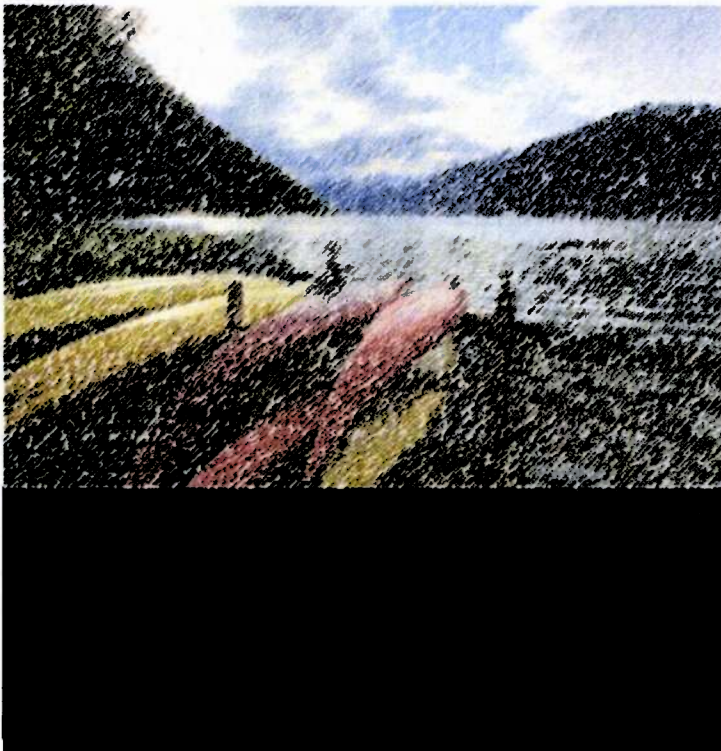
Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adresseliste

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007	DRAMMEN
Fylkesmannen i Finnmark	Statens hus, Damsveien 1	9815	VADSØ
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306	HAMAR
Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404	MOLDE
Fylkesmannen i Nordland	Statens Hus, Moloveien 10	8002	BODØ
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Fylkesmannen i Oppland	Postboks 987	2626	LILLEHAMMER
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032	OSLO
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Postboks 4710, Sluppen	7468	TRONDHEIM
Fylkesmannen i Telemark	Postboks 2603	3702	SKIEN
Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502	MOSS

SØKNAD OM GRENSEJUSTERING

BYGDENE NORDDAL OG EIDSDAL FRÅ NORDDAL TIL STRANDA KOMMUNE

29. JUNI, 2016

INNHOLD

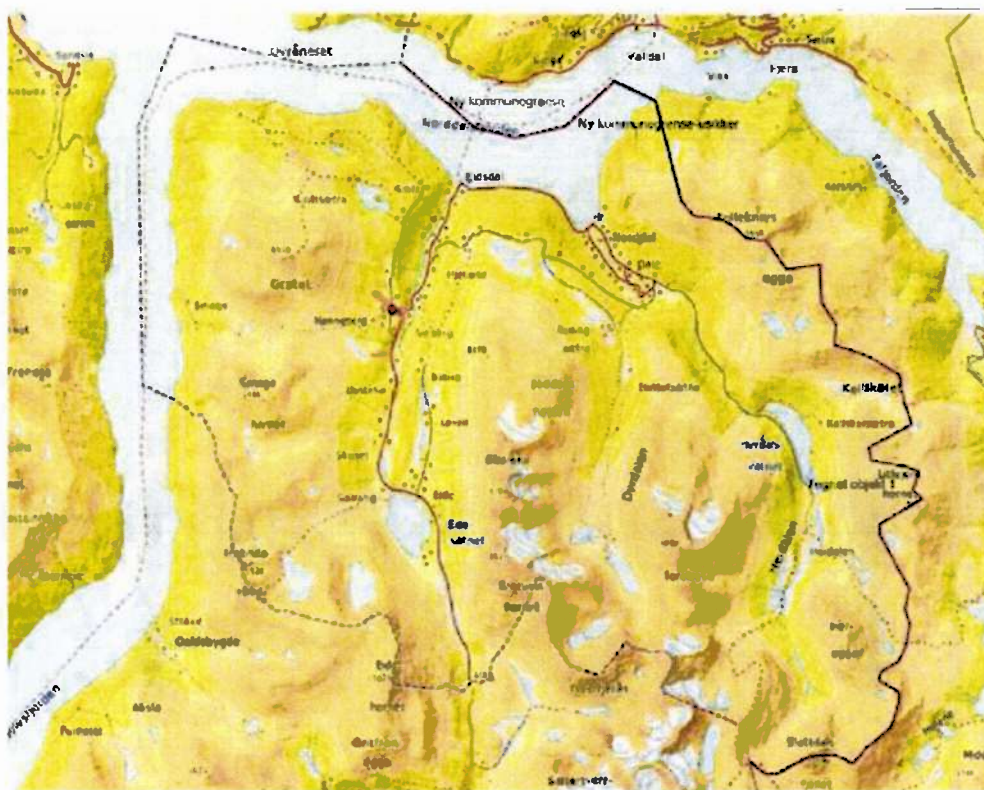
1. SØKNADEN I KORTVERSJON	3
2. GRUNNLAGSINFORMASJON	7
GEOGRAFI OG SAMFERDSLE	7
FOLKETAL	8
NÆRINGSLIV	8
3. PROSESSEN I KORTE TREKK, FORHOLDET TIL KOMMUNANE OG FYLKESMANNEN	11
MEIR OM FORHOLDET TIL NORDDAL KOMMUNE	12
FORHOLDET TIL STRANDA KOMMUNE	13
FORHOLDET TIL FYLKESMANNEN	13
4. FOLKELEG STØTTE TIL SØKNADEN	14
HOVUDRESULTAT FØRSTE FOLKERØYSTING – KVA ER DET BESTE FOR BYGDENE?	14
HOVUDRESULTAT ANDRE FOLKERØYSTING OM SØKNAD OM GRENSEJUSTERING	16
NORDDAL KOMMUNE SI FOLKERØYSTING	17
ARBEIDSGRUPPA SI TOLKING AV FOLKERØYSTINGANE	17
5. ARBEIDSGRUPPA SINE VURDERINGAR AV EI GRENSEJUSTERING SETT I FORHOLD TIL MÅLSETTINGA MED KOMMUNEREFORMA	19
GODE OG LIKEVERDIGE TENESTER TIL INNBYGGJARANE	19
HEILSKAPLEG OG SAMORDNA SAMFUNNSUTVIKLING	19
BEREKRAFTIGE OG ØKONOMISK ROBUSTE KOMMUNAR	20
STYRKA LOKALDEMOKRATI	20
6. KARTGRUNNLAG	21
VERBAL SKILDING AV NY GRENSE	21
KARTVEDLEGG	21

1. SØKNADEN I KORTVERSJON

Under føresetnad av at Stranda kommune held fram som sjølvstendig kommune, søker vi med dette om grensejustering slik at bygdene Norddal og Eidsdal endrar kommunetilknytning frå Norddal til Stranda kommune.

Vi ber om at søknaden vert sett i samanheng med kommunereforma. Fylkesmannen har også oppmoda om at initiativ som dette vert sett inn i ein slik samanheng. Den bør då også sjåast i lys av at kommunestyret i Norddal den 23. juni i år gjorde endeleg vedtak i kommunereformsaka. I eit vedtak i to punkt vedtek kommunestyret å halde fram som sjølvstendig kommune med same kommunegrensar som i dag (KS-049/16). Kommunestyret i Stranda har også gjort endeleg vedtak. I punkt ein seier kommunestyret nei til ei samanslåing med Sykkylven kommune. I punkt to i vedtaket seier Stranda kommune seg open for nye forhandlingar med ein eller fleire kommunar i framtida (KOM-059/16).

1. januar, 2016 budde 477 personar i bygdene Eidsdal og Norddal, 327 i Eidsdal og 150 i Norddal. Med dette utgjer befolkninga i dei to bygdene 29 prosent av befolkninga i kommunen. Totalt innbyggjartal i Norddal kommune var på same tidspunkt 1652 personar (Kjelde: SSB).

Figur 1 gir ein oversikt over forslaget til nye grenser mellom Stranda og Norddal etter eventuell grensejustering.

Figur 1 over gir eit oversyn over korleis vi ser føre oss dei nye grenselinene mellom Stranda og Norddal. Grensene følgjer prinsippet om deling midtjords, og følgjer elles grensene for landbrukseigedom der gardane tilhøyrande Norddal og Eidsdal vert del av Stranda kommune. Avsnitt 6 «Kartgrunnlag» gir ein meir detaljert oversikt og ei grundigare skildring av dei nye grensene.

Denne søknaden er ført i pennen av arbeidsgruppa som er valt av innbyggjarane til dette føremålet, men søknaden er gjort på vegner av eit klart fleirtal i dei to bygdene. Tabell 1 viser prosentandelen av dei som røysta frå Norddal og Eidsdal som støtter ein søknad om grensejustering i den andre folkerøystinga vi har gjennomført. Ettersom utfallet av kommunereformprosessane i kommunane Stranda og Norddal ikkje var klare

på tidspunktet for vår folkerøysting og utfallet av kommunereformarbeidet i det store og heile ikkje vil vere klar før seinare, måtte innbyggjarane halde seg til svært mange alternativ.

Trenden er likevel klar. Dersom Stranda held fram som eigen kommune er det eit overveldande fleirtal for å søkje om grensejustering, slik at Eidsdal og Norddal vert del av Stranda kommune. Heile 82 prosent ønskjer å søkje om grensejustering dersom utfallet av kommunereformprosessen blir slik at både Stranda og Norddal vert ståande åleine, slik begge desse kommunane no legg opp til. Det er truleg også eit forholdsvis klart fleirtal for å søkje om grensejustering dersom Stranda og Sykkylven slår seg saman/vert slått saman. Vi opplever likevel usikkerheita i denne saka som såpass stor at vi vel å ikkje søkje om grensejustering dersom ei samanslåing av Stranda/Sykkylven vert utfallet av kommunereformprosessen. Meir om folkeleg støtte til arbeidsgruppa sitt arbeid med søknaden finn de i avsnitt 4.

Tabell 1 viser kor stor del av innbyggjarane i bygdene Norddal og Eidsdal som meiner ein skal søkje om grensejustering gitt ulike utfall i kommunereformprosessen for Stranda og Norddal. 225 personar svarte på undersøkinga. Av desse var 18 personar under 18 år. Til samanlikning hadde 388 personar røysterett i dei to bygdene ved kommunevalet 2015.

Skal vi søkje om grensejustering?	Dersom Stranda held fram som eigen kommune				Dersom Stranda går saman med Sykkylven			
	Norrdal åleine	Norrdal og Stordal	Norrdal, Stordal, Ørskog	Norrdal, Stordal, Ørskog og Skodje	Norrdal åleine	Norrdal og Stordal	Norrdal, Stordal, Ørskog	Norrdal, Stordal, Ørskog og Skodje
Ja	82 %	70 %	73 %	79 %	55 %	49 %	50 %	54 %
Nei	11 %	13 %	17 %	14 %	27 %	30 %	27 %	29 %
Veit ikkje	7 %	17 %	10 %	7 %	17 %	21 %	23 %	17 %
Totalt:	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Arbeidsgruppa ser fordelar og ulemper med å endre kommunetilknyping, slik det går fram av utgreiinga som ligg ved. Samla sett meiner vi likevel fordelane er større enn ulempene. Som tabell 1 viser, deler eit klart fleirtal av befolkninga i bygdene dette synet. Vi vil særleg framheve følgjande forhold som hovudargument for søknaden:

- **Ei naturleg geografisk eining:** Bygdene Norddal, Eidsdal og Geiranger dannar geografisk og i forhold til samferdsle ei naturleg eining
- **Like og supplerande næringar:** Norrdal/Eidsdal og Geiranger/Stranda har delvis like og delvis supplerande næringar. Landbruksnæringa står sterkt i Eidsdal/Norrdal og i Stranda generelt, medan særleg Geiranger er truga av attgroing. Geiranger er ein motor i norsk reiseliv. Norrdal og Eidsdal har småskala reiselivsprodukt og ei gryande reiselivsnæring som framleis kan utviklast mykje og auke den samla verdiskapinga i området. Det bør også vere mogleg å hente ut større synergjar mellom landbruket i området og den sterke næringsmiddelindustrien på Stranda.
- **Tett samarbeid som kan utviklast:** Norrdal, Eidsdal og Geiranger samarbeider tett, særleg innanfor idrett og kultur, men òg på andre felt. Vi meiner det er eit unyttig potensial for å ta ut gevinstar av endå tettare samarbeid som samla kan gjere området meir attraktivt. Som døme kan nemnast:
 - Alle tre bygdene har store areal inne i verdsarvområdet. Både stat, fylke og kommunar har forplikta seg til å ta vare på områda for framtida. Heilskapleg ivaretaking og utvikling av heile verdsarvområdet er avgjerande for at ein skal lukkast. Vi meiner dette er lettast å få til under felles kommunal paraply.
 - Arealplanlegging. Ei samanslåing vil opne for fleire moglegheiter, og kan gje løysingar på nokre utfordringar ein har i dag.
 - Tryggleik og beredskap. Rastrusselen frå Åkneset gjev dei tre bygdene utfordringar som lettast kan løysast ved å sjå området i ein heilskap
 - Samferdsle. Alle tre bygdene er avhengige av den same ferja vinterstid. For alle vil heilårsveg austover ha stor betydning. Likeeins andre trafikk- og samferdsletiltak i området

- Felles hamneområde kan gi nye løysingar for cruisetrafikken. Mindre belastning på Geiranger. Stort potensial i dei to andre bygdene
- **Betra lokaldemokrati og politisk styring:** Lokaldemokratiet i Norddal kommune har over tid mista legitimitet og oppslutning blant folk i Norddal og Eidsdal. Tilliten er brote. Signala om dette er svært sterke over tid og har mellom anna kome fram gjennom:
 - Sterk auke av stemmer til «Norddalslista» i 2007 som var største parti i kommunen i 2007 og 2011. Partiet er ikkje ei bygdaliste, men utgjorde ein opposisjon mot fleirtalspolitikken i kommunen.
 - Aukande konflikt mellom bygdene på nordsida og sørsida av fjorden
 - Underskriftskampanje for å få fram folkemeininga om prioritering av økonomien til idrettshall
 - Sterk oppslutning i Norddal og Eidsdal om initiativ om oppretting av privatskule (1. – 10 kl.) i Eidsdal
 - Størst prosentvis blanke stemmer i heile landet ved kommunevalet 2015
 - Sterk støtte til å utgreie moglegheiter for ny kommunetilknytning for Norddal og Eidsdal
 - I den lokale arbeidsgruppa si første folkerøysting ser berre 13 av 211 personar ei framleis tilknytning til eit sjølvstendig Norddal kommune som det beste alternativet for bygdene Norddal og Eidsdal i framtida.
 - I den andre folkerøystinga ønskjer 82 prosent av innbyggjarane at det vert søkt om grensejustering dersom kommunane Stranda og Norddal vert ståande åleine i kommunereformarbeidet.
- **Framtidsretta og føreseielege kommunale tenester:** I eit lengre perspektiv bør det vere potensial for meir framtidsretta kommunale tenester dersom dei tre bygdene er i same eining og det er mogleg å sjå desse tre i ein heilskap, innanfor til dømes helse, tekniske tenester og eldreomsorg. I dette ligg òg auka føreseielegheit for tenestene
- **Større og meir kompetente fagmiljø:** Ein større kommune kan gjere det lettare å byggje opp større fagmiljø. Dette kan òg bidra til å behalde fleire arbeidsplassar i kommunen og lokalt.

Samla sett ser vi klare gevinstar med å samle bygdene Eidsdal, Norddal og Geiranger i Stranda kommune. Det er også dette denne søknaden handlar om. Vi vil likevel streke under at både arbeidsgruppa og eit fleirtal av befolkninga i Eidsdal og Norddal, meiner den beste løysinga hadde vore at heile Norddal kommune slår seg saman med Stranda. Norddal kommune forkasta likevel tidleg i prosessen dette alternativet.

Vi legg ved grunnlagsdokument som viser faktagrunnlaget og vurderingar søknaden er tufta på. Desse er:

- Vedlegg 1: Utgreiinga «Kommunereform. Utgreiing av alternativ knytt til bygdene Norddal og Eidsdal inn i Stranda kommune». Utgreiinga ser på fordelar og ulemper med ei ny kommunetilknytning for bygdene Norddal og Eidsdal.
- Vedlegg 2: Resultat frå første folkerøysting i regi av arbeidsgruppa: «Kommunereform. Kva meiner innbyggjarane i bygdene Norddal og Eidsdal om kommunetilknytning for framtida?»
- Vedlegg 3: Resultat frå andre folkerøysting i regi av arbeidsgruppa: «Kommunereform. Skal bygdene Norddal og Eidsdal søkje om grensejustering og verte del av Stranda kommune?»

Vedlegga er å rekne som ein del av søknaden.

Vi meiner dokumenta gir eit grundig grunnlag for søknaden om grensejustering og ser det ikkje som føremålstenleg å gjenta alt som står i grunnlagsdokumenta. Vi tek likevel delvis opp att hovudpunkt i dokumenta nedanfor, for å gi ein oversikt og eit heilskapleg bilete i denne søknaden. I det følgjande tek vi føre oss fem tema

1. Grunnlagsinformasjon
2. Prosessen i korte trekk, forholdet til kommunane og Fylkesmannen

3. Folkeleg støtte til søknaden
4. Arbeidsgruppa sine vurderingar av grensejustering sett i forhold til målsettingar i kommunereforma
5. Kartgrunnlag for søknaden

Dersom det er behov for ytterlegare dokumentasjon eller informasjon kan de ta kontakt med leiar for arbeidsgruppa Merete Løvoll Rønneberg på telefon 993 76 585 eller e-post merete@verdsarvfjord.no.

Arbeidsgruppa 29. juni, 2016

Merete Løvoll Rønneberg

Frode Rønneberg

Knut Grønningseter

Else Ragni Yttredal

(leiar)

2. GRUNNLAGSINFORMASJON

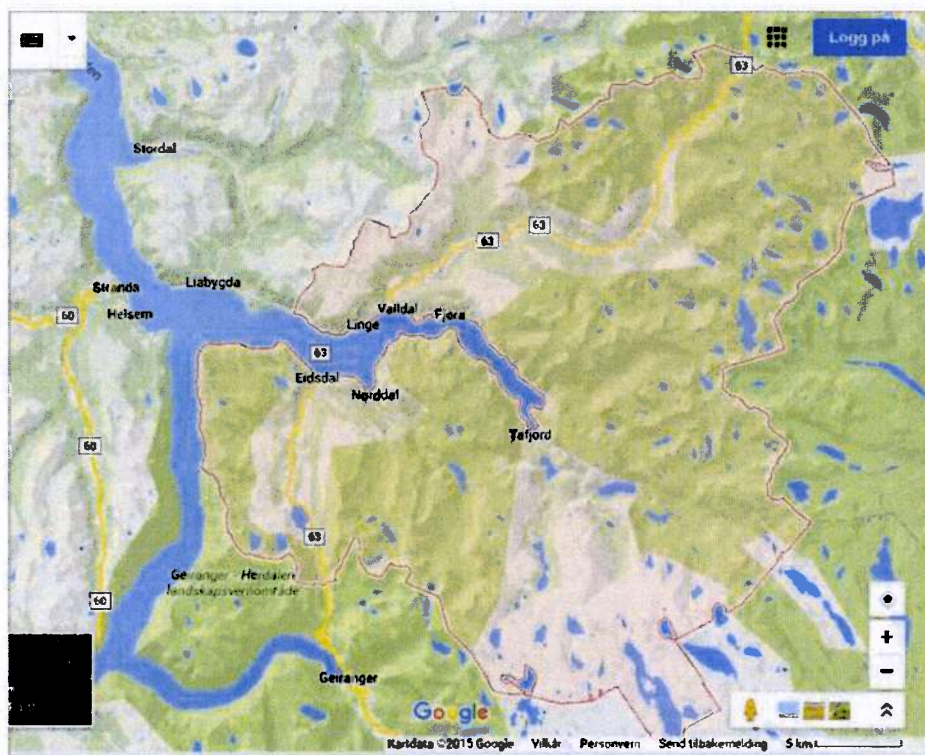
I det følgende gir vi bakgrunnsinformasjon vi meiner dannar eit viktig grunnlag for søknaden. Grunnlagsinformasjonen viser at:

- Bygdene Norddal, Eidsdal og Geiranger utgjer ei naturleg geografisk eining understøtta av felles samferdsleløyisingar og - utfordringar, men høyrer no til kvar sine kommunar noko som er uheldig
- Folketalsnedgangen i Norddal kommune er stor, og spesielt stor i dei minste bygdene. Det er grunn til å gjere grep både for kommunen og for bygdene Eidsdal og Norddal
- Næringsstrukturen i Eidsdal og Norddal er delvis lik og delvis utfyllande i forhold til bygdene Geiranger og Stranda kommune. Dette gir ei endra kommunetilknyping potensial for vekst.

Meir utfyllande bakgrunnsinformasjon er å finne i utgreiinga som ligg i vedlegg.

GEOGRAFI OG SAMFERDSLE

Norddal kommune ligg inst i Storfjorden og omfattar bygdene Eidsdal, Fjørå, Tafjord, Valldal og Norddal. Kommunesenteret ligg på Sylte i Valldal. Bygdene Fjørå, Tafjord og Valldal er knytt saman med fylkesveg 92 på nordsida av fjorden (Norrdalsfjorden og Tafjorden). Bygdene Eidsdal og Norddal er knytt saman med fylkesveg 91 på sørsida av fjorden. Eidsdal og Norddal er knytt til kommunesenteret Valldal med ferje Eidsdal – Linge som tek om lag ti minutt.

Figur 2: Kartutsnittet viser kommunegrensar for Norddal kommune (sjøarealet kjem ikkje fram), bygder og vegar i Norddal kommune og geografi i forhold til bygdene Geiranger og kommunesenteret Stranda i Stranda kommune. Kjelde: Google maps.

Bygdene Geiranger (Stranda kommune), Norddal og Eidsdal er knytt saman med riksveg 63 og fylkesveg 91 og er vinterstid avhengige av ferje Eidsdal – Linge for å kome til andre bygder og tettstader. Om sommaren er riksveg 63 over Grotli open mot Skjåk og Stryn. For å kome til kommunesenteret Stranda i Stranda kommune er

innbyggjarar i Eidsdal, Norddal og Geiranger avhengige av to ferjer: Eidsdal – Linge og Liabygda – Stranda, kvar på om lag ti minutt.

Planlagt tunnel mellom Indreeidsdalen i Norddal kommune og Korsmyra i Stranda kommune vil betre og sikre framkommelegheit mellom Eidsdal/Norrdal og Geiranger. Etter planen byrjar arbeidet med tunnelen i 2017.

FOLKETAL

Norrdal kommune hadde per 1. januar 2016 1.652 innbyggjarar (Kjelde: SSB) og er dermed liten, uansett målestokk. Kommunen har nedgang i folketalet. Stranda kommune hadde på same tidspunkt 4.598 personar og ligg dermed svært nær mediankommunen. Folketalet har vore forholdsvis stabilt i alle fall siste 30 år.¹

Norrdal kommune, har som dei fleste andre kommunar i innlandet av Møre og Romsdal ein forholdsvis stor nedgang i folketal.

Tabell 2: Folketalsendringar for bygdene i Norddal kommune. Grunnkrinsnivå, 1. januar kvart år. Kjelde SSB. Statistikkbanken.

	2000	2005	2010	2016	Prosentvis nedgang i folketal
Norrdal	208	179	155	150	- 28 %
Eidsdal	414	384	365	327	-21 %
Valldal	1000	949	992	922	-8 %
Fjørå	179	156	169	155	-13 %
Tafjord	157	133	120	94	-40 %
Sum Norddal kommune	1960	1817	1801	1676	-16 %

Tabell 2 viser folketalutviklinga for Norddal kommune i perioden 2000 – 2016. Folketalet i Norddal kommune har gått ned med 16 prosent i perioden og er spesielt stor i bygdene Tafjord og Norddal og minst i Valldal der kommunesenteret ligg. Totaltalet for Norddal kommune inkluderer 4 personar som ikkje hadde oppgitt grunnkrets i 2016.

Innbyggjarane i Norddal og Eidsdal utgjorde første januar 2016 29 prosent av det totale folketalet i kommunen.

NÆRINGSLEV

Utanom kommunal verksemd er det ingen større arbeidsplassar i bygdene Norddal og Eidsdal. Det betyr at dei som ikkje er sjølvstendig næringsdrivande i stor grad er avhengige av å reise ut av bygdene for arbeid. Arbeidsmarknaden innanfor akseptabel pendlaravstand (30 – 45 minutt ein veg) er liten og geografisk avgrensa til Geiranger, Valldal, Stranda og Stordal.

Landbruk har tradisjonelt vore det viktigaste grunnlaget for busetjing i bygdene. Den generelle tilbakegangen i denne næringa har ramma grunnlaget for busetjinga hardt. Statistikken viser at tal jordbruksbedrifter i Norddal og Stranda kommune er halvert i perioden 2000-2014. Nedgangen i Norddal kommune er noko større enn i Stranda, 57 mot 43 prosent.² Talet husdyr har endra seg mindre. For same periode er nedgangen i Norddal

¹ 4745 personar i 1986 og svært små variasjonar sidan. Kjelde: SSB

² Kjelde: <https://www.ssb.no/statistikkbanken/selectvarval/saveselections.asp>

kommune størst for storfe (44 prosent) og minst for sau og mjølkegeiter (om lag 14 prosent).³ Stranda kommune kjem noko betre ut.

Reiselivsnæringa er sett på som eit viktig vekstområde for Eidsdal og Norddal som ligg nært Geiranger med meir enn 200 cruiseanløp i året og på vegen mellom Geiranger og Trollstigen. Ferjesambandet Eidsdal – Linge som ligg på denne strekinga har ein gjennomsnittleg døgntrafikk på 560 bilar fordelt på heile året,⁴ med dei fleste av desse i juni, juli og august. Turiststraumen har likevel ikkje ført til mange hovudarbeidsplassar i bygdene, noko som vert stadfesta av statistikken som viser at det totalt i Norddal kommune er 15 hovudarbeidsplassar knytt til overnatting. Turisme er likevel ein viktig attåttnæring for fleire verksemder i Norddal og Eidsdal og gir viktige deltidsarbeidsplassar både for vaksne og unge i sommarhalvåret.

Kommunane Norddal og Stranda husar nordområdet av verdsarvområdet Vestnorsk fjordlandskap: Geirangerfjord med omland. Bygdene Norddal og Eidsdal grensar til området og mykje areal knytt til bygdene er del av området. I 2015 vart Norsk fjordsenter i Geiranger autorisert som verdsarvsenter for Vestnorsk fjordlandskap.

Tabell 3: Nokre bakgrunnsfaktorar knytt til sysselsetting for Stranda og Norddal kommunar. Kjelde: www.nykommune.no (Sunnmøre Regionråd⁵ med grunnlagsdata frå SSB, eller direkte frå www.nykommune.no.) Alle tal frå 2014.

Indikatorar 2014	Norddal	Stranda
Andel sysselsette offentlig sektor	33 %	23 %
Andel sysselsette i privat sektor	67 %	77 %
Andel sysselsette i primærnæring	17 %	4 %
Andel sysselsette i sekundærnæring	15 %	46 %
Andel sysselsette i tertiærnæring	68%	49 %
Tal personar som pendlar til Norddal	-	48
Tal personar som pendlar til Stranda	58	-
Sårbarheitsindikator ⁶	21,4	30,3

³ Tala er henta frå Statens landbruksforvaltning sin statistikk <http://32.247.61.17/skf/pt900/1320/1320F15f.htm>. Tala frå 2014 er førebelse tal.

⁴ Kjelde: https://no.wikipedia.org/wiki/Ferjesamband_i_Norge

⁵ Tal henta frå rapport på Sunnmøre Regionråd <http://www.sunnmoreregionrad.no/images/stories/Dokumenter/Kommunereform/Kommunereformrapport-275-276-265-269-281-273-271-270-274-272-264-268-259.pdf> som har henta tal frå SSB.

⁶ «Denne indeksen sier noe om hvor sårbart næringslivet i kommunen er. En kommunes næringsmessige sårbarhet er i denne sammenheng målt ved å kombinere tre indikatorer – hjørnesteinsfaktor, bransjespesialisering og arbeidsmarkedsintegrasjon. En høyere verdi tilsvarer større sårbarhet. Denne sårbarhetsindeksen er utviklet av Telemarksforskning og viser sårbarheten til kommunene i Norge basert på 2011-tall.» Kjelde: <http://www.nykommune.no/#!/kommuner/269-270>

Tabell 4 viser hovudnæringsveggar etter bustad i Norddal kommune. Berre næringar som sysselset 5 prosent eller meir av totalt antal sysselsette er inkludert i tabellen. Kjelde SSB.

Hovudnæringsveggar Norddal kommune	Prosent av totalt tal sysselsette etter bustad
Kraftforsyning	5%
Undervisning	7%
Omsorg utan butilbod, barnehagar mv.	8%
Jordbruk og tilhørende tjenester, jakt	8%
Detaljhandel, unntak for motorvogner	9%
Pleie og omsorg i institusjon	9%
Helsetenester	10%
Totalt	56%

Tabell 5 viser hovudnæringsveggar etter bustad i Stranda kommune. Berre næringar som sysselset fem prosent eller meir av totalt antal sysselsette er inkludert i tabellen. Kjelde SSB.

Hovudnæringsveggar Stranda kommune	Prosent av totalt tal sysselsette etter bustad
Detaljhandel unntak for motorvogner	6%
Omsorg utan butilbod, barnehagar mv.	6%
Undervisning	6%
Møbelindustri	7%
Pleie og omsorg i institusjon	7%
Næringsmiddelindustri	22%
Totalt	54%

Tabell 3-5 viser at medan Stranda har ein stor industri, knytt til næringsmiddel og møbel som sysselset nærare 30 prosent av innbyggjarane, har Norddal kommune større andel av befolkninga sysselsett i offentleg sektor og sysselsettinga er elles sterkt prega av helse- og omsorgstenester. Landbruk står for 3 prosent av sysselsettinga i Stranda kommune og er såleis ikkje ein av hovudnæringsvegane. Samanlikna med andre kommunar er Stranda likevel ein sterk landbrukskommune. Overnattingsverksemd står for 3 prosent av sysselsettinga i Stranda og 2 prosent i Norddal (Kjelde: SSB). Overnattingsverksemd er klart viktigare for bygda Geiranger enn for heile Stranda kommune, ettersom den einaste store heilårsarbeidsplassen i bygda er Union Hotel.

Vi ser det slik at for bygdene Norddal og Eidsdal vil tettare kopling mot reiselivsnæringa i Geiranger, til landbruksmiljøet i Stranda og mellom landbruksnæringa i Norddal/Eidsdal og næringsmiddelindustrien i Stranda kommune utgjere eit potensial for ei positiv utvikling.

3. PROSESSEN I KORTE TREKK, FORHOLDET TIL KOMMUNANE OG FYLKESMANNEN

Tabellen på dei neste sidene gir ein oversikt over prosessen fram til denne søknaden om grensejustering. Store delar av prosessen er elles godt dokumentert i utgreiinga som ligg ved.

Alt arbeidet som er gjennomført i regi av arbeidsgruppa – spørjegranskingar, bygdemøta, utgreiing, folkerøystingar og no denne søknaden er gjennomført på dugnad - utan nokon form for økonomisk støtte.

Tabell 6 gir eit oversyn over prosessen fram til søknad om grensejustering.

Steg for steg – prosessen fram til søknad om grensejustering		
Dato	Hending	Innhald
12.feb.15	Kommunestyrevedtak i kommunereformarbeidet (Vedtak 003/15)	Kommunestyret vedtek å greie ut fem alternativ i det vidare arbeidet med kommunereform. Eitt av desse er at Norddal kommune vert delt og at sørsida går mot Stranda/Stryn (ev. Sykkylven) og nordsida mot Ålesundsregionen. (Vedtak 003/15). Ei kommunal arbeidsgruppe vert nedsett for å arbeide vidare med kommunereforma, men alternativet om deling vert ikkje utgreidd i kommunal regi.
Ca. 01.sep.15	Lokal arbeidsgruppe for bygdene Norddal og Eidsdal vert oppretta (2 frå Norddal, 2 frå Eidsdal)	Privat initiativ for å sjå på om det er ønskje om å utgreie alternativet med deling vidare.
07.okt.15	Spørjeundersøking	Spørjeundersøking for å sonde ønsket om å få utgreidd alternativet der desse to bygdene vert del av Stranda kommune. 136 svar. (125 positive, 7 negative og 4 veit ikkje).
12.okt.15	Informasjon om initiativet til kommunen si arbeidsgruppe for kommunereform	
13.okt.15	Brev til ordførar i Norddal og Stranda	Informasjon om resultatet av spørjeundersøkinga og invitasjon til samarbeid om vidare framdrift for å greie ut alternativet med deling. Norddal kommune er negativ til eit slikt samarbeid.
15.okt.15	Informasjon om initiativet i felles møte mellom gammalt og nytt kommunestyre	
02.nov.2015	Invitasjon til bygdemøte for Norddal og Eidsdal sendt til Norddal og Stranda kommunar og innbyggjarane i dei to bygdene.	Det vart invitert til godt samarbeid. Ordførarane var inviterte til å halde innlegg.
02.nov.15	Informasjon om initiativet til nytt formannskap	
09.nov.15	Bygdemøte for Eidsdal og Norddal. Norddal kommune stiller ikkje opp. Grunngeving frå ordførar i Norddal er at han ikkje har mandat.	Invitasjon til alle i dei to bygdene. Politisk og administrativ leing frå begge kommunar inviterte. Stranda valde å ikkje stille pga. Norddal ikkje ville stille. Møtet inkluderer ein SWOT-analyse knytt til moglegheiter og utfordringar ved eksisterande tilknytning og alternativ tilknytning til Stranda kommune. 82 personar frå Norddal og Eidsdal deltok. (Ein frå Geiranger). Dette tilsvarar 21 prosent av dei med stemmerett i bygdene. Val av arbeidsgruppe. Den førebelse arbeidsgruppa vart valt til å arbeide vidare med ei utgreiing av alternativ kommunetilknytning for bygdene.
19. nov.15	Formannskapet vedtek nye alternativ for det vidare arbeidet med kommunereforma. Alternativet deling av kommunen vert stroke.	Vedtaket vart sidan stadfesta i kommunestyret

03.des.15	Møte med politisk og administrativ leiing i Stranda kommune	Gjensidig informasjon om prosessen som er sett i gang i regi lokal arbeidsgruppe. Representantane frå Stranda kommune gav positive signal, men ynskte ikkje å fronte noko i denne omgang av omsyn til forholdet til Norddal kommune.
15.des.15	Utgreiing sendt ut til høyring	
29. des.15	Endeleg utgreiing klar	Utgreiinga sendt ut til alle innbyggjarar i bygdene på e-post, til politikarar og administrasjon i Stranda og Norddal kommune, til Fylkesmannen og til lokal og regional presse.
12.jan.16	Nytt folkemøte med orientering om funna i utgreiinga	Politisk og administrativ leiing frå begge kommunane deltek. Begge kommunar møtte med god representasjon frå både politikk og administrasjon. Ordførarane held innlegg.
Frist 16. januar 2016	Folkerøysting 1 for Norddal og Eidsdal med ulike spørsmål for å sjå kva alternativ som hadde størst støtte i befolkninga. Det er høve til å stemme anonymt.	Målsetjinga med folkerøystinga var å undersøkje om viljen til å sjå nærmare på alternativet samanslåing med Stranda var like sterk som signala frå hausten -15 tyda på. I så fall ynskte vi å gje politikarane signal om å ta med Stranda som alternativ i vidare utgreiingsarbeid og også å la røystinga gi retning til det vidare arbeidet i arbeidsgruppa.
17.jan.16	Resultat frå spørjeundersøking sendt til Stranda og Norddal og gjort offentlege	91 prosent av dei som stemte meinte ei ny kommunetilknytning i ei eller anna form var det beste for bygdene i framtida. 55 prosent meinte det beste var ei samanslåing av Stranda og Norddal kommune. 29 prosent meinte at det beste er at bygdene Norddal og Eidsdal går inn i Stranda kommune uavhengig av kva Norddal kommune gjer. 13 av 211 som svarte på dette spørsmålet meinte det beste var framleis å vere knytt til Norddal kommune som eigen kommune.
04.feb.16	Kommunestyret i Norddal vedtek å ha samtalar med Stranda kommune.	KS-003/16 lyder mellom anna «Norddal kommune vil gå i dialog med Stranda kommune for å identifisere sentrale utfordringspunkt før oppstart av eventuelle forhandlingar om ein intensjonsavtale for etablering av ei ny og større kommune.»
17.mar.16	Kommunestyret i Norddal vedtek å ikkje gå vidare med samtalar med Stranda kommune	Avrøystingsresultata frå bygdene i Eidsdal og Norddal vart ikkje kommentert i det heile under sakshandsaminga i kommunestyret.
April-mai	Bygdemøte i alle bygder i regi av Norddal kommune.	Sterke tilbakemeldingar i 4 av 5 folkemøte om at Stranda burde vore med som alternativ i kommunen si påfølgande folkerøysting.
Frist for å røyste 14. mai, 2016	Folkerøysting 2 for Eidsdal og Norddal i regi lokal arbeidsgruppe: med spørsmål om søknad om grensejustering.	Deltaking tilsvarar 53 prosent av dei som hadde røyserett i kommunevalet 2015. Stort fleirtal for å gå vidare med søknad om grensejustering dersom Stranda kommune vert ståande som eigen kommune (mellom 70 og 82 prosent, størst dersom Norddal kommune vert ståande åleine).
19.mai.16	Folkerøysting for heile kommunen i regi av Norddal kommune.	Samanslåing med Stranda kommune er ikkje eit alternativ. Valdeltaking 48 prosent. Resultat: 1. Norddal kommune som eigen kommune 45% 2. Landkommunealternativet saman med ein eller fleire av kommunane Stordal, Ørskog, Skodje 19 %. 3. Blanke stemmer 36 %.

MEIR OM FORHOLDET TIL NORDDAL KOMMUNE

Arbeidsgruppa har i heile prosessen forsøkt å involvere Norddal kommune, noko som går fram av ein svært grundig gjennomgang av dette i utgreiinga (kapittel 2) og også av samandraget over.

Sidan utgreiinga var klar, har dette skjedd i forhold til Norddal kommune.

- Det er gjennomført eit nytt folkemøte, der rapporten var lagt fram og Norddal kommune var invitert, var til stades og hadde høve til å kome med innlegg. Det same gjaldt Stranda kommune.
- Norddal kommune har hatt samtalar med Stranda kommune, men valde raskt å gå vekk frå dette alternativet og valde også å ikkje ha samanslåing med Stranda kommune som eit alternativ i kommunen si folkerøysting.
- Norddal kommune har gjennomført bygdemøte i alle dei fem bygdene i kommunen der dei fekk sterke signal i fleire av møta om at Stranda burde vere eit alternativ i folkerøystinga.
- Arbeidsgruppa har gjennomført ei ny folkerøysting i Norddal og Eidsdal der innbyggjarane har fått høve til å uttale seg om dei ønskjer at det vert søkt om grensejustering for bygdene. Folk fekk høve til å uttale seg ut frå ei rekkje aktuelle ulike samanslåings-konstellasjonar slik det går fram av tabell ein over og vedlegg.
- Norddal kommune har gjennomført ei folkeavrøysting der samanslåing av kommunane Norddal og Stranda ikkje var eit alternativ. Alternativa var: 1. Halde fram som eigen kommune 2. «Landkommunealternativet» 3. Å røyste blankt.

Arbeidsgruppa tolkar det slik at Norddal kommune, så langt det har vore mogleg, har forsøkt å oversjå initiativet frå bygdene Norddal og Eidsdal.

FORHOLDET TIL STRANDA KOMMUNE

Arbeidsgruppa har gjennom heile prosessen forsøkt å halde ein tett dialog med Stranda kommune. Kommunen har vore positiv til initiativet, men har gjeve uttrykk for at dei må ta omsyn til forholdet til Norddal kommune. To av representantane i lokal arbeidsgruppe har hatt møte med politisk og administrativ leiing i Stranda. Kommunen har elles blitt informert fortløpande om det arbeidet som har vore gjort, på same måte som ein har informert Norddal kommune.

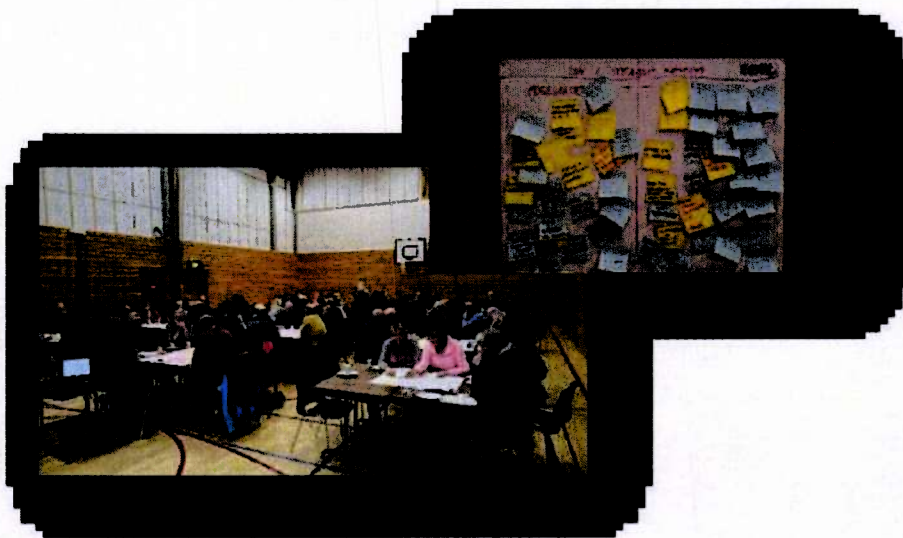
FORHOLDET TIL FYLKESMANNEN

Arbeidsgruppa har så langt det er råd forsøkt å informere og involvere Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

4. FOLKELEG STØTTE TIL SØKNADEN

Framstillinga i førre avsnitt viser at det er gjort ein stor innsats for å sikre at prosessen fram til denne søknaden om grensejustering til ein kvar tid er i tråd med folkemeininga i Eidsdal og Norddal. Ei spørjeundersøking, to folkemøte og to folkeavstemmingar er gjennomført (sjå oversiktstabell i førre avsnitt). Alle viser stor støtte til arbeidet.

Prosesen fram til og med utgreiinga er godt dokumentert i utgreiinga vedlagt (Kapittel 2.). Vi vil derfor ikkje gjenta dette her, men konsentrere oss om å presentere hovudresultata av dei to folkerøystingane i vår regi og den eine i regi av Norddal kommune – alle tre gjennomført etter utgreiinga var klar. «Våre» folkerøystingar er presentert meir heilskapleg i vedlegg 2 og 3 til søknaden.

Figur 3. Frå bygdemøte i Eidsdal 9. november, 2015. I arbeidet vart det veksia mellom individuelt arbeid, gruppearbeid og presentasjon i plenum. Alle innspel vart skrivne ned på lappar og dokumentert. 83 personar deltok

HOVUDRESULTAT FØRSTE FOLKERØYSTING – KVA ER DET BESTE FOR BYGDENE?

Den 12. januar 2016 vart det gjennomført eit folkemøte for innbyggjarane i Norddal og Eidsdal. Politikarar frå Stranda og Norddal kommune var også inviterte. Det same var folk frå Geiranger. Etter folkemøtet kunne alle innbyggjarar folkeregistrerte i bygdene Eidsdal og Norddal røyste på fem ulike spørsmål knytt til kommunetilknytning for dei to bygdene (sjå vedlegg). Innbyggjarane kunne røyste: 1. På bygdemøtet (anonymt), 2. På e-post til arbeidsgruppa, 3. Ved å leggje si stemme i ei «stemmeurne» på butikkane i Eidsdal og Norddal fredag ettermiddag (anonymt), eller 4. ved å levere si stemme direkte eller sende i post til arbeidsgruppa

Frist for å røyste vart sett til 16. januar for å ha resultat ferdig i tide til neste kommunestyremøte. Røyster innkomne 17. januar vart også inkluderte.

Folkerøystinga hadde som formål å finne ut kva innbyggjarane i bygdene Norddal og Eidsdal meinte om kommunetilknytning for framtida. Den var meint som eit innspel til eigen kommune i kommunereformprosessen. Undersøkinga var også tenkt som eit grunnlag for korleis arbeidsgruppa for initiativet skulle arbeide vidare.

214 personar svarte på undersøkinga. Til samanlikning hadde 388 personar røysterett i dei to bygdene ved kommunevalet 2015. 214 personar er dermed 56 prosent av dei som har røysterett. Dei to tala er likevel ikkje heilt samanliknbare ettersom ikkje alle som er folkeregistrerte (og leverte svar), har røysterett.

Det vart ført register over dei som har stemt for å sikre at alle berre kan stemme ein gong. Sjølv om 214 svarte på spørjeskjema har ikkje alle svart på alle spørsmåla, noko som kjem fram av tabellane.

Resultata frå heile undersøkinga ligg ved denne søknaden som vedlegg.

84 prosent meinte ei eller anna form som samanslåing mellom bygdene Norddal og Eidsdal og Stranda kommune ville vere det beste for bygdene Eidsdal og Norddal. Innbyggjarane hadde klart sterkast tru på alternativet med samanslåing mellom Stranda og Norddal kommune (55 prosent). Forholdsvis mange (29 prosent) meinte også at ein overgang berre av bygdene Norddal og Eidsdal til Stranda kommune var det beste alternativet uavhengig av kva Norddal kommune vel å gjere. Berre 13 personar eller 6 prosent meinte det beste var å vere knytt til Norddal kommune som eigen kommune. Tala kjem fram i tabellen under.

Tabell 7 viser kva innbyggjarane i Norddal og Eidsdal svarte på spørsmålet: «Kva trur du er beste kommunetilknyping for bygdene Eidsdal og Norddal i framtida?»

Beste alternativ for Eidsdal og Norddal i framtida	Tal stemmer	Prosent
Regionkommunealternativet	2	1 %
Anna	4	2 %
Veit ikkje	5	2 %
Landkommunealternativet	9	4 %
Framleis knytt til Norddal kommune som eigen kommune	13	6 %
Bygdene Norddal og Eidsdal til Stranda kommune	62	29 %
Samanslåing Stranda og Norddal kommune	116	55 %
Totalt	211	100 %

Tre fjerdedelar av dei som svarte meinte også at det beste for bygdene Norddal og Eidsdal ville vere å endre kommunetilknyping til Stranda dersom Norddal kommune vel å halde fram som eigen kommune.

Tabell 8 viser kva innbyggjarane i Norddal og Eidsdal svarar på spørsmålet: «Dersom Norddal kommune vel å halde fram som eigen kommune: Kva trur du er beste kommunetilknyping for bygdene Norddal og Eidsdal?»

Dersom Norddal framleis eigen kommune	Tal stemmer	Prosent
Veit ikkje	15	7 %
Framleis knytt til Norddal kommune	37	17 %
Bygdene Eidsdal og Norddal til Stranda kommune	160	75 %
Totalt	212	100 %

Stranda hadde allereie då vedteke å sjå nærare på samanslåing med Sykkylven i kommunereformarbeidet. Eitt spørsmål i undersøkinga var derfor om dette gjer ei samanslåing med Stranda meir eller mindre attraktivt for innbyggjarane i Eidsdal og Norddal.

Dersom Stranda kommune slår seg saman med Sykkylven kommune, er det då meir eller mindre attraktivt å gå inn som ein del av denne kommunen?

Figur 4: Innbyggjarane i Stranda og Norddal sitt svar på om ei samanslåing med Sykkylven gjer Stranda meir eller mindre attraktivt.

Av 199 som svarte på dette spørsmålet meinte 35 prosent at eit slikt alternativ gjer Stranda mindre attraktiv. Vi ser også at mange vert usikre når dei skal svare på dette spørsmålet, noko som peikar vidare til andre folkerøysting.

Folkerøystinga gav eit klart signal til Norddal kommune og også eit klart mandat til arbeidsgruppa om å arbeide vidare for ei løysing med samanslåing med Stranda kommune.

HOVUDRESULTAT ANDRE FOLKERØYSTING OM SØKNAD OM GRENSEJUSTERING

Etter sonderingar hadde Norddal kommune valt ikkje å gå vidare med alternativet samanslåing med Stranda kommune i kommunereformarbeidet. Einaste moglegheit for å arbeide vidare med innbyggjarane sitt ønske om tilknytning til Stranda var dermed å søke om ei grensejustering. I mai vart det derfor gjennomført ei ny folkerøysting. Alle innbyggjarar folkeregistrerte i bygdene Eidsdal og Norddal (frå fylte/fyller 16 år i 2016 og eldre) har kunna røyste på åtte ulike spørsmål knytt grensejustering for dei to bygdene (sjå vedlegg). Innbyggjarane har kunna røyste: 1. På e-post til arbeidsgruppa, 2. Ved å leggje si stemme i ei «stemmeurne» på butikkane i Eidsdal og Norddal fredag 13. mai (anonymt), eller 3. ved å levere si stemme direkte eller sende i post til arbeidsgruppa.

Frist for å røyste vart sett til 14. mai etter at Norddal kommune var ferdige med folkemøte i alle bygdene i kommunen men før den kommunale folkerøystinga.

Hovudresultat frå avstemminga såg slik ut:

- Det var eit klart fleirtal for å søkje om grensejustering for bygdene Norddal og Eidsdal dersom Stranda kommune vert ståande åleine som sjølvstendig kommune – uavhengig av kva val Norddal kommune gjer. Størst er dette fleirtalet dersom Norddal kommune vert ståande åleine (82 prosent).
- Det var også flest av innbyggjarane som ønskte å søkje om grensejustering dersom Stranda slår seg saman med Sykkylven, men oppslutninga om dette er klart lågare – uavhengig av kva Norddal kommune vel å gjere. Lågast tilslutning til dette er det dersom Norddal berre går saman med Stordal og Stranda går saman med Sykkylven (49 prosent).
- Dersom Stranda kommune går saman med Sykkylven kommune meiner mellom 27 og 30 prosent at ein ikkje skal søkje om grensejustering – avhengig av kva Norddal kommune vel å gjere.
- Det er ein forholdsvis stor del av dei som røyster som er usikre på om ein skal søkje om grensejustering dersom Stranda går ilag med Sykkylven. Høgast er denne andelen dersom Norddal går saman med Stordal og Ørskog, og Stranda går ilag med Sykkylven (23 prosent).

Undersøkinga er summert opp i tabellen under.

Tabell 9 viser kor stor del av innbyggjarane i bygdene Norddal og Eidsdal som meiner ein skal søkje om grensejustering gitt ulike utfall i kommunereformprosessen for Stranda og Norddal.

Skal vi søkje om grensejustering?	Dersom Stranda held fram som eigen kommune				Dersom Stranda går saman med Sykkylven			
	Norddal åleine	Norddal og Stordal	Norddal, Stordal, Ørskog	Norddal, Stordal, Ørskog og Skodje	Norddal åleine	Norddal og Stordal	Norddal, Stordal, Ørskog	Norddal, Stordal, Ørskog og Skodje
Ja	82 %	70 %	73 %	79 %	55 %	49 %	50 %	54 %
Nei	11 %	13 %	17 %	14 %	27 %	30 %	27 %	29 %
Veit ikkje	7 %	17 %	10 %	7 %	17 %	21 %	23 %	17 %
Totalt:	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

225 personar svarte på undersøkinga. Av desse var 18 personar under 18 år. Til samanlikning hadde 388 personar røysterett i dei to bygdene ved kommunevalet 2015. 207 personar over 18 år svarar dermed til 53 prosent av dei som hadde røysterett i 2015. Dei to tala er likevel ikkje heilt samanliknbare. Vi har heller ikkje eksakt oversikt over tal innbyggjarar folkeregistrert i Norddal og Eidsdal mellom 16 og 18 år.

Det er ført register over dei som har stemt for å sikre at alle berre kan stemme ein gong.

Resultat for kvart av spørsmåla er presentert i vedlegg.

NORDDAL KOMMUNE SI FOLKERØYSTING

I Norddal kommune si folkerøysting 19. mai, 2016 i høve kommunereforma var ikkje samanslåing med Stranda kommune eit alternativ. At kommunen valde å gjere det slik har fått sterk kritikk på kommunen sine bygdemøte både i Eidsdal, Norddal, Valldal og Fjørå.

Norddal kommune si folkerøysting i høve kommunereforma hadde tre alternativ. Resultata vart slik :

1. Norddal åleine 44,94 prosent
2. Landkommune saman med ein eller fleira av kommunane Stordal, Ørskog, Skodje 19,17
3. Blank 35,89 prosent

Valdeltakinga var på 48 prosent. Det er grunn til å tru at den svært høge andelen blanke stemmer i stor grad er stemmer for ei samanslåing mellom Norddal og Stranda.

Mykje tyder på at deltakinga frå bygdene Norddal og Eidsdal var lågare i kommunen si røysting enn den røystinga arbeidsgruppa stod for. Vi tolkar det slik at mange ikkje brydde seg med å røyste fordi «deira alternativ» mangla på røystesetelen. Dette kan likevel ikkje provast fordi førehandsrøyster hjå kommunen ikkje er fordelte på bygder.

ARBEIDSGRUPPA SI TOLKING AV FOLKERØYSTINGANE

Vi meiner avrøystingane både kvar for seg og til saman viser ein overveldande støtte i bygdene Norddal og Eidsdal for ei tilknytning til Stranda kommune. Sterkast ser det ut som støtta er for ei samanslåing mellom dei to kommunane, men støtta er også svært sterk til ei endra kommunetilknytning, noko tala knytt til andre folkerøysting tyder på.

- Det har heile tida vore sterk støtte til prosessen om å greie ut alternativ tilknytning til Stranda, noko oppslutninga om spørjegranskingar, folkerøystingar og arrangerte bygdemøte viser.

- Arbeidsgruppa tolkar den første folkerøystinga slik at nesten ei samrøystes befolkning i Norddal og Eidsdal ønskjer ei endra kommunetilslutning. Berre 13 av 211 stemmer frå den første folkerøystinga ser framleis tilknytning til Norddal kommune som eigen kommune som det beste alternativet for bygdene.
- Dette vert stadfesta gjennom at 82 prosent i den andre folkerøystinga stemmer for å søkje om grensejustering dersom både Norddal kommune og Stranda kommune held fram som eigen kommune. Støtta til eit slikt initiativ er også svært stor dersom Norddal endar opp med andre alternativ, den er mindre dersom Stranda slår seg saman med Sykkylven.
- I tillegg tolkar vi 36 prosent blanke røyster i den kommunale avrøystinga som ein sterk opposisjon til gjeldande alternativ i folkerøystinga. Ut frå lokalkjennskap tolkar vi det slik at dei aller fleste av dei blanke røystene er ei støtte til samanslåing mellom Stranda og Norddal.
- Det er grunn til å tru at mange av dei blanke stemmene kjem frå Norddal og Eidsdal, men det er også støtte til eit slikt alternativ i andre delar av kommunen. Resultata frå valet viser ikkje separat oppteljing for kvar bygd noko som gjer det vanskeleg å vite med sikkerheit.
- Signal frå innbyggjarar tyder på at dersom Stranda-alternativet hadde vore utgreidd, ville fleire ha stemt på dette i den kommunale folkerøystinga. For ein del innbyggjarar var det ikkje aktuelt å røyste blankt. Dei som då ikkje ynskte at Norddal skulle halde fram åleine, hadde dermed to alternativ landkommunealternativet eller å la vere å røyste. Arbeidsgruppa meiner derfor det var svært uheldig at ein ikkje hadde samanslåing mellom Stranda og Norddal som eit alternativ i den kommunale folkerøystinga.

Det er framleis fleirtal for ein søknad om grensejustering dersom Sykkylven og Stranda slår seg saman. Vi tolkar likevel usikkerheita mellom innbyggjarane i bygdene som så stor, at vi vel å ikkje søkje om grensejustering dersom Stranda og Sykkylven slår seg saman eller vert slått saman ved tvang.

5. ARBEIDSGRUPPA SINE VURDERINGAR AV EI GRENSEJUSTERING SETT I FORHOLD TIL MÅLSETTINGA MED KOMMUNEREFORMA

Kommunereforma har fire hovudmål (Innst. 300 S (2013-2014)). Desse er: 1. Gode og likeverdige tenester til innbyggjarane. 2. Heilskapleg og samordna samfunnsutvikling. 3. Berekraftige og økonomiske robuste kommunar. 4. Styrka lokaldemokrati.

Eit skifte av kommunetilknytning for om lag 500 innbyggjarar frå Norddal til Stranda kommune, kan knapt seiast å bidra vesentleg til ei slik overordna målsetjing nasjonalt sett. Til sjuande og sist er det likevel innbyggjarane som utgjer landet si befolkning – også om dei er få.

Ei vurdering av korleis ei endring av kommunetilknytning vil påverke desse fire overordna målsettingane for innbyggjarane i Eidsdal og Norddal er gjort i utgreiinga. Vi tek med det vi ser på som hovudpunkta her.

GODE OG LIKEVERDIGE TENESTER TIL INNBYGGJARANE

Når det gjeld tenester vurderer vi det slik at innbyggjarane i Eidsdal og Norddal vil ha lite å vinne og lite å tape på ein overgang til Stranda kommune – slik situasjonen er no. Eit unntak frå dette er legetenestene der det er moglegheit for ein kvalitetsgevinst. Vi ser det likevel slik at gevinsten vil verte større over tid. Samordning mellom Geiranger, Eidsdal og Norddal i forhold til skule, tekniske tenester, næringsutvikling, eldreomsorg og sikkerheit meiner vi kan gi betre kvalitet i forhold til alternativ i Norddal kommune på sikt. Vi ser det også slik at mangelen på føreseielege vilkår frå Norddal kommune for drift av tenestene i bygdene Eidsdal og Norddal er med på å øydelegge livskvaliteten for innbyggjarane i bygdene. Vi meiner dette vil bli betre i ei større eining.

HEILSKAPLEG OG SAMORDNA SAMFUNNSUTVIKLING

Ein overgang frå Norddal til Stranda kommune vil styrkje ei heilskapleg samfunnsutvikling spesielt mellom Geiranger, Norddal og Eidsdal. Dette vil gjelde både tenester og samfunns- og næringsutvikling. Det siste spesielt knytt til reiselivsnæringa, men det er også potensial knytt til landbruk i seg sjølv og koplingane mellom landbruk og næringsmiddelindustri i Stranda kommune og mellom landbruk og reiseliv.

Særskilt for desse to kommunane er også ansvaret for ivaretaking av verdsarvområdet. Ei styrka landbruksnæring i kombinasjon med reiseliv kan bidra til å ta vare på kulturlandskapet, oppretthalde og helst auke matproduksjonen, medverke til auka næringsutvikling med fokus på kortreist og lokal mat og ei reiselivsnæring med fleire bein å stå på.

Eit anna forhold er trusselen frå fjellpartia Åkneset og Hegguraksla. Norddal og Eidsdal er trua av flodbølge dersom fjellpartia rasar ut. Frå Åkneset, der steinmassane i verste fall er berekna til 54 Mm³ vil bølga vere 7 meter i Eidsdal og 15 meter i Norddal. Størst vert bølga i bygdene Geiranger (65 m) og på Hellesylt (85m).⁷ Ut frå dei prognosar ein har i dag, vil bygdene Eidsdal og Norddal bli totalisolerte over ein lengre periode, uansett når på året raset kjem. Geiranger vil vere totalisolert om raset kjem i vinterhalvåret. Sommaren vil Geiranger ha open veg austover. Både når det gjeld beredskap og vurderingar kring evakuering og oppattbygging, er det naturleg å sjå på bygdene Norddal, Eidsdal og Geiranger som ein heilskap. Det gjeld òg når ein vurderer avbøtande tiltak som kan redusere omfanget av skadane.

⁷ Harbitz, NGI, med bidrag frå S. Glimsdal, V. Kveldsvik, F. Løvholt NGI og G. Pedersen og A. Jensen, UiO. Foredrag på Åkneskonferansen, Geiranger 26. august, 2015.
<https://www.fylkesmannen.no/Documents/Dokument%20FMMR/Samfunnstryggleik%20og%20beredskap/00.9.%20M%C3%B8te%20og%20konferansar/2015.08.26-27.%20C3%85kneskonferansen%202015/2015.08.26.%20C3%85kneskonferansen%202015.%20Carl%20Bonnievie%20Harbitz.%20Mulige%20flodb%C3%B8lger%20fra%20C3%85kerneset.pdf>

Eit viktig element for å utløyse potensial knytt til samfunnsutvikling er betra kommunikasjonar mellom bygdene og mellom bygdene og kommunesenteret. Betre samferdsleløyisingar ut frå området vil også kunne styrkje og betre samfunnsutviklinga.

BEREKRAFTIGE OG ØKONOMISK ROBUSTE KOMMUNAR

Ei ny tilknytning til Stranda kommune vil potensielt kunne løyse ut effektiviseringsgevinstar innafor tenesteproduksjon, sidan Eidsdal og Norddal utgjer ei naturleg eining med Geiranger. Dersom ein får til ei positiv samfunns- og næringsutvikling i området vil dette i tillegg kunne påverke kommuneøkonomien. Ei slik tilknytning vil moglegvis også løyse ut noko auka overføringar frå staten til Stranda kommune. På den andre sida er folketalet i bygdene Eidsdal og Norddal lågt og næringslivet svakt. Økonomiske forhold vil også vere eit forhandlingsspørsmål mellom Norddal og Stranda kommune ved ei eventuell ny tilknytning til Stranda.

STYRKJA LOKALDEMOKRATI

Styrkjer ved lokaldemokrati i små kommunar er generelt rekna for å vere nærleik og kjennskap både i forhold til tenester og personar. I Norddal kommune oppfattar vi det slik at dette har blitt for nært. Arbeidsgruppa ser det derfor slik at det vil vere ein gevinst for Eidsdal og Norddal å høyre til i Stranda kommune der avstanden mellom sak og person vert noko større. Vi vurderer det også slik at det vil vere mogleg å halde på eit tett forhold til eigne folkevalde i Stranda kommune dersom ein byggjer alliansar mellom Geiranger, Eidsdal og Norddal.

6. KARTGRUNNLAG

Vårt framlegg til grensejustering følgjer prinsippet om at alt areal knytt til gards- og bruksnummer i bygdene Norddal og Eidsdal, vert lagt inn under Stranda kommune. Dette omfattar òg ev. andre areal som naturleg høyrer heime inn under desse to bygdene.

Prinsippet er elles at grensa i fjorden vert trekt midtfjords innover Norddalsfjorden mot Tafjorden.

VERBAL SKILDRING AV NY GRENSE

Eksisterande kommunegrense mellom Stranda og Norddal går innover Norddalsfjorden om lag midtfjords. Litt nordaust for Ospahjellneset får grensa ein skarp knekk mot nord.

I vårt framlegg til ny kommunegrense trekkjer vi grensa vidare frå dette knekkpunktet, innover Norddalsfjorden, og legg til grunn at grensa skal liggje midtfjords. Framlegg til ny grense er i regelen trekt med lilla strek.

Søraust for Linge får grenseframlegget ein skarp knekk søraustover. Her er ny grense markert med raud farge for å skilje den frå øvrig grenseframlegg. Årsaka er at landarealet her har usikre eigedomsgrenser, og det er ikkje oppført gards og bruksnummer verken i kartgrunnlaget til NIBIO eller på GISlink. Vårt prinsipp er at ny grense skal vere identisk med grensene mellom landeigedommar knytt til bygda Norddal, og landeigedommar knytt til bygdene Fjørå/Tafjord. I akkurat dette området må desse eigedomsforholda avklarast før framlegget til ny kommunegrense kan setjast.

Frå ca. Kyrkjefjellet og vidare sørover, så søraustover og vidare sørvest- og vestover, skal framlegget til ny kommunegrense fylgje grensa mellom gardane i bygda Norddal, og gardane i bygdene Fjørå og Tafjord. Grensa vert i praksis gåande om lag i vasskiljet mellom desse bygdene.

Ut frå dette vert grensa gåande mellom desse eigedommane:

Mellom gbn. 49/7 og gbn. 0/0 (merka slik i Gislink). Arealet på 0/0 er der det er uavklarte eigedomsgrenser.

Mellom gbn. 49/7 og gbn. 47/1

Mellom gbn. 49/7 og gbn. 45/1

Mellom gbn. 49/7 og gbn. 37/7

Mellom gbn. 50/1 og gbn. 31/1 (sistnemnde ser ut til å ha ein smal teig mot nordenden av Litlejordhornet)

Mellom gbn. 50/1 og gbn. 44/1

Mellom gbn. 50/1 og gbn. 43/1

Mellom gbn. 50/1 og gbn. 42/1

KARTVEDLEGG

Det vert vist til kartvedlegg under med følgjande kart:

- Grensejustering 1. Oversynskart
- Ny kommunegrense 1. Norddalsfjorden vest
- Ny kommunegrense 2. Norddalsfjorden aust
- Ny kommunegrense 3. Usikker grensestrek grunna usemje om eigedomsgrenser
- Ny kommunegrense 4. Kyrkjefjellet-Kallskaregga
- Ny kommunegrense 5. Kallskaregga-Litlejordhornet
- Ny kommunegrense 6. Litlejordhornet-Slettdalsreset

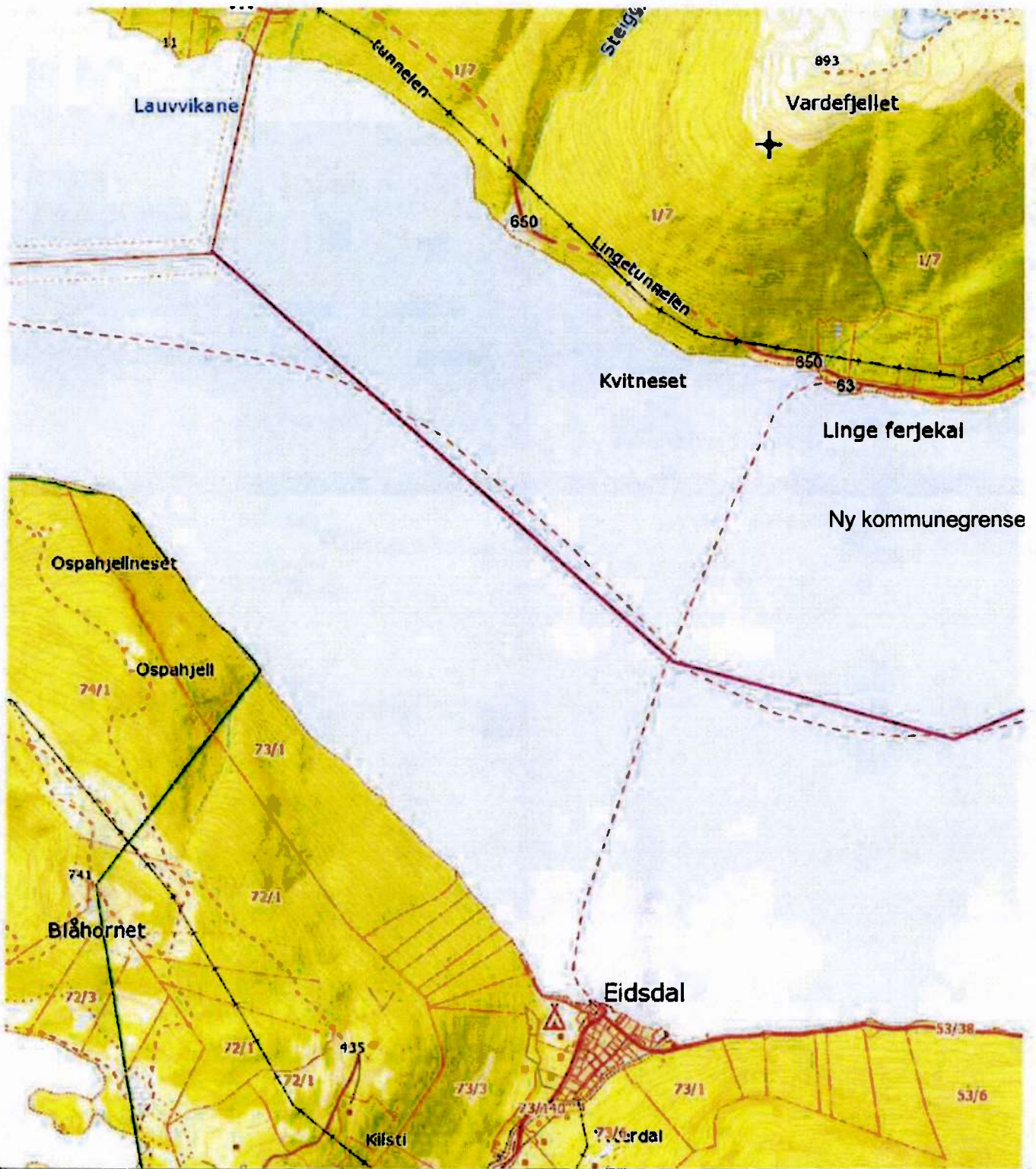

0 500 1500m

Målestokk 1:75000 ved A3 liggende utskrift

NY KOMMUNEGRENSE 1 : NORDDALSFJORDEN VEST

0 200 400 600m

Målestokk 1 : 20000 ved A4 utskrift
Utskriftsdato: 15.06.2016

GÅRDSKART
Tilgjengelige grunnseidninger

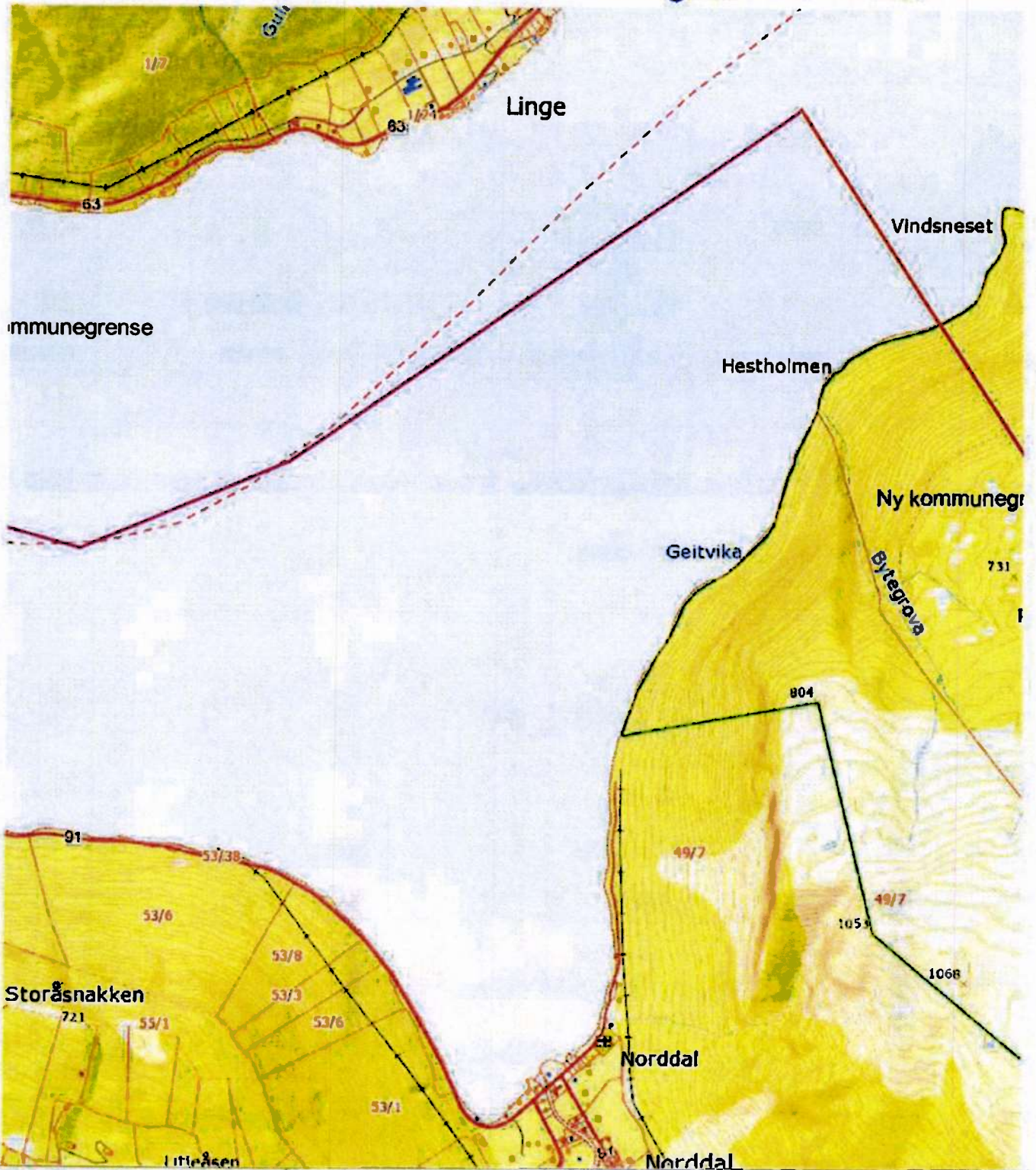

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forklaring ny kommunegrense 1 – Norddalsfjorden vest:

Frå knekkpunktet i eksisterande grense nord for Ospahjellneset, vert ny grense trekt vidare innover Norddalsfjorden. Prinsippet er at grensa skal gå midtfjords. Streken på kartet er ikkje nøyaktig i høve til dette prinsippet.

NY KOMMUNEGRENSE 2 : NORDDALSFJORDEN AUST

0 200 400 600m

Målestokk 1 : 20000 ved A4 utskrift
Utskriftsdato: 15.06.2016

GÅRDSKART
Tilknyttede grunneierdemmer:

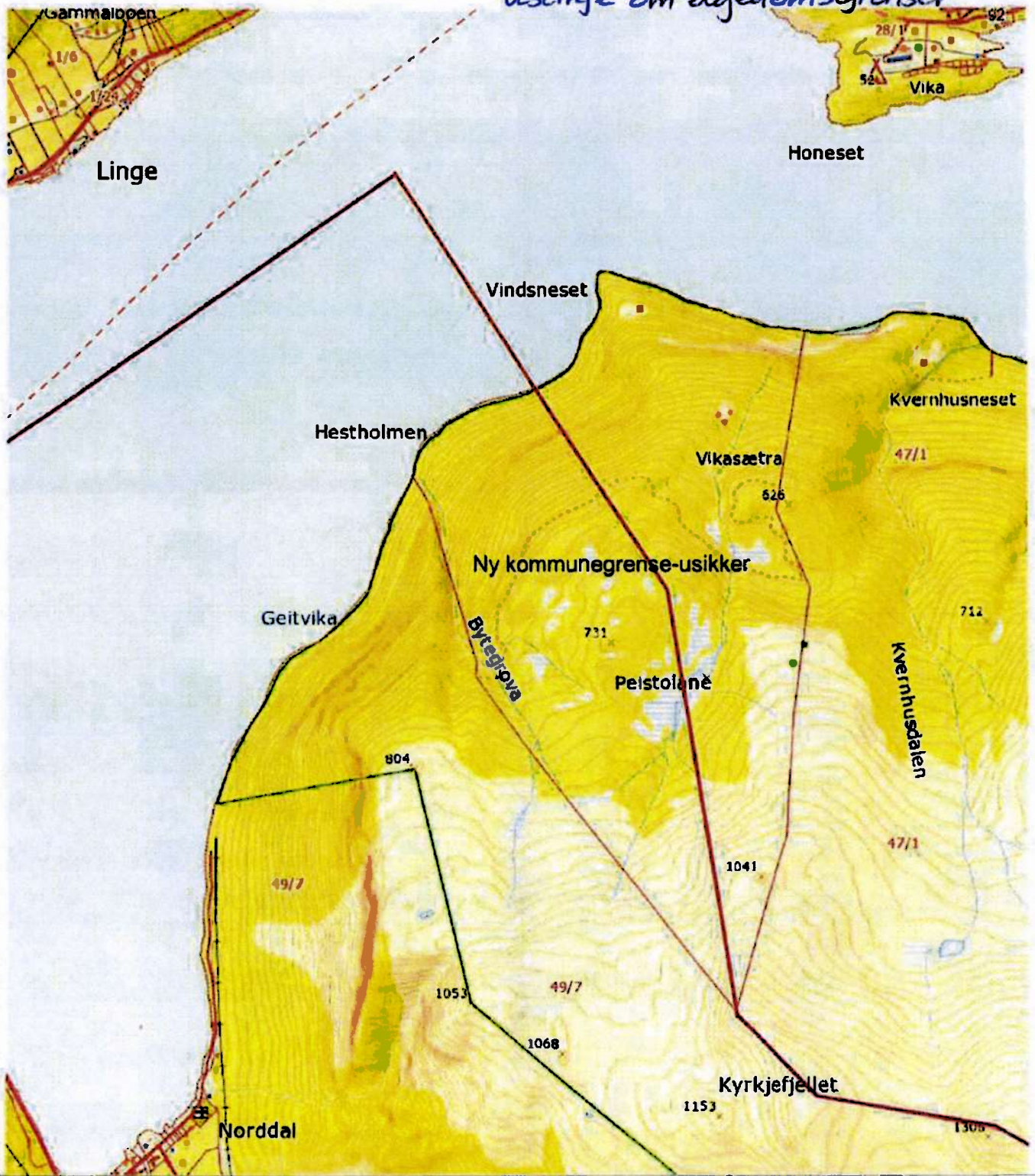

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forklaring ny kommunegrense 2 – Norddalsfjorden aust

Prinsippet er at ny kommunegrense skal gå midtfjords vidare innover Norddalsfjorden. Nord for Bytegrova/Vindsneset vert det eit knekkpunkt der grensa dreier sørover inn mot land. Nøyaktig kvar dette knekkpunktet skal vere må avgjerast når grensetvisten det er vist til på eige kart er avgjort. Grensa i fjorden er ikkje innteikna nøyaktig.

NY KOMMUNEGRENSE 3 : Usikker grensestrek grunna usemje om eigedomsgrenser

0 200 400 600m

Målestokk 1 : 20000 ved A4 utskrift
Utskriftdato: 15.06.2016

GÅRDSKART
Tilknyttede grunnlandommer

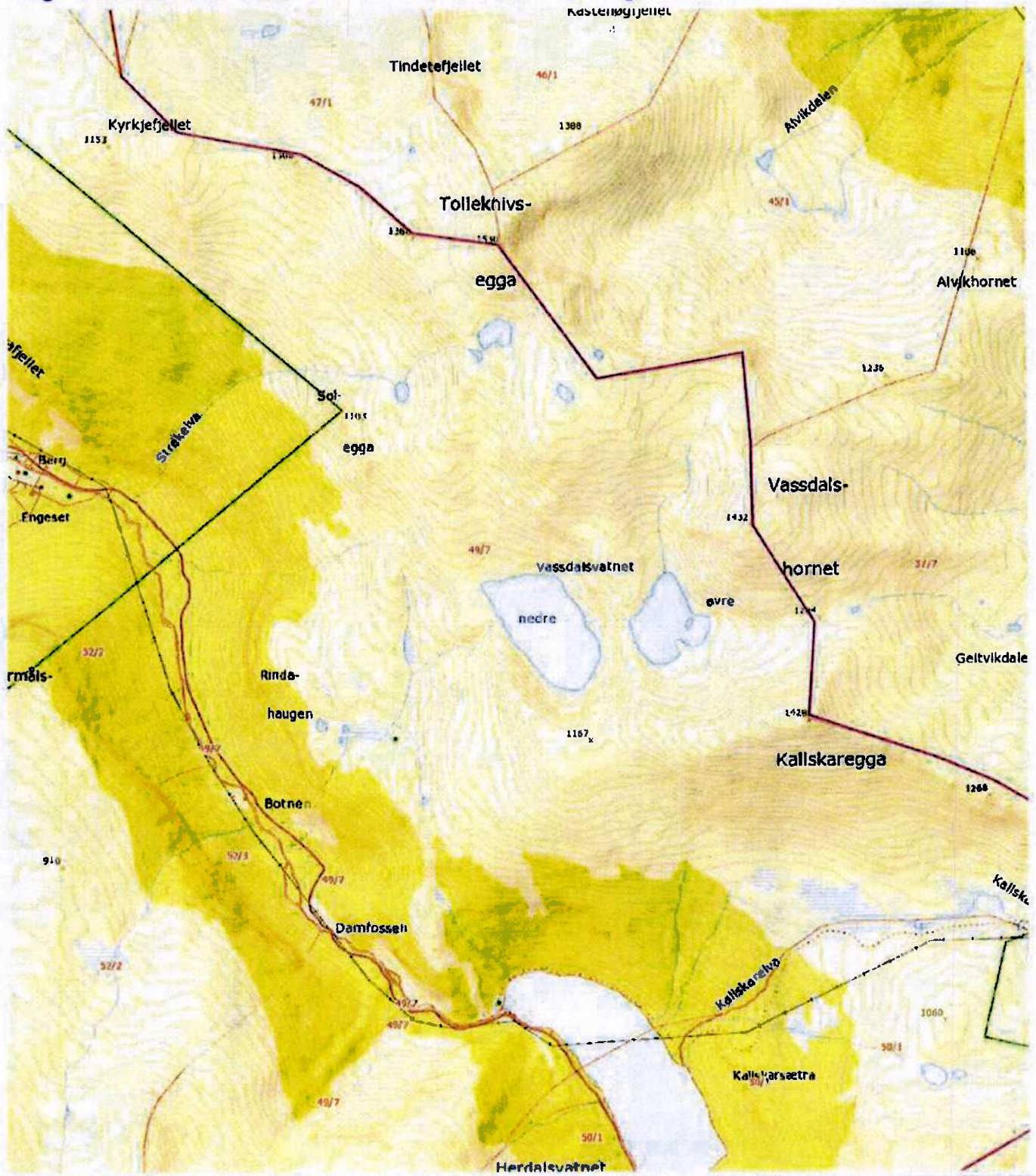

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forklaring ny kommunegrense 3 – Usikker grensestrek grunna usemje om eigedomsgrenser

Frå fjorden og vidare søraustover er ny grense teikna tilfeldig inn gjennom eit område der det er usikkerheit og usemje om kvar grensene mellom gardane går. I GisLink er dette arealet merka med gards- og bruksnr. 0/0. I NIBIO står det utan gards- og bruksnummer. Grensetvisten mellom gardar heimehøyrande i Norddal og gardar heimehøyrande i Fjørå må avklarast før ny kommunegrense kan setjast. Prinsippet er at alt areal knytt til gardar i bygdene Norddal og Eidsdal skal inn under Stranda kommune.

NY KOMMUNEGRENSE 4 : KYRKJEFJELLET - KALLSKAREGGA

0 200 400 600m

Målestokk 1 : 20000 ved A3 utskrift
Utskriftsdato: 15.06.2016

GÅRDSKART
Tilknyttede grunneiendommer:

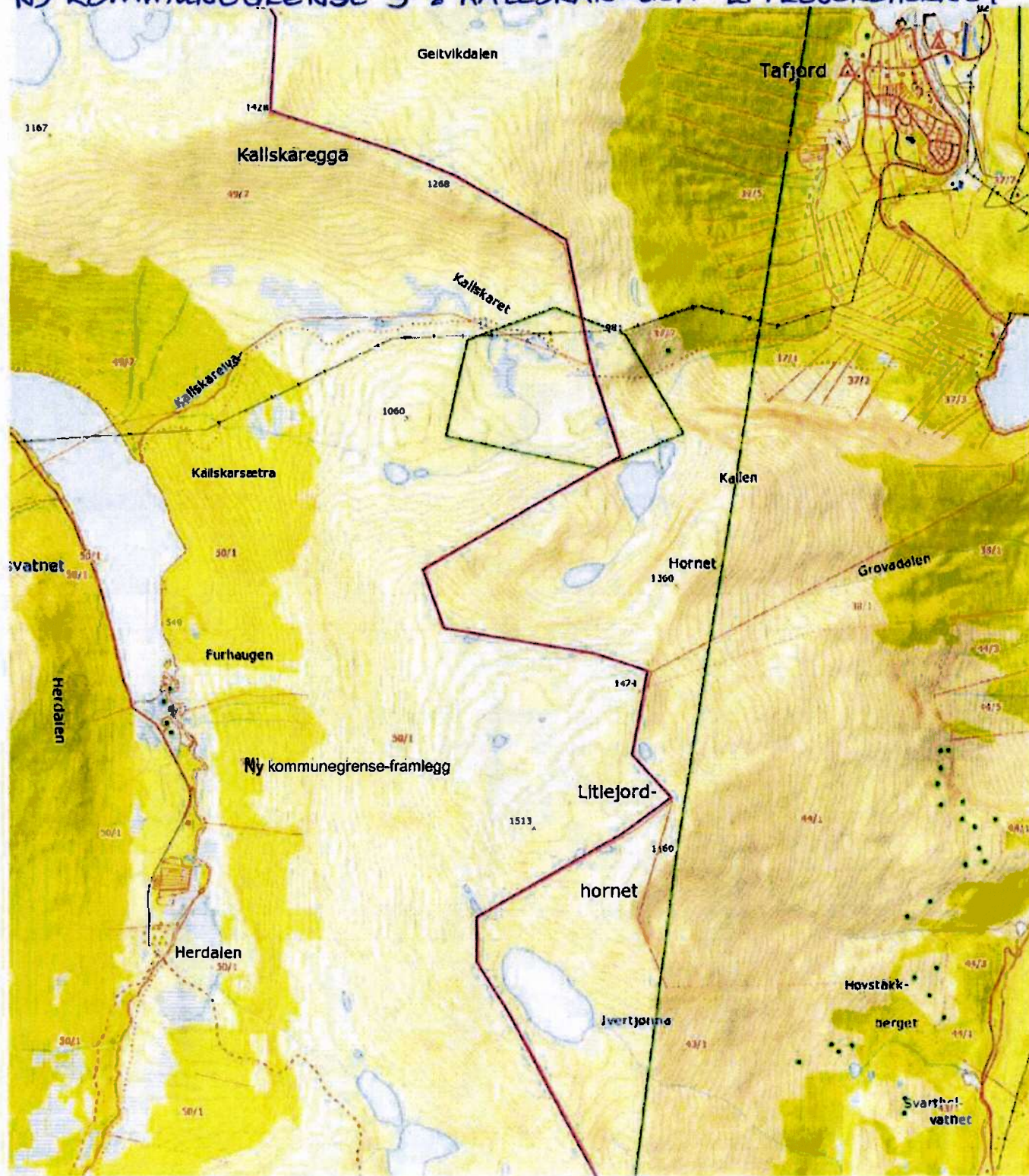

NIBIO
NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forklaring ny kommunegrense 4 – Kyrkjefjellet - Kallskaregga

Prinsippet er at ny kommunegrense skal vere identisk med grensa mellom gardar i bygda Norddal og gardar i bygdene Fjørå/Tafjord. I praksis vil dette seie at grensa i hovudsak følgjer vasskiljet mellom bygdene. Grensa er teikna så nøyaktig vi har greidd ut frå prinsippet. Prinsippet er overordna teikninga.

NY KOMMUNEGRENSE 5 & KALLSKAREGGA - LITLEJORDHORNET

0 200 400 600m

Målestokk 1 : 20000 ved A3 utskrift
Utskriftsdato: 15.06.2016

GÅRDSKART

Tilknyttede grunnseierdommer:

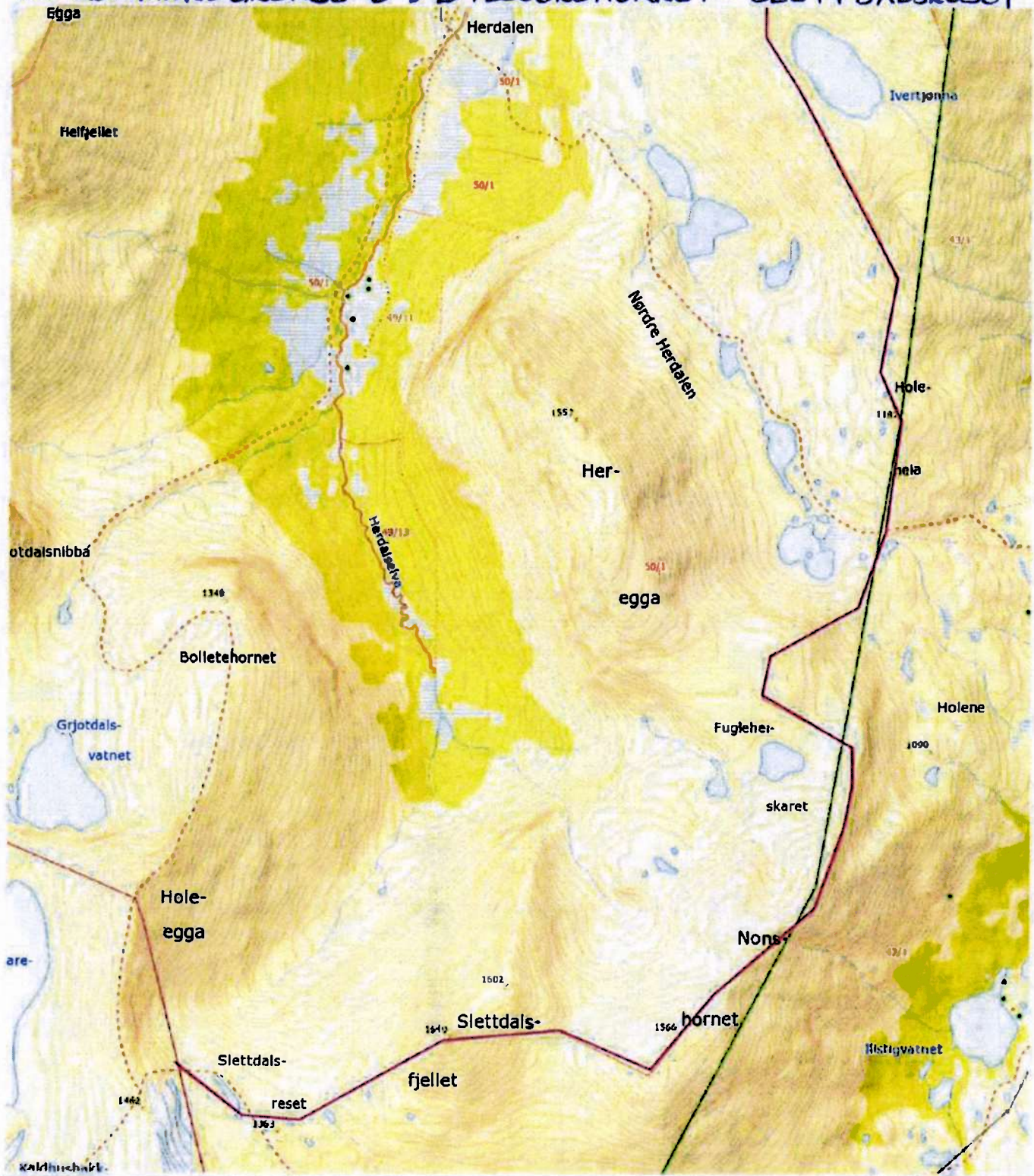
NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forklaring ny kommunegrense 5 – Kallskaregga - Litlejordhornet

Prinsippet er at ny kommunegrense skal vere identisk med grensa mellom gardar i bygda Norddal og gardar i bygdene Fjørå/Tafjord. I praksis vil dette seie at grensa i hovudsak fylger vasskiljet mellom bygdene. Grensa er teikna så nøyaktig vi har greidd ut frå prinsippet. Prinsippet er overordna teikninga.

NY KOMMUNEGRENSE 6 : LITLEJORDHORNET - SLETTDALRESSET

0 200 400 600m

Målestokk 1 : 20000 ved A3 utskrift
Utskriftsdato: 15.06.2016

GÅRDSKART

Fillystede grunnlendeområder

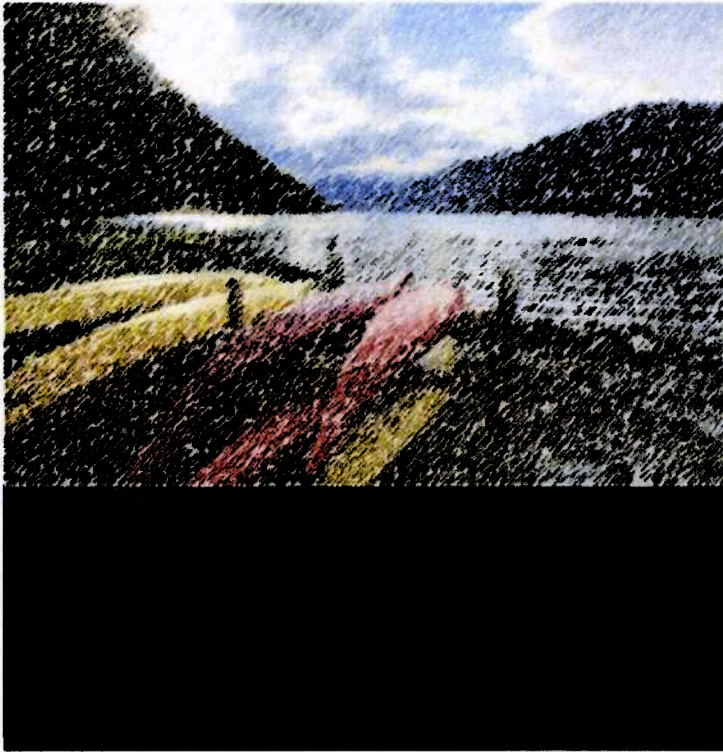

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Forklaring ny kommunegrense 6 – Litlejordhornet - Slettdalsreset

Prinsippet er at ny kommunegrense skal vere identisk med grensa mellom gardar i bygda Norddal og gardar i bygdene Fjørå/Tafjord. I praksis vil dette seie at grensa i hovudsak fylgjer vasskiljet mellom bygdene. Ny grense møter eksisterande grense like vest for Slettdalsreset.

KOMMUNEREFORM

UTGREIING AV ALTERNATIV KNYTT TIL
BYGDENE NORDDAL OG EIDSDAL INN I
STRANDA KOMMUNE

Forfatta av arbeidsgruppa for utgreiing av alternativ kommunetilknyting for bygdene Norddal og Eidsdal:

Else Ragni Yttredal

Merete Løvoll Rønneberg (leiar)

Frode Rønneberg

Knut Grønningsæter

Norddal og Eidsdal

29. desember, 2015

INNHALDSLISTE

INNHALDSLISTE	3
FØREORD	4
EIT LITE SAMANDRAG, HOVUDKONKLUSJONAR OG VIDARE ARBEID	5
ARBEIDSGRUPPA SINE HOVUDKONKLUSJONAR	5
VIDARE ARBEID MED ALTERNATIVET	7
0. INNLEIING	9
1. BAKGRUNN - BYGDENE NORDDAL OG EIDSDAL	11
1.1 GEOGRAFI OG SAMFERDSLE.....	11
1.2 FOLKETAL	12
1.3 NÆRINGSLIV	12
2. PROSESSEN	14
2.1 STARTEN PÅ ARBEIDET OG FORHOLDET TIL NORDDAL KOMMUNE.....	14
2.2 BYGDEMØTE	18
2.3 FORHOLDET TIL FYLKESMANNEN	18
2.4 FORHOLDET TIL STRANDA KOMMUNE	18
2.5 HØYRING OG VIDARE FRAMDRIFT	19
3. DATAGRUNNLAG	20
4. NORDDAL ELLER STRANDA KOMMUNE? UTGREIING AV ALTERNATIVA	21
4.1 TENESTEYTING	22
4.2 SAMFUNNSUTVIKLING	32
4.3 DEMOKRATI	38
4.4 ØKONOMI	41
5. ARBEIDSGRUPPA SINE VURDERINGAR SETT I FORHOLD TIL MÅLSETTINGAR MED KOMMUNEREFORMA	46
5.1 GODE OG LIKEVERDIGE TENESTER TIL INNBYGGJARANE	46
5.2 HEILSKAPLEG OG SAMORDNA SAMFUNNSUTVIKLING	47
5.3 BEREKRAFTIGE OG ØKONOMISK ROBUSTE KOMMUNAR	48
5.4 STYRKA LOKALDEMOKRATI	48
6. ARBEIDSGRUPPA SI OVERORDNA VURDERING OG TILRÅDING	49
6.1 VURDERING AV HEILSKAPEN	49
6.2 TILRÅDING	50
6.3 KOMMENTARAR TIL ANDRE ALTERNATIV KNYTT TIL KOMMUNEINDELING.....	51
7. VEDLEGG	53
7.1 VEDLEGG 1: INVITASJON OG SPØRJESKIEMA SPØRJEUNDERSØKING.....	54
7.2 VEDLEGG 2: INVITASJON TIL KOMMUNANE	56
7.3 VEDLEGG 3: SVAR FRÅ ORDFØRAREN I NORDDAL	58
7.4 VEDLEGG 4: E-POST TIL FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL.....	59
7.5 VEDLEGG 5: SVAR FRÅ FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL.....	61
7.6 VEDLEGG 6: INVITASJON TIL BYGDEMØTE LEVERT TIL ALLE HUSSTANDAR I NORDDAL OG EIDSDAL.....	64
7.7 VEDLEGG 7: STEMMESETEL OM UTGREIING, NYTTA PÅ BYGDEMØTE.....	66
7.8 VEDLEGG 8: SORTERTE NOTATAR FRÅ BYGDEMØTE.....	67
7.9 VEDLEGG 9: SVAR FRÅ NORDDAL KOMMUNE 23. NOVEMBER, 2015	74
7.10 VEDLEGG 10: FORSLAG OM ETABLERING AV MINIKOMMUNEN GEIRANGER I VERDSARVOMRÅDET	77
7.11 VEDLEGG 11: KORRESPONDANSE MED FYLKESMANNEN 7.-8. DESEMBER, 2015	78
8. REFERANSAR	80

Denne utgreiinga har kome til med utgangspunkt i eit initiativ frå innbyggjarane i bygdene Eidsdal og Norddal i Norddal kommune. Kommunereformprosessen og kommunestyrevedtak gjort i Norddal kommune 12. februar i år dannar noko av ramma for initiativet og for val av tidspunkt, men uavhengig av kommunereforma har det lenge vore snakka om i bygdene å sjå på alternativet å gå mot Stranda. Formålet med utgreiinga har vore å få ein oversikt over fordelar og ulemper for bygdene knytt til alternativ tilknytning til Stranda kommune.

Utgreiinga har sterk folkeleg støtte, men har ikkje finansiell støtte og er derfor basert på dugnadsinnsats og gjort på fritida. Utgreiinga er gjennomført og styrt av ei arbeidsgruppe til dette formålet, valt av innbyggjarane i Norddal og Eidsdal.

Utgreiinga består av mange vedlegg. Normalt ville dette ikkje vore naudsynt, men arbeidsgruppa ser eit behov for å dokumentere at prosessen og arbeidet har legitimitet blant innbyggjarane i bygdene Eidsdal og Norddal. Dette har vi gjort ved grundig å gå gjennom og dokumentere prosessen fram til denne rapporten.

Arbeidsgruppa står i fellesskap bak innhaldet i utgreiinga.

Arbeidsgruppa 29. desember, 2015

Merete Løvoll Rønneberg
(leiar)

Frode Rønneberg

Knut Grønningsæter

Else Ragni Yttredal

EIT LITE SAMANDRAG, HOVUDKONKLUSJONAR OG VIDARE ARBEID

Denne utgreiinga er skriva av ei arbeidsgruppe valt av innbyggjarane i Eidsdal og Norddal på bygdemøte i Eidsdal 9. november, 2015. Formålet er få ein oversikt over fordelar og ulemper for bygdene Norddal og Eidsdal knytt til ein overgang frå Norddal til Stranda kommune. Kommunereformprosessen og kommunestyrevedtak gjort i Norddal kommune 12. februar i år dannar noko av ramma for initiativet og for val av tidspunkt, men uavhengig av kommunereforma har det lenge vore snakka om i bygdene å sjå på alternativet å gå mot Stranda. Bakgrunnen for dette er ei naturleg geografisk tilknytning til Geiranger, men også ein aukande misnøye med politiske prosessar og prioriteringar i Norddal kommune.

Rapporten har blitt omfattande av fleire grunнар. Vi ser det som naudsynt å gå nøyе inn i materien. Vi har også følt at det har vore naudsynt å få fram både bakgrunnskunnskap, eit bilete av innbyggjarane si mening (frå bygdemøte 9. november, 2015) og klart skilje ut arbeidsgruppa sine vurderingar. På denne måten voner vi folk kan gjere seg opp ei eiga mening om saka. For å dokumentere at initiativet har legitimitet mellom innbyggjarane har vi også sett det som naudsynt å skildre prosessen fram til denne rapporten inngåande og legg også ved mange vedlegg.

Med bakgrunn i dette synest vi det er vanskeleg å lage eit fullstendig samandrag av rapporten. Vi vel derfor å flytte hovudkonklusjonane fram for å gjere rapporten meir lesarvenleg. Vi gjer det nølande, sidan vi likar å tru at konklusjonane er eit resultat av det vi har funne ut, men på denne måten kan folk først få sjå kva vi har tenkt og så bla i rapporten for å gjere seg opp ei eiga mening. Vi voner flest mogleg gjer det.

Rapporten er bygd opp slik: Første fire kapittel gir generell bakgrunn om bygdene Norddal og Eidsdal, skildrar prosessen fram til denne rapporten, og seier noko om datagrunnlaget. Kapittel fem er ei utgreiing av alternativa og går gjennom viktige sider ved kommunane: tenesteyting, samfunnsutvikling, demokrati og økonomi – med tanke på sjå på fordelar og ulemper med ei ny tilknytning til Stranda for bygdene Norddal og Eidsdal. Alle delemna innafor kapittel fem er delt inn i tre delar: Generell bakgrunnsinformasjon, innspel frå bygdemøtet og arbeidsgruppa sine vurderingar knytt til dette feltet. I siste del av rapporten (kap. 6 og 7) gjer arbeidsgruppa ut frå gjennomgangen vurderingar opp mot intensjonane med kommunereforma og gjer ein heilskapleg vurdering av alternativ tilknytning til Stranda kommune. Gruppa vurderer til slutt «vårt» alternativ i relasjon til alternativ for omkringliggjande kommunar i kommunereforma.

ARBEIDSGRUPPA SINE HOVUDKONKLUSJONAR

Politikk dreier seg om fordeling av gode og byrdar i samfunnet og politiske vindar snur fort. Arbeidsgruppa kan dermed ikkje vite kva som skjer i framtida. Arbeidsgruppa tilrår likevel at ein arbeider vidare for **eit skifte av kommunetilknytning** til Stranda kommune av desse grunnane:

- Geiranger, Eidsdal og Norddal er ei naturleg eining geografisk og det er tett samkvem mellom bygdene, noko det er mogleg å byggje vidare på.
- Bygdene Norddal og Eidsdal og Stranda kommune (med spesiell vekt på Geiranger) har delvis like, delvis supplerande næringsstruktur som kan utnyttast. Desse er spesielt knytt til landbruk og næringsmiddelindustri og turistnæringa. Felles kommunetilknytning vil kunne gjere det enklare å utnytte potensialet som ligg i området.
- Saman kan bygdene Geiranger, Eidsdal og Norddal vere sterkare i viktige politiske saker for bygdene.
- Norddal og Eidsdal vert del av ei større kommune med meir føreseielege rammevilkår på sikt og dermed også moglegvis meir føreseieleg nivå knytt til kommunen sine tilbod.
- Innafor dei aller viktigaste tenesteområda som helse, og då spesielt legehjelp, innafor skule og barnehage og innafor eldreomsorg, vil det verte lettare å finne gode løysingar tilpassa framtida i Stranda kommune

enn i Norddal kommune. Eitt element i dette er også mogleg samordning av tenestene med Geiranger ved behov.

- Ei ny kommunetilknytning gjer det mogleg å kome ut av fastgrodde mønster og få ein ny start. Vi ser ikkje at Norddal kommune i næraste framtid vil endre eller demokratisere dei politiske prosessane. Norddal kommune si haldning til spørsmålet om kommunetilknytning for bygdene Norddal og Eidsdal stadfestar dette – sjølv med eit nytt kommunestyre.
- Vi ser ikkje at Norddal kommune i framtida vil endre sentraliseringspolitikken i kommunen. Sjølv om Senterpartiet for denne perioden har rekt ut ei hand ved valløftet om å sikre ungdomsskule i Eidsdal, trur vi den stramme økonomien på sikt vil gi vind i segla til sentraliseringskreftene. Seinast kjem denne diskusjonen fram i budsjettdebatten for 2016.¹

Vi er då likevel klar over:

- At avstanden til politiske avgjerder vert større.
- At avstanden til kommunesenteret vert større.
- At avstanden til nokre tenester som lege og sjukeheimplassar truleg vert større.
- At dei økonomiske rammevilkåra ikkje vert betre.
- At ei ny kommunetilknytning er ressurskrevjande og krev omstilling på mange tenesteområde.
- At potensialet for splid og usemje mellom bygdene Eidsdal, Norddal og Geiranger vil vere større ved mogleg «deling» av tenestene eller nedskjeringar.
- At tilrådinga kan bidra til å gjere forholdet mellom bygdene på nordsida og sørsida av fjorden i Norddal kommune endå meir betent. Vert nordsida att åleine, vert det truleg vanskelegare å bestå som eiga kommune.

For ein nærare gjennomgang av alternativa og grunngjeving for tilrådinga sjå kapittel 7.

For å få til eit godt samarbeid mellom bygdene er ein grunnleggjande **føresetnad at både Geiranger, Eidsdal og Norddal tener på samarbeid**. Dersom berre ei av bygdene «vinner», vil samarbeidet fort smuldre opp. **Vi tilrår derfor at innbyggjarane vel eit partipolitisk uavhengig, felles «bygdeutval»** som skal representere dei tre bygdene både på kort og lang sikt og vege opp for ulemper knytt til ein vanskeleg geografi. Utvalet skal og bør ta føre seg og bere fram saker som angår felles utvikling av bygdene.

Vidare er **kommunikasjonar** viktig. Ved ny tilknytning til Stranda bør ein sjå nærare på moglegheitene for å knyte saman bygdene i indre Storfjord i ein større arbeidsmarknad. Ferjeruter er viktige, hurtigbåt på fjorden er eitt alternativ, men det vil også vere viktig å sjå nærare på tilknytning austover.

Vår utgreiing inngår i ein heilskap med kommunereforma som ramme. Arbeidsgruppa har derfor også vurdert alternativet inn i ein større samanheng. **Med bakgrunn i denne utgreiinga ser vi ei samanslåing av heile Norddal kommune med Stranda kommune som ein fordel for bygdene Norddal og Eidsdal** – også i forhold til at berre Eidsdal og Norddal går inn i Stranda kommune. Ei slik samanslåing vil kunne skape større fleksibilitet i tenester og avhjelpe ulemper knytt til avstandar til Stranda, spesielt innafør helsetenester og sjukeheimstenester. Det vil også kunne gjere det enklare å ta ut effektivitetsgevinstar. Samstundes vil ei slik samanslåing gjere det mogleg å samordne samfunnsutviklinga innafør ein større region. Vi trur også at ei slik samanslåing vil styrkje den demografiske og demokratiske balansen mellom periferi og sentrum i Stranda kommune. Samordning mellom bygdene Geiranger, Eidsdal og Norddal vil også i ei slik eining vere eit naturleg val.

¹ Referert i Storfjordnytt 26. november, 2015.

Vi meiner også at ei slik samanslåing vil vere ein fordel for heile Norddal kommune. Innbyggjarundersøkinga viser at 62 prosent av innbyggjarane i Norddal kommune tenkjer at samanslåing av Norddal kommune med andre kommunar vil vere ein fordel (Sentio Research Norge AS November 2015, 36). Sett i eit samfunnsutviklingsperspektiv ser vi eit godt moglegheitsrom ved ei samanslåing med Stranda. Som kommunar har Norddal og Stranda både fellestrekk og kompletterande næringsliv. Stranda har sterk næringsmiddelindustri, medan industriarbeidsplassar er så og seie fråverande i Norddal. Derimot har Norddal kommune Muritunet og satsar sterkt innafor natur, kultur og helse. Landbruksnæringa ligg for begge kommunar som eit godt grunnlag. I siste leddet har særleg Stranda eit sterkt reiseliv. Både Geiranger og Strandafjellet er nasjonale fyrtårn på sine felt. I tillegg har delar av desse kommunane areal inn i Sunnmørsalpane, Tafjordfjella og Reinheimen nasjonalpark. På toppen av dette ligg den internasjonale verdsarvstatusen.

Alle desse faktorane medverkar til at **vi meiner ei samanslåing av heile Norddal kommune og Stranda kommune er det beste alternativet.** Ut frå vårt syn hadde det også vore ein fordel om Stordal var med i ein slik konstellasjon, men Stordal vender seg i hovudsak utover i kommunereformarbeidet sjølv om dei, slik som Norddal kommune, har vedteke å gå vidare med landkommunealternativet. Stordal har også vedteke å gå vidare med regionkommunealternativet i tillegg til alternativet å halde fram som eigen kommune og vil ikkje arbeide vidare med alternativet Indre Storfjord.²

VIDARE ARBEID MED ALTERNATIVET

Frist for retningsval i kommunereformarbeidet er 31. januar, 2016. Arbeidsgruppa ser derfor føre seg at ein tidleg i januar 2016 gjennomfører eit nytt bygdemøte for bygdene Norddal og Eidsdal der rapporten vert lagt fram. Seinare i januar vil arbeidsgruppa arrangere eit val/spørjegransking der innbyggjarane kan gi uttrykk for kva alternativ dei meiner er det beste. Resultatet av dette valet vil bestemme vidare framdrift.

² Kjelde: Storfjordnytt 22. desember, 2015.

0. INNLEIING

Kommunereforma (Innst. 300 S (2013-2014)) har som mål å utvikle betre og sterkare kommunar. Alle kommunar har ei plikt til å greie ut moglegheiter i denne samanheng. Kommunestyret i Norddal kommune vedtok derfor 12. februar 2015 å greie ut fleire alternativ: a. At Norddal held fram som eiga kommune b. At Norddal går inn som ein del av ei storkommune på Nordre Sunnmøre c. At Norddal kommune går inn i ein felles kommune med Stranda, Stryn, Hornindal og ev. Sykkylven og Stordal d. At Norddal kommune vert delt, og sørsida går mot Stranda/Stryn (og ev. Sykkylven), og nordsida går mot Ålesundsregionen e. At Norddal kommune går inn i felles kommune med Skodje, Ørskog og Stordal.

Med bakgrunn i kommunestyrevedtaket har Norddal vore med på utgreiing av tre alternativ: 1. Alternativet Landkommune, beståande av kommunane Stordal, Ørskog, Skodje, Haram, Vestnes og Sandøy i tillegg til Norddal (Rapport frå styringsgruppa 7. september 2015). 2. Regionkommune Sunnmøre beståande av kommunane Giske, Haram, Hareid, Norddal, Sandøy, Skodje, Stordal, Stranda, Sula, Sykkylven, Ulstein, Ørskog og Ålesund (Rapport frå styringsgruppa 21. august 2015). 3. Alternativ Indre Storfjord, beståande av kommunane Sykkylven, Stranda, Stordal og Norddal (Sunnmøre Regionråd 2015). I tillegg har Møreforsking på oppdrag frå Norddal kommune utarbeidd ein rapport som ser på fordelar og ulemper ved å halde fram som eigen kommune (Halvorsen 2015).

Alternativet med deling av kommunen er ikkje utgreidd. Med utgangspunkt i kommunereforma sendte derfor arbeidsgruppa som står bak denne rapporten, den 7. oktober 2015, ut invitasjon til alle husstandar i bygdene Norddal og Eidsdal i Norddal kommune. Spørsmålet var om det var ønskje om å greie nærare ut alternativ tilknytning av bygdene til Stranda kommune (vedlegg 1). Av 388 personar³ med røysterett svarte 136 på undersøkinga. 125 røysta for ei utgreiing, sju røysta imot og fire svarte at dei ikkje visste. Tala viser eit stort engasjement for framtida til bygdene. For å setje det i perspektiv: Dersom Norddal og Eidsdal stemte likt med gjennomsnittet i kommunen i kommunevalet 2015 ville Senterpartiet hatt 100 røyster i desse bygdene.⁴ Då fekk partiet 51 prosent av røystene i kommunen og reint fleirtal i kommunestyret. Engasjementet vart seinare understreka av stor oppslutning om bygdemøte (83 personar).

Formålet med denne utgreiinga er å få ein oversikt over fordelar og ulemper for bygdene Norddal og Eidsdal knytt til ein overgang frå Norddal til Stranda kommune. Initiativtakarane si haldning er at denne utgreiinga skal vere del av ein prosess for å vurdere nærare moglegheiter for bygdene, ikkje ei legitimering av eit standpunkt som er gitt på førehand. Fleire innbyggjarar har då også kome innspel som «Eg er for ei utgreiing, men det betyr ikkje at eg er for eit skifte av kommune til Stranda.» Tanken i Eidsdal og Norddal om ei tilknytning til Stranda er likevel av eldre dato. Norddal og Eidsdal er nært kopla til Geiranger geografisk, i fritid og yrke, men skilt frå den same bygda av kommunegrenser. Dette skaper ulemper for den vidare samfunnsutviklinga. Kommunereforma skaper dermed eit høve til å ta opp ei sak som i lengre tid har vore sett på som ei moglegheit for å fremje samfunnsutviklinga i dei to bygdene og i regionen.

Samstundes ser vi at dette utgreiingsarbeidet løfter fram diskusjonar om andre alternativ for Norddal kommune knytt til kommunereforma. Vår utgreiing går ikkje direkte inn på desse alternativa, men vi kjem tilbake til dette i konklusjonane og avslutningsvis – nettopp fordi vi ser at «vår» diskusjon om tilknytning til Stranda kommune vil kunne ha konsekvensar for Norddal kommune som heilskap. Den vil også moglegvis til slutt vere nøydd til å gå inn i ein større samanheng om vegval for indre Storfjord.

³ Tal frå Norddal kommune.

⁴ Basert på ei oppslutning om valet på 61 prosent der 10,6 prosent stemte blankt. Tal for kvar enkelt valkrins er ikkje tilgjengeleg.

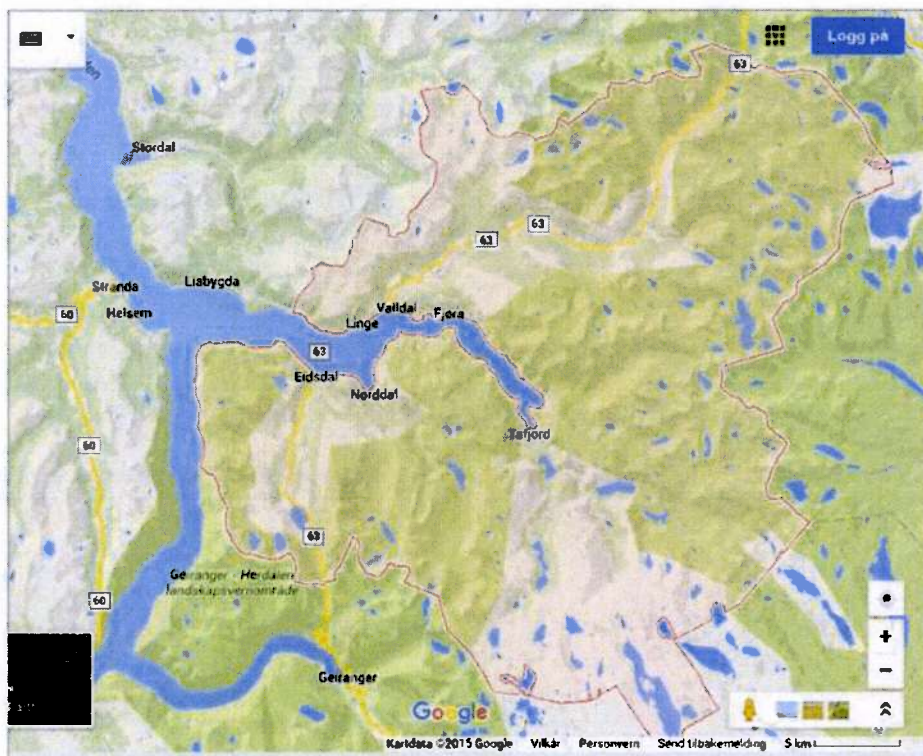
Rapporten er bygd opp slik: Første fire kapittel gir generell bakgrunn om bygdene Norddal og Eidsdal, skildrar prosessen fram til denne rapporten, og seier noko om datagrunnlaget. Kapittel fem er ei utgreiing av alternativa og går gjennom viktige sider ved kommunane: tenesteyting, samfunnsutvikling, demokrati og økonomi – med tanke på sjå på fordelar og ulemper med ei ny tilknytning til Stranda for bygdene Norddal og Eidsdal. Alle delemna innafor kapittel fem er delt inn i tre delar: Generell bakgrunnsinformasjon, innspel frå bygdemøtet og arbeidsgruppa sine vurderingar knytt til dette feltet. I siste del av rapporten gjer arbeidsgruppa ut frå gjennomgangen vurderingar av alternativa; i kapittel seks opp mot intensjonane med kommunereforma og i kapittel sju ei friare heilskapleg vurdering av alternativ tilknytning til Stranda kommune. Gruppa vurderer til slutt «vårt» alternativ i relasjon til alternativ for omkringliggjande kommunar i kommunereforma.

1. BAKGRUNN - BYGDENE NORDDAL OG EIDSDAL

1. januar 2014, før oppstarten av kommunereforma, var det 428 kommunar i Norge. På same tidspunkt hadde kvar kommune i gjennomsnitt 11.939 innbyggjarar, men 335 kommunar hadde lågare innbyggjartal enn dette. Kommunen med like mange større som mindre kommunar (mediankommunen) hadde 4.661 innbyggjarar (Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2014, 21). Norddal kommune har per 1. januar 2015 1.676 innbyggjarar (Kjelde: SSB) og er dermed liten, uansett målestokk. Kommunen har nedgang i folketalet. Stranda hadde på same tidspunkt 4.605 personar og ligg dermed svært nært mediankommunen. Folketalet har vore forholdsvis stabilt i alle fall siste 30 år.⁵

1.1 GEOGRAFI OG SAMFERDSLE

Norddal kommune ligg inst i Storfjorden og omfattar bygdene Eidsdal, Fjørå, Tafjord, Valldal og Norddal. Kommunesenteret ligg på Sylte i Valldal. Bygdene Fjørå, Tafjord og Valldal er knytt saman med fylkesveg 92 på nordsida av fjorden (Norddalsfjorden og Tafjorden). Bygdene Eidsdal og Norddal er knytt saman med fylkesveg 91 på sørsida av fjorden. Eidsdal og Norddal er knytt til kommunesenteret Valldal med ferje Eidsdal – Linge som tek om lag ti minutt.

Figur 1: Kartutsnittet viser kommunegrensar (sjøarealet kjem ikkje fram), bygder og vegar i Norddal kommune og geografi i forhold til bygda Geiranger og kommunesenteret Stranda i Stranda kommune. Kjelde: Google maps.

Bygdene Geiranger (Stranda kommune), Norddal og Eidsdal er knytt saman med riksveg 63 og fylkesveg 91 og er vinterstid avhengige av ferje Eidsdal – Linge for å kome til andre bygder og tettstader. Om sommaren er riksveg 63 over Grotli open mot Skjåk og Stryn. For å kome til kommunesenteret Stranda i Stranda kommune er

⁵ 4745 personar i 1986 og svært små variasjonar sidan. Kjelde: SSB

innbyggjarar i Eidsdal, Norddal og Geiranger avhengige av to ferjer: Eidsdal – Linge og Liabygda – Stranda, kvar på om lag ti minutt.

1.2 FOLKETAL

Norrdal kommune, har som dei fleste andre kommunar i innlandet av Møre og Romsdal ein forholdsvis stor nedgang i folketal.

Tabell 1: Folketalsendringar for bygdene i Norddal kommune. Grunnkrinsnivå, 1. januar kvart år. Kjelde SSB. Statistikkbanken.

	2000	2005	2010	2015	Prosentvis nedgang i folketal
Norrdal	208	179	155	146	- 30 %
Eidsdal	414	384	365	349	-16 %
Valldal	1000	949	992	925	-8 %
Fjørå	179	156	169	154	-14 %
Tafjord	157	133	120	99	-37 %
Sum Norddal kommune	1960	1817	1801	1676	-14 %

Tabell 1 viser folketalsutviklinga for Norddal kommune i perioden 2000 – 2015. Folketalet i Norddal kommune har gått ned med 14 prosent i perioden og er spesielt stor i bygdene Tafjord og Norddal og minst i Valldal der kommunesenteret Sylte ligg.

1.3 NÆRINGS LIV

33 prosent av sysselsette i Norddal kommune er knytt til offentleg sektor (2013). Tilsvarende arbeider 67 prosent i privat sektor. Til samanlikning var 34,3 prosent tilsett i offentleg sektor i landet som heilskap same år (Kjelde: SSB) .

Tabell 2: Hovudnæringane i Norddal kommune. Tala viser prosent av totalt tal sysselsette med bustad i Norddal kommune. Tabellen viser næringskategoriar i SSB som utgjer fem prosent eller meir av dei sysselsette.

Næring	Prosent sysselsette etter bustad
Kraftforsyning	5 %
Undervisning	7 %
Omsorg utan butilbod, barnehagar mv.	8 %
Jordbruk og tilhøyrande tenester, jakt	8 %
Detaljhandel, unntak for motorvogner	9 %
Pleie og omsorg i institusjon	9 %
Helsetenester	10 %
Totalt	56 %

Tabell 2 viser dei viktigaste næringane i Norddal kommune. Vi ser at pleie, omsorg og helsetenester dominerer dersom ein ser desse under eitt. Dette har mellom anna samanheng med at Muritunet – Senter for Meistring og Rehabilitering er, kanskje den einaste, større arbeidsplassen i kommunen utanom kommunen sjølv.

Norrdal kommune er tradisjonelt ei landbrukskommune. Sysselsette i landbruket er likevel, som elles i landet, på veg ned. Andelen som arbeider i landbruket, av totalt tal sysselsette busett i kommunen, har gått ned frå 12 prosent i 2008 til 8 prosent i 2014. Forutan landbruk er detaljhandel, undervisning og kraftforsyning viktig.

Næringslivet i kommunen er elles samansett av små einingar. Berre Muritunet kan seiast å vere ein større arbeidsplass. Reiseliv er sett på som ei potensiell vekstnæring for kommunen, men berre 15 personar høyrde i 2014 innunder kategorien overnattingsverksemd og dette er ein nedgang på fem personar sidan 2008.

Tal knytt til næringsstrukturen for Norddal og Eidsdal isolert sett er vanskeleg tilgjengeleg, men det er grunn til å tru at strukturen i desse bygdene liknar på strukturen for kommunen totalt sett, kanskje med ein noko sterkare posisjon for landbruket.

2. PROSESSEN

Denne utgreiinga er eit initiativ frå innbyggjarane i Norddal og Eidsdal, men har ikkje fått tilslutning frå Norddal kommune. I dette kapittelet vil vi derfor skildre prosessen fram til denne rapporten forholdsvis inngående. Med dette ynskjer vi å vise at initiativet har brei oppslutning i befolkninga i Norddal og Eidsdal og også at den er nært knytt til kommunereformprosessen i Norddal kommune. Arbeidsgruppa har også heile tida hatt intensjonar om å spele med opne kort overfor både kommunar, befolkninga og andre.

2.1 STARTEN PÅ ARBEIDET OG FORHOLDET TIL NORDDAL KOMMUNE

Kommunestyret vedtok 12/2 2015 å greie ut fem alternativ i det vidare arbeidet med kommunereform. Vedtak 003/15 lydde slik:

- 1) Handlingsplan for arbeidet med kommunereform i Norddal kommune av 19.01.15 vert vedtatt med dei endringane som vart vedtatt i formannskapsmøtet 26.01.15.
- 2) Planen skal vere eit levande dokument og oppdaterast med jamne mellomrom
- 3) Kommunestyret meiner at ein i denne omgang må greie ut nærmare følgjande modellar for ny kommunestruktur
 - a) At Norddal held fram som eiga kommune
 - b) At Norddal går inn som ein del av ei storkommune på Nordre Sunnmøre, jamfør initiativ frå Ålesund og Haram
 - c) At Norddal kommune går inn i ein felles kommune med Stranda, Stryn, Hornindal og ev. Sykkylven og Stordal
 - d) At Norddal kommune vert delt, og sørsida går mot Stranda/Stryn (og ev. Sykkylven), og nordsida går mot Ålesundsregionen
 - e) At Norddal kommune går inn i felles kommune med Skodje, Ørskog og Stordal.

Norddal kommune vil undervegs vere opne for å sjå på andre alternativ. Her må ein ha tett dialog med nabokommunane for å synkronisere arbeidet med dei, og sjå på kva alternativ som kan vere realistiske å få greidd ut.

- 4) Kommunestyret ber ordførar og rådmann om å ta kontakt med dei nemnde kommunane for å kome i gang med utgreiingsarbeidet.

Til no er Regionkommunealternativet (alt.b), alternativ Indre Storfjord (alt.c) og landkommunealternativet (alt. e) utgreidd gjennom samarbeidet med Sunnmøre regionråd.⁶ I tillegg har Møreforsking utarbeidd ein rapport der det vert sett på fordelar og ulemper for Norddal kommune ved å stå åleine (Halvorsen 2015). Alternativ d er enno ikkje greidd ut.

Tidlegare hadde kommunestyret gjort vedtak om å setje ned ei arbeidsgruppe for å arbeide med kommunereforma (Sak 92/14). Arbeidsgruppa var sett saman av rådmann Tor Helge Stavdal, ordførar Bjørn Inge Ruset (Ap), varaordførar Per Magnus Berdal (Sp) og Merete Løvoll Rønneberg (Norddalslista). Merete Løvoll Rønneberg, tok i arbeidet initiativ til å sjå på alternativ d med deling av kommunen. Dåverande ordførar Bjørn Inge Ruset (Ap) tok med bakgrunn i dette kontakt med ordførar Jan Ove Tryggestad (Sp) i Stranda kommune. I følgje Rønneberg, vart det referert attende at Tryggestad hadde svara at «det kunne vere interessant», men det vart ikkje tatt noko vidare initiativ for å greie ut eit slikt alternativ. Ruset sa òg at eit vidare initiativ eventuelt måtte kome frå bygdene. Rønneberg tok derfor seinare kontakt med Tryggestad om

⁶ Sjå heimesidene til Sunnmøre regionråd for informasjon og rapportar:
<http://www.sunnmoreregionrad.no/index.php/samarbeidsprosjekter/kommunereform>

korleis ein kunne gå fram vidare. Haldninga han hadde var at det for han ikkje var mogleg å gå inn i dette utan at det kom ein førespurnad anten frå Norddal kommune eller frå bygdene sjølve.

Alternativet om å gå inn i Stranda kommune har vore drøfta «på bygda» i både Eidsdal og Norddal gjennom mange år. Dette vert mellom anna illustrert ved eit forslag om å opprette ein minikommune beståande av Norddal, Eidsdal og Geiranger, eit forslag som også vart fremja skriftleg under bygdemøtet knytt til denne prosessen (vedlegg 10). Bakgrunnen for tankane om endra kommunestruktur og tilknytning er truleg samansette, både at ein ser nytte av å vere tettare knytt mot Geiranger, og at det dei seinare år har vore stigande misnøye med korleis gode og byrder vert fordelte i Norddal kommune. Både ut frå dette og ut frå det faktum at ein no er inne i ein prosess med ei kommunereform, meinte fleire at det var tida for å gjere noko aktivt for å sjå nærare på alternativet. I fyrste omgang var det drøfta med einskilde lag og organisasjonar i dei to bygdene om dei kunne stå som initiativtakarar til ein slik prosess, men ein konkluderte raskt med at ingen av dei hadde mandat til ei slik oppgåve i føresegnene sine, og likeeins kunne det vere uheldig for omdømet til dei frivillige laga på sikt.

Det vart difor tatt kontakt med einskildpersonar frå dei to bygdene, og fire personar vart med i ei arbeidsgruppe for å arbeide vidare med alternativet. Desse var Knut Grønningsæter og Else Ragni Yttredal frå Norddal og Frode Rønneberg og Merete Løvull Rønneberg frå Eidsdal.

Det fyrste som vart gjort var å gjennomføre ei spørjeundersøking mellom innbyggjarane i Norddal og Eidsdal (7. oktober, 2015) (sjå vedlegg 1). Undersøkinga hadde som formål å sonde ønsket om å få til ei nærare utgreiing av alternativet der desse to bygdene vart del av Stranda kommune. Dette vart gjort fordi ein ville ha klare signal på kva bygdefolket verkeleg ville, og unngå at ein gjekk i gang med ein prosess utan å ha innbyggjarane i Norddal og Eidsdal i ryggen.

Ut frå ynskje om å informere tidleg til arbeidsgruppa for kommunereforma oppnemnt av Norddal kommune, vart det gjeve svært kort svarfrist, berre 4 dagar. Spørjeskjema vart sendt ut på e-post så langt det var tilgang til mailadresser, og elles vart det lagt flygeblad i postkassene til alle husstandar i dei to bygdene. Svært mange gav tilbakemeldingar innafor fristen, og ein del også etter fristen gjekk ut. Totalt har det kome inn 136 svar. Av desse svara 7 «nei» til ei utgreiing, 4 svara «veit ikkje», og resten svara «ja». Arbeidsgruppa konkluderte såleis med at det var eit solid grunnlag for å gå vidare med saka.

Måndag 12. oktober var det møte i kommunen si arbeidsgruppe for kommunereforma, og Merete Løvull Rønneberg orienterte då arbeidsgruppa om initiativet som var tatt, og signaliserte at ein ynskte eit godt samarbeid med både Norddal kommune og Stranda kommune vidare i prosessen.

I brev til politisk og administrativ leiing i begge kommunane 13. oktober orienterte arbeidsgruppa om resultatet av spørjeundersøkinga i bygdene. I brevet bad arbeidsgruppa om eit felles møte med begge kommunane der ein kunne drøfte saka og sjå på vidare framdrift (sjå vedlegg 2). Likeeins vart det signalisert ynskje om å ha eit bygdemøte i nær framtid og ønskje om at både Stranda og Norddal kommune kunne delta. Brevet vart følgt opp med telefonisk kontakt med begge rådmennene og begge ordførarane. Det viste seg at ordføraren i Norddal ikkje ynskte noko felles møte, og dette vart difor skrinlagt.

Torsdag 15. oktober var det felles møte mellom gammalt og nytt kommunestyre i Norddal kommune. Tema var kommunereforma. Her gjekk ein gjennom bakgrunnen for reforma og orienterte om dei utgreiingane som var gjennomført i Norddal. Også på dette møtet orienterte Merete Løvull Rønneberg om initiativet på sørsida av fjorden.

Ordføraren i Norddal kommune inviterte arbeidsgruppa til møte i formannskapet i Norddal 2. november. Dette var fyrste møte i det nyvalde formannskapet i Norddal. Merete Løvull Rønneberg, Knut Grønningsæter og Else

Ragni Yttredal møtte frå arbeidsgruppa og orienterte om bygdeinitiativet. Nokre forhold vart særskilt understreka:

- Initiativet har ikkje samanheng med valresultatet, men kom som konsekvens av fleire andre forhold
- Ynskje om høve til aktiv deltaking frå innbyggjarane/bygdene kring utgreiing om framtida vår
- Ynskje om godt samarbeid og open dialog med kommunen

Den 1. november var det allereie sendt ut invitasjon til bygdemøte for Norddal og Eidsdal til ordførar, rådmann, formannskap og gruppeleiarar i Norddal og Stranda kommunar. I formannskapsmøtet vart formannskapet igjen invitert og det vart lagt fram ønskje om vidare samarbeid om saka. Saka vart seinare i møtet drøfta i formannskapet utan at medlemer frå arbeidsgruppa var til stades. Svaret frå ordførar Arne Sandnes er referert på neste side og ligg ved i vedlegg 3.

Norrdal kommune orienterte arbeidsgruppa sidan i brev sendt pr. mail 23/11-15 om at formannskapet i si innstilling rår til å oppheve kommunestyrevedtak 003/15 og gå vidare med berre «Ny landkommune» (nytt alternativ B) som samanslåingsalternativ. Elles ynskjer dei alternativa: A) å halde fram som eiga kommune og C) Samhandling med nabokommunar. Innstillinga vart seinare vedteken i kommunestyret 25. november (sjå vedlegg 9).

(Eg ber om at dette brevet vert referert for bygdemøtet)

Hei !

Eg takkar for invitasjon til å delta på bygdemøte i Eidsdal den 9.11.15 vedkomande kommunereforma.

Formannskapet drøfta initiativet og invitasjonen på bakgrunn av den presentasjonen de gav.

Som nemnt i telefonsamtale i dag finn eg det ikkje rett, som ordførar, å delta på bygdemøtet. Det er fleire grunnar til det:

- Alle utgreiingar/engasjement vedk. kommunereforma må vere forankra i kommunestyrevedtak. Dykkar initiativ kjem ikkje inn under gjeldande vedtak, dvs. pkt. 3 d i KS 003/15 av 12. 02. 2015. Nemnte vedtak inneber at det vert gjort ei tilsvarande konsekvensanalyse for nordsida av kommunen. Det ligg ikkje inne i initiativet dykkar. Difor må det tolkast som eit nytt alternativ. Men - før eit slikt nytt arbeid eventuelt vert sett i gang, må det godkjennast av kommunestyret. Eg legg vidare til grunn at Norddal kommune tek eigarskap til ein eventuell prosess slik som har vore vanleg i dei andre utgreiingane som har vore sette i gang i 2015.
- Fylkesmann sin milepels plan føreset at alt utgreiingsarbeid skal vere avslutta pr. 31.12.15. Deling av ei kommune er på alle måtar ei svært krevjande oppgåve - ikkje minst tidsmessig. Prosessen er regulert av eit lovverk, dvs. Delingslova, og her vil både den regionale stat og rettsapparatet kunne bli trekte inn. Eg har difor vanskeleg for å sjå at det er muleg å gjennomføre ei forsvarleg analyse som grunnlag for ei beslutning innafor dei standardfristar som er gitt av fylkesmann.
- Til slutt stiller eg spørsmål ved om ei slik deling, som det ein her legg opp til, er i tråd med intensjonane for kommunereforma. Ved ei eventuell deling av Norddal kommune, vil 3 bygder på sørsida av fjorden (ikkje 1 som i dag), måtte reise gjennom ei nabokommune for å kome til sitt eige kommunesenter. Det verkar på meg både ulogisk og upraktisk når hensikten er etablere meir funksjonelle grenser mellom kommunar.

Formannskapet i Norddal har bede rådmann førebu ei sak på kommunereformarbeidet for det nye kommunestyret. Den kjem opp i formannskapet den 19.11 og i kommunestyret den 25.11. Der vil dykkar initiativ og bli omtala og vurdert som grunnlag for eit vedtak. Først når kommunestyret har gjort vedtak, har eg som ordførar fått ei fullmakt til å agere i forhold til eventuell nye alternativ.

Eg vonar at eg ikkje vert oppfatta som formalistisk i dette tilfellet. Det er slett ikkje meininga. Eg vil tvert imot gi uttrykk for at eg set pris på initiativ som kjem nedanfrå. Men - å sette i gang ein prosess med mål å splitte ei kommune, er ei svært alvorleg sak som berører alle innbyggjarar - uavhengig av bustad. Eg vel difor å halde meg strengt til spelereglane inntil kommunestyret har sagt sitt.

Til lukke med møtet!

Med vennleg helsing

Arne Sandnes

Feltet over: Ordførar i Norddal kommune sitt svar på invitasjon til å delta på bygdemøte for Eidsdal og Norddal i høve kommunereforma. Sendt på e-post til arbeidsgruppa, ordførar og rådmann i Stranda, rådmann i Norddal og postmottak i Stranda og Norddal kommune, 3. november, 2015. Kopi til resten av formannskapet. Sjå også vedlegg 3.

2.2 BYGDEMØTE

9. november, 2015 vart det gjennomført bygdemøte for bygdene Norddal og Eidsdal. Invitasjon til bygdemøtet vart lagt i postkassene til alle husstandar (vedlegg 6), i tillegg vart invitasjonar og påminningar sendt ut på e-post. Ved butikkane i begge bygdene var det sett opp plakatar om møtet. Innbyggjarane i Geiranger var også inviterte gjennom oppslag av plakat på daglegvarebutikken i bygda. 83 personar deltok på møtet (derav ein frå Geiranger). Alle deltakarar vart registrerte. 82 personar er om lag 17 prosent av det totale folketalet i Eidsdal og Norddal, og 21 prosent av dei som har stemmerett i bygdene.

Ordførar og formannskap i kommunane Stranda og Norddal var inviterte til bygdemøtet. Det same var gruppeleiarane frå partia som ikkje er representerte i formannskapet. Ordførarane var også inviterte til å halde innlegg om: «Tankar kring kommunereforma og vårt alternativ». Sidan ordførar i Norddal kommune takka nei til å delta på bygdemøtet, meinte ordførar i Stranda kommune heller ikkje han kunne delta. Berre ein polititar frå formannskapet i Norddal møtte dermed opp. Vedkomande er også innbyggjar i Eidsdal. Det var elles ikkje registrert andre representantar korkje frå formannskap, parti eller kommunestyre i Norddal eller Stranda kommunar.

Orientering frå ordførarar gjekk dermed ut av programmet for bygdemøtet. Møtet inneheldt dermed først ei innleiing om kommunereforma og ulike alternativ. Hovudtyngda var likevel lagt på ei SWOT – analyse nærare beskrive i neste kapittel. På bygdemøtet vart det også arrangert eit val knytt til 1. Om ein skulle gå vidare med å greie ut moglegheita for at Norddal og Eidsdal skal gå inn i Stranda kommune. 2. Fire representantar til ei arbeidsgruppe (to frå Norddal og to frå Eidsdal). Møtelyden nytta stemmesetel og stemde anonymt (sjå vedlegg 7). Resultat frå valet var at: 68 personar meinte at ein skulle gå vidare med å greie ut alternativet. Fire personar meinte at ein ikkje skulle gå vidare med utgreiingsarbeidet. Fem personar stemte blankt på dette spørsmålet. Desse vart valde til å arbeide vidare med saka med god margin: Merete Løvøll Rønneberg og Frode Rønneberg (Eidsdal) og Knut Grønningseter og Else Ragni Yttredal (Norddal). Merete Løvøll Rønneberg er vidare av arbeidsgruppa valt til leiar. Det var også desse som var med å ta initiativet. Det var ope for møtelyden å kome med andre forslag.

2.3 FORHOLDET TIL FYLKESMANNEN

Frå starten av er Fylkesmannen orientert om initiativet. Dette med bakgrunn i at ei sak med grensejustering eller deling av ein kommune er krevjande, og det er naudsynt å gjere ting i rett rekkefølge. Brev til kommunane er undervegs sende med kopi til Fylkesmannen, og det har vore telefonisk kontakt med fleire.

I forkant av bygdemøtet den 9. november, hjalp Fylkesmannen til å utforme ein presentasjon om kommunereforma. I tillegg hadde vi spørsmål kring tolking av Inndelingslova. Brevet vårt og svarbrevet frå Fylkesmannen finst som vedlegg til rapporten (vedlegg 4 og 5).

I etterkant av bygdemøtet er det sendt ei oppsummering av arbeidet så langt til både kommunane og Fylkesmannen. Arbeidsgruppa har også bedt om eit møte med fylkesmannen om den vidare prosessen (vedlegg 11).

2.4 FORHOLDET TIL STRANDA KOMMUNE

Stranda kommune har vore informert om initiativet i heile perioden per telefon og e-post. Kommunen var positiv til å vere med på bygdemøte, men ettersom Norddal kommune ikkje ville stille fann ordførar og rådmann det ikkje passande at Stranda skulle delta. I siste del av november bad arbeidsgruppa for initiativet

derfor om eit uformelt møte med Stranda kommune for å drøfte moglegheiter og utfordringar ved ei ny tilknytning til kommunen. Møtet vart gjennomført 3. desember på Stranda. Ordførar og rådmann stilte frå Stranda kommune, medan Merete Løvoll Rønneberg og Else Ragni Yttredal representerte den lokale arbeidsgruppa.

Den viktigaste funksjonen til møtet var å få betre innsyn i kvarandre sine tankar når det gjeld prioriteringar av tenesteyting og satsing på samfunnsutvikling i framtida. Samstundes hadde det stor verdi å få meir kunnskap om drifta av Stranda kommune i dag. Ei av dei største utfordringane er truleg kommunikasjonar, og det vart diskutert korleis ein kan få til forbetringar på dette feltet ved ei eventuell samanslåing. Stranda kommune har gjennom heile prosessen og også i dette møtet signalisert klart at kommunen ser fordelar for Stranda kommune dersom Norddal og Eidsdal vert del av kommunen.

2.5 HØYRING OG VIDARE FRAMDRIFT

Eit høyringsutkast av denne rapporten vart 15. desember sendt ut til alle kjende e-post adresser i Eidsdal og Norddal. Det vart også lagt ut utskrifter på Coop i Eidsdal og Joker i Norddal. Frist for innspel vart sett til 28. desember for at utgreiinga skulle vere klar til utgreiingsfristen knytt til kommunereforma som er 31. desember dette året.

Det har innan høyringsfristen kome inn nokre få, for det meste munnlege kommentarar til arbeidet, men ingen forslag til substansielle endringar. Høyringsutkastet er likevel gått gjennom på nytt og det er gjort nokre mindre endringar i den endelege rapporten sett i forhold til høyringsutkastet.

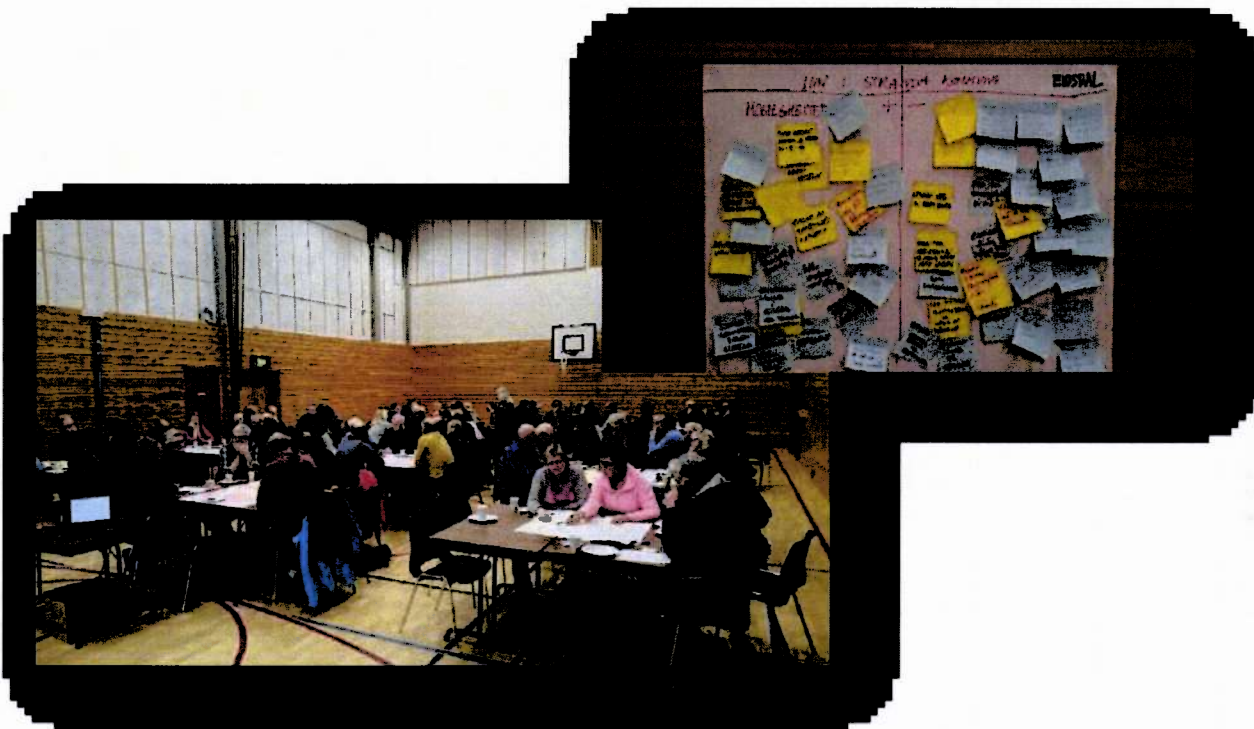
Frist for retningsval i kommunereformarbeidet er 31. januar, 2016. Arbeidsgruppa ser derfor føre seg at ein tidleg i januar 2016 gjennomfører eit nytt bygdemøte for bygdene Norddal og Eidsdal der rapporten vert lagt fram. Seinare i januar vil arbeidsgruppa arrangere eit val/spørjegransking der innbyggjarane kan gi uttrykk for kva alternativ dei meiner er det beste. Resultatet av dette valet vil bestemme vidare framdrift.

3. DATAGRUNNLAG

Av andrehands kjelder er det i denne utgreiinga nytta tilgjengeleg statistikk, først og fremst frå Statistisk Sentralbyrå (SSB) og dokument som årsmeldingar. I tillegg er informasjon henta frå Stranda og Norddal kommune sine nettsider. Andre kjelder har også vore tilgjengelege på internett.

I tillegg vart bygdemøtet 9. november nytta til datainnsamling. I bygdemøtet vart det nytta ein type SWOT – analyse, der møtelyden fekk høve til å kome med synspunkt knytt til styrkjer og svakheiter ved dagens situasjon og tilknytning til Norddal kommune, og moglegheiter og truslar dersom bygdene går inn i ei ny eining i Stranda kommune. Vi nytta gule lappar i arbeidet og ei veksling mellom individuelt arbeid, diskusjon i grupper og presentasjon i plenum. Ettersom alle skreiv ned sine innspel på gule lappar, og desse vart tekne vare på og dokumentert, fekk vi tatt vare på absolutt alle innspela i møtelyden. Slik kjem også styrken i det folk var opptekne av forholdsvis klart fram (sjå vedlegg 8 for fullstendig oversikt over innspela).

Til bygdemøtet var alle husstandar inviterte og 83 personar møtte fram, derav ein person frå Geiranger. 82 personar svarar til 21 prosent av dei med røysterett i Eidsdal og Norddal, eit svært høgt tal. Møtelyden hadde fått informasjon om at møtet skulle innehalde ein SWOT-analyse på førehand, men det var ikkje slik at møtelyden kom førebudd. Det betyr at dei innspela som kom fram ikkje var førebudde eller grundig vurdert. Korkje enkeltpersonar eller møtelyden som heilskap fekk høve til å prioritere dei ulike innspela.

Frå bygdemøte i Eidsdal 9. november, 2015. I arbeidet vart det veksla mellom individuelt arbeid, gruppearbeid og presentasjon i plenum. Alle innspel vart skrivne ned på lappar og dokumentert.

4. NORDDAL ELLER STRANDA KOMMUNE? UTGREIING AV ALTERNATIVA

I det følgjande vert det presentert bakgrunnsinformasjon som kan gi betre grunnlag for å vurdere korleis ulik kommunetilknytning vil påverke bygdene Eidsdal og Norddal. Arbeidsgruppa presenterer også sine vurderingar undervegs.

Ekspertutvalet (Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2014, 2014) har peika på at kommunane sine hovudfunksjonar kan delast inn i oppgåvene tenesteytar, utøvar av mynde, samfunnsutviklar og demokratisk arena. Mange utgreiingar knytt til kommunereforma har derfor nytta denne inndelinga i sine analysar. Dei andre utgreiingane der Norddal kommune har vore involvert følgjer også i stor grad denne malen. Sidan utøving av mynde er vanskeleg å skilje frå dei andre rollene vel vi å dele framstillinga inn i tenesteyting, samfunnsutvikling og demokrati, men inkluderer eit eige punkt om økonomi når vi går gjennom og vurderer korleis ulik kommunetilknytning vil påverke bygdene Eidsdal og Norddal. Vi skal likevel først sjå litt nærare på viktige underliggjande faktorar for analysen. Desse kjem også klart fram til dømes i innspela frå bygdemøtet.

Geografi: Norddal kommune og bygdene Norddal og Eidsdal ligg inst i ein fjord, med forholdsvis lange avstandar til større sentra. Geografien, så lenge samferdselsåra i hovudsak er på veg, avgrensar fordelar ved samanslåing av kommunale tilbod. Geografien gjer det også vanskeleg å finne gode samarbeidsområde og å ta ut effektiviseringsgevinstar ved kommunesamanslåing.

Samferdsle: Sett vekk i frå Geiranger, er Norddal og Eidsdal skilt frå den næraste omverda med ein fjord og ei ferje. Dette gjer både tilbod av tenester og generell samfunnsutvikling meir utfordrande enn mange andre plassar.

Sentrumsfunksjonen: Det at ein er avhengig av ferje til kommunesentra, både til Valldal og til Stranda er ein ulempe. Denne ulempa vert forsterka av at ingen av desse tettstadane i nokon stor grad fungerer som eit naturleg sentrum for bygdene Norddal og Eidsdal. Som handelssentra er tilboda i Valldal og Stranda ikkje gode nok til å vege opp for tiltrekkingskrafta frå Ålesund. Som arbeidsstad og næringsssentrum er Valldal ikkje sterkt nok og Stranda noko langt unna til å vere eit naturleg val av arbeidsstad. Som kultursentrum har Ålesund større tiltrekkingskraft heile året og kanskje også Geiranger større tiltrekkingskraft sommartida.

Identitet: Eidsdal og Norddal har hatt ei sterk tilknytning til Norddal kommune, men denne har vorte tynnsliten over tid. Samstundes har bandet til Geiranger dei siste åra vorte sterkare gjennom samarbeid om idrett og andre fritidsaktivitetar. I tillegg har næringslivet i Geiranger over tid vorte tettare integrert med nabobygdene, både fordi Geiranger har gitt arbeidsplassar til folk frå nabobygdene, men også fordi Geiranger, slik vi tolkar det, har fått eit større behov for alliansepartnarar for å sikre nærings- og samfunnsutvikling. Folk i Geiranger har dermed dei siste åra, til ein viss grad vore meir opne for å tenkje Geiranger og omland i same tanke.

Kommuneøkonomien: Stranda kommune er på Robek-lista. Det betyr at kommunen har svært avgrensa økonomisk handlingsrom, og kommunen er prega av det. Dei siste åra har kommunen likevel klart å få kontroll på økonomien. Norddal kommune har historisk hatt spesielt stort handlingsrom på grunn av kraftinntekter. Fleire faktorar gjer at denne situasjonen er endra: Kommunen har etter kvart opparbeidd seg svært stor lånegjeld, og innbyggjartalet har dei seinare år gått kraftig attende, noko som svekkjer inntektsgrunnlaget. Samstundes har kommunen eit forholdsvis høgt tenestenivå, og utmerkar seg ved å bruke relativt mykje av midlane sine på ikkje-lovpålagte oppgåver.

4.1 TENESTEYTING

Økonomien i Norddal kommune har dei siste åra vorte strammare og tenestetilbodet for kommunen generelt og for bygdene Eidsdal og Norddal spesielt, er i endring. Mellom anna har skule- og barnehagetilbodet endra seg. Til 31. desember, 2012 eksisterte det ein skule (1. – 7. klasse) og ein barnehage i Norddal og ein skule (1. – 10. kl) og barnehage i Eidsdal. Sidan 1. januar, 2013 har Eidsdal skule dekt skulegang for bygdene Norddal og Eidsdal frå 1. – 10. klasse. Tilsvarande har Dalsbygda barnehage (i Norddal) dekt barnehagebehovet for dei to bygdene.

Det er òg endringar innafør omsorgstenestene, og kommunen arbeider for å dreie tilbodet sitt meir i retning heimetenester med mål om førebygging framfor pleie. Omsorgsbustad i Norddal er lagt ned, medan omsorgsnivået ved Eidsdal omsorgsbustader er lågare enn tidlegare.

Legkontoret i Eidsdal (ein legedag i veka) har gjennom mange år vore stengt delar av året, men siste åra har legedagen i Eidsdal falt vekk oftare enn vanleg. I lange periodar i 2015 har det ikkje vore legedag i Eidsdal.

4.1.1 OM TENESTENE

Oversikta på neste side viser tenestene i Norddal kommune. Framstillinga er i hovudsak basert på årsmeldinga til Norddal kommune for 2014.

Tabell 3 viser status for tenestene for innbyggjarane i Norddal og Eidsdal og noko informasjon om tenestetilbodet i Stranda og Geiranger til samanlikning. Vi tek føre oss dei tenestene vi ut frå bygdemøtet og ut frå egne vurderingar ser på som viktigast å gå gjennom. Tenestene i begge kommunane vil sjølvstendig kunne vere i endring ettersom økonomien og prioriteringane i kommunane endrar seg.

Interkommunalt samarbeid har dei siste åra vorte ein svært utbreidd måte å løyse kommunale oppgåver. Norddal var i 2013 totalt involvert i 38 interkommunale samarbeid, ni lokale, 22 regionale og fem på eit høgare nivå. Norddal kommune har i stor grad vendt seg utover mot Stordal, Ørskog, Skodje og delvis Ålesund (Vinsand og Langset 2013, 10) og heller i mindre grad søkt samarbeid med Stranda. Stranda var på si side involvert i 26 interkommunale samarbeid i 2013, dei fleste av desse på regionalt nivå. Med dette hadde kommunen nest minst interkommunale samarbeid i fylket, nest etter Sykkylven på 36. plass. Norddal kommune på si side ligg omtrent midt på treet av kommunane.

I tillegg til tenestene som kjem fram i oversikt og tabellar, vert også andre forhold påverka av endring av kommunetilknyping, til dømes prestegjeld, soknegrenser og straumforsyning. Vi har ikkje ei totaloversikt over alle desse forholda.

Tenester i Norddal kommune

Tenestene i Norddal kommune, ut frå årsmelding for Norddal kommune 2014 (Norddal kommune 2014) og rekneskap for Norddal eigeomsselskap KF

(<https://www.norddal.kommune.no/handlers/fh.ashx?Fillid=12846>)

Administrasjon

Eining/ansvarsområde: Rådmannskontor, stab.

- Rådmannskontoret (3 årsverk)
- Servicetorg (5,7 årsverk)
- Kommunekasse (3 årsverk)
- Stab (2 årsverk)
- Totale kostnader 2014: 14,7 mill. kroner

Skulefritidsordning

Eining: Valldal skule SFO og Eidsdal skule SFO

- Eidsdal (0,4 årsverk, kostnader 2014 111.538 kr)
- Valldal (2,2 årsverk, kostnader 2014 782.006 kr)

Grunnskule

Eining/ansvarsområde: Eidsdal skule og Valldal skule

- Eidsdal skule, elevtal 65 (12 årsverk, kostnader 8.425.143 kr)
- Valldal skule elevtal 152 (21,45 årsverk 16.233.538)

Vaksenopplæring

Eining: Valldal skule

- Årsverk 0,9/0,7, kostnader 268.615

Barnehage

Eining/ansvarsområde: Syltebøen barnehage og Dalsbygda barnehage

- Syltebøen barnehage, barnetal 58 (13,4 årsverk, kostnad 6.475.000 kr)
- Dalsbygda barnehage, barnetal 18 (4,3 årsverk, kostnad 2.223.422 kr)

Kultur

Eining/ansvarsområde: Kulturskule, bibliotek, kultur, God Helse, barn og unge, Kraftsenteret, beredskap

- Kultur og ungdom (kostnad netto 920.672 kr)
- Norddal bibliotek (årsverk 1,37, kostnad netto 1.104.610 kr)
- Norddal kulturskule (årsverk 3,1, kostnad netto 1,585.110 kr)
- Kyrkja, tilskot trussamfunn (kostnad 1.660.000)
- Frivilligsentralen (kostnad netto 201.551)

Kommunehelse

Eining: Helseavdelinga

- Legesekretærer (2,35 årsverk)
- Helsestasjonen inkl. jordmor (I int.kom. samarb med med Ørskog) (2 årsverk)
- Legar inkl. turnuslege (3 årsverk)
- Psykiatrisk sjukepleiar (1 årsverk)

- Fysioterapiteneste (kostnad 1.142.709 kroner)
- Ergoterapeut (0,6 årsverk)
- Totale kostnader: 10.495.146 kroner. Inkl. postane «samhandlingsreforma» og «kurativ helsevern».)

Sosialtenestene

Eining: NAV Storfjord og Storfjorden barnevern

(Totale kostnader 12.680.486 kr. (Delsummene i årsmeldinga stemmer ikkje overeins med totalsum)

Plele og omsorg

Eining/ansvarsområde: Institusjon, heimebaserte tenester

- Samla antal årsverk 2014: 78,05
- Heimeteneste Valldal/Fjørå/Tafjord (kostnad 9.623.558 kr)
- Heimeteneste Eidsdal/Norddal (kostnad 5.262.687 kr)
- Tiltak personar med nedsett funksjonsevne (kostnad 5.679.696 kr)
- Valldal sjukeheim (kostnad 25.647.523 kr)
- Totale kostnader: 46.415.465 kr

Tekniske tenester

Eining/ansvarsområde: TSSN (Teknisk samarbeid Norddal og Stordal kommune)

- Norddal (5,5 årsverk + ein vakant)
- Stordal (8,5 årsverk inkl. vaktmeistrar)
- Plan bygg oppmåling (kostnad 1.825.573 kr)
- Brann og oljevern (kostnad 2.034.817)
- Totale kostnader: 7.723.296 kr, inkl. kostnadsområde teknisk drift – sjølvkost og teknisk drift)

Næring

- Næringssjef (1 årsverk)
- Næringskonsulent (tenestekjøp i Fjordhagen AS)
- Skogbrukssjef (0,25 årsverk)
- Sakshandsamar vilt (0,1 årsverk)
- Kommuneveterinær (1 årsverk, kostnad 278.428 kr)
- Naturforvaltar (0,5 årsverk)
- Totale kostnader: 5.335.475 kroner)

Norddal eigeomsselskap KF (rekneskap 2014)

- Sum driftsinntekter 24.529.393 (husleige frå Norddal kommune 19.021.946 kr)
- Lønsutgifter 5.138.665 kr
- Netto finansutgifter 8.934.869 kr
- Brutto driftsresultat 2.959.690 kr
- Langsiktig gjeld 130.612.044 kr
- Investeringar totalt 5.387.954 (ENØK – tiltak – SD anlegg 385.740 kr, Valldal samfunnshus/prosjekt ny idrettshall 1.251.254 kr, Valldal skule – datarom 125.000, Brannstasjon 502.587 kr, bibliotek – rådhus 2.926.577, inntekter leikeplassar 25.000, Nødstraumsaggregat 221.796 kroner.)

Avfall og slam vert handtert av ÅRIM

(Ålesundregionen interkommunale miljøselskap) der Stranda også er ein av eigarane

Bygdene Norddal og Eidsdal eig og driv egne vassverk.

Tabell 3 viser status for tenestene for innbyggjarane i Norddal og Eidsdal og noko informasjon om tenestetilbodet i Stranda og Geiranger til samanlikning. Detaljane er så langt arbeidsgruppa har klart å nå og det vert teke atterhald om at den kan innehalde feil eller manglar.

	Status for tenester til innbyggjarane i Norddal og Eidsdal ⁷	Status Stranda ⁸
Omsorgstenester	Omsorgsbustadar Eidsdal. To personar på fyrste vakt og 1-2 på andre vakt (bemanning på andre vakt ikkje endeleg avgjort?). Ein person vakande nattevakt. Personalet må hente middag i Valldal søndagar. Lagar sjølve på laurdag, og får tilkøyrt frå Valldal øvrige vekedagar. Eidsdal har 10 enkle leilegheiter og 2 doble. I tillegg 2 psykiatribustadar som vert brukt som omsorgsbustadar. Kommunen har ein sjukeheim som er lokalisert i Valldal. Omsorgsbustadane i Norddal er lagt ned.	Sjukeheim på Stranda og på Hellesylt. Omsorgsbustader i alle bygder. I Geiranger er bemanninga 2-3 på dag og vaken nattevakt. Der er 9 leilegheiter, av desse 2 doble.
Legeteneste, for andre helsetenester sjå oversikt	Legekontoret i kommunen ligg i Valldal sentrum. 3 årsverk inkl. turnuslege (årsmelding 2014). Turnuslegeordninga fell vekk. Det er fast legedag i Eidsdal ein gong i veka, men denne fell vekk i lange periodar i løpet av året. Kontoret manglar også oppdatert utstyr, både til administrasjons- og til helseføremål.	Fem legar i 100 prosent stilling, i tillegg til turnuslege i 100 prosent stilling (ein turnuslege til skal tilsetjast). Forholdsvis stabil legesituasjon. Ein legedag i veka i Geiranger. To legedagar på Hellesylt.
Skule	Frå 1. januar, 2013 har Eidsdal skule dekt skulegang for bygdene Norddal og Eidsdal for 1. – 10. klasse. Skulen har 2015 59 elevar (50 elevar frå hausten 2016). Dalsbygda skule lagt ned 1. januar, 2013. Ungdomsskolen i Eidsdal er under press om nedlegging.	Barneskule i alle bygdene. Ungdomsskule i Stranda, Geiranger og Hellesylt.
Barnehage	Frå 1. januar, 2013 har Dalsbygda barnehage (i Norddal) dekt barnehagebehovet for dei to bygdene. Barnehagen har hausten 2015 mellom 15 og 18 born. Eidsdal Barnehage lagt ned frå same dato.	Barnehage i alle bygder.
Tekniske tenester	Kommunane Norddal og Stordal samarbeider om tekniske tenester. Årsverk 2014 5,5 + ein vakant stilling. (Årsverk 2012 7,9) Stillinga som planleggjar er for tida vakant. Av dei andre 5,5 går 1,5 til byggesak, 2 til drift/anlegg, 1 til oppmåling, 1 til leiar (sørvar mange felt). Elles 2,5 stillingar ute, av desse går 0,5 stilling til Årim.	Ikkje i interkommunalt samarbeid. Litt anna organisering enn Norddal. Innafor næring/skog/plan/kart/oppmåling/bygg 8 stillingar. Innafor teknisk/uteseksjonen ca. 12 stillingar. Dette inbefattar m.a. gartnar, park, veg, vatn, avløp. 1 planleggjar – ute i permisjon no. Vert opplyst at tenestene er sårbare.

⁷ Informasjonen er delvis henta frå årsmelding for Norddal kommune 2014, delvis eigen kunnskap om tenestene for bygdene Eidsdal og Norddal og delvis henta inn frå personar knytt til tenestene.

⁸ Informasjon om einingane er delvis henta frå skriv om tenestetilbodet i Stranda kommune sendt til arbeidsgruppa på e-post frå fungerande rådmann Kjartan Lied 5. november, 2015, delvis frå munnleg informasjon frå personar knytt til tenestene.

Tabell forts.	Status for tenester til innbyggjarane i Norddal og Eidsdal	Status Stranda
Brannvern	<p>Norddal kommune er knytt til det interkommunale brannvernet bestående av kommunane Ålesund, Giske, Sula, Skodje, Ørskog, Stordal og Norddal. Eit eige brannkorpset er knytt til Norddal og Eidsdal. Ny brannstasjon i Eidsdal opna 2015.* Mannskap i E/N 16 stk. Av desse 5 røykdykkarar. I Valldal 18 personar i brannkorpset. Alt av brannmannskap er tilsett i veldig små stillingar. Alt mannskap har tatt/tek utdanning som brannkonstabel – utdanning i regi DIB. Brannkorpsa i E/N og G vert naturleg kalla ut til kvarandre sine område ved fleire av utrykkingane.</p>	<p>Stranda: Ikkje interkommunalt samarbeid. Mannskap i Geiranger: 12 stk, av desse 6 røykdykkarar. Brannstasjon i sentrum av Geiranger. Innafor brann/feiring er totalt ca. 44 personar tilsette i Stranda kommune, men dette er veldig små stillingar.</p>
PPT	<p>Frå første juni 2012 er Norddal kommune med i Storfjorden PPT i samarbeid med dei same kommunane som over. Kontoret er lokalisert på Sjøholt, kommunesenteret i Ørskog kommune.* Totalt 4,1 stillingar. 0,8 fagstilling knytt til Norddal.**</p>	
Kulturskule	<p>Kontor i Valldal, men desentralisert drift. 3,1 årsverk 2014.</p>	<p>Kontor på Stranda. Driv kulturskule i alle bygder (I Liabygda har drift/ikkje drift variert.) Totalt knapt 4 årsverk. Berre rektor tilsett i full stilling. Om lag 200 elevar i 2015. Litt ventelister. Tilbod innafor tangent, gitar, tromme, fele, song, band, dans, men ikkje i alle bygdene. Opplyst at utkantane vert prioritert.</p>
Sosialtenester og barnevern	<p>Storfjorden barnevern er ei felles barnevernsteneste for kommunane Skodje, Ørskog, Stordal og Norddal. Kontoret er lokalisert på Skodje rådhus. 1,6 fagstilling/årsverk er knytt til Norddal kommune. Totalt er det 7,5 stillingar knytt til barnevern i det interkommunale samarbeidet.</p> <p>Sosialtenestene er organisert i interkommunalt samarbeid i NAV Storfjorden (same kommunane som barnevern). 1 stilling er knytt til Norddal kommune. (Ned til 1/2 stilling frå 2016). Fleire og fleire av oppgåvene er ført attende til kommunen gjennom ulike prosessar. Reduksjonen kan føre til redusert opningstid på kontoret i Valldal)</p>	<p>Sosialtenesta i Stranda har oppgaver knytt til barnevern, psykiatri og rusomsorg, bustadsosiale tiltak, og frivilligsentral. 2015 om lag 9 årsverk totalt.</p>

* Informasjonen er i stor grad henta frå Norddal kommune sine nettsider eller nettsidene for dei ulike interkommunale tenestene.

** Rapport frå Storfjorden ppt til dialogmøte med formannskapet måndag 7. september, 2015

Tabell 4. Utvalde nøkkeltal for ulike tenester i kommunane Stranda og Norddal. Kjelde: I hovudsak SSB (KOSTRA, KOMMUNE-STTAT – Rapportering
<https://www.ssb.no/statistikkbanken/selectvarval/Define.asp?subjectcode=&Productid=&MainTable=Kostr1K3483Utva&nvi=&PLang=0&nyTmpVar=true&CMSSubjectArea=offentlig-sektor&KortNavnWeb=kostrahoved&StatVariant=&checked=true>)

Utvalde nøkkeltal for ulike tenester kommunane Stranda og Norddal	Norddal 2014	Stranda 2014
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	121539	104383
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	85,4	88,5
Korrigerede brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	142526	146523
Prosent styrarar og pedagogiske leiarar med godkjent barnehagelærarutdanning*	77,8	85,4
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år	162055	115413
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	11,5	5,6
Korrigerede brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss per elev	125021	112106
Gjennomsnittlig gruppestørrelse , 8.-10. årstrinn	9	13,1
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	6031	2957
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	17,9	13
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	11,3	7,6
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgtjenesten	30057	15995
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100	100
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	16,3	9,9
Korrigerede brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	302656	268066
Korrigerede brutto driftsutgifter, institusjon , pr. kommunal plass	930118	858907
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	1317	1044
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	1,5	1,3
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	2768	3902
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	7,2	5,2
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb	10825	5850
Syssel-, gangveier/turstier mv. m/kom. driftsansvar per 10 000 innb	107	13
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	20	26
Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggere	1,19	0,65
Gjennomsnittlig saksbeh.tid for private forslag til detaljreg. Kalenderdager	200	490
Gj.snittlig saksbehandlingstid for opprettelse av grunneiendom. Kalenderdager	42	49

*Kjelde: www.nykommune.no.

Tabell 4 samanliknar nokre nøkkeltal for tenestene i Stranda og Norddal for driftsåret 2014. Vi ser at Norddal kommune jamt over har høgare kostnader og fleire årsverk per brukar enn Stranda. Vi skal sjå nærare på nokre av dei ulike tenestene.

Samanlikna med Stranda ...

- har barnehagane i Norddal i gjennomsnitt noko høgare driftsutgifter per innbyggjar, noko lågare brutto driftsutgifter per barn i kommunal barnehage, noko lågare dekning og noko mindre utdanna styrarar og pedagogiske leiarar
- har Norddal høgare driftsutgifter til skule både per innbyggjar og per elev, større andel av elevane som får spesialundervisning og lågare gruppestorleik på ungdomsskulen.
- har Norddal fleire legar og fysioterapeutar per innbyggjar.
- nyttar Norddal nær dobbelt så mykje pengar per innbyggjar til pleie- og omsorgsinstitusjonar, har nær dobbelt så stor andel av dei over 80 år busett i institusjon og noko høgare utgifter per person i heimetenesten. Begge kommunane har alle bebuarar på pleie- og omsorgsinstitusjonar på einarom.
- har Norddal noko høgare driftsutgifter til sosialtenesta per innbyggjar 20-66 år og også noko høgare andel sosialhjelpsmottakarar i forhold til innbyggjarar i same årskategori
- har Norddal fleire born i forhold til tal innbyggjarar mellom 0-17 år knytt til barnevernet, men lågare driftsutgifter per innbyggjar 0-17 år
- nyttar Norddal nesten dobbelt så mykje som Stranda per innbyggjar til administrasjon
- har Norddal driftsansvar for nesten ti gongar meir vegar, gangvegar og turstiar per innbyggjar
- har Norddal kommune færre disponerte bustader per 1000 innbyggjarar
- har Norddal nesten dobbelt så mange årsverk per innbyggjar innafor brannvern
- Har Norddal lågare saksbehandlingstid knytt til tekniske tenester

4.1.2 BYGDEMØTET: STYRKJER OG SVAKHEITER VED TENESTETILBODET I NORDDAL KOMMUNE

I det følgjande vil vi sjå på kva innbyggjarane i Eidsdal og Norddal meiner er dei sterke og svake sidene ved å vere del av Norddal kommune - knytt til tenestene. Det er verdt å merke seg at spørsmålet til møtelyden var generelt og at innspela dermed er sorterte i etterkant. Ei fullstendig oversikt over innspela ligg ved i vedlegg 8.

4.1.2.1 STYRKJER

Bygdemøtet trekkjer fram desse styrkene ved tenestetilbodet i Norddal:

- Skule i Eidsdal, god kvalitet, nært.
- Kulturskule, god kvalitet, tilgjengeleg.
- Omsorgsbustad i Eidsdal, viktig at den er nært
- Brannvern og ny brannstasjon

4.1.2.2 SVAKHEITER

Bygdemøtet tek fram desse faktorane som svakheiter ved tenestetilbodet i Norddal kommune:

- Helse og legetilbod: Stengt legekontor i Eidsdal, dårleg legedekning og kvalitet, generelt dårlegare helsetilbod
- Skule: Situasjonen ikkje avklart, trussel om nedlegging (for ungdomsskule i Eidsdal), skule i Norddal nedlagt
- Barnehage: Ikkje barnehage i Eidsdal

- Omsorg: Nedbygging, dårleg kvalitet, bemanning, nedlegging av mattilbod
- Gatebelysning
- Internett, dårlege tenester
- Samferdsel: ferjetider kveldstid, nattferje (dette er ikkje kommunal teneste, men tek det likevel med)
- Svak tenesteyting
- Vedlikehald generelt og av kommunale vegar, kantslått
- Tiltak for born og ungdom
- Manglande kompetanse i fleire kommunale sektorar, svak tenesteyting
- Usikkerheit om tenester, reduserte tenester på sørsida av fjorden
- Usikkerheit rundt kommunale arbeidsplassar

I punkta er alle moment trekt fram. Dei svakheitene som kjem klarast fram frå bygdemøtet er utfordringar ved legetilbod, usikkerheit rundt skuletilbodet og nedskjeringar i omsorgstilbodet og usikkerheita i tenestetilbodet generelt.

4.1.3 BYGDEMØTE: MOGLEGHEITER OG TRUSLAR KNYTT TIL TENESTETILBODET VED TILKNYTING TIL STRANDA KOMMUNE

I det følgjande vil vi sjå på kva innbyggjarane i Eidsdal og Norddal meiner er moglegheiter og truslar ved å gå inn i Stranda kommune – knytt til tenestene. Som over er det verdt å merke seg at spørsmålet til møtelyden var generelt og at innspela dermed er sorterte i etterkant. Ei fullstendig oversikt over innspela ligg ved i vedlegg 8.

4.1.3.1 MOGLEGHEITER

Bygdemøtet trekte fram desse faktorane som moglegheiter ved tilknytning til Stranda:

- Legetilbod: Meir berekraftig, legekantor på sørsida av fjorden, betre helseteneste, betre legedekning, nye legar og legeordning, stabilitet
- Omsorg: Betre eldreomsorg.
- Skule: Bevare ungdomsskulen i Eidsdal utan truslar, samarbeid skule med Geiranger,
- Utbygt psykisk helsevern
- Samferdsel: Betre samheng mellom ferjene
- Høgare kompetanse, fleire folk, i fleire sektorar og politikk
- Ambulansetilbod
- Betre kommunale tenester, meir langsiktig jobbing med kommunale tenester
- Meir kostnadseffektivt
- Barnehage, behalde
- Samarbeid Geiranger skule/kulturskule
- Vidaregåande skule
- Norddal og Eidsdal står sterkare saman med Geiranger – som utkant

Det var flest innspel knytt til: 1. Legetilbod, både betre tenester, stabilitet og legekantor på sørsida. 2. Bevare ungdomsskule i Eidsdal og 3. Omsorgstenester. I tillegg kjem moglegheitene med ei nærare tilknytning til Geiranger, som er eit gjennomgangstema i innspela og ikkje nødvendigvis spesielt knytt til tenester.

4.1.3.2 TRUSLAR

- Samferdsle: Lenger til kommunesenter på Stranda, to ferjer
- Framleis utkant, endå større utkant i ei ny større kommune
- Skule: Får ikkje behalde skule/barnehage i Eidsdal/Geiranger, ungdomsskule på Stranda, kva med symjing?
- Omsorg: Kvar skal pleie og omsorg/sjukeheim vere, sjukeheim på Stranda?
- Legedekning: Reise til Stranda
- Konflikt mot Geiranger (og Norddal) knytt til skule, helse og omsorg
- Nivå på tenester, lite ressursar Stranda
- Gode forsvinn
- Generelt dårlegare tenester Stranda
- Kulturskule: langt til Stranda
- Kommunesenteret blir flytta, mister arbeidsplassar

Geografi og samferdsle til kommunesenteret på Stranda går igjen når deltakarane på bygdemøtet skal tenke gjennom truslar ved ei tilknytning til Stranda. Det same gjeld utkantstatusen. I tillegg kjem det klart fram at folk er usikre på om tenestene faktisk vert betre ved ei tilknytning til Stranda.

4.1.4 ARBEIDSGRUPPA SINE VURDERINGAR, TENESTER

Vi skal sjå nærar på dei enkelte tenestene. Det er tydeleg frå bygdemøtet at dei viktigaste problemstillingane for befolkninga er knytt til å betre legetilbodet, sikre skulen og sikre eit godt tilbod innafør eldreomsorg. Vi ser derfor på desse først.

Legetilbod: Det er god tilgang på legar i Norddal kommune i den forstand at det er lett å få legetime. Vi ser også av statistikken at legedekninga per innbyggjar er betre i Norddal enn i Stranda kommune. På den andre sida har det vore vanskeleg å rekruttere legar og utskifting av personell har vore stort. Dette går spesielt utover personar med kroniske plager og stort behov for legehjelp. Det går også fram av bygdemøtet at folk set spørsmålsteikn ved kvaliteten knytt til legetilbodet. Det har i stor grad vore utanlandske legar, delvis med kommunikasjonsutfordringar, eller turnuslegar som har vore tilsett. Vi veit at det allereie er fleire frå Eidsdal og Norddal som har valt å ha fastlege utanfor kommunen. Turnuslegane i Norddal kommune har i 2015 meldt frå til Fylkesmannen om utfordringar knytt til rettleiingssituasjonen for turnuslegar i kommunen og Norddal kommune har mista retten til å tilsette turnuslegar.⁹ Legevaktordninga er no også endra slik at ein frå 15.30 til 22.00 er knytt til legevaktordning i Ørskog. Frå før er legevakt på natt knytt til legevakta på Åse i Ålesund.¹⁰

Stranda kommune har på den andre sida klart å oppretthalde ein meir stabil legesituasjon over tid. Kommunen forventar framleis å ha ein stabil legesituasjon, men ikkje med like lange tilsetjingsforhold som tidlegare.¹¹ Vi ser det slik at det er potensial for meir stabil personalsituasjon dersom Norddal Eidsdal vert knytt til Stranda kommune. Reisevegen til Stranda er forholdsvis lang for folk frå Norddal og Eidsdal og den inkluderer to ferjer. Geiranger har hatt legedag ein dag i veka, men er elles avhengige av å reise til Stranda for lege. Spørsmålet om ein eller fleire legedagar i veka som kan dekke Norddal, Eidsdal, Geiranger vil derfor vere sentralt for at tilknytning til Stranda skal gi ein kvalitetsgevinst for bygdene Eidsdal og Norddal.

Skule og barnehage: Det har siste åra skjedd ei større strukturendring knytt til skuletilbodet i Norddal og Eidsdal. Skule i Norddal og barnehage i Eidsdal er lagt ned, slik at det er ein skule 1.-10. klasse i Eidsdal og ein

⁹ Sjå til dømes: <http://www.smp.no/nyheter/2015/10/26/Skal-granske-bekymring-fra-ferske-leger-11732085.ece>

¹⁰ Informasjonsskriv til innbyggjarane i Norddal datert 11. desember, 2015.

¹¹ Opplyst i møte med Stranda kommune.

barnehage i Norddal. Som det går fram av innspel på bygdemøtet er det sterke kjensler knytt til å behalde denne nye strukturen. Ungdomsskulen er i neste økonomiplan planlagt flytta til Valldal og trusselen mot skulane over tid har vore svært trøyttande for lokalsamfunna. Det er stor semje om å behalde ungdomsskulen i Eidsdal lokalt i bygdene. Argumenta for dette er knytt både til kvalitet, samfunnsutvikling og oppvekstmiljø. Skulen fungerer godt, noko som vert stadfesta ved resultat på nasjonale prøver. Skulen er ikkje spesielt stor, og ved å fjerne 8. – 10. klasse forringar ein også oppvekstmiljøet gjennom at skulemiljøet vert mindre og grunnlaget vert svakare for fritidsaktivitetar. Dette vil gå utover born i alle aldrar. I tillegg vert reisebelastninga større for alle ungdomsskuleelevane og for enkeltelevar lengst vekk frå Eidsdal sentrum, vert belastninga svært stor. Argumentet for samanslåing av ungdomsskulane er i hovudsak økonomiske. Innsparingane er berekna til om lag to millionar kroner per år og er lagt inn i økonomiplanen (900.000 kroner for 2016 og 2 mill. for 2017).¹²

Arbeidsgruppa vurderer det slik at potensiell, men ikkje sikker, kvalitetsgevinst ved å slå seg saman med Stranda er å behalde og skape ro rundt barne- og ungdomsskule i Eidsdal og barnehage i Norddal. Dersom elevgrunnlaget vert for lite, kan det vere mogleg å finne løysingar i samarbeid med Geiranger.

Når det gjeld **omsorgstenestene** har både Stranda og Norddal kommunar gått over til meir heimebasert omsorg. Eldre er dermed sjukare når dei flytter frå heimane sine og logikken er dermed at behovet for omsorgsbustad går ned. Av tala presentert i Tabell 4 ser vi likevel at Norddal kommune i større grad enn Stranda tilbyr sine eldre plass på institusjon. Medan nærare 16 prosent av innbyggjarane som er 80 år og eldre bur på institusjon i Norddal er tilsvarende tal for Stranda 9,9 prosent (2014). For 2015 er det vedteke reduksjon både av sjukeheims plassar og omsorgsbustader i Norddal kommune. Stranda har tilbud om omsorgsbustad i alle bygder.

Eit viktig moment i diskusjonen kring omsorgstenestene er også spørsmålet om avstand til sjukeheims plass. Dersom sjukeheims plassane vert flytta til Stranda frå Valldal, ser arbeidsgruppa på dette som ei klar senking av kvaliteten på tenestene for bygdene Eidsdal og Norddal. Bakgrunnen for denne vurderinga er at tilgjengelegheit både for vener og pårørande vert klart dårlegare. Vi vurderer kvaliteten på sjukeheimstenestene både i Valldal og på Stranda å vere gode ut frå dei økonomiske føresetnadene. Av statistikken ser vi at brutto driftsutgifter for personar i institusjon er klart høgare i Norddal enn Stranda (Tabell 4). Det er dermed liten grunn til å tru at ressursbruken vil gå opp dersom ein vert knytt til Stranda kommune. Samanliknar ein konkret bemanningssituasjonen ved omsorgsbustadene i Eidsdal, kontra Geiranger og talet på bebuarar ved dei to institusjonane (Tabell 3) er det likevel vanskeleg å sjå at tenestene er dårlegare i sistnemnde bygd.

Ein overgang til Stranda kommune vil føre til endringar innafor dei aller fleste av dei interkommunale tenestene for Norddal og Eidsdal sidan Norddal kommune i stor grad har knytt seg til interkommunale samarbeid på nordsida av fjorden og utover mot Stordal, Ørskog, Skodje og Ålesund. Dette gjeld både innanfor **barnevern, brannvern, PPT og tekniske tenester**. Stranda er ikkje del av desse interkommunale satsingane. Alle desse tenestene er i liten grad nemnt i bygdemøta. Vi trur hovudgrunnen til dette er at dei fleste ikkje bruker desse tenestene i kvardagen. Delvis trur vi det skuldast at tenestene fungerer forholdsvis bra. I Møreforsking si utgreiing for eller imot å slå seg saman, vert det påpeika at dei interkommunale samarbeida i Norddal ikkje fungerer heilt optimalt, og kan gi betre alternativ ved å ligge under ei større kommuneining (Halvorsen, s.14). Vi har elles ikkje tilgang på evalueringar som vurderer kvalitet på tilboda i dei to kommunane opp mot kvarandre. I og med at desse tenestene allereie ligg innunder større miljø, ser vi likevel føre oss at

¹² Informasjon frå Norddal kommune. Tala er i hovudsak basert på kalkulert innsparing av 3-4 årsverk i ungdomsskulen i Eidsdal, berekna som årleg innsparing på 61 timar per veke av 26.000 kroner (1.586.000 kroner). I tillegg kjem reduksjon av 40 prosent administrativ stilling knytt til ungdomsskolen (250.000 kroner) og tiltak 5, 364.000 kroner (kuttframlegg for å få budsjettframlegget i balanse) minus ekstra kostnad til skuleskyss 150.000 kroner (15 elevar, 190 dagar, 50 kr).

kompetansegevinsten ved overgang til Stranda ikkje vert spesielt stor. Ved samordning mellom Geiranger, Eidsdal og Norddal kan ein likevel tenkje seg ein effektiviseringsgevinst. Gitt stram kommuneøkonomi i begge kommunar ser vi føre oss at tilboda frå dei to kommunane på desse områda i framtida vil vere om lag like gode, men under press.

Kulturskulen er viktig for mangfaldet av tilbod spesielt for born og unge i bygdene. Kulturskulen og det tilbodet den står for i bygdene vert då også i bygdemøtet trekt fram som ein styrke ved tilknytning til Norddal. Moglegvis nyttar Stranda kommune mindre pengar på kulturskulen, og kulturskulen i Stranda har venteliste.¹³ Gitt den svake kommuneøkonomien, er det liten grunn til å tru at Stranda kommune i næraste framtid vil auke tilskota til kulturskulen. Samstundes veit vi at det er flinke folk knytt til kulturskulen i Geiranger og det vert opplyst at bygdene vert prioriterte i kulturskulesamanheng. Ei samordning mellom Geiranger, Eidsdal og Norddal gir dermed også eit potensial for å utvide tenestetilbodet.

Arbeidsplassar er viktige i utkantkommunar og bygder. Kommunale tenester som geografisk er plassert i Norddal og Eidsdal er tenester som uansett må og bør ligge nært brukarane. Eventuelle nedskjeringar vil vere resultat av nedgang i behov til dømes i skule og eldreomsorg. Vi ser det derfor ikkje som særleg sannsynleg at tilknytingskommune i stor grad vil påverke talet arbeidsplassar i Norddal og Eidsdal. Ei endring av kommunetilknytning kan på den andre sida bidra til nedskjeringar i dei ikkje-stadbundne tenestene i kommuneadministrasjonen i Valldal og i helsetenestene. Dette vil påverke både Valldal og bygdene rundt sidan kommunen er ein viktig arbeidsgjevar for innbyggjarane i kommunen.

Oppsummert: Tenestene i Norddal kommune har historisk sett vore bra. Nedskjeringar dei siste åra har likevel gått utover tenestetilbodet generelt og spesielt i bygdene Norddal og Eidsdal og andre perifer delar av kommunen. Med den noverande økonomien og nivået på investeringar blir det naudsynt med nedskjeringar i Norddal kommune også i åra som kjem. Statistikken viser at det er liten grunn til å tru at løyvinga til tenestene vert større i Stranda kommune. Samstundes viser meir kvalitative undersøkingar vi har gjort (sjå tabell 3) at tenestene ikkje nødvendigvis er dårlegare i Geiranger, som det er naturleg å samanlikne seg med, enn i Norddal – Eidsdal. Vi ser det vidare slik at det kan vere potensial for forbetringar i ei samanslåing med Stranda både innfor legetenester og tryggleik for skulen som folk er svært opptekne av. Føresetnader for å realisere fordelar ved å gå inn i Stranda kommune og for å hindre at gode tenester forsvinn, vert derfor at ein finn gode svar på spørsmåla:

- På kva måte kan ein løyse kommunikasjonsutfordringane mellom bygdene Eidsdal, Norddal, Geiranger og kommunesenteret Stranda?
- Korleis kan ein bevare og utvikle skuletilbodet og eldreomsorga for Norddal, Eidsdal og Geiranger på sikt?
- Korleis kan ein sikre tilgjengelegheit knytt til legetenester?
- Korleis skal ein løyse utfordringar knytt til sjukeheimplassar?
- Korleis skal ein finne gode løysingar som kan erstatte dei interkommunale satsingane?
- Korleis kan ein utvikle og betre kulturskuletilbodet i eit samarbeid mellom Norddal, Eidsdal og Geiranger?
- Kva vil ei endra kommunetilknytning bety for brann- og ulykkesvern i bygdene?
- Er det mogleg, og eventuelt korleis kan ein få til fleksible løysingar i samarbeid med Norddal kommune for å sikre gode tenestetilbod?

¹³ Basert på uttale i møte med Stranda kommune 3. desember, 2015.

4.2 SAMFUNNSUTVIKLING

Bygdene Eidsdal og spesielt Norddal har dei siste 15 åra hatt særstørre folketalsnedgang. Til saman har bygdene no om lag 20 prosent færre innbyggjarar enn i år 2000. Utanom kommunal verksemd er det ingen større arbeidsplassar korkje i Norddal eller Eidsdal. Det betyr at dei som ikkje er sjølvstendig næringsdrivande i stor grad er avhengige av å reise ut av bygdene for arbeid. Arbeidsmarknaden innafor akseptabel pendlaravstand (30 – 45 minutt ein veg) er liten og geografisk avgrensa til Geiranger, Valldal, Stranda og Stordal. Vi har ikkje statistikk som viser kvar busette i Norddal og Eidsdal er sysselsette utanfor desse to bygdene, men vi har grunn til å tru at flest er sysselsette i Valldal.

Landbruk har tradisjonelt vore det viktigaste grunnlaget for busetjing i Norddal og Eidsdal. I 2007 var det i Møre og Romsdal 3233 landbruksføretak som fekk produksjonstilskot, medan talet i 2013 var 2764. Med ein nedgang på 14,5 prosent i Møre og Romsdal har berre Troms og Finnmark høgare nedgang.¹⁴ Landbruket har vore viktig for Eidsdal og Norddal og den generelle tilbakegangen i denne næringa har ramma grunnlaget for busetjinga hardt i dei to bygdene. Statistikken viser at tal jordbruksbedrifter i Norddal og Stranda kommune er halvert i perioden 2000-2014. Nedgangen i Norddal kommune er noko større enn i Stranda, 57 mot 43 prosent.¹⁵ Talet husdyr har endra seg mindre. For same periode er nedgangen i Norddal kommune størst for storfe (44 prosent) og minst for sau og mjølkegeiter (om lag 14 prosent).¹⁶ Stranda kommune kjem noko betre ut. For storfe er nedgangen i tal dyr om lag 15 prosent og for sau om lag 21 prosent, medan tal mjølkegeiter faktisk har gått opp med fire prosent.¹⁷ Jordbruksarealet har også gått ned med 10 prosent for Norddal og 8 prosent for Stranda.¹⁸

Reiselivsnæringa er sett på som eit viktig vekstområde for Eidsdal og Norddal som ligg nær Geiranger med meir enn 200 cruiseanløp i året og på vegen mellom Geiranger og Trollstigen. Ferjesambandet Eidsdal – Linge som ligg på denne strekninga har ein gjennomsnittleg døgntrafikk på 560 bilar fordelt på heile året,¹⁹ med dei fleste av desse i juni, juli og august. Turiststraumen har likevel ikkje ført til mange hovudarbeidsplassar i bygdene, noko som vert stadfesta av statistikken som viser at det totalt i Norddal kommune er 15 arbeidsplassar knytt til overnatting. Turisme er likevel ein viktig attåttnæring for fleire verksemdar i Norddal og Eidsdal og gir viktig deltidsarbeidsplassar både for vaksne og unge i sommarhalvåret.

Kommunane Norddal og Stranda husar nordområdet av verdsarvområdet Vestnorsk fjordlandskap. Bygdene Norddal og Eidsdal grensar til området og mykje areal knytt til bygdene er del av området. I 2015 fekk Fjordsenteret i Geiranger status som Verdsarvsenter. Verdsarvsstatus har generelt blitt assosiert med auka turisme og økonomisk vekst. Generelt viser studiar likevel at auka lokal og regional verdiskaping ikkje er ein sjølvstendig effekt av slik status sjølv om målretta arbeid i den retning bidreg til ei slik utvikling (Hølleland 2013; Rebanks Consulting Ltd og Trends Business Research Ltd 2009).

¹⁴ Tal frå Landbruksdirektoratet: <https://www.sif.dep.no/no/statistikk/utvikling/jordbruksforetak>

¹⁵ Kjelde: <https://www.ssb.no/statistikkbanken/selectvarval/saveselections.asp>

¹⁶ Tala er henta frå Statens landbruksforvaltning sin statistikk <http://32.247.61.17/skf/pt900/1320/1320F15f.htm>. Tala frå 2014 er førebelse tal.

¹⁷ Kjelde: SSB:

<https://www.ssb.no/statistikkbanken/selectvarval/Define.asp?subjectcode=&ProductId=&MainTable=HusdyrAnne&nvl=&PLanguage=0&nyTmpVar=true&CMSSubjectArea=jord-skog-jakt-og-fiskeri&KortNavnWeb=stjord&StatVariant=&checked=true> Tala er henta frå Wikipedia, https://no.wikipedia.org/wiki/Ferjesamband_i_Norge#Mest_trafikkerte_ruter. Tala er ikkje kvalitetssikra mot primærkjelder.

¹⁸ Kjelde:

<https://www.ssb.no/statistikkbanken/selectvarval/Define.asp?subjectcode=&ProductId=&MainTable=JordbrukAreaA&nvl=&PLanguage=0&nyTmpVar=true&CMSSubjectArea=jord-skog-jakt-og-fiskeri&KortNavnWeb=stjord&StatVariant=&checked=true>

¹⁹ Kjelde: https://no.wikipedia.org/wiki/Ferjesamband_i_Norge

Tabell 5: Nokre bakgrunnsfaktorar knytt til sysselsetting for Stranda og Norddal kommunar. Kjelde: www.nykommune.no (Sunnmøre Regionråd²⁰ med grunnlagsdata frå SSB, eller direkte frå www.nykommune.no.) Alle tal frå 2014.

Indikatorar 2014	Norddal	Stranda
Andel sysselsette offentleg sektor	33 %	23 %
Andel sysselsette i privat sektor	67 %	77 %
Andel sysselsette i primærnæring	17 %	4 %
Andel sysselsette i sekundærnæring	15 %	46 %
Andel sysselsette i tertiærnæring	68%	49 %
Tal personar som pendlar til Norddal	-	48
Tal personar som pendlar til Stranda	58	-
Sårbarheitsindikator ²¹	21,4	30,3

Tabell 6 viser hovudnæringsvegar etter bustad i Norddal kommune. Berre næringar som sysselset 5 prosent eller meir av totalt antal sysselsette er inkludert i tabellen. Kjelde SSB.

Hovudnæringsvegar Norddal kommune	Prosent av totalt tal sysselsette etter bustad
Kraftforsyning	5%
Undervisning	7%
Omsorg utan butilbod, barnehagar mv.	8%
Jordbruk og tilhørende tjenester, jakt	8%
Detaljhandel, unntak for motorvogner	9%
Pleie og omsorg i institusjon	9%
Helsetenester	10%
Totalt	56%

²⁰Tal henta frå rapport på Sunnmøre Regionråd

<http://www.sunnmoreregionrad.no/images/stories/Dokumenter/Kommunereform/Kommunereformrapport-275-276-265-269-281-273-271-270-274-272-264-268-259.pdf> som har henta tal frå SSB.

²¹ «Denne indeksen sier noe om hvor sårbart næringslivet i kommunen er. En kommunes næringsmessige sårbarhet er i denne sammenheng målt ved å kombinere tre indikatorer – hjørnesteinsfaktor, bransjespesialisering og arbeidsmarkedsintegrasjon. En høyere verdi tilsvarer større sårbarhet. Denne sårbarhetsindeksen er utviklet av Telemarksforskning og viser sårbarheten til kommunene i Norge basert på 2011-tall.» Kjelde: <http://www.nykommune.no/#!kommuner/269-270>

Tabell 7 viser hovudnæringsveggar etter bustad i Stranda kommune. Berre næringar som sysselset fem prosent eller meir av totalt antal sysselsette er inkludert i tabellen. Kjelde SSB.

Hovudnæringsveggar Stranda kommune	Prosent av totalt tal sysselsette etter bustad
Detaljhandel unntak for motorvogner	6%
Omsorg utan butilbod, barnehagar mv.	6%
Undervisning	6%
Møbelindustri	7%
Pleie og omsorg i institusjon	7%
Næringsmiddelindustri	22%
Totalt	54%

Tabell 5 - Tabell 7 viser at Stranda og Norddal kommunar har svært forskjellig næringsamansetting. Medan Stranda har ein stor industri, knytt til næringsmiddel og møbel som sysselset nærare 30 prosent av innbyggjarane, har Norddal kommune større andel av befolkninga sysselsett i offentleg sektor og sysselsettinga er elles sterkt prega av helse- og omsorgstenester. Landbruk står for 3 prosent av sysselsettinga i Stranda kommune og er såleis ikkje ein av hovudnæringsvegane. Samanlikna med andre kommunar er Stranda likevel ein sterk landbrukskommune. Overnattingsverksemd står for 3 prosent av sysselsettinga i Stranda og 2 prosent i Norddal (Kjelde: SSB). Det er grunn til å tru at overnattingsverksemd er klart viktigare for bygda Geiranger enn for heile Stranda kommune, ettersom den einaste store heilårsarbeidsplassen i bygda er Union Hotel.

Kommunen si rolle som samfunnsutviklar dreier seg i stor grad om å vere ein aktiv aktør i den lokale samfunnsutviklinga. Den handlar om langsiktig arealbruk og utbyggingsmønster, utbygging av infrastruktur, steds- og sentrumsutvikling og næringsutvikling (Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2014). Ekspertutvalet deler samfunnsutviklaroppgåvene inn i «kommunen som planmyndighet», «næringsutvikling og utvikling i kommunesamfunnet» og «samhandling med befolkninga og andre aktørar» (Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2014, 19-20).

Med kraftinntektene (sjå neste kapittel) har Norddal kommune hatt eit forholdsvis stort handlingsrom knytt til nærings- og samfunnsutvikling. Kommunen har ein nærings sjef tilsett og kjøper næringskonsulenttenester av Fjordhagen (Norddal kommune 2014). Den støtter Fjordhagen, som er ein næringshage i Valldal. Kommunen har støtta reiselivslag og destinasjonsselskap. Kommunen har, etter sal av Norddal elverk, disponert eit elverksfond opphavelg på 12.3 millionar kroner som kan nyttast til drift, men denne delen av fondet er snart brukt opp.²² Kommunen har også hatt eit forholdsvis stort kommunalt næringsfond å bruke.

Kommunen har dei siste åra investert mykje i samfunns-, samferdsels- og næringsutvikling i kommunen. Større investeringar (over 1 mill. kroner) i Eidsdal og Norddal frå 2010 til 2014 kan summerast opp til 15,8

²² Sjølve elverksfondet er større. Kjelde: Årsmelding Norddal kommune 2014.

millionar kroner brutto fordelt slik: ²³ ²⁴ Oppussing av utleigebygg i Eidsdal (om lag 1,2 millionar kroner brutto i 2012), Kilstivegen (om lag 5,3 millionar kroner brutto totalt i 2010 og 2011), anleggsarbeid Hatlestadberget (om lag 1,6 millionar totalt i 2011 og 2012), idrettsbane Eidsdal (om lag 6,6 millionar kroner brutto. 3,5 millionar kroner etter fråtrekk av spelemidlar og EIL sin andel).²⁵ I tillegg har 1,6 millionar kroner frå Elverksfondet (frå sal av Norddal Elverk) vore nytta til kjøp av Norddal prestegard.

I same periode er det investert om lag 90 millionar kroner brutto til større prosjekt (over 1 mill. kroner) i Valldal sentrum knytt til Valldal skule, Rådhus/Valldal sjukeheim, gangveg Valldal sentrum, fjernvarmerør Valldal, vatn Valldal, Muriåsvegen, opparbeiding Murigrandane, Gamle Åsevegen, vatn og avløp Lingås, produksjonsanlegg varme-kulde og Muriparken. I følgje oversikt frå Norddal kommune har desse prosjekta fått eksterne tilskot på om lag 3,4 millionar kroner til fjernvarmerør, gangveg, trafikkareal på Valldal skule og produksjonsanlegg varme/kulde. Det er også grunn til å tru at prosjekt knytt til vatn (2,3 mill) er noko nær sjølvkost på sikt. I tillegg er det sett i gang arbeid med ny idrettshall/samfunnshus i Valldal med eit budsjett for 2015 på 69 millionar kroner. Ein reknar med å få om lag 18,5 millionar kroner i spelemiddel til idrettshallen/samfunnshuset (av totalt spelemiddelgrunnlag på 55 millionar kroner).²⁶

Vi kan ikkje sjå at det er gjort større investeringar i Tafjord eller Fjørå i perioden, men det er sett av 2,25 millionar kroner til drift av Tafjord skredsenter i perioden 2014 – 2018 frå Elverksfondet, drift.

4.2.1 BYGDEMØTET: STYRKJER OG SVAKHEITER KNYTT TIL SAMFUNNSUTVIKLING, NORDDAL KOMMUNE

I det følgjande vil vi sjå på kva innbyggjarane i Eidsdal og Norddal meiner er dei sterke og svake sidene ved å vere del av Norddal kommune – knytt til samfunnsutvikling. Spørsmålet til møtelyden var generelt knytt til styrkjer og svakheter ved tilknytning til Norddal kommune og innspela er dermed sorterte i etterkant. Ei fullstendig oversikt over innspela ligg ved i vedlegg 8.

4.2.1.1 STYRKJER

Når deltakarane på bygdemøtet skulle vurdere styrkjer ved å vere knytt til Norddal kommune, la dei stor vekt på kvalitetar ved lokalsamfunnet som god dugnadsinnsats, fin natur, kulturliv, sterkt samhald på sørsida, frisør, bank og butikk og fritidsaktivitetar. Desse har med samfunnsutviklinga å gjere, dei kan kanskje seiast indirekte å vere resultat av kommunetilslutning, men ikkje direkte. Vi let desse derfor berre ligge som eit bakteppe. Av andre faktorar som vart peika på i kommunemøtet var:

- Kraftpengar
- Korte avstandar, til kommunesenter, relativt i forhold til Stranda
- Lokalkjennskap og nærheit
- Veit kva vi har
- Lokal identitet og historisk tilknytning
- Gode arbeidsplassar, Muritunet
- Verdsarvstatus

²³ Tala både for Norddal-Eidsdal og Valldal er henta ut frå rekneskapan til Norddal kommune og gjeld Norddal kommune og Norddal Eigedomsselskap. Tala er gjort tilgjengelege av Norddal kommune på førespurnad til økonomiansvarleg. Summeringane er gjort av arbeidsgruppa.

²⁴ Brutto vil seie inkludert tilskot og anna finansiering ikkje direkte frå Norddal kommune.

²⁵ Siste tal i følgje Eidsdal IL sin rekneskap for anlegget.

²⁶ Tal frå økonomiansvarleg i Norddal kommune på e-post 11. desember.

Av desse vert heller ikkje dei to siste momenta direkte påverka av kommunetilknytning.

4.2.1.2 SVAKHEITER

Også når det er snakk om svakheiter knytt til samfunnsutvikling er generelle trekk nemnt, som få arbeidsplassar, fråflytting, mangel på industri, einseitig næringsliv, at det er for få innbyggjarar og at ungdomar 18-30 år reiser. Dette er meir ei situasjonsanalyse og danner eit bakteppe for utfordringane i framtida – utfordringar som ein bør løyse gjennom den vidare samfunnsutviklinga. Av svakheiter knytt meir direkte til sjølve kommunetilknytninga er nemnt:

- Forholdet mellom «nordsida» og «sørsida»: bygdestrid, skeivfordelte goder, konflikt, djup fjord, sentralisering, satsing i Valldal, rasering på sørsida, lite nytte av utbygging i kommunesenteret
- Svak økonomi, dårlegare og dårlegare, meir nedskjering, Robek, dårleg forvaltning
- Geografi – delt med ein fjord
- Lite gjort for å styrkje innflytting/arbeidsplassar
- Negativitet, folk er for negative

Knytt til svakheitene med tilknytning til Norddal kommune er det klart flest som trekkjer fram forholdet mellom «nordsida» og «sørsida» av fjorden.

4.2.2 BYGDEMØTET: MOGLEGHEITER OG TRUSLAR KNYTT TIL SAMFUNNSUTVIKLING VED TILKNYTING TIL STRANDA KOMMUNE

I avsnitta under vil vi sjå på kva innbyggjarane i Eidsdal og Norddal meiner er moglegheiter og truslar ved å gå inn i Stranda kommune – knytt til samfunnsutvikling. Spørsmålet til møtelyden var generelt knytt til moglegheiter og truslar ved ny tilknytning til Stranda kommune. Ei fullstendig oversikt over innspela ligg ved i vedlegg 8.

4.2.2.1 MOGLEGHEITER

For tema samfunnsutvikling trekkjer bygdemøtet spesielt fram desse moglegheitene for bygdene Norddal og Eidsdal ved ei ny tilknytning til Stranda kommune:

- Styrkje forholdet til Geiranger generelt, utnytte god kjennskap til kvarandre, viktig at dei tre bygdene på sørsida er i same kommune, felles interesser, idrett, musikk
- Næringsutvikling/busetnad,
 - Turisme i samarbeid med Geiranger, sterkare merkevare, meir samarbeid
 - Trykk på landbruket – nasjonal pondus
 - Felles hamneområde – cruise
 - Breiare næringsliv, fleire arbeidsplassar pendling, sterkare samarbeid næring
 - Ny kunnskap
 - Større attraktivitet
 - Verdsarvområdet i ei kommune
- Samferdsle, rassikra veg til Geiranger og heilårsveg austover, større sjanse for tunnell mot Stryn, auka trykk på samferdsel, betre ferjesamband
- Utkantane sterkare saman, tre små bygder kan fungere som ei eining
- Høgare kompetanse innfor kommunale tenester, deling av kompetanse

- Positivt med noko nytt, spennande, blanke ark, optimisme – tilflytting, nytenking, starte på nytt
- Politikk, bli tatt på alvor, kome ut av overstyring, slepp «kampen» mot Valldal
- Større kommune mot Stryn/Sykkylven?

Deltakarane gav klart flest innspel knytt til dei moglegheitene som ligg i nærare samarbeid med Geiranger i forhold til utvikling av turisme og næringsliv, men også i forhold til andre viktige område i samfunnsutviklinga. Det vert også lagt vekt på andre sider ved næringslivet i Stranda kommune som heilskap, som breiare næringsliv og arbeidsmarknad, trykk på landbruket, diversifisering av næringslivet og felles hamneområde. Samferdsle var det også mange innspel på. Det er grunn til å merke seg at ein del, og faktisk fleire enn dei som nemner lokal identitet og tilknytning som ei sterk side knytt til Norddal kommune, meiner at det kan vere bra å starte på nytt og at dette gir moglegheiter.

4.2.2.2 TRUSLAR

Desse truslane vart trekte fram i bygdemøtet:

- Sentralisering/utkantstatus, ein av fleire utkantar, sentralisering Geiranger, enda meir utkant
- Geografi/kommunikasjon, avstand, 2 ferjer, avstand til sentrum, langt til kommunesenter
- Økonomi. Svak kommuneøkonomi, gjeld, Robek, eigedomsskatt
- Tenester: Lite truleg behalde skule og barnehage, dårlegare tenester, langt til kulturskule
- Lokaldemokrati? Mindre innflytelse, framleis salderingspost?
- Kommunesenteret blir flytta – mister arbeidsplassar
- Nye kampar: Kivast mot Geiranger
- Innspel: Norddal Stranda ei kommune

Klart flest gav innspel knytt til geografi og kommunikasjonar.

4.2.3 ARBEIDSGRUPPA SINE VURDERINGAR, SAMFUNNSUTVIKLING

Med kraftinntektene (sjå del 5.4 om økonomi) har Norddal kommune hatt eit forholdsvis stort handlingsrom knytt til nærings- og samfunnsutvikling. Likevel meiner arbeidsgruppa at den generelle samfunnsutviklinga i Norddal kommune og samfunnsutviklarrolla kommunen har tatt er viktige argument for å endre tilknytning til Stranda kommune. Vi har tre argument for dette. For det første utgjer dei tre bygdene ei naturleg eining geografisk. Dette vert manifestert gjennom eit høgt nivå på samkvem spesielt knytt til kultur og fritidsaktivitetar, men også delvis næringsmessig.

For det andre hemmar oppdelinga av bygdene Geiranger og Eidsdal/Norddal i to kommunar ei felles næringsutvikling i dei tre bygdene på fleire måtar. Det er vanskelegare å utnytte det potensialet som ligg i turiststraumen til området. Felles hamneområde vil vere ein fordel i dette. Landbruket i Norddal/Eidsdal har også fordelar av tilknytninga til verdsarvområdet og det ligg potensial i kopling av landbruket i bygdene Norddal og Eidsdal og næringsmiddelindustrien på Stranda. Verdsarvstatusen har også, slik vi ser det, eit unytta potensial for dei tre bygdene i fellesskap.

For det tredje har Norddal kommune hatt ein sentraliseringsprofil på arbeidet med samfunns- og næringsutvikling, noko investeringsprofilen gir ein klar indikasjon på. Nedlegging og stadige truslar om nedlegging av viktige tenester som skule og barnehage er med på å forsterke den negative samfunnsutviklinga og biletet av ein kommune som gjer lite for å sikre ei positiv utvikling i dei to bygdene der litt under ein tredel av befolkninga bur.

4.3 DEMOKRATI

Sett i forhold til dei to føregåande periodane vart det politiske landskapet i Norddal ved valet i 2015 snudd på hovudet. Senterpartiet fekk 51,4 prosent av stemmene og ni av 17 representantar i kommunestyret. Senterpartiet som i 2011 gjorde sitt dårlegaste val etter krigen.²⁷ Tverrpolitisk liste var ved valet nest største parti med fem representantar.

Tabell 8 viser valresultat for Norddal ved dei tre siste kommunevala. Tal i prosent. Tal representantar i parentes.

	2015	2011	2007
Senterpartiet	51,4 (9)	14,7 (3)	24,5 (5)
Tverrpolitisk liste for Norddal	31,4 (5)	16,8 (4)	13,7 (3)
Arbeidarpartiet	10,6(2)	27,4 (6)	20,3 (4)
Sosialistisk Venstreparti	6,6 (1)	3,1	-
Norddalslista	-	31,9 (7)	31,2 (7)
Høgre	-	-	2,3
Framstegspartiet	-	6 (1)	7,9 (2)
Blanke røyster	10,6	0	0
Frammøteprosent	61	67,9	68,9

Dei siste åtte åra, har Norddalslista vore kommunen sitt største parti, i 2011 med 31,9 prosent av stemmene og 7 av representantane i kommunestyret. Arbeidarpartiet fekk i 2011 27,4 prosent av stemmene og 6 representantar.²⁸ Partiet har sitte med ordførar i begge periodane støtta av Tverrpolitisk liste (16,8 prosent) og Senterpartiet (14,7 prosent). Norddalslista stilte ikkje liste ved valet 2015 og dette er noko av forklaringa på den store oppslutninga om Senterpartiet ved dette valet. 10,6 prosent av veljarane stemte blankt ved kommunevalet 2015. I følge statistikk har ingen stemt blankt ved val i Norddal heilt tilbake til 1955. Valdeltakinga på 61 prosent var den lågaste sidan 1959. (Kjelde: SSB) Berre to av 17 kommunestyreprerantar for neste periode er frå Eidsdal og Norddal.

Interkommunalt samarbeid har dei siste åra vorte ein svært utbreidd måte å løyse kommunale oppgåver, spesielt for dei mindre kommunane. Som nemnt tidlegare har Norddal i stor grad teke i bruk interkommunale samarbeid for å løyse lovpålagte oppgåver. Kommunen var i 2013 totalt involvert i 38 interkommunale samarbeid, ni lokale, 22 regionale og fem på eit høgare nivå og ligg med dette omtrent midt på treet på statistikken over kommunane i Møre og Romsdal sin bruk av interkommunale samarbeid (Vinsand og Langset 2013, 10). Interkommunale løysingar er generelt rekna for å gi noko mindre politisk kontroll. Til samanlikning er Stranda kommune involvert i 26 interkommunale samarbeid i 2013, dei klart fleste på regionalt nivå. Med dette hadde kommunen nest minst interkommunale samarbeid i fylket, nest etter Sykkylven på 36. plass. Norddal inngår i svært liten grad i interkommunale samarbeid med Stranda.

²⁷ Kjelde: <http://www.nrk.no/valg2011/valgresultat/kommune/kommune/1524>

²⁸ Totalt antal kommunestyreprerantar var ved dette valet 21.

4.3.1 BYGDEMØTET STYRKJER OG SVAKHEITER KNYTT TIL DEMOKRATI, NORDDAL KOMMUNE

I det følgjande vil vi sjå på kva innbyggjarane i Eidsdal og Norddal meiner er dei sterke og svake sidene ved å vere del av Norddal kommune – knytt til demokrati. Det er verdt å merke seg at spørsmålet til møtelyden var generelt og at innspela dermed er sorterte i etterkant. Ei fullstendig oversikt over innspela ligg ved i vedlegg 8.

4.3.1.1 STYRKJER

Av styrkjer knytt til demokratispektet er det eitt punkt som kjem fram:

- Lokalkjennskap, oversiktleg, kjennskap til kvarandre, kjennskap til kommunestyrerepresentantar

I tillegg vert det nemnt lokal identitet og historisk tilknytning.

4.3.1.2 SVAKHEITER

På den andre sida er det svært mange som trekker fram trekk ved politikken som svakheiter ved å vere knytt til Norddal kommune:

- Lite tillit til kommunen sin politikk
- Udemokratisk fleirtal, lite flinke til å lytte
- Utfordringar knytt til kunnskap hos dei styrande
- Lite trykk på strategisk samfunnsutvikling
- Blir ikkje høyr

Inntrykket av maktesløyse vert forsterka av innspel som går på forholdet og konflikta mellom nordsida og sørsida av fjorden generelt og som tidlegare vart referert under samfunnsutvikling:

- Bygdestrid, skeivfordeling av goder, konflikt, satsing skjer mest i Valldal, lite prioritering av Norddal Eidsdal, utarming av sørsida osv.

4.3.2 BYGDEMØTET MOGLEGHEITER OG TRUSLAR VED DEMOKRATI, VED TILKNYTING TIL STRANDA KOMMUNE

I avsnitta under vil vi sjå på kva innbyggjarane i Eidsdal og Norddal meiner er moglegheiter og truslar ved å gå inn i Stranda kommune – knytt til samfunnsutvikling. Spørsmålet til møtelyden var generelt knytt til moglegheiter og truslar ved ny tilknytning til Stranda kommune. Ei fullstendig oversikt over innspela ligg ved i vedlegg 8.

4.3.2.1 MOGLEGHEITER

Bygdemøtet såg desse moglegheitene med ei ny tilknytning til Stranda kommune.

- Moglegheit for å bli tatt på alvor, betra demokrati i politiske prosessar, mindre overkøyring, slepp kampen mot Valldal, fleirtalskonstellasjon misser makt
- Kommunal leiing, oppegående, konstruktiv
- Stranda har erfaring med å ha funksjonar i heile kommunen

- Større alternativ mot Stryn/Sykkylven (samanslåing)
- Meir kompetanse politikk (og tenester)
- Utkantane (Norrdal, Eidsdal, Geiranger) sterkare saman

4.3.2.2 TRUSLAR

På den andre sida ser bygdemøtet desse truslane:

- Framleis sentralisering/utkantstatus, ein av fleire utkantar, sentralisering Geiranger
- Geografi/kommunikasjon, langt til kommunesenter – lenger enn før, lenger til sentrum
- Mindre påverknad, lenger unna dei som bestemmer, færre representantar i kommunestyret
- Dårligare lokalkunnskap
- Framleis salderingspost?
- «Nye kampar», mot Geiranger, Norrdal/ Eidsdal vs. Geiranger

4.3.3 ARBEIDSGRUPPA SINE VURDERINGAR, DEMOKRATI

Generelt er hovudstyrken til små kommunar rekna for å vere nærleik til vedtak og lokalkunnskap. Ulemper ved det politiske systemet i små kommunar er på den andre sida utfordringar knytt til habilitet, kompetanse og at ein kan kome for nært politiske avgjerder (Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2014, 2014). Desse generelle trekka kjem klart fram i innspela frå bygdemøtet.

Arbeidsgruppa oppfattar dei politiske tilhøva i kommunen som ein viktig faktor som «dyttar» befolkninga på sørsida av fjorden i retning av å vurdere andre alternativ enn Norrdal kommune. Det er ei sterk kjensle av frustrasjon og sinne i dei to bygdene over dei politiske tilhøva. Dette kjem mellom anna fram av at mange innspel på bygdemøtet er knytt til svakheiter ved Norrdal kommune knytt både til demokrati, tenester og samfunnsutvikling. Konflikt mellom nordsida og sørsida av fjorden kjem klart fram.

Det er fleire forhold som kan illustrere at det har vore stor frustrasjon knytt til det politiske fleirtalet i kommunen over lang tid. For det første stilte Norrdalslista for første gang med liste ved kommunevalet i 2003 (2 representantar). Norrdalslista fekk i 2007 auka støtte av «proteststemmer», og fekk 31,2 prosent av stemmene - i 2011 31,9 prosent, og var begge gonger største parti i kommunen. Lista stilte med representantar frå begge sider av fjorden og fekk også røyster frå begge sider av fjorden, men ettersom det ikkje finst valresultat på grunnkrinsnivå, veit vi ikkje nøyaktig fordeling av stemmer mellom bygdene. Norrdalslista vart i begge periodar sittande i opposisjon ettersom Senterpartiet, Tverrpolitisk liste og Arbeidarpartiet gjekk saman om ordførar frå Arbeiderpartiet og stemte saman i dei fleste større saker. Norrdalslista vart oppløyst før kommunevalet 2015, sidan det ikkje lenger var motivasjon mellom representantane å arbeide «i motvind».

Eit anna moment som illustrerer frustrasjonen er det at 10,6 prosent²⁹ av dei som stemte ved kommunevalet 2015 stemte blankt (gjeld heile kommunen). Dette er den klart høgaste andelen blanke stemmer for nokon kommune i landet. Dette kjem på toppen av ei historisk låg valdeltaking på 61 prosent som er 7 prosent mindre enn i 2011 og det lågaste sidan 1959.³⁰ Senterpartiet fekk høg valoppslutning ved valet 2015 (51,4 prosent) og har teke dette til inntekt for oppslutning om å halde fram som sjølvstendig kommune. Senterpartiet var også einaste partiet som lova å behalde ungdomsskulen i Eidsdal. Ut frå vår kjennskap til det politiske landskapet i bygdene Norrdal og Eidsdal meiner vi klart at Senterpartiet fekk svært mange stemmer frå sørsida av fjorden – heilt på tampen - med bakgrunn i nettopp skulesaka, og at det var dette som gjorde at partiet sikra fleirtal i

²⁹ Kjelde: <http://www.vg.no/valgnatt/valg/kommune/fylker/more-og-romsdal/kommuner/norrdal/>

³⁰ Kjelde: <http://fylkesstatistikk.mrfylke.no/fs2015/valet-2015/lag-valdeltaking-ved-kommunestyrevalet>

kommunestyret. Oppslutninga frå bygdene Norddal og Eidsdal om å greie ut alternativ tilknytning til Stranda (125 av 136 svar på spørreskjema) sannsynleggjer at skulesaka, og ikkje spørsmålet om å halde fram som eiga kommune, er det som har gitt Senterpartiet støtte frå folk på sørsida. Det faktum at 68 prosent av respondentane i kommunen i innbyggjarundersøkinga støttar at Norddal kommune skal slåast saman med andre kommunar peiker også i den retning (Sentio Research Norge 2015).

Oppsummert meiner arbeidsgruppa at lokaldemokratiet i Norddal kommune over tid har mista legitimitet og oppslutning blant folk på sørsida av fjorden. Tilliten er brote. Signala om dette er svært sterke og kjem fram mellom anna gjennom:

1. Oppretting av politisk liste «Norddalslista» med støtte på tvers av det politiske landskapet og på tvers av bygdene og fjorden, men truleg sterkast frå bygdene Norddal og Eidsdal (oppretta 2003, med sterk auke av stemmer i 2007 og største parti i 2007 og 2011)
2. Aukande konflikt mellom bygdene på nordsida og sørsida av fjorden
3. Underskriftskampanje for å få fram folkemeininga om prioritering av økonomien til idrettshall
4. Sterk oppslutning i Norddal og Eidsdal om initiativ om oppretting av privatskule (1. – 10 kl.) i Eidsdal
5. Svært mange blanke stemmer ved kommunevalet 2015
6. Sterk støtte til å utgreie moglegheiter for ny kommunetilknytning for Norddal og Eidsdal

Arbeidsgruppa meiner at tapet av legitimitet botnar i ein kombinasjon av faktorar: 1. Befolkninga i Norddal og Eidsdal oppfattar at dei vert overkøyrd i saker som vedkjem dei. 2. Skeivfordeling mellom Valldal sentrum og sørsida av fjorden knytt til investeringar og dermed ei sterk sentralisering 3. Skeivfordeling av kommunale innsparingar mellom Valldal (sentrum) og Eidsdal/Norddal 4. For små forhold i politikken. Desse faktorane er kombinert med 5. at kommunesenteret er skilt frå bygdene på sørsida av fjorden med ein fjord og dermed ei ferje. Gode som gagnar Valldal sentrum kjem dermed ikkje nødvendigvis Eidsdal og Norddal til gode.

Det nye kommunestyret har ikkje fått lov til å setje seg, og har dermed ikkje fått høve til å byggje bruer over dei motsetningane som har oppstått. Denne utgreiinga av alternativ kommunetilslutning kjem dermed på eit lite høveleg tidspunkt slik sett. Arbeidsgruppa er likevel svært skuffa over at den nye politiske konstallasjonen ikkje nyttar høvet denne utgreiinga gir for det nye kommunestyret til å møte si eiga befolkning, men i staden nyttar høvet til igjen å ikkje ta omsyn til synspunkt som vert sterkt uttrykt frå store delar av eiga befolkning.

4.4 ØKONOMI

Stranda kommune er på ROBEEK – lista og har såleis lite økonomisk handlingsrom. Lånegjelda er framleis svært høg (335,5 prosent av brutto driftsinntekter) sjølv om kommunen har gått overskot dei tre siste åra. Norddal kommune har tradisjonelt, på grunn av «kraftinntekter» av ulike slag hatt god økonomi. Årsmeldinga frå 2014 peikar likevel på at kommunen over fleire år har hatt eit negativt brutto driftsresultat (Norddal kommune 2014, 7) og eit driftsnivå som ligg høgare enn kva inntektene gir rom for (Norddal kommune 2014, 4). Kommunen saman med eigedomsselskapet har også relativt høg gjeld og mykje av inntektene vert nytta til renter og avdrag.

Tabell 9 samanliknar nokre nøkkeltal knytt til økonomi for kommunane Stranda og Norddal for 2014. Kjelde SSB.

Utvalde nøkkeltal for kommunane Stranda og Norddal	Norddal	Stranda
	2014	2014
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter (mill. kroner)	-3	6,7
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	-2,1	2
Netto lånegjeld, 2014*	120,6 %	178,5 %
Driftsinntekter per innbyggjar kommune, 2014*	117.000 kr	81.000 kr (ca)
Eigedomsskatt*	Nei	Ja
Frie inntekter i kroner per innbyggjar	67 534	52 969
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	213,7	335,5
Netto lånegjeld i kroner per innbyggjar	65 904	142 062
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb	10 825	5 850
Årsgebyr for forsyning av vatn (gjelder rapporteringsåret+1)	4 650	3 207
Årsgebyr for avløpstjenesta (gjelder rapporteringsåret+1)	897	4 146
Årsgebyr for avfallstenesta (gjelder rapporteringsåret+1)	3 188	2 450

*Kjelde: <http://www.nykommune.no/#!/kommuner/269-270>

Tabell 9 viser at gjelda likevel er lågare per innbyggjar i Norddal enn i Stranda kommune. Sjølv om Norddal kommune har slitt med aukande gjeld og dårlege driftsresultat over nokre år, ser vi at kommunen kjem betre ut enn Stranda både når det gjeld netto lånegjeld, driftsinntekter og frie inntekter i kroner per innbyggjar.

Norddal kommune har enno ikkje innført eigedomsskatt, noko som er sparte kostnader for innbyggjarar og bedrifter i området, men eigedomsskatt vart vedteke innført i siste kommunestyremøte før jul.³¹

Når det gjeld avgifter til vatn og avløp låg Stranda i 2014 totalt sett noko over Norddal kommune, men både Norddal og Eidsdal har private vassverk og vert dermed ikkje påverka av dette. Årsgebyr for avfall låg i 2014 noko høgare for Norddal enn for Stranda.

³¹ Kjelde: Storfjordnytt 22. desember, 2015. Protokoll frå kommunestyremøtet er førebels ikkje tilgjengeleg på internett.

Tabell 10 «Kraftinntekter, Norddal kommune» i 1000 kroner. Kjelde: Årsmelding for Norddal kommune (s.6).

Kraftinntekter Norddal kommune i 1000 kroner	2011	2012	2013	2014
Konsesjonsavgifter	2924	2780	2761	3055
Naturressursskatt	10101	10131	10407	10199
Eigedomsskatt på kraftproduksjon og nett	17984	19571	21630	21573
Konsesjonskraft	14354	9230	7294	7975
Aksjeutbytte Tafjord	4894	3256	3741	3806
Totalt	50257	44968	45833	46608

Norddal kommune hadde i 2014 brutto driftsutgifter på 194 millionar kroner. Kommunen hadde i 2014 143 millionar kroner i frie inntekter. Av desse var 46,6 millionar kroner såkalla «kraftinntekter» knytt til ulike skattar, avgifter og konsesjonskraft (Tabell 10). Kraftinntektene svarar til ein årleg inntekt per person på litt i underkant av 28.000 kroner. I tillegg har Norddal kommune kraftaksjar i Tafjord kraft og inntekter frå desse. Lånegjelda for Norddal kommune og Norddal eigedomsselskap KF har frå 2010 til 2015 auka frå 201,8 millionar kroner til 257,6 millionar kroner. Finanskostnadene har endra seg frå eit overskot på 58.000 kroner i 2011 til eit underskot på 3,6 millionar kroner i 2014 (Norddal kommune 2014, 6). Gjelda vil auke ytterlegare i år og neste år som eit resultat av større investeringar (budsjett på om lag 69 millionar kroner, søknad om spelemidlar for om lag 18 millionar kroner) i idrettshall/samfunnshus i Valldal sentrum.

Stranda kommune hadde i 2014 brutto driftsutgifter på litt i overkant av 335 mill. kroner (Stranda kommune 2014, 26). Kommunen har ikkje kraftinntekter.

Av faktorar som vil påverke den økonomiske situasjonen ved ei endring av kommunetilknytning kan vi nemne at staten gir støtte til samanslåing av kommunar, for å dekkje utgifter og for å gi insentiv for samanslåing. Det er uklart kva status ei ny tilknytning av Eidsdal og Norddal til Stranda kommune vil få juridisk. I inndelingslova (Lov om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser 2002, endret 2014) vert det skilt mellom grensejustering og deling. Dei to har noko ulik juridisk status. Fordeling av eigedom, inkludert kraftinntekter og kraftaksjar, vil vere tema ved ei eventuell endring av kommunetilknytning. Ei endring av kommunetilknytning vil også påverke status i distriktsindeksen basert på forhold knytt til geografi, demografi, arbeidsmarknad og levekår. Norddal kommune får med bakgrunn i indeksen noko høgare overføringar frå staten per innbyggjar, men det er uklart om ein også i framtida like sterkt vil tilgodesjå små kommunar - særleg med bakgrunn i presset frå sentralt hald om større kommunar.

4.4.1 BYGDEMØTET STYRKJER OG SVAKHEITER KNYTT TIL ØKONOMI – FRAMLEIS TILKNYTING NORDDAL KOMMUNE

I det følgjande vil vi sjå på kva innbyggjarane i Eidsdal og Norddal meiner er dei sterke og svake sidene ved å vere del av Norddal kommune – knytt til økonomi. På bygdemøtet vart møtelyden beden om å spele inn styrkjer knytt til ei framleis tilknytning til Norddal kommune – generelt. Mellom innspela har vi trekt ut dei som spesifikt er knytt til økonomi i punkta under. Møtelyden var ikkje spesielt beden om å tenkje økonomi i arbeidet. Ei fullstendig oversikt over innspela ligg ved i vedlegg 8.

4.4.1.1 STYRKJER

Bygdemøtet såg desse faktorane som styrkjer ved å halde fram som del av Norddal kommune:

- Kraftpengar, kraftkommune
- Betre kommuneøkonomi
- Ingen eigedomsskatt

4.4.1.2 SVAKHEITER

Bygdemøtet såg desse svakheitene ved å halde fram som del av Norddal kommune:

- Svak økonomi, lite handlingsrom, nedlegging, dårlegare økonomi, nedskjering
- Lite att for store økonomiske satsingar
- Sørsida salderingspost, utarming, nedbygging

4.4.2 BYGDEMØTET MOGLEGHEITER OG TRUSLAR KNYTT TIL ØKONOMI - TILKNYTING STRANDA KOMMUNE

På bygdemøtet vart møtelyden beden om å spele inn moglegheiter og truslar knytt til ei ny tilknytning til Stranda kommune – generelt. Mellom innspela har vi trekt ut dei som spesifikt er knytt til økonomi i punkta under. Møtelyden var ikkje spesielt beden om å tenkje økonomi i arbeidet.

4.4.2.1 MOGLEGHEITER

Bygdemøtet trakk fram desse økonomiske moglegheitene ved ei ny tilknytning til Stranda kommune:

- Betre økonomi
- Ei kommune med erfaring med utkantar/oppretthalde funksjonar i heile kommunen

4.4.2.2 TRUSLAR

Bygdemøtet trakk fram desse truslane knytt til økonomi ved ei ny tilknytning til Stranda kommune:

- Framleis sentralisering
- Eigedomsskatt
- Kommunegjeld, dårleg kommuneøkonomi
- Mistar konsesjonsinntekter
- Robek
- Dyre kommunale avgifter

4.4.3 ARBEIDSGRUPPA SINE VURDERINGAR, ØKONOMI

Norrdal kommune har betre råd per innbyggjar enn Stranda kommune. Nivået på dei frie inntektene, spesielt knytt til kraftinntektene, er høgt og gjer at det potensielt er større handlingsrom i Norrdal enn i Stranda kommune. Vi ser også at Norrdal kommune gjennomgåande nyttar meir pengar på sine tenester enn Stranda kommune. Vi ser også at dei er svært aktive i samfunnsutviklarrolla gjennom næringskonsulentar, næringstilskot og investeringar. Stranda kommune er på andre sida ei Robek – kommune.

Økonomien i Norrdal kommune har likevel over lengre tid vore vanskeleg og den vil verte enno vanskelegare. Både auka investeringar og reduksjon i folketalet fører til at driftsnivået må ned. Norrdal kommune er i gang med denne prosessen, men førebels har ein ikkje greidd å ta driftskostnadane så mykje ned at kommunen vert drive i balanse. Siste åra har kommunen derfor nytta fonda for å komme i balanse ved årsslutt. Ettersom fonda minskar vert presset på drifta hardare. Stranda kommune, ser på si side ut til no å ha kontroll med økonomien og har hatt overskot i kommunale budsjett siste åra. Det siste betyr ikkje at dei i overskodeleg framtid vil ha spesielt stort handlingsrom.

5. ARBEIDSGRUPPA SINE VURDERINGAR SETT I FORHOLD TIL MÅLSETTINGAR MED KOMMUNEREFORMA

Kommunereforma har fire hovudmål (Innst. 300 S (2013-2014)). Desse er: 1. Gode og likeverdige tenester til innbyggjarane. 2. Heilskapleg og samordna samfunnsutvikling. 3. Berekraftige og økonomiske robuste kommunar. 4. Styrka lokaldemokrati. Eit skifte av kommunetilknytning for om lag 500 innbyggjarar frå Norddal til Stranda kommune, kan knapt seiast å bidra vesentleg til ei slik overordna målsetjing. Til sjuande og sist er det likevel innbyggjarane som utgjer befolkninga, sjølv i ein liten målestokk. Vi ser det derfor som naturleg i denne samanheng å gjere ei vurdering av korleis ei endring av kommunetilknytning vil påverke desse fire hovudmåla for innbyggjarane i Norddal og Eidsdal.

5.1 GODE OG LIKEVERDIGE TENESTER TIL INNBYGGJARANE

Omgrepet «gode» er noko tvitydig. Vi vel derfor å nytte omgrepa ekspertgruppa nyttar i si analyse knytt til kommunereforma: kvalitet i tenestene, effektiv utnytting av samfunnet sine ressursar og likeverdige tenester uavhengig av kvar i landet ein bur (Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2014, 37).

I KOSTRA vert *kvalitetsomgrepet* delt inn i ulike typar kvalitet. *Strukturkvalitet* omfattar forhold knytt til standard på innsatsfaktorar, som rammetilhøve, kompetanse og utdanning. *Prosesskvalitet* er knytt til produksjonsprosessane. Det dreier seg til dømes om organisering av arbeidet, rutinar og ansvarsforhold. *Produktkvalitet* er knytt til forhold som er viktige for brukaren og har til dømes med innhald og service i tenesta. *Resultatkvalitet* er den verknaden leveransen av tenesta har for brukaren, ofte definert som behovsdekning frå tenesta (Kommunal- og moderniseringsdepartementet 2014, 37).

Vi kan med utgangspunkt i dette generelt seie at strukturkvalitet i tenestene ser ut til å vere like og kanskje vel så gode i Norddal som i Stranda. Statistikk viser at dei økonomiske rammeforholda generelt er gode. Det same synest å vere tilfelle for kompetanse og utdanning innafor skule, barnehage og omsorg. Eit unntak frå dette er knytt til legetilbod.

Når det gjeld prosesskvalitet har vi ikkje grunnlag for å gå inn i vurderingar knytt til kvar enkelt teneste. Vi konstaterer likevel at Norddal kommune på mange område må ty til interkommunale samarbeid for å sikre god nok kvalitet.

Produktkvaliteten har også historisk sett vore god. Skulane, og då spesielt Eidsdal skule har prestert godt også på nasjonale prøver, og skulen vert oppfatta som god. Det same vert kulturskule, brann- og anna sikkerheit og omsorgstenestene. Når det gjeld produkt- og resultatkvalitet kjem den store utfordringa for Norddal kommune og dermed for Eidsdal og Norddal fram i tid. Økonomien i Norddal kommune er i ferd med å verte klart dårlegare, etter kvart som trykket frå store investeringar vert sterkare og presset på økonomien aukar. Dette vil gå utover basistenesene i kommunen og det er stadige truslar om nedskjeringar i det stadbundne tenestetilbodet innafor skule og omsorg i Norddal og Eidsdal. Det siste er og kjem til å bli svært slitande på innbyggjarane.

I forhold til dagens situasjon, ser vi det derfor ikkje slik at tenestene nødvendigvis får ein betre kvalitet enn noverande situasjon ved ein ny tilknytning til Stranda kommune. Stranda kommune er på andre sida ein kommune med større musklar, tradisjon for å halde på tenester i bygdene, og også ei kommune som kan sjå både kvalitetsgevinstar i samordning mellom Geiranger, Eidsdal og Norddal.

Når det gjeld *effektiv utnytting av ressursar* trur vi det er potensiell, men ikkje spesielt stor gevinst av ei endring av kommunetilknytning. Effektiviseringsgevinsten ligg i samordninga mellom Geiranger, Eidsdal og Norddal, men også mellom Eidsdal/Norrdal og Geiranger er det geografiske utfordringar med reiseveg, rasfare og vanskeleg

tilgjengelegheit vinterstid. Situasjonen på dette området vil verte noko endra med tunnell mellom Eidsdal og Geiranger.

Vi meiner effektivitet også er eit spørsmål om kven sine ressursar som skal utnyttast effektivt. Indre Storfjord har ein utfordrande geografi og forholdet mellom Eidsdal/Norrdal og kommunesenteret Valldal er eit eksempel på dette. Samanslåing av kommunal verksemd, er kanskje til dels effektivt for kommunal økonomi, men skyver ein uforholdsmessig stor del av kostnadar nedover til familiar og enkeltpersonar med behov for tenestene. Dette gjeld til dømes barnehagar, skular og legetilbod. Til slutt vil ei slik sentralisering til Valldal, slik Norrdal kommune legg opp til, i praksis gjere det vanskeleg å slå seg ned i Norrdal og Eidsdal og då spesielt i meir perifer delar av bygdene. Over tid vil ei slik sentralisering også føre til eit svært *skeivfordelt tenestetilbod* i kommunen ettersom investeringar i stor grad kjem sentrum av Valldal til gode, og kostnadane i uforholdsmessig stor grad må berast av dei som har minst nytte av investeringane.

Oppsummert vil vi dermed seie at det truleg vert liten kvalitetsgevinst, slik situasjonen er no, innafor tenestene ved ein overgang til Stranda kommune. Eit unntak frå dette er innafor legetenester. Vi ser det også slik at kvalitetsgevinsten vil verte større over tid. Effektiviseringsgevinsten totalt sett for bruk av kommunale midlar er truleg heller ikkje spesielt stor. Vi ser det likevel slik at moglegheitene for samordning mellom Geiranger, Eidsdal og Norrdal kan gi meir effektive tenester og av betre kvalitet over tid. Vi ser det også slik at sjansane for skeivfordeling av midlar mellom ulike delar av kommunen vert noko mindre når Geiranger, Norrdal og Eidsdal vert ei eining. Det finnest likevel ikkje nokon garanti mot endra politiske konstellasjonar og endra prioriteringar i Stranda kommune i framtida.

5.2 HEILSKAPLEG OG SAMORDNA SAMFUNNSUTVIKLING

Ein overgang frå Norrdal til Stranda kommune vil styrkje ei heilskapleg samfunnsutvikling mellom Geiranger, Norrdal og Eidsdal. Dette vil gjelde både tenester og samfunns- og næringsutvikling. Det siste spesielt knytt til reiselivsnæringa, men det er også potensial knytt til landbruk i seg sjølv og koplingane mellom landbruk og næringsmiddelindustri og mellom landbruk og reiseliv.

I eit globalt perspektiv er auke i sjølvforsyning viktig. Dette er òg ei nasjonal målsetjing. Både Norrdal og Stranda har framleis ei relativt sterk landbruksnæring som kan utnyttast. Klimaendringane og påfølgande utfordringar bygg endå meir opp under dette. Særskilt for desse to kommunane er også ansvaret for ivaretaking av verdsarvområdet. Ei styrka landbruksnæring i kombinasjon med reiseliv kan bidra til å ta vare på kulturlandskapet, oppretthalde og helst auke matproduksjonen, medverke til auka næringsutvikling med fokus på kortreist og lokal mat og ei reiselivsnæring med fleire bein å stå på.

Geirangerområdet og verdsarvområdet er slik sett også av nasjonal og internasjonal verdi. Det kviler eit stort ansvar både på kommunar, fylke og statspart for å ta vare på området. Men statusen gjev òg store moglegheiter for verdiskaping og vi ser potensialet som langt større enn det ein til no har tatt ut.

Eit anna forhold knytt til samfunnsutvikling, er trusselen frå fjellpartia Åkneset og Hegguraksla. Norddal og Eidsdal er trua av flodbølge dersom fjellpartia rasar ut. Frå Åkneset, der steinmassane i verste fall er berekna til 54 Mm³ vil bølga vere 7 meter i Eidsdal og 15 meter i Norddal. Størst vert bølga i bygdene Geiranger (65 m) og på Hellesylt (85m).³² Ut frå dei prognosar ein har i dag, vil bygdene Eidsdal og Norddal bli totaliserte over ein lengre periode, uansett når på året raset kjem. Geiranger vil vere totalisert om raset kjem i vinterhalvåret. Sommaren vil Geiranger ha open veg austover. Både når det gjeld beredskap og vurderingar kring evakuering og oppattbygging, er det naturleg å sjå på bygdene Norddal, Eidsdal og Geiranger som ein heilskap. Det gjeld òg når ein vurderer avbøtande tiltak som kan redusere omfanget av skadane. Kommunane Norddal og Stranda har generelt sett mange av dei same utfordringane når det gjeld beredskap knytt til ei slik flodbølge.

Eit viktig element for å utløse potensial knytt til samfunnsutvikling er betra kommunikasjonar mellom bygdene og mellom bygdene og kommunesenteret. Betre samferdsleløyningar ut frå området vil også kunne styrkje og betre samfunnsutviklinga.

5.3 BEREKRAFTIGE OG ØKONOMISK ROBUSTE KOMMUNAR

Ei ny tilknytning til Stranda kommune vil potensielt kunne løyse ut effektiviseringsgevinstar innfor tenesteproduksjonen, sidan Eidsdal og Norddal utgjør ei naturleg eining med Geiranger. Dersom ein får til ei positiv samfunns- og næringsutvikling i området vil dette i tillegg kunne påverke kommuneøkonomien. Ei slik tilknytning vil moglegvis også løyse ut noko auka overføringar frå staten til Stranda kommune. På den andre sida er folketalet i bygdene Eidsdal og Norddal lågt og næringslivet svakt. Vi trur derfor ikkje ein overgang til Stranda kommune i vesentleg grad vil styrkje økonomien i Stranda, men vi har lite grunnlag for å seie noko om dette. Økonomiske forhold vil også vere eit forhandlingsspørsmål mellom Norddal og Stranda kommune ved ein eventuell ny tilknytning til Stranda.

5.4 STYRKA LOKALDEMOKRATI

Knytt til demokratiaspektet, vil potensielle styrkjer ved små kommunar vere nærleik og kjennskap både i forhold til tenester og personar. I Norddal kommune oppfattar vi det slik at dette har blitt for nært. Arbeidsgruppa ser det derfor slik at det vil vere ein gevinst for Eidsdal og Norddal å høyre til i Stranda kommune der avstanden mellom sak og person vert noko større. Vi vurderer det også slik at det vil vere mogleg å nå gjennom i Stranda kommune dersom ein byggjer alliansar mellom Geiranger, Eidsdal og Norddal - vel vitande om at avgjerder vil vere tekne lenger unna og at bygdene potensielt vil ha færre kommunestyrerepresentantar i Stranda kommune.

³² Harbitz, NGI, med bidrag frå S. Glimsdal, V. Kveldsvik, F. Løvholt NGI og G. Pedersen og A. Jensen, UiO. Foredrag på Åkneskonferansen, Geiranger 26. august, 2015.
<https://www.fylkesmannen.no/Documents/Dokument%20FMMR/Samfunnstryggleik%20og%20beredskap/00.9.%20M%C3%B8te%20og%20konferansar/2015.08.26-27.%20%C3%85kneskonferansen%202015/2015.08.26.%20%C3%85kneskonferansen%202015.%20Carl%20Bonnievie%20Harbitz.%20Mulige%20flodb%C3%B8lger%20fra%20%C3%85kneset.pdf>

6. ARBEIDSGRUPPA SI OVERORDNA VURDERING OG TILRÅDING

Ein kan diskutere tenester, samfunnsutvikling, økonomi og lokaldemokrati kvar for seg lenge, men det er arbeidsgruppa si klare meining at desse faktorane heng nøye saman. Tenestene påverkar moglegheita til å bu, næringsutvikling påverkar tenestene osv. Vi vil derfor til slutt gjere ei heilskapleg vurdering av alternativ kommunetilknytning til Stranda ut frå momenta som har kome fram tidlegare.

6.1 VURDERING AV HEILSKAPEN

Slik arbeidsgruppa ser det er det samspelet mellom tenester, økonomi, samfunnsutvikling og demokratisk underskot som i stor grad har «dytta» bygdene Norddal og Eidsdal til å tenkje alternativ kommunetilknytning. Kjensla er sterk av over lang tid å verte overkøyrte og nedprioritert. Dette kombinert med sentralisering gjennom ein sterk oppbygging av Valldal sentrum over tid, som igjen fører til behov for kommunale innsparingar, har gått hardt utover tilliten til det politiske systemet og hardt utover livskvaliteten. Kombinasjonen er spesielt utfordrande ettersom mange av innbyggjarane i Eidsdal og Norddal i liten grad har glede av oppbygging i sentrum på grunn av geografi og livssituasjon.

Spørsmålet om kommunetilknytning er likevel ikkje enkelt. Føresetnader for at ein **overgang til Stranda kommune** skal utnytte moglegheitene og svare på truslane for bygdene Norddal og Eidsdal meiner vi er:

Utnytte moglegheiter

- Større trykk på samferdsel generelt og betra kommunikasjonar mellom Stranda og Norddal/Eidsdal/Geiranger spesielt
- At ein, i større grad enn i forhold til Norddal kommune, kjem i dialog med kommunen om utviklinga av bygdene – og da om utvikling av Geiranger, Norddal og Eidsdal i fellesskap.
- Samkvem, planar og handling knytt til felles utvikling mellom bygdene, Norddal, Eidsdal og Geiranger
- At ein utnyttar like og supplerande næringsstrukturar og miljø slik som landbruk, forholdet mellom landbruk og næringsmiddelindustri, felles hamneområde og utvikling av turisme
- Betra tilgang til legekompentanse på Stranda, legedag(ar) i Eidsdal/Geiranger
- Betre utnytting av verdsarvstatusen for å utvikle bygdene
- Vurdere korleis ein kan oppretthalde og vidareutvikle kulturskuletilbodet nært brukarane

Møte truslar

- Større trykk på samferdsel generelt og betra kommunikasjonar mellom Stranda og Norddal/Eidsdal/Geiranger spesielt
- At basisfunksjonar knytt til helse, omsorg og skule vert oppretthalde på eit rimeleg nivå:
 - Framleis 10 – årig skule i Eidsdal, med samordning med Geiranger på sikt dersom elevtalet vert for lågt
 - Barnehagetilbod i Norddal
 - Omsorgstenester som gjer at innbyggjarane kan vere i bygdene lengst mogleg og sjukeheimstenester som fungerer så nært som mogleg

Dersom det skal vere ein fordel framleis å **vere del av Norddal kommune** er det avgjerande at ein framleis byggjer vidare på styrkjer og utbetrar svakheiter:

Byggje på styrker

- Oppretthalde og skape føreseielegheit for desentraliserte tenester på eit høgt nivå for skule (1. – 10. klasse), barnehage, omsorg, kulturskule, men også andre gode tenester

Utbetne svakheiter:

- Styrkje dialogen mellom folkevalde i Norddal kommune og innbyggjarar, lag og organisasjonar i bygdene Norddal og Eidsdal
- Sikre stabilitet i helsetenester – spesielt knytt til stabilitet i legar og ein legedag i Eidsdal
- Stoppe sentralisering av ressursbruk til Valldal sentrum og tilsvarande kutt i ressursbruk til bygdene Norddal og Eidsdal

6.2 TILRÅDING

Alt dette dreier seg om fordeling av gode og byrdar i samfunnet, altså om politikk og politiske vindar snur fort. Arbeidsgruppa kan dermed ikkje vite kva som skjer i framtida. Arbeidsgruppa tilrår likevel at ein arbeider vidare for **eit skifte av kommunetilknyting** til Stranda kommune av desse grunnane:

- Geiranger, Eidsdal og Norddal er ei naturleg eining geografisk og det er tett samkvem mellom bygdene, noko det er mogleg å byggje vidare på.
- Bygdene Norddal og Eidsdal og Stranda kommune (med spesiell vekt på Geiranger) har delvis like, delvis supplerande næringsstruktur som kan utnyttast. Desse er spesielt knytt til landbruk og næringsmiddelindustri og turistnæringa. Felles kommunetilknyting vil kunne gjere det enklare å utnytte potensialet som ligg i området.
- Saman kan bygdene Geiranger, Eidsdal og Norddal vere sterkare i viktige politiske saker for bygdene.
- Norddal og Eidsdal vert del av ei større kommune med meir føreseielege rammevilkår på sikt og dermed også moglegvis meir føreseieleg nivå knytt til kommunen sine tilbod.
- Innafor dei aller viktigaste tenesteområda som helse, og då spesielt legehjelp, innafor skule og barnehage og innafor eldreomsorg, vil det verte lettare å finne gode løysingar tilpassa framtida i Stranda kommune enn i Norddal kommune. Eitt element i dette er også mogleg samordning av tenestene med Geiranger ved behov.
- Ei ny kommunetilknyting gjer det mogleg å kome ut av fastgrodde mønster og få ein ny start. Vi ser ikkje at Norddal kommune i næraste framtid vil endre eller demokratisere dei politiske prosessane. Norddal kommune si haldning til spørsmålet om kommunetilknyting for bygdene Norddal og Eidsdal stadfestar dette – sjølv med eit nytt kommunestyre.
- Vi ser ikkje at Norddal kommune i framtida vil endre sentraliseringspolitikken i kommunen. Sjølv om Senterpartiet for denne perioden har rekt ut ei hand ved valløftet om å sikre ungdomsskule i Eidsdal, trur vi den stramme økonomien på sikt vil gi vind i segla til sentraliseringskreftene. Seinast kjem denne diskusjonen fram i budsjettdebatten for 2016.³³

Vi er då likevel klar over:

- Avstanden til politiske avgjerder vert større.
- Avstanden til kommunesenteret vert større.
- Avstanden til nokre tenester som lege og sjukeheimplassar vert truleg større.
- Ei ny kommunetilknyting er ressurskrevjande og krev omstilling på mange tenesteområde.
- At potensialet for splid og usemje mellom bygdene Eidsdal, Norddal og Geiranger vert større ved mogleg «deling» av gode eller nedskjeringar.

³³ Referert i Storfjordnytt 26. november, 2015.

- At tilrådinga kan bidra til å gjere forholdet mellom bygdene på nordsida og sørsida av fjorden i Norddal kommune endå meir betent. Vert nordsida att åleine, vert det truleg vanskelegare å bestå som eiga kommune

For å få til eit godt samarbeid mellom bygdene Norddal, Eidsdal og Geiranger er ein grunnleggjande **føresetnad at «alle» bygdene tener på samarbeid**. Dersom berre ei av bygdene «vinner», vil samarbeidet fort smuldre opp. **Vi tilrår derfor at innbyggjarane vel eit partipolitisk uavhengig, felles «bygdeutval»** som skal representere dei tre bygdene både på kort og lang sikt og vege opp for ulemper knytt til ein vanskeleg geografi. Utvalet skal og bør ta føre seg og bere fram saker som angår felles utvikling av bygdene.

Vidare er **kommunikasjonar** viktig. Ved ny tilknytning til Stranda bør ein sjå nærare på moglegheitene for å knyte saman bygdene i indre Storfjord i ein større arbeidsmarknad. Hurtigbåt på fjorden er eitt alternativ, men det vil også vere viktig å sjå nærare på tilknytning austover og til dømes ferjeavgangar.

6.3 KOMMENTARAR TIL ANDRE ALTERNATIV KNYTT TIL KOMMUNEINNDELING

Alternativet som er utgreidd her, ei tilknytning av bygdene Norddal og Eidsdal til Stranda kommune, kjem til i ein breiare kontekst. I høve kommunereforma har Norddal kommune vore involvert i fleire utgreingar. Desse er:

- Landkommunealternativet
- Regionkommune Sunnmøre
- Alternativ indre Storfjord

Ingen av alternativa har fått stor oppslutning frå kommunane. Per 6. desember 2015 ser det ut til at dei fleste av kommunane som omkransar bygdene «våre» helst vil halde fram som eigne kommunar. Eit anna trekk er at alle kommunar fryktar å bli ein utkant i nye større kommunar. Vurderingane av ulike alternativ vert deretter. Kommunestyret i Norddal gjorde til dømes 25. november vedtak om å gå vidare med tre alternativ:

- a. Norddal kommune held fram som eiga kommune
- b. Ny landkommune
- c. Samhandling med dei næraste nabokommunane

Landkommunealternativet gjev, ut frå utgreiinga som er gjennomført, svært liten gevinst (Rapport frå arbeidsgruppa, 2015). Alternativet synest også å vere svært lite aktuelt for fleire av kommunane som var med i initiativet frå starten. Dermed står Norddal kommune truleg berre att med eitt alternativ å jobbe vidare med, og det er å halde fram som eigen kommune, og for å få til dette er dei avhengige av å løyse fleire utfordringar i samarbeid med nabokommunane.

Stordal kommune som er næraste nabo, ser ut til i hovudsak å vende seg utover mot Ørskog og eventuelt vidare utover, og har vedteke å arbeide vidare med både å halde fram som eigen kommune, landkommune- og regionkommunealternativet.³⁴ Kommunestyret i Stranda kommune ønskjer å gå vidare med alternativa samanslåing med Sykkylven kommune og Norddal kommune og også å greie ut vidare nullalternativet.³⁵

Med bakgrunn i denne utgreiinga ser vi ei samanslåing av heile Norddal kommune med Stranda kommune som ein fordel for bygdene Eidsdal og Norddal – også i forhold til at berre Eidsdal og Norddal går inn i Stranda kommune. Ei slik samanslåing vil kunne skape større fleksibilitet i tenester og avhjelpe nokre av utfordringane knytt til avstand til desse ved ei tilknytning berre av bygdene til Stranda kommune - spesielt innafor helsetenester og sjukeheimstenester. Det vil også kunne gjere det enklare å ta ut effektivitetsgevinstar.

³⁴ Kjelde: Storfjordnytt 22. desember, 2015.

³⁵ Kjelde: Referat frå kommunestyremøte 16. desember, 2015.

Samstundes vil ei slik samanslåing gjere det mogleg å samordne samfunnsutviklinga innafor ein større region. Vi trur også at ei slik samanslåing vil styrkje den demografiske og demokratiske balansen i Stranda kommune. Samordning mellom bygdene Geiranger, Eidsdal og Norddal vil også i ei slik eining vere eit naturleg val.

Vi meiner også at ei slik samanslåing vil vere ein fordel for heile Norddal kommune. Det er fleire enn folk på sørsida av kommunen som tenkjer at samanslåing av Norddal kommune med andre kommunar vil vere ein fordel. Innbyggjarundersøkinga 2015 (Sentio Research Norge AS November 2015, 36) viser at et fleirtal av innbyggjarane i kommunen (56 prosent) støttar ei samanslåing av Norddal med ein eller fleire nabokommunar. 6 prosent støtter at heile Sunnmøre bør bli ei kommune, medan 37 prosent meiner at kommunen bør vere organisert slik som i dag. Vidare viser undersøkinga at eit fleirtal av innbyggjarane i Norddal meiner ei samanslåing vil gi gevinst innafor ulike tenester. Flest trur dette innafor helsetenester (65 prosent) og byggesaksbehandling (61 prosent). Innbyggjarane er likevel meir reserverte når det gjeld innbyggjarmedverknad. Under halvparten (47 prosent) meiner dette vert betre med ei samanslåing med andre kommunar. Stordal er den kommunen flest innbyggjarar i Norddal vil slå seg saman med (62 prosent), deretter kjem Stranda med 58 prosent.

Vi ser det dermed ikkje slik at Senterpartiet og ordførar Arne Sandnes har eit breitt fleirtal bak seg i sin strategi for å halde på Norddal kommune som sjølvstendig kommune. Truleg vil kommunen i framtida ha store utfordringar å bestå som eigen kommune. Eit aktivt standpunkt i forhold til å slå seg saman vil gi eit heilt anna utgangspunkt for gode løysingar enn dersom ein vert tvinga til å gå inn i ei ny eining.

Sett i eit samfunnsutviklingsperspektiv ser vi òg eit godt moglegheitsrom ved ei samanslåing med Stranda. Som kommunar har Norddal og Stranda både fellestrekk og kompletterande næringsliv. Stranda har sterk næringsmiddelindustri, medan industriarbeidsplassar er så og seie fråverande i Norddal. Derimot har kommunen Muritunet og satsar sterkt innafor natur, kultur og helse. Landbruksnæringa ligg for begge kommunar som eit godt grunnlag. I siste leddet har særleg Stranda eit sterkt reiseliv. Både Geiranger og Strandafjellet er nasjonale fyrtårn på sine felt. I tillegg har delar av desse kommunane areal inn i Sunnmørsalpane, Tafjordfjella og Reinheimen nasjonalpark. På toppen av dette ligg den internasjonale verdsarvstatusen.

Alle desse faktorane medverkar til at **vi meiner ei samanslåing av heile Norddal kommune og Stranda kommune er det beste alternativet** og ut frå vårt syn hadde det også vore ein fordel om Stordal var med i ein slik konstellasjon, men Stordal har valt ikkje å gå vidare med eit slikt alternativ.³⁶

³⁶ Kjelde: Storfjordnytt 22. desember, 2015.

7. VEDLEGG

1. Invitasjon og spørjeskjema spørjeundersøking
2. Invitasjon til kommunane
3. Svar frå ordføraren i Norddal
4. E-post til fylkesmannen i Møre og Romsdal
5. Svar frå fylkesmannen i Møre og Romsdal
6. Invitasjon til bygdemøte levert til alle husstandar i Norddal og Eidsdal
7. Stemmesetel om utgreiing, nytta på bygdemøte
8. Notatar frå bygdemøte (sortert)
9. Svar frå Norddal kommune 23. november, 2015
10. Forslag om etablering av minikommunen Geiranger i verdsarvområdet.
11. Korrespondanse med fylkesmannen 7. – 8. desember, 2015

Kommunereform

Skal vi sjå nærmare på moglegheita for å komme inn under Stranda kommune?

Til innbyggjarane i Norddal og Eidsdal

I samband med kommunereforma har Norddal kommune gjort vedtak om å greie ut desse alternativa:

- Regionkommune Sunnmøre (pr. no 13 kommunar med Ålesund som «storebror»)
- Landkommune (landkommunane på nordsida av Storfjorden)
- Indre alternativ (Norddal, Stordal, Stranda, Sykkylven)
- Halde fram som eiga kommune, som no
- Dele kommunen: Nordsida utover mot Stordal m.fl., sørsida mot Stranda (ev. m. fl.)

Ut frå kva andre kommunar vel, kan det sjølvstgt bli justeringar på desse alternativa.

For dei fire fyrste alternativa er det gjort ein del utgreiingsarbeid og det ligg føre rapportar. For det siste alternativet er fint lite gjort. Merete har bede ordføraren snakke med Strandaordføraren om dette kan vere aktuelt, men elles er lite gjort. Merete har så vidt lufta saka med ordførar Tryggestad, og naturleg nok er hans haldning at han ikkje kan/vil gå inn i dette utan at det kjem ein henvendelse frå Norddal kommune, eller frå bygdene på sørsida av fjorden.

Ut frå framdriftsplanen som er lagt frå fylkeshald, skal alt utgreiingsarbeid vere ferdig innan 31.12.2015. Ein månad seinare skal vi ha valt det mest aktuelle alternativet å gå vidare med. Så kan det sjølvstgt vere at heile reforma vert ein «flopp», men det er kanskje litt tidleg å konkludere.

Vi er kjende med at mange i Norddal og Eidsdal ser på ei samanslåing mot Stranda som aktuelt/ynskjeleg. Sjølv meiner vi det *kan* vere aktuelt, men vi ynskjer fyrst og fremst at vi skal komme i posisjon til å få dialog med Stranda kommune for å gjere sonderingar om dette kan vere ei framtidsretta løysing.

Vi meiner det beste for Eidsdal og Norddal er at vi sjølve tek initiativ for å *komme i snakk* med Stranda kommune. *Men då må det vere stor semje om dette i bygdene våre, og det er difor du får dette brevet og spørsmåla under.*

Dersom innbyggjarane i Norddal og Eidsdal er samde i at vi bør ta eit slikt initiativ, ynskjer vi i neste omgang:

- A) Å informere om dette i arbeidsgruppa for kommunereforma komande måndag, 12. oktober. Merete sit i denne arbeidsgruppa saman med ordførar, varaordførar og rådmann. Vi meiner òg det er sjølv sagt å inkludere vår eiga kommune/politiske og administrative leing i dette, men at vi som innbyggjarar på sørsida må ta aktivt del/vere med og styre prosessen.
- B) Å kontakte ordføraren i Stranda for å drøfte korleis vi bør komme i gang med ein god prosess. Nokre nøkkelord her er:
- a. Forholdet til Geiranger. Openheit og dialog!
 - b. Involvering av innbyggjarane
 - c. Ryddigheit i forhold til Norddal kommune
- C) Ut frå utfallet av punkta ovanfor, ev. ta initiativ til å opprette ei lokal arbeidsgruppe som skal representere Norddal og Eidsdal i prosessen vidare. Ei slik gruppe må etter vårt syn vere demokratisk valt.

Så kan ein lure på kvifor dette initiativet kjem frå oss. Svara er enkle:

- Nokre av oss sit med godt innsyn i kommunereformprosessen
- Vi merkar oss at mange snakkar om at dette burde vore gjort, men ingen har «mynde» til å gjere noko... Vi tek sjansen.
- Vi har ingen politiske organisasjonar som kan ta dette initiativet i bygdene våre. Frivillige organisasjonar og næringsorganisasjonar kunne kanskje gjort det, men kan risikere å bli uønska politiserte. Det kan vere uheldig vidare framover.

Eidsdal/Norrdal 7. oktober 2015

Merete Løvoll Rønneberg Frode Rønneberg Else Ragni Yttredal Knut Grønningsæter

Vi ber deg svare på spørsmålet under, og returnere svaret til merete@verdsarvfjord.no innan søndag 11. oktober. Vi ber om svar frå flest mogleg innbyggjarar som er 18 år og eldre. Dersom de ynskjer å sende inn berre eitt skjema, så skriv gjerne på namn på dei skjemaet gjeld for (enkel løysing når de som svarar er samde). Ta ev. kontakt på mobil 99376585.

___ *ja, eg er samd i at det vert tatt initiativ til dialog med Stranda kommune om samanslåing av Norddal og Eidsdal med Stranda kommune.*

___ *nei, eg ynskjer IKKJE at vi går i dialog med Stranda kommune om ev. samanslåing*

___ *eg har IKKJE GJORT MEG OPP NOKO MEINING om dette*

Alle svar vert handsama konfidensielt.

7.2 VEDLEGG 2: INVITASJON TIL KOMMUNANE

Til

Norrdal kommune

v/ordføraren

Eidsdal/Norrdal 13.10.2015

Stranda kommune

v/ordføraren

Kommunereforma. Innbyggjaralternativ – utgreiing av alternativet at bygdene Norrdal og Eidsdal går inn i Stranda kommune.

I kommunestyrevedtak sak 003/15 i Norrdal går det fram at kommunen bør greie ut fem ulike alternativ (med noko variasjon innafor kvart alternativ) i samband med kommunereforma. Av desse er det ikkje gjort noko vesentleg med alternativet som går på å dele kommunen (punkt 3d).

Vi har forståing for at dette er eit alternativ som det kanskje ikkje er naturleg å initiere frå kommunen si side, men svært mange innbyggjarar i bygdene Norrdal og Eidsdal ynskjer at dette vert utgreidd. For å få i stand ei slik utgreiing, har underteikna i fyrste omgang teke initiativ til ei innbyggjarundersøking på sørsida av Norddalsfjorden, og stilt spørsmål om kor vidt innbyggjarane ynskjer å sjå nærmare på moglegheita for å komme inn under Stranda kommune.

Undersøkinga har blitt gjennomført ved bruk av e-post så langt vi har hatt adresser, og elles har flygeblad vore køyrt ut. Innbyggjarar over 18 år, busette i Norrdal eller Eidsdal kunne svare. Alle svar vert handsama konfidensielt.

I praksis har vi ikkje har nådd ein del ungdom som er borte på skule, og truleg einskilde andre, men likevel har vi pr. no fått inn om lag 110 svar. Av desse er det eit overveldande fleirtal som ynskjer at alternativet mot Stranda vert utgreidd – over 100 stk! Berre 4 respondentar ynskjer ikkje ei slik utgreiing, og 4 svarar at dei ikkje har gjort seg opp noko meining. Vi gjer merksam på at vi framleis tek imot svar.

Vi understrekar at dette er eit initiativ som er tatt for å kunne komme i posisjon til å drøfte dette alternativet, og få utgreidd nærmare konsekvensane av det. I undersøkinga har det IKKJE vore meininga at folk skulle ta stilling til om ein vil/ikkje vil inn under Stranda kommune. Før ein tek stilling til dette, må vi ha betre kjennskap til konsekvensane av ulike alternativ.

Bygdene Norrdal, Eidsdal og Geiranger ligg geografisk slik til at dei naturleg høyrer saman, og allereie i dag er det godt samarbeid på fleire felt. Likeeins har ein felles interesse i utvikling av kommunikasjonar/samferdsel. Dette er forhold som gjer at vi ynskjer å sjå nærmare på fordelar og ulemper ved å komme saman i ei felles kommune.

I informasjonen vår til innbyggjarane har vi vore klare på nokre forhold:

- Det må vere stor semje om initiativet for at vi skal gå vidare med det (og undersøkinga tilseier at semja er stor)
- Vi vil ha openheit kring saka frå starten av, og ynskjer god dialog med både Norddal kommune og Stranda kommune
- Innbyggjarane i Norddal og Eidsdal må ta aktivt del i prosessen vidare, og det må veljast ei lokal arbeidsgruppe. Eit slikt val må gjerast demokratisk, og vi som så langt har teke initiativ i saka har inga prestisje i å representere vidare. Bygdene skal velje sine folk fritt.
- Særleg i forhold til Geiranger ynskjer vi ein open og god dialog

I tråd med det vi har skrive i vårt informasjonsskriv til innbyggjarar i Norddal og Eidsdal, tek vi no kontakt med politisk og administrativ leiing i både Norddal og Stranda kommune, og ber om eit felles møte for å drøfte korleis vi bør handtere saka vidare, samt framdrift.

Sett frå vår side, er det ynskjeleg med eit bygdemøte i Norddal/Eidsdal relativt tidleg i prosessen, der vi helst vil ha med m.a. politisk og administrativ leiing frå begge kommunane. Vi ser òg dette som eit høve til å velje bygdene sine formelle representantar i arbeidet vidare.

Vi gjer elles merksam på at det allereie er orientert om saka i arbeidsgruppa for kommunereforma i Norddal kommune.

Vi ber om tilbakemelding snarast råd, helst med framlegg om aktuelle dagar for ev. møte.

Med vennleg helsing

Merete Løvoll Rønneberg

Else Ragni Yttredal

Knut Grønningsæter

Frode Rønneberg

Kopi:

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Rådmannen i Norddal

Rådmannen i Stranda

Arne Sandnes

Postmottak Norddal kommune

Postmottak Stranda kommune

7.3 VEDLEGG 3: SVAR FRÅ ORDFØRAREN I NORDDAL

Ordførar i Norddal kommune, Arne Sandnes, sitt svar på invitasjon til å delta på bygdemøte for Eidsdal og Norddal i høve kommunereforma. Sendt på e-post til arbeidsgruppa, ordførar og rådmann i Stranda, rådmann i Norddal og postmottak i Stranda og Norddal kommune, 3. november, 2015. Kopi til resten av formannskapet:

(Eg ber om at dette brevet vert referert for bygdemøtet)

Hei !

Eg takkar for invitasjon til å delta på bygdemøte i Eidsdal den 9.11.15 vedkomande kommunereforma.

Formannskapet drøfta initiativet og invitasjonen på bakgrunn av den presentasjonen de gav.

Som nemnt i telefonsamtale i dag finn eg det ikkje rett, som ordførar, å delta på bygdemøtet. Det er fleire grunnar til det:

- Alle utgreiingar/engasjement vedk. kommunereforma må vere forankra i kommunestyrevedtak. Dykkar initiativ kjem ikkje inn under gjeldande vedtak, dvs. pkt. 3 d i KS 003/15 av 12. 02. 2015. Nemnte vedtak inneber at det vert gjort ei tilsvarande konsekvensanalyse for nordsida av kommunen. Det ligg ikkje inne i initiativet dykkar. Difor må det tolkast som eit nytt alternativ. Men - før eit slikt nytt arbeid eventuelt vert sett i gang, må det godkjennast av kommunestyret. Eg legg vidare til grunn at Norddal kommune tek eigarskap til ein eventuell prosess slik som har vore vanleg i dei andre utgreiingane som har vore sette i gang i 2015.
- Fylkesmann sin milepels plan føreset at alt utgreiingsarbeid skal vere avslutta pr. 31.12.15. Deling av ei kommune er på alle måtar ei svært krevjande oppgåve - ikkje minst tidsmessig. Prosessen er regulert av eit lovverk, dvs. Delingslova, og her vil både den regionale stat og rettsapparatet kunne bli trekte inn. Eg har difor vanskeleg for å sjå at det er muleg å gjennomføre ei forsvarleg analyse som grunnlag for ei beslutning innafor dei standardfristar som er gitt av fylkesmann.
- Til slutt stiller eg spørsmål ved om ei slik deling, som det ein her legg opp til, er i tråd med intensjonane for kommunereforma. Ved ei eventuell deling av Norddal kommune, vil 3 bygder på sørsida av fjorden (ikkje 1 som i dag), måtte reise gjennom ei nabokommune for å kome til sitt eige kommunesenter. Det verkar på meg både ulogisk og upraktisk når hensikten er etablere meir funksjonelle grenser mellom kommunar.

Formannskapet i Norddal har bede rådmann førebu ei sak på kommunereformarbeidet for det nye kommunestyret. Den kjem opp i formannskapet den 19.11 og i kommunestyret den 25.11. Der vil dykkar initiativ og bli omtala og vurdert som grunnlag for eit vedtak. Først når kommunestyret har gjort vedtak, har eg som ordførar fått ei fullmakt til å agere i forhold til eventuell nye alternativ.

Eg vonar at eg ikkje vert oppfatta som formalistisk i dette tilfellet. Det er slett ikkje meininga. Eg vil tvert imot gi uttrykk for at eg set pris på initiativ som kjem nedanfrå. Men - å sette i gang ein prosess med mål å splitte ei kommune, er ei svært alvorleg sak som berører alle innbyggjarar - uavhengig av bustad. Eg vel difor å halde meg strengt til spelereglane inntil kommunestyret har sagt sitt.

Til lukke med møtet!

Med vennleg helsing

Arne Sandnes

7.4 VEDLEGG 4: E-POST TIL FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL

Fra: Merete _

Sendt: 4. november 2015 01:48

Til: 'fmmrribr@fylkesmannen.no'; 'fmmrvive@fylkesmannen.no'; 'Solholm, Lodve'

Emne: Vidare handtering av "innbyggjarinitiativ" i bygdene Norddal og Eidsdal i Norddal kommune

Til

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Eg syner til tidlegare kontakt med dykk vedkomande initiativ frå innbyggjarane i bygdene Norddal og Eidsdal (Norddal kommune) om å utgreie moglegheiter og trugsmål ved å gå over til Stranda kommune (grensejustering).

Vi har tatt utgangspunkt i kommunestyrevedtak 003/15 i kommunen vår som ein del av grunnlaget for arbeidet vårt, men i tillegg er dette noko som over mange år har vore drøfta – særleg ut frå at vi geografisk har nærleik til Geiranger, og såleis mykje samarbeid med denne bygda.

I arbeidet vårt har vi lagt vekt på å spele med opne kort overfor både Stranda kommune og Norddal kommune, og har både hatt formell kontakt gjennom brev, og likeeins telefonisk kontakt med ordførarar og rådmenn.

Vi freista fyrst å få til eit felles møte med oss fire i arbeidsgruppa for initiativet og politisk og administrativ leing i dei to kommunane. Dette ynskte ikkje ordføraren i Norddal, og vi droppa difor møtet.

No har vi invitert til bygdemøte (sjå vedlegg med innbyding), men fått svar frå ordføraren i Norddal om at han ikkje ynskjer å møte oss (sjå vedlagt mail med hans svar). Dette medfører naturleg nok at heller ikkje Stranda kommune vil stille, då dei opplever det som vanskeleg i forhold til leiinga i Norddal kommune.

Vi veit sjølvstakt at det er kommunestyret som skal fatte vedtak i kommunereformsaka. Likevel har vi vanskar med å forstå at vi som innbyggjarar ikkje kan initiere alternative modellar, eller for den del uttale oss aktivt/på eige initiativ om modellar kommunen har valt å utgreie. Ut frå Inndelingslova §1, forstår eg det slik at verksemda etter denne lova skal byggje på prinsippet om lokal medverknad og initiativrett til grenseendringar.

Ut frå § 8, forstår eg det òg slik at vi som innbyggjarar har rett til å fremje søknad om grensejustering? Eg er merksam på at det no ligg ute til høyring endringar i delar av denne lova, men er usikker på om endringsframlegga omfattar og endrar forholda eg spør om?

Vi er merksame på at vårt initiativ kan framstå som «småtteri» i kommunereformsamanheng. I utgangspunktet tenkte vi at det var nettopp dette alternativet (av dei kommunen har sagt dei vil utgreie), vi kunne vere aktive opp mot i denne omgang. Lokalt er det heller ikkje tvil om at dette *kan* vere eit interessant alternativ.

Etter fleire rundar dei siste dagane, ser vi òg at vi kanskje bør løfte blikket endå meir, og vere meir aktive i forhold til å uttale oss om meir omfattande modellar som kanskje kan vere aktuelle? Vi føreset sjølvstakt at uttalar skal ha grunnlag i utgreiingsarbeid.

På bygdemøtet vårt komande måndag (som vi uansett vil køyre), vil vi ta utgangspunkt i vår opphavelige plan, og sjå på moglegheiter og trugsmål ved å gå inn i Stranda kommune. Men samstundes kjem vi til å informere om dei andre alternativa Norddal kommune har valt å utgreie, og resultatet av dette arbeidet. Vi er opne for at prosessen vi har starta kan ta opp i seg drøftingar av meir omfattande modellar enn den vi no startar med, men vil helst unngå å vere uryddige.

Vi skulle svært gjerne hatt ei tilbakemelding frå Fylkesmannen på vår tolking av lovverket så langt, og gjerne også nokre kommentarar knytt til svarmailen frå ordføraren i Norddal. Vi har ikkje forstått det slik at forhandlingar kring økonomi, fordelingar av kommunale anlegg osv. skal inngå i utgreiingsarbeidet, og såleis vere ferdig til 31.12.2015. Vi har sjølv sagt forståing for at dette er eit krevjande arbeid, men tenkjer denne delen av arbeidet er noko ein må sjå på seinare i prosessen, når ein har vurdert fordelar og ulemper ved ulike modellar, og kva modell det ev. er aktuelt å gå inn i, jamfør milepælsplanen?

Det hadde vore svært fint dersom de har høve til å sende oss eit svar før bygdemøtet måndag.

I tillegg lurar eg på om de har ferdige PP-presentasjonar som vi kunne fått lov til å nytta for å presentere kommunereforma –kortfatta, oversikteleg og «to the point» ?

Og til slutt: Vi er takksame for alle gode råd for korleis vi best kan handtere denne saka vidare.

Gode helsingar frå

*Merete Løvoll Rønneberg
(på vegne av lokal arbeidsgruppe – bygdeinitiativet)*

7.5 VEDLEGG 5: SVAR FRÅ FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL

Saksbehandlar, innvalstelefon
prosjektleiar Vigdis Rotlid Vestad, 71 25 84 47

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Vår dato
06.11.2015
Dykkar dato

Vår ref.
2014/7461/FMMRVIVE/310
Dykkar ref.

Lokal arbeidsgruppe v/Merete Løvoll Rønneberg

Krikeskogen

6215 EIDSDAL

Norrdal kommune - Innbyggjarinitiativ i bygdene Norrdal og Eidsdal

Fylkesmannen viser til epostar frå deg, sist datert 4. nov. 2015, der du har nokre spørsmål knytt til lokalt initiativ om å utgreie moglegheiter og trugsmaal knytt til om bygdene Norrdal og Eidsdal kan gå over til Stranda kommune. Vi viser også til telefonsamtaler både med ass. fylkesmann Rigmor Brøste og prosjektleiar Vigdis Rotlid Vestad, og til vedlagte e-post til deg frå ordførar Arne Sannes.

Fylkesmannen vil her svara deg på nokre av spørsmåla og gje nokon innspel

Fylkesmannen vil først seie seg einig med ordførar Arne Sannes i at det er fint at innbyggjarane engasjerer seg for framtida omkring sin kommune og si bygd. Stortinget har vedteke at det skal gjennomførast prosessar i alle kommunar for å sjå på om kommunen er godt nok egna til å fortsetje som eigen kommune i framtida. Statsråd Jan Tore Sanner har seinast i brev til alle kommunestyra i landet presisert følgjande: «*Det er en bred enighet på Stortinget om at det er behov for endringer i kommunestrukturen dersom vi skal nå våre nasjonale velferdsmaal. Stortingsflertallet er klar på hva det forventer at kommunene skal gjøre i reformarbeidet. Forventningen strekker seg utover bare det å vurdere om kommunen kan fortsette alene også i tiårene framover. En grundig prosess med nabokommuner, der også innbyggere involveres, gjør at kommunestyrene vil ha et godt grunnlag til å fatte vedtak innen 1. juli 2016 om hvordan de skal møte framtidens utfordringer.*» Viser til vedlegg.

Prosessane som no er starta i bygdene Norrdal og Eidsdal ser Fylkesmannen på som ein del av arbeidet med kommunereforma. Arbeidsgruppa og innbyggjarane gjev seg sjølv og kommunen høve til å sette seg grundig inn i kva som skal til for at bygdene fortsatt skal vere livskraftige. Då er det naturleg å ta for seg hovudmåla i kommunereforma – og ut i frå dei og alle fakta som ligg til grunn for kvar enkelt kommune – finne ut kva slags kommune som vil vere berekraftig i framtida. Innbyggjarinitiativ blir ein del av den samla kommunereformprosessen i Norrdal kommune som kommunestyret skal handtera før endeleg vedtak våren 2016.

Om initiativrett

Inndelingslova gjeld for grenseendringssaker i kommunar og fylkeskommunar.

I § 8, 1. ledd er «innbyggjarar» og «grunneigarar» i dei kommunane søknaden gjeld, gitt initiativrett. Initiativretten etter § 8, 1. ledd inneber ein rett til å fremje søknad om at det skal gjerast ei utgreiing om grensejustering eller grensefastsetting. Det er avgjerande for initiativretten etter § 8, 1. ledd at søknaden gjeld ei grensejustering og ikkje ei deling. Ei grensejustering er definert som at eit område blir flytta frå ein kommune til ein anna kommune jf. definisjonar angitt i § 3. Initiativrett til samanslåing eller deling av ein kommune kan berre verta fremma av kommunestyret i den kommunen det gjeld.

§ 8 stiller visse formkrav til søknaden. Søknaden om at det skal verta sett i gong utgreiing av grenseendringar eller grensefastsetting, skal være skriftleg og grunngjeve. Søknaden må innehalde forslag til nye grenser. Det bør bli nytta offentleg godkjente kart. I rundskriv H-10/15 syner ein til at det også bør gå fram av søknaden korleis søker blir omfatta av grensejusteringa, og det skal tydeleg gå fram at dette er ein reell søknad og ikkje ei ytring av meiningar. Fullstendig søknad skal sendes til Fylkesmannen.

Initiativretten gjev ikkje ein rett til fullstendig utgreiing, men ein rett til at ei sak kan bli tatt opp og ei plikt for fylkesmannen til å vurdere nærare utredning av saken. Avgjer om at det ikkje skal settast i gong utgreiing av saka kan påklagast, jf. § 9.

Om høyringsforslag til inndelingslova

Det ligg no føre eit høyringsforslag for endringar i inndelingslova der det blant anna er foreslått at ei sak *kan* bli sakshandsama etter reglane for grensejustering, sjølv om det etter definisjon i § 3 i dag, er å forstå som ei deling. Forslaget omfattar dei sakene der ein mindre del blir lagt til ein anna kommune mens den resterande delen av kommunen blir slått saman med ein anna kommune. Det er ikkje forslag om faste grenser mellom kategoriane i § 3, men det blir lagt opp til ei vurdering etter skjønn.

Forslaget er ikkje vedteke av Stortinget. Det vil uansett være fornuftig at ei sak om grensejustering blir sett i samanheng med det som skjer elles i kommunen i regi av kommunereforma.

Presentasjon om kommunereforma

Vi legg ved ein presentasjon som vi har laga for dykk og Norddal kommune. Denne kan nyttast i mange høve der kommunereforma er tema. Viser også til Møre og Romsdal fylke sin [presentasjon](#) over kommunestatistikk for Norddal kommune.

Lukke til med møtet.

Med helsing

Rigmor Brøste e.f. Vigdis Rotlid Vestad

Ass.fylkesmann

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

vedlegg:

- 1 Norddal kommune - presentasjon
- 2 Norddal kommune - brev fra statsråd Jan Tore Sanner

kopi:

Nordal kommune v/ordfører Arne Sandnes Postboks 144 6211 VALLDAL

Nordal kommune v/ rådmann Tor Helge
Stavdal

Postboks 144 6211 VALLDAL

7.6 VEDLEGG 6: INVITASJON TIL BYGDEMØTE LEVERT TIL ALLE HUSSTANDAR I
NORDDAL OG EIDSDAL

Å ARBEIDE SAMAN

Å TENKJE SAMAN

Å FINNE LØYSINGANE I FELLESSKAP

Tidlegare i haust gjennomførte vi ei undersøking i Norddal og Eidsdal der over 120 personar svarta at dei ynskte å få utgreidd alternativet at desse to bygdene går over til Stranda kommune.

Dersom dette skal gjerast no, må det koordinerast med prosessen i kommunereforma, og der heiter det at alt utgreiingsarbeid for alle aktuelle alternativ skal vere ferdig innan 31/12-15.

No inviterer vi difor til bygdemøte der vi utfordrar oss sjølve til å tenkje kritisk:

- Kva fordelar og ulemper er det med situasjonen slik han er i dag?
- Kva moglegheiter og trugsmål kan vi møte dersom vi går inn i Stranda kommune?

PROGRAM FOR BYGDDEMØTE

- Innleiing
 - Bakgrunn for dette initiativet
 - Kommunereformen
- Presentasjon av bygdene Norddal og Eidsdal
- Gruppearbeid: Analyse av sterke og svake sider ved situasjonen i dag, og moglegheiter og trugsmål dersom Norddal og Eidsdal går over til Stranda kommune
 - Kommunane sit kvar for seg, og innbyggjarane sit bygdevis
 - Fokus på kommunale tenester og samfunnsutvikling m.m.
 - *Vi legg opp til stor takhøgde og at folk er ærlege i synspunkta sine, men òg at vi viser respekt for kvarandre*
- Tankar kring kommunereforma og vårt alternativ v/Ordføraren i Norddal kommune(?)
- Tankar kring kommunereforma og vårt alternativ v/Ordføraren i Stranda kommune (?)
- **Val av bygdene sine representantar i arbeidet vidare**
 - Innbyggjarane i Eidsdal og Norddal vel kven som skal representere bygdene vidare: 4 stk: 2 frå kvar bygd.
- Vegene vidare

Fint om de på førehand tenkjer gjennom aktuelle synspunkt, og likeeins spør kandidatane de meiner kan representere bygdene vidare i arbeidet.

Det vert enkel matserving undervegs, men ikkje lagt opp til matpause. Vi legg opp til at politikarar og administrasjon når ferja 21.45 frå Eidsdal, etter møtet. VELKOMNE TIL ALLE!

Else Ragni Yttredal

Frode Rønneberg

Knut Grønningseter

Merete Løvoll Rønneberg

Bygdemøte for Norddal og Eidsdal

der vi ser på
moglegheiter og
trugsmål ved ev. å
gå inn i Stranda
kommune

Måndag 9. nov.

**Eidsdal skule,
gymsalen**

Kl. 19

*NB: Dette er **IKKJE** eit møte for å bestemme om vi skal/ikkje skal gå inn i Stranda kommune. Den avgjersla må takast når vi har meir kunnskap.*

Men noko av den kunnskapen vil vi innhente på dette møtet

Stemmesetel bygdemøte framtidig kommunetilknyping

Eidsdal, 9. november, 2015

Skal vi gå vidare med å greie ut moglegheita for at Norddal og Eidsdal skal gå inn i Stranda kommune? (Svar ja eller nei) _____

Dersom forsamlinga vil at vi skal gå vidare med å utgreie moglegheita for at Eidsdal og Norddal skal gå inn i Stranda kommune vil eg at desse personane representerer Norddal og Eidsdal (Skriv namn på to personar frå Eidsdal og to personar frå Norddal under):

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

7.8 VEDLEGG 8: SORTERTE NOTATAR FRÅ BYGDEMØTE

Sorterte notatar frå gruppearbeid bygdemøte for Norddal og Eidsdal

Eidsdal 9. november, 2015

Notatar frå gruppearbeid kring spørsmåla: **1. Kva er styrkjer og svakheiter for Norddal og Eidsdal knytt til noverande situasjon som del av Norddal kommune? 2. Kva er moglegheiter og truslar ved at Norddal og Eidsdal går inn i Stranda kommune?**

Notatane er skrivne ned ordrett frå det som vart skrivne på gule lappar i gruppearbeid og deretter sortert, kommentarar eller diskusjonar er ikkje notert ned.

83 personar deltok på bygdemøtet, fordelt på 12 grupper. Dei fleste av desse var involverte i gruppearbeidet heile eller delar av tida. Gruppene var delt inn etter bygdelag, slik at Norddalingar og Eidsdalingar sat kvar for seg, men vi kunne ikkje registrere store forskjellar på gruppene ut frå bygdelag. Berre ein person frå Geiranger var til stades.

Styrkjer Norddal

Kraftpengar/økonomi

- Kraftpengar
- Kraftkommune = større inntekter
- Kraftinntekter
- Kraftpengar
- Kraftkommune = større inntekter
- Kraftinntekter
- Kraftinntekter
- Kraftinntekter
- Kraftpengar
- Bedre kommuneøkonomi
- Ingen eigedomsskatt

Korte avstandar (relativt)

- Kort vei til administrasjonen
- Kort vei til kommunesenteret
- Korte avstander
- Kort til kommunesenter
- Nærheit til kommunesenteret
- Vi kan ikkje få kortare veg til kommuneadministrasjonen enn i dag

- Nærhet geografisk
- Mindre avstand
- Kort reisetid til k-senteret
- Kort reisetid til kommunesenteret
- Kortare til kommunesenter
- Nærheit til kommunesenter
- Treng berre ei ferge for å kome til kommunesenter m/ulike kommunale tenester
- Forholdsvis kort vei til kommunesenter
- Nærhet geografisk
- Nærheit til sjukeheim
-

Lokalkjennskap, nærheit

- Folkevalde med betre lokalkjennskap til eiga kommune (Kunne ve rein fordel også i noverande Norddal kommune)
- Kjennskap til kommunestyrerepresentantar
- Kort vei til belutninger (politikk)
- Styring over eigen økonomi (i allefall dei på nordsida)
- Oversiktleg
- Folkevalde med betre lokalkjennskap til eiga kommune (Kunne vere ein fordel også i noverande Norddal kommune)
- Kjennskap til kommunestyrerepresentantar
- Kort vei til belutninger (politikk)
- Styring over eigen økonomi (i allefall dei på nordsida)
- Lokal kunnskap
- Lokalkunnskap
- Kjenner kvarandre
- Norddal + nærheit
- Lokalkunnskap
- Lokalkunnskap
- Betre oversikt
- Oversiktleg

Kvalitetar ved lokalsamfunnet

- God dugnadsinnsats
- Samarbeid mellom bygdene på sørsida E – N – G
- Fredeleig
- Sterkt samhald på sørsida
- Frisør, bank, butikk fritidsaktivitetar
- Kjempegod dugnadsånd
- Godt samarbeid mellom bygdene
- Bank, butikk, skule, frisør, fritidsakt.
- Dugnadsånd
- Mange fritidsakt. For barn
- Gode oppvekstmoglegheiter
- Fin natur
- Natur
- Kulturliv
- Stor frivillig innsats
- God dugnadsinnsats
- Samarbeid mellom bygdene på sørsida E – N – G

- Fredeleg
- Sterkt samhald på sørsida
- Frisør, bank, butikk fritidsaktivitetar
- Kjempegod dugnadsånd
- Godt samarbeid mellom bygdene
- Bank, butikk, skule, frisør, fritidsakt.
- Mange fritidsakt. For barn
- Gode oppvekstmuligheiter
- Fin natur
- Natur
- Kulturliv
- Stor frivillig innsats
- Fin og rein natur
- Dugnadsånd
- Smått er godt
- Stor dugnadsånd
- Stort engasjement
- Godt samhald i Norddal/Eidsd/Geiranger
- God plass store naturressursar

«Veit kva vi har»

- Veit kva vi har
- Veit kva vi har
- Vi veit kva vi har
- Veit kva vi har – forutsigbarhet
- Veit kva vi har
- Veit kva vi har, ikkje kva vi får!

Tenester

- Skule i nærleiken (10 – årig)
- Viktig med omsorgsbustad, skule i bygda
- God skule
- Bra kulturskule
- God skule
- Veldig bra skule (resultat)
- Eigen barne + ungdomsskule i Eidsdal
- Brannvern og ny brannstasjon
- Gode skular (særskilt på sørsida)
- Skule i nærleiken (10 – årig)
- Viktig med omsorgsbustad, skule i bygda
- God skule
- Bra kulturskule
- God skule
- Veldig bra skule (resultat)
- Eigen barne + ungdomsskule i Eidsdal
- Gode skular (særskilt på sørsida)
- Ungdomsskulen
- Brannvern og ny brannstasjon
- Kulturskule innanfor rekkjevidde på ein ettermiddag

Arbeidsplassar

- Gode arbeidsplassar, Muritunet
- Gode arbeidsplassar, Muritunet
- Sterkt landbruk
- Turisme

- Turisme

Moglegheiter

- Verdsarvstatus
- Verdsarvstatus
- Verdsarvstatus
- Verdsarvstatus
- Verdsarvstatus

Identitet

- Lokal identitet
- Historisk tilknytning

Kommentar

- + finnes det?

Svakheiter Norddal

Sentralisering

- Sentralisering. For eksempel eldreinstitusjonar og skulen

Dårleg økonomi

- Svak økonomi, lite handlingsrom
- Manglande evne til å ta økonomiske realitetar på alvor. Utan orden på økonomien – kommunalt sjølvstyre ein illusjon
- Dårlegare økonomi, nedlegging
- Økonomi ikke penger
- Etter kvart dårligare og dårligare økonomi
- Lite att for store økonomiske satsinger
- Lite innverknad på korleis økonomien vår skal prioriterast
- Kandidat til Robeklista
- Utsikter til ein ELENDIG økonomi
- Elendig økonomi
- Meir nedskjering
- Robek
- Drift Forvaltning av pengar/midlar
- Dårleg økonomisk styring

Geografi/avstand

- Geografi (Delt med en fjord)
- Ferje/Fjord
- Langt til det nye kommunesenteret

Arbeidsplassar/busetnad

- Nedlegging arbeidsplassar
- Lite arbeidsplasser
- Lite gjort for å styrke innflytting/arbeidsplasser
- Få arbeidsplassar
- Fråflytting
- Industri manglande
- Folketalsutviklinga
- Einsidig næringsliv
- Få arbeidsplassar utanom landbruk og kommune
- Arbeidsplasser
- Kan miste arbeidsplassen?
- Ingen/få industriarbeidsplassar
- Ungdomme reiser (18-30) lite tilbod
- Manglande industri
- Fråflytting

Trekk ved politikken

- Lite tillit til kommunen politikk
- Manglande evne til å sjå kommunen som heilskap
- Fleirtals- (lokaldiktatur)
- Udemokratisk fleirtalet motarbeider sørsida
- Salderingspost
- Er kunnskapen til dei styrande god nok?
- Bananrepublikk – kompisklubb i politikken
- Iblant litt for små forhold mtp. Politiske vedtak
- Lite flinke til å lytte til alle innbyggjarar

- Lite trykk på strategisk samfunnsutvikling
- Vanskeleg å få respons på ting ein tek opp med kommunen
- Blir ikkje høyrte eller sett
- Gjennomført korrupt system
- Alle kjenner alle når ting skal avgjerast
- Maktmisbruk Muri/Sylte
- Kameraderi
- Tillitsbrudd = 0 tillit
- Egoisme frå kommunesenteret
- Maktsjuka politikarar i kommunesenteret
- Urettferdig fordeling av ressursar fortset slik som før
- Maktelite i sentrum
- Einvegskommunikasjon
- Tillitsbrot mellom Nord kontra sør
- Dårlig tillit til kommunal ledelse
- Dårlig demokrati
- Ikkje fungerande demokrati
- For liten kommune til å være politisk profesjonell
- Innbyggjarar som ikkje blir høyrte

Forholdet mellom «nordsida» og «sørsida»

- Bygdestrid
- Skeivfordelt innbyggartal – skeivfordelte goder
- Nord – Sør «konflikt» stadig eit tema
- Altfor djup fjord
- Satsing skjer mest i Valldal
- Sørsida vil halde fram med å vere «raseringsobjekt»
- Nordsida manglande evne til empati overfor sørsida
- Konflikt Nord – Sør?
- N/E føle seg trua som framtidig samfunn
- Lite prioritering av Norddal Eidsdal
- Mykje negativitet mellom nord og sør om fjorden
- Få vil samarbeide med Valldal
- Nedprioritering av bygdene på sørsida av fjorden
- Konflikt nord/sør
- Fleirtalet på nordsida forstår ikkje korleis det er å bu på sørsida
- Utarming av sørsida
- Ingen tiltak for utvikling på sørsida
- Nedbygging av sørsida frå dagens politiske fleirtal
- Vi vil aldri bli komfortable i høve nordsida av fjorden
- Bygdestrid stor mot liten
- Mykje nedbygging av sørsida
- Lite nytte og glede av utbygging i kommunesenteret
- Endå fleire nedleggingar for å spare peng til eit sterkt kommunesenter
- Dårleg lokaldemokrati spes. Siste 10 åra
- Ressursbruk kun i sentrum

Kvalitetar ved lokalsamfunnet

- Ingen pub!

- Vi er for få
- Vi er for få. Små
- Ingen endring/utvikling
- Utkant i kommuna
- Utkant i kommuna

Tenester

- Stengt legekantor i Eidsdal
- Ikkje fastbuande legar
- Nattferge
- Snikinnføring av å stenge doktorkantoret?
- Ikkje legekantor Eidsdal
- Skulesituasjon uavklart vidare
- Ikkje barnehage i Eidsdal
- Ikkje legekantor i Eidsdal
- Nedlegging av offentlege tenester på sørsida
- Dårligare Helse-tilbod
- Dårlig legedekning
- Svak tenesteyting
- Dårlig vedlikehald av kommunale vegar og kantslått
- Dårlig helsestell og eldreomsorg
- Dårlig legedekning
- Nedbygging av eldreomsorga
- Lite gatelys
- Dårlige/ustabil legeteneste
- Gatebelysning
- Vedlikehald
- Vegvedlikehald
- Elendig internett – manglande breiband
- Dårlig legeteneste
- Usikkerheit kring kommunale tenester
- Usikkerheit/stadig diskusjon om skule/helse
- Ferjetidene kveldstid (1t og 30 min. mellom overgangane)
- Bemanning aldersheim
- Stadig reduserte tenester på sørsida av fjorden
- Usikkerheit ang. kommunale arbeidsplassar
- Kommunale tenester
- Nedlagt skule i Norddal
- Mista barnehagetilbud i Eidsdal
- Eldreomsorg
- Nedlegging av skule?
- Nedlegging av dei fleste offentlege arbeidsplassar
- Mat til eldre i Eidsdal/Norddal (kjøkken nedlagt)
- Tiltak for barn og ungdom
- Planar om nedlegging av skule
- Eldreomsorgen vert nedprioritert
- Redusering av sosiale tenester omsorgstenester
- Kommunikasjon
- Manglande kompetanse i fleire kommunale sektorar

Negativitet

- Negativitet. For lite positive tanker
- Folk dyrkar for mykje det negative
- Blir nedbrutt av negativitet

Moglegheiter Stranda

Tenester

- Større muligheter for bærekraftig butikk, barnehager, skule aldersheim og sjukeheim sammen med Geiranger
- Kanskje meir føreseielege tenester?
- Legekontor på sørsida
- Betre helseteneste
- Bedre legedekning
- Transport for eldre
- Betre eldreomrorg
- Utbygd psykisk helsevern
- Bevare u-skolen i Eidsdal
- Bedre sammenheng mellom fergene
- Samarbeid skole?
- Høgare kompetanse – fleire folk
- Ambulansetilbod
- Betre kommunale tenester
- Ungdomsskulen
- Betre helsetilbod
- Skule 1-10
- Betre samferdsel (ferje o.l.) korrespondanse
- Bedre innen omsorg
- Beheld ungdomsskule?
- Felles u-skole med Geiranger
- Ungdomsskule i Eidsdal uten trusler
- Meir kostnadseffektivt
- Betre korrespondanse med fergene
- Meir langsiktig jobbing m/kommunale tenester
- Får behalde 9 årig skule
- Bedre legetilbod
- Vi har sjanse til å beholde barnehage og skule
- Får beh. Legekont.
- Nye legar – legeordning
- Behalde god eldreomsorg
- Stabil legesituasjon
- Ungdomsskulen vert i Eidsdal om Eidsdal Norddal vert med i Stranda kommune
- Samarbeid om skule Eidsdal/Geiranger (ungdomsskule)
- Kan samarbeide i større grad med Geiranger t.d. skule/kulturskule
- Får vi omsorgstenester frå/i Geiranger (Legedag!)
- Videregående skule

Forholdet til Geiranger (spesifikt, dette er også nemnt mange gongar under dei andre overskriftene)

- Meir samarbeid med Geiranger
- Sterkare saman med Geiranger
- Lettare å satse samla i NEG når vi er i same kommune
- Utnytte godt kjennskap til kvarandre i NEG
- Mange likskapstrekk ~~betre~~ grunnlag for å satse i fellesskap

- Sterkare saman: NEG – styrka som «region» i kommunen
- Enda bedre samhold mellom N-E-G
- Bedre samhold på sørsida
- Viktig at 3 bygder på sørsida er i samme kommune
- Meir samarbeid med Geiranger
- Naturleg tilhøyrgheit, fellesskap
- Mange felles interesser med nabobygda Geiranger
- Samarbeide bedre med nabobygda Geiranger
- At det blir lettare/meir naturleg å ha samarbeid med Geiranger
- Tettere samhold på sørsida
- Godt samarbeid Sør-sida
- Heile verdsarvområdet i ei kommune
- Heile verdsarvområdet i ei kommune
- Samarbeid
- Utvikle samarbeid m/Geiranger som bygd
- Styrke NEG – alt samarbeid på tvers
- Geiranger – samarbeid geografisk nært
- Samarbeid til Geiranger
- Samarbeid m/Geiranger
 - Idrett
 - Musikk
- Lokalkunnskap
- Geografisk heilt naturleg
- Lag med Geiranger
- Samhold med alle tre bygdene på sørsida av Norddalsfjorden
- Knyter sterkare band til dei som ligg geografisk nærleik og dei ein samarbeider medm.o.t. fritidsaktivitetar.
- «Naturlig» samarbeidsregion
- Fortsette med godt samhold
- Bedre samarbeid mellom bygdene på sørsida (3) Geiranger
- N/E/G mykje felles
 - Behov
 - Interesser

Samferdsel

- Større sjanse til å få tunnell mot Stryn
- Heilårsveg austover
- Rassikra veg til Geiranger og austover
- Auka trykk på samferdsel – vegutbygging og kommunikasjonar
- Håp om heilårsvei?
- Rutesamband ... (uklart) indre Storfjord
- Bedre fergesamband på sikt
- Meir trykk på veg austover
- Kommunikasjonen må prioriteres då det er lange avstander

Næringsutvikling/busetnad

- Større muligheter for å etablere næringsvirksomheit

- Knytte næringer meir opp mot reiseliv (erfaring i Geiranger)
- Auka turisme?
- Næring turisme
- Sterkare gjennomslag for tilrettelegging for turisme
- Styrking av reiselivet saman med Geiranger
- Større moglegheiter på utviding innafor reiseliv
- Betre trykk på landbruket - Nasjonal pondus
- Godt samarbeid gir fleire (sikrere) arbeidsplassar?
- Samordne turisme - arbeidsplassar
- Har felles interesse for turistnæring
- Mindre nedlegging
- Felles hamneområde - Cruise
- Fleire arbeidsplassar (pendling)
- Samarbeid innan t.d. reiseliv
- Turisme! Blir en og samme havneavgift
- Samarbeid Turisme
- Større samarbeid innen næring
- Reiseliv? Mot Geiranger Stranda
- Styrka næringsliv – Stranda!
- Variert næringsliv
- Sterk merkevare i reiselivet
- Viktig næringspolitisk å kome saman med Geiranger
- Turist/reklameverdi i media
- Mer «Diversifisering» næringsliv
- Meir industri arbeidsplassar
- Betre tilgang til arbeidsplassar i Stranda (v. betre kommunikasjon)
- Kan kome inn under Geiranger som turistmagnet
- Får til (uklart) arbeidsplassar
- Breiare næringsliv (Fleire næringer)
- «Større» næringsliv
- Reiselivsnæringa styrkes
- Ny kunnskap – (industri)
- Sterkere reiseliv
- Meir attraktivt å flytte hit/bosette seg her
-

Økonomi og politikk

- Betre økonomi
- Ei kommune med erfaring m/utkant
- Økonomien til Stranda kommune

Utkantane sterkare saman

- «Sterkere sammen» bygdene med større kommune
- Er ikkje lenger åleine som liten og utkant
- Fleire små (kan stå sterkt)
- Bedre utkant i Stranda?
- Større kommune sterkare bygdelag?
- Bedre utkant i Stranda?

Kompetanse

- Deling av kompetanse/kunnskap
- Meir kompetanse
 - Lege

- Politikk
- Lærarar
- Helse

- Større fagleg kunnskap

Positivt med noko nytt

- Spennande å prøve noko nytt
- «Blanke ark»
- Optimisme – tilflytting
- Ny optimisme i bygdene på sørsida
- Nytenking/positivitet
- Nullstille oss/starte på nytt

Politikk

- Bli tatt på alvor?
- Oppegående kommunal ledelse
- Meir konstruktiv kommuneledelse
- Erfaring m/å opprettholde funksjoner i hele kom.
- Bedra demokrati i politiske prosessar
- 'Kome ut av overstyring og å bli oversett og overhørt
- Slepp «kampen» mot Valldal
- Fleirtalsmafiaen misser makta si

Større alternativer?

- Større kommune mot Stryn/Sykkylven?

Truslar Stranda

Sentralisering/utkantstatus

- Sentralisering Geiranger – sjukeheim etc.
- Ein av fleire utkantar
- Meir utkant av kommunen
- Sentralisering
- Fråflytting frå utkantane
- Fortsatt utkant
- Blir like stor utkant
- Blir uansett utkant
- Enda meir utkant
- Ny lillebror-status?
- Utkant?
- Småbygder vert ein utkant også i Stranda
- Utkant i kommuna

Geografi/kommunikasjon

- Avstand (2 ferge)
- Endå lenger til sentrum
- Sjukeheim avstand
- Avstand til sentrum (kommuneadm.)
- Langt til kommunesenter
- Lenger veg til kommunesenter
- To ferger
- Langt til kommuneadministrasjonen
- Lengre veg til kommunesenteret
- Sjukeheim – avstand reise til Stranda
- Eldreomsorg. Reisetid til Stranda
- Reisetid til kommunesenteret
- Vanskelege kommunikasjonar i dag
- Må krysse fleire bygder for å nå sentrum
- 2 ferger til kommunesenter/sjukeheim
- Kommunikasjon. Korrespondanse ferger må ordnast!!!
- Langt til kommunesenter
- Lenger vekk frå «sentrum»
- Kommunikasjon til kommunesenter - ferge
- Lenger til kommunesenter
- To ferger til kommunesenteret
- Lenger veg til kommunesenteret
- Lang veg til kommunesenter
- Krysse to fjordar for å nå alle kommunale kontor
- Lang veg til kommunesenteret
- Reise. Avstand og tid.
- Langt kjøring
- Stor avstand til Stranda (liten tilknytning) (ferger)
- Avstandar
- Lengre til adm. Senter
- Reise
- Vanskeleg å samlast om felles aktivitetar i heile kommunen
- Lenger veg til tannlege/evt. lege

Økonomi

- Eigedomsskatt
- Kommunegjeld
- Dårlig kommuneøk.
- - (minus) 30 mill. kr. Per år
- Robek
- Eigedomsskatt i Stranda
- Økonomi
 - Dårlig
 - Dyre kommunale avgifter
- Bortfall av konsesjonsinntekter TK.

Tenester

- Kommunale tenester
- Lite truleg at ein får behalde skule/BHG Eidsdal/Geiranger?
- Ev. problemer mot Geiranger ang. skule, helse og omsorg
- Pleie og omsorg/sjukeheim kvar?
- Nivå på tenester? Ressursar Stranda er redusert?
- Kun ein omsorgsbustad på sørsida
- Fare for nedlegging/ending innan skule/omsorg
- Dårligare tenester i Stranda
- Fleire goder som forsvinner
- Kva med legedekninga? Må vi til Stranda?
- «Kiving» om tenester/tilbud Eidsdal/Norddal – Geiranger
- Må vi dele skule – barnehage – helseteneste med Geiranger?
- Langt å køyre ungane våre til kulturskule til Stranda
- Kommunale tilbod blir flytta til Stranda. T.D. Sjukeheim
- Ungdomsskule på stranda
- Kulturskolen: Må vi til Stranda?
- Svømming på skulen?

Politikk/demokrati

- Lokaldemokrati?
- Får mindre innflytelse og sjans til å påvirke
- Dårligare lokalkunnskap
- Liten lokalsk.
- Blir vi fortsatt salderingspost?
- Lenger unna «dei som bestemmer» kommunestyre
- Kanskje endå færre representantar i kommunestyre

Tap av arbeidsplassar

- Kommunesenteret blir flytta – mister arbeidsplasser

Fører til «nye kampar»

- Om vi må kivist mot Geiranger – er vi sterkast og vinn – og med det: Ikkje betre enn det vi føler at enkelte på nordsida er i dag!
- Det blir ein ny kamp – denne gongen mot Geiranger (før var det Valldal)
- Splid – Norddal Eidsdal v.s. Geiranger

Innspel til endring av kommunestruktur

- Norddal Stranda ei kommune

Norrdal kommune

Ordføreren

Postadr.: E post/heimeside Telefon/telefaks Bankgiro: Organisasjonsnr.

Postboks 144

6211 Valldal

post@norrdal.kommune.no

www.norrdal.kommune.no

70 25 88 00

70 25 88 01

4020 07 00122

939 396 268

Til initiativtakarane for utgreiing av eit nytt alternativ for arrondering av kommunegrensene til Norrdal og Stranda

v/Merete Løvoll Rønneberg

Vår ref. Dykkar ref. Dato:

13/1458/FE - 026/533/70258815 23.11.2015

Respons frå Norrdal kommune på ønske om utgreiing av konsekvensane ved ei oppdeling av Norrdal kommune der bygdene Eidsdal og Norrdal blir lagt til Stranda

Til møte i Norrdal formannskap, den 19.11. 2015, FS 128/15, hadde rådmann førebudd sak om Kommunereform – ståstad og vidare arbeid. Der vart alle initiativ , inklusive dykkar, oppsummerte og kommenterte. Etter drøfting gjorde formannskapet slikt vedtak i 3 punkt:

1. *Vedtak i K-sak 003/15 vert oppheva.*
2. *Det vert arbeidd vidare med følgjande alternativ (ikkje prioritert rekkjefølge):*
 - a. *Norrdal kommune held fram som eiga kommune.*
 - b. *Ny Landkommune.*
 - c. *Samhandling med dei næraste nabokommunane.*
3. *Ordførar og rådmann skal i fellesskap utarbeide eit førebels tilsvar til initiativtakarane i Eidsdal/Norrdal som ønskjer ei utgreiing om ei muleg deling av kommunen og samanslåing*

med Stranda. Svaret skal innehalde ei grunngjeving for kvifor formannskapet ikkje vil rå kommunestyret til å gå vidare med dette alternativet no. Svaret skal følgje saka vidare til kommunestyret.

Vedtaket representerer ei innsnevring av talet på alternativ som skal vere med i ei vidare vurdering. Dykkar initiativ er ikkje tatt med vidare, jfr. pkt 2 i vedtaket. Under pkt. 3 vert ordførar og rådmann i fellesskap bedne om å utforme eit grunngjeve tilsvar på dykkar oppfordring/ønske om å utgreie eit nytt alternativ som kan innebere at dei 2 bygdene på sørsida blir skilte frå Norddal og lagt til Stranda kommune. Vi gir slik uttale :

1. Vi kan ikkje sjå at dette alternativet er i tråd med med intensjonane i kommunereforma. Ved ei eventuell oppdeling av Norddal kommune, vil tre bygder på sørsida av fjorden (og ikkje berre ei som i dag) måtte reise gjennom ei nabokommune for å kome til sitt eige kommunesenter. Det verkar både ulogisk og upraktisk når hensikten er etablere meir funksjonelle grenser mellom kommunar.

2. Det forrige kommunestyret definerte ramma for kva alternativ det er aktuelt å greie ut. Dykkar initiativ kjem ikkje inn under vedtak i KS 003/15 av 12. 02. 2015. Nemnte vedtak inneber at det vert gjort ei tilsvarande konsekvensanalyse for nordsida av kommunen. Det ligg ikkje inne i initiativet dykkar. Difor har formannskapet tolka det som eit nytt alternativ. Det nye kommunestyret vil ta endeleg stilling til dette spørsmålet i sitt møte den 25.11.2015.

3. Fylkesmann sin milepelsplan føreset at alt utgreiingsarbeid skal vere avslutta pr. 31.12.2015. Dette vart stadfesta i møte med Sunnmøre regionråd (SRR) i møte den 20.11.2015. SRR er innleigde av fylkesmannen til å fasilitere kommunane i prosessen. Deling av ei kommune er på alle måtar ei svært krevjande oppgåve. Prosessen er regulert av lovverket, m.a. Inndelingslova og Kommunelova. Aktiva og passiva skal fordelast på fleire partar. Fordi ei utgreiing og vil måtte inkludere nordsida av kommunen, kan det bli aktuelt å trekke inn meir enn 2 partar. Dette er sær innfløkt og ikkje minst tidkrevande. Det er all grunn til å tru at både fylkesmannsembetet og rettsapparatet vil bli involverte før ein eventuelt kjem fram til ei endeleg fordelingsportefølgje. Ei påliteleg oversikt over aktiva og passiva vil representere det viktigaste beslutningsgrunnlaget for kommunestyra og for innbyggjarane i moglege rådgjevande folkerøystingar/innbyggjarundersøkingar. Det seier seg sjølv at det er heilt umogleg å få fram eit faktagrunnlag som er etterprøvbart på under 4 veker. Ein slik prosess vil truleg gå over fleire år.

4. Vi vil gi uttrykk for at vi set pris på at bygdefolk engasjerer seg i spørsmålet om kommunegrenser. Initiativet dykkar er eit grasrotinitiativ som ikkje skal avvisast. Det kan førast vidare, men ikkje som del av denne prosessen der det er sett svært knappe fristar. Justeringar av kommunegrensene i indre Storfjord kan det vere grunnlag for å sjå på. Dette vil ein kunne kome tilbake til seinare i ein dialog med nabokommunar og nabobygder.

Med helsing

Arne Sandnes

ordførar

Tor Helge Stavdal

rådmann

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikkje handskriven signatur.

Kopi til:

Norddal kommunestyre

7.10 VEDLEGG 10: FORSLAG OM ETABLERING AV MINIKOMMUNEN GEIRANGER I VERDSARVOMRÅDET

ETABLERING AV MINIKOMMUNEN

GEIRANGER

I VERDSARVOMRÅDET

GEIRANGERFJORD

Bygder: Eidsdal, Geiranger, Norddal

Namn: Geiranger

Storleik: 5000 km² (?)

Folketal: 700

SITUASJON:

I samband med regulering av kommunestrukturen i Noreg, ber vi om at bygdene Eidsdal, Geiranger og Norddal blir etablerte som eiga kommune. Bygdene ligg alle i Verdsarvområdet *Geirangerfjord*. Geiranger er no del av Stranda kommune medan Eidsdal og Norddal høyrer til Norddal kommune.

IDEEN bak prosjektet er først og fremst at minikommunen skal utgjere eit *utviklingskorrektiv* til den alminnelege utviklinga med etablering av større kommuneiningar.

GRUNNGJEVING:

- 1 Ha nasjonen sin utøvande funksjon med tanke på ansvar for å røkte og vidareutvikle verdsarvområdet.
- 2 Utvikle eit levande kultursamfunn der dei viktigaste oppgåvene blir å oppretthalde busetjing og produktiv aktivitet i ytterpunkta av kommunen: Slik som Opplendskedal, Vesterås og Homlong i Geiranger. Kleiva, Indreeide, Kilsti og Storås i Eidsdal. Lilleås, Hatlestad/Gjerdet og Engeset i Norddal.
- 3 Skape eit «levande museum» der folk kan oppleve historia i eit moderne perspektiv.
- 4 Byggje vidare på – og utvikle den etablerte turistverksemda i området der Union hotel er lokomotivet.

Asbjørn og Øivind Eide

7.11 VEDLEGG 11: KORRESPONDANSE MED FYLKESMANNEN 7.-8. DESEMBER, 2015

Hei

Vi viser til e-post og motteken førebels rapport.

Fylkesmannen har dessverre ikkje moglegheit til å få til eit møte med dykk før jul. Vi held på med å planlegge aktivitetane våre for dei fyrste vekene i januar – når vi har meir oversikt over dette – skal du få ei nærare tilbakemelding frå oss om moglegheiter for eit slikt møte.

Når det gjeld kommunereforma – er det som du veit *den einskilde kommune* som har fått eit utgreiingsansvar og sørge for gode prosessar i eigen kommune fram til endeleg vedtak. Fylkesmannen si rolle er å gje god faktainformasjon, rettleiing og sjå til at kommunane kjem i mål med prosessane før endeleg vedtak sumaren 2016. Fylkesmannen ser det difor som naudsynt at politisk og administrativ leiing i kommunen er ein del av eit slikt møte.

Dersom du ønsker å drøfte eit slikt møte med ordføraren - der fylkesmannen er til stades for å gje informasjon og rettleiing – høyrer vi gjerne frå dykk – så skal vi som sagt sjå på evt. dato for eit møte etter jul.

Til orientering:

- Kommunane har tilbod om politikaropplæring (for heile kommunestyret sitt) etter jul, der mykje av emna du er oppteken av blir tema, [sjå program](#).
- 29. januar inviterer fylkesmannen sentrale personar i kommunane til ein heil dag avsett til informasjon, rettleiing og dialog omkring arbeidet med kommunereforma.

Legg også ved siste **Nyhende om kommunereforma frå Fylkesmannen**.

Eg sender ikkje kopi til ordføraren av denne eposten - då du seier dette førebels er eit internt arbeidsdokument.

Lykke til vidare.

Med helsing

Vigdis Rotlid Vestad
Prosjektleder kommunereform

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Fylkeshuset, 6404 Molde
Tlf: 71 25 84 47, mobil 99 15 85 49
E-post: vigdis.rotlid.vestad@fylkesmannen.no
Web: www.fylkesmannen.no/mr

Fra: Merete _ [<mailto:merete@verdsarvfiord.no>]

Sendt: 7. desember 2015 12:08

Til: Vigdis Rotlid Vestad <fmmrvive@fylkesmannen.no>; Brøste, Rigmor <fmmrribr@fylkesmannen.no>; Solholm, Lodve <fmmrloso@fylkesmannen.no>

Kopi: Else Ragni Yttredal (elseragni.yttredal@moreforsk.no) <elseragni.yttredal@moreforsk.no>; Frode Rønneberg <fronneberg@gmail.com>; knut grønningsæter (kn-groen@online.no) <kn-groen@online.no>

Emne: Ynskje om møte med Fylkesmannen

Heil!

Vi syner til dialog kring utgreiing av alternativet der bygdene Norddal og Eidsdal ev. går inn i Stranda kommune.

Arbeidsgruppa hadde i førre veke møte med Stranda kommune, og vi er no i innspurten med å utarbeide ein rapport frå utgreiingsarbeidet vårt.

I denne fasen ynskjer vi å få eit møte med representantar for Fylkesmannen for å drøfte gjennom økonomiske og juridiske sider ved ei ev. endringa av kommunegrensene, og likeeins få meir informasjon om korleis prosessen ev. bør køyrast vidare.

Eg legg ved utkast til rapporten som vedlegg. Det står att litt arbeid med kvalitetssikring av somme data, og likeeins er den ikkje slutthandsama i arbeidsgruppa, men eg trur ikkje det vert store endringar. Uansett meiner eg den gjev eit innsyn i arbeidet som er gjort så langt. Rapporten skal førebels handsamast som eit internt arbeidsdokument. Vi sender dykk sjølvsagt ei offisiell utgåve når vi er klare for det.

Vi har bede om å få legge rapporten ut på heimesidene til begge kommunane til ei kort høyring når vi anser han som ferdig. Førebels har vi berre fått svar frå Stranda kommune på dette.

Vi ville setje stor pris på om de hadde høve til å møte oss, og helst no før jul. Vonar de kan gje oss ei rask tilbakemelding.

Gode helsingar frå

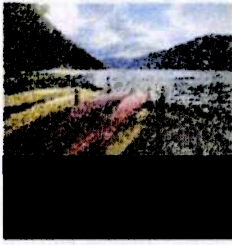
Merete Løvoll Rønneberg

Leiar i lokal arbeidsgruppe

Mobil: 99376585 Mail: merete@verdsarvfiord.no

8. REFERANSAR

- Halvorsen, Lars Julius. 2015. *Kommunesamanslåing? Strateginotat Norddal kommune*. nr. Volda: Møreforskning.
- Hølleland, Herdis. 2013. *Practicing World Heritage. Approaching the changing faces of the World Heritage Convention.*, University of Oslo.
- Innst. 300 S. (2013-2014). *Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen. Prop. 95 S (2013-2014). Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om kommuneproposisjonen 2015.*
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. 2014. *Kriterier for god kommunestruktur. Delrapport fra ekspertutvalg*. Oslo: Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- . 2014. *Kriterier for god kommunestruktur. Sluttrapport fra ekspertutvalg*. Oslo: Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Norrdal kommune. 2014. *Årsmelding 2014 Norrdal kommune*. Valldal: Norrdal kommune
- Rapport frå styringsgruppa. 7. september 2015. *Kommunereform på Sunnmøre. Reformprosjekt Ny landkommune*. nr.
- . 21. august 2015. Regionkommune Sunnmøre. *Nasjonal slagkraft, regional attraktivitet og lokal identitet*.
- Rebanks Consulting Ltd, og Trends Business Research Ltd. 2009. *World Heritage Status: Is there opportunity for economic gain? Research and analysis of the socio-economic impact potential of UNESCO World Heritage Site status. On behalf of the Lake District World Heritage Project*. nr.
- Sentio Research Norge AS. November 2015. *Innbyggerundersøkelse om kommunestruktur på Sunnmøre. Hovedrapport*. nr.
- Stranda kommune. 2014. *Stranda kommune. Årsmelding 2014*. Stranda: Stranda kommune
- Sunnmøre Regionråd. 2015. *Kommunereforma. Alternativ indre Storfjord. Rapport etter workshop Sæbø 24. - 25. august 2015*. nr.
- Vinsand, Geir, og Magne Langset. 2013. *Status for interkommunalt samarbeid i Møre og Romsdal. Utarbeidet på oppdrag av Fylkesmannen i Møre og Romsdal i samarbeid med KS Møre og Romsdal*. Rapport nr. 2013:3. Oslo: NIVI Analyse.

KOMMUNEREFORM

KVA MEINER INNBYGGJARANE I BYGDENE NORDDAL OG EIDSDAL OM KOMMUNETILKNYTING FOR FRAMTIDA?

Resultat frå spørjegransking mellom innbyggjarane i bygdene 17. januar, 2016

Innbyggjarane i Norddal og Eidsdal har valt ei arbeidsgruppe som skal greie ut fordeler og ulemper for bygdene Norddal og Eidsdal ved ein overgang frå Norddal til Stranda kommune. Rapporten ligg føre.¹ Det vart, som ei oppfølging av denne, den 12. januar gjennomført eit folkemøte for innbyggjarane i Norddal og Eidsdal. Politikarar frå Stranda og Norddal kommune var også inviterte. Det same var folk frå Geiranger. Etter folkemøtet har alle innbyggjarar folkeregistrerte i bygdene Eidsdal og Norddal kunna røyste på fem ulike spørsmål knytt til kommunetilknytning for dei to bygdene (sjå vedlegg til slutt). Innbyggjarane har kunna røyste: 1. På bygdemøtet (anonymt), 2. På e-post til arbeidsgruppa, 3. Ved å leggje si stemme i ei «stemmeurne» på butikkane i Eidsdal og Norddal fredag ettermiddag (anonymt), eller 4. ved å levere si stemme direkte eller sende i post til arbeidsgruppa

Frist for å røyste vart sett til 16. januar for å ha resultat ferdig i tide til neste kommunestyremøte. Røyster innkomne 17. januar er også inkluderte.

Avrøystinga, eller ein kan også kalle det ei spørjegransking, har som formål å finne ut kva innbyggjarane i bygdene Norddal og Eidsdal meiner om kommunetilknytning for framtida. Den er meint som eit innspel til eigen kommune i kommunereformprosessen. Undersøkinga er også tenkt som eit grunnlag for korleis arbeidsgruppa for dette initiativet skal arbeide vidare.

Arbeidsgruppa 17. januar, 2016

Merete Løvoll Rønneberg

Frode Rønneberg

Knut Grønningsæter

Else Ragni Yttredal

(leiar)

¹ Rapporten heiter «Kommunereform. Utgreiing av alternativ knytt til bygdene Norddal og Eidsdal inn i Stranda kommune.»

1. RESULTAT

214 personar svarte på undersøkinga. Til samanlikning hadde 388 personar røysterett i dei to bygdene ved kommunevalet 2015. 214 personar er dermed 56 prosent av dei som har røysterett. Dei to tala er likevel ikkje heilt samanliknbare ettersom ikkje alle som er folkeregistrerte (og leverte svar), har røysterett.

Det er ført register over dei som har stemt for å sikre at alle berre kan stemme ein gong. Sjølv om 214 svarte på spørjeskjema har ikkje alle svart på alle spørsmåla, noko som kjem fram av tabellane.

Spørsmåla på røystesetelen ligg ved i vedlegg.

1.1 BESTE KOMMUNETILKNYTING FOR BYGDENE NORDDAL OG EIDSDAL I FRAMTIDA

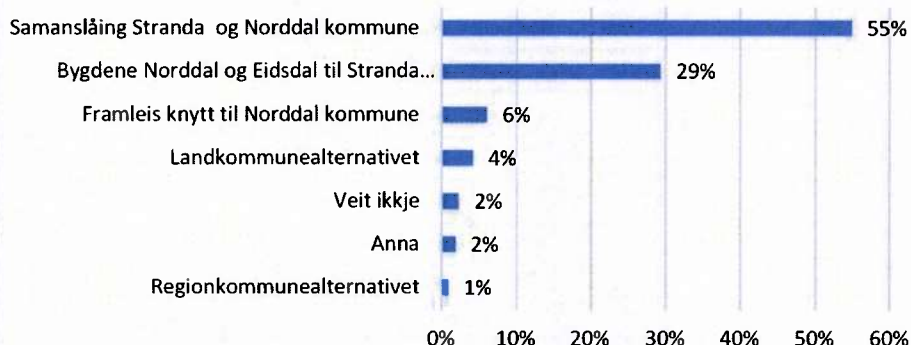
Til saman 91 prosent av dei som stemte i bygdene Norddal og Eidsdal ser føre seg at ei ny kommunetilknyping er til det beste for bygdene i framtida. Dette inkluderer gruppa som har svart «anna». Alle i denne gruppa meiner ein form for samanslåing er det beste.

Innbyggjarane har klart sterkast tru på alternativet med samanslåing mellom Stranda og Norddal kommune (55 prosent), men forholdsvis mange (29 prosent) meiner også at ein overgang berre av bygdene Norddal og Eidsdal til Stranda kommune er det beste alternativet. Berre 13 personar eller 6 prosent ønskjer framleis å vere knytt til Norddal kommune som eigen kommune. Tala kjem fram i tabellen under.

Tabell 1 viser kva innbyggjarane i Norddal og Eidsdal svarte på spørsmålet: «Kva trur du er beste kommunetilknyping for bygdene Eidsdal og Norddal i framtida?»

Beste alternativ for Eidsdal og Norddal i framtida	Tal stemmer	Prosent
Regionkommunealternativet	2	1 %
Anna	4	2 %
Veit ikkje	5	2 %
Landkommunealternativet	9	4 %
Framleis knytt til Norddal kommune som eigen kommune	13	6 %
Bygdene Norddal og Eidsdal til Stranda kommune	62	29 %
Samanslåing Stranda og Norddal kommune	116	55 %
Totalt	211	100 %

Kva trur du er beste kommunetilknytning for bygdene Eidsdal og Norddal i framtida?

Figur 1 illustrerer prosentvis fordeling av tal vist i tabell 1.

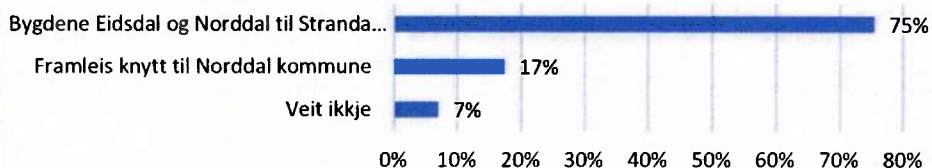
1.2 ALTERNATIV DERSOM NORDDAL FRAMLEIS VEL Å VERE EIGEN KOMMUNE

Tre fjerdedel av dei som svarte meiner det beste for bygdene Norddal og Eidsdal ville vere å endre kommunetilknytning til Stranda dersom Norddal kommune vel å halde fram som eigen kommune.

Tabell 2 viser kva innbyggjarane i Norddal og Eidsdal svarar på spørsmålet: «Dersom Norddal kommune vel å halde fram som eigen kommune: Kva trur du er beste kommunetilknytning for bygdene Norddal og Eidsdal?»

Dersom Norddal framleis eigen kommune	Tal stemmer	Prosent
Veit ikkje	15	7 %
Framleis knytt til Norddal kommune	37	17 %
Bygdene Eidsdal og Norddal til Stranda kommune	160	75 %
Totalt	212	100 %

Dersom Norddal kommune vel å halde fram som eigen kommune: Kva trur du er beste kommunetilknytning for bygdene Norddal og Eidsdal?

Figur 2 illustrerer prosentvis fordeling av tal vist i tabell 2.

1.3 ALTERNATIV DERSOM NORDDAL KOMMUNE VEL LANDKOMMUNEALTERNATIVET

Nokre kommunar vel å sjå nærare på landkommunealternativet framover. Mellom desse er Norddal kommune. Dette alternativet vil, slik det ser ut no, føre til ei samanslåing av fleire av kommunane Skodje, Ørskog, Vestnes og Stordal. 77 prosent av dei som svarte på denne undersøkinga ønskjer at bygdene Eidsdal og Norddal skal bli del av Stranda kommune dersom dette alternativet vert ein realitet for Norddal kommune.

Tabell 3 viser kva innbyggjarane i Norddal og Eidsdal svarar på spørsmålet: «Dersom Norddal kommune vel landkommunealternativet (samanslåing av Norddal kommune med fleire av kommunane Skodje, Ørskog, Vestnes og Stordal): Kva trur du er det beste alternativet for bygdene Norddal og Eidsdal i framtida?»

Dersom Norddal del av landkommune	Tal stemmer	Prosent
Veit ikkje	19	9 %
Framleis knytt til Norddal kommune	29	14 %
Bygdene Eidsdal og Norddal til Stranda kommune	159	77 %
Totalt	207	100 %

Figur 3 illustrerer prosentvis fordeling av tal vist i tabell 3.

1.4 GJER SYKKYLVEN STRANDA MEIR ATTRAKTIV?

Stranda har vedteke å sjå nærare på samanslåing med Sykkylven i kommunereformarbeidet. Eitt spørsmål i undersøkinga var derfor om dette gjer ei samanslåing med Stranda meir eller mindre attraktivt for innbyggjarane i Eidsdal og Norddal.

Figur 4: Innbyggjarane i Stranda og Norddal sitt svar på om ei samanslåing med Sykkylven gjer Stranda meir eller mindre attraktivt.

Av 199 som svarte på dette spørsmålet meiner 35 prosent at eit slikt alternativ gjer Stranda mindre attraktiv. Vi ser også at mange ikkje veit kva dei skal svare på dette spørsmålet.

1.5 FORHOLDET TIL GEIRANGER

Eit viktig argument for å endre kommunetilknytning til Stranda har vore å styrkje eit allereie godt samarbeid med Geiranger. I avrøystinga vart innbyggjarane derfor også spurde om å seie noko om kor viktig denne koplinga er.

Tabell 4 viser innbyggjarane sitt svar på spørsmålet: «Kor einig er du i utsagnet: «At Eldsdal, Norddal og Geiranger er i same kommune er viktigare for meg enn kommunetilknytning?»

Tilknytning til Geiranger	Tal stemmer	Prosent
Heilt einig	82	40 %
Delvis einig	51	25 %
Både og	30	15 %
Delvis ueinig	6	3 %
Heilt ueinig	15	7 %
Veit ikkje	21	10 %
Totalt	205	100 %

Vi tolkar svara som eit uttrykk for at tilknytninga til Geiranger er viktig. Det er då også dei som sterkast ønskjer ei kommunetilknytning til Stranda kommune som er mest einige i denne formuleringa. I ettertid ser vi likevel at spørsmålet dreg den som svarar i ulike retningar og kan vere vanskeleg å svare på.

2. VEDLEGG: SPØRSMÅL I RØYSTINGA

1. Kva trur du er beste kommunetilknytning for bygdene Eidsdal og Norddal i framtida? Set kryss framfor berre eitt av alternativa:

- ... a) Å framleis vere knytt til Norddal kommune som eigen kommune
- ... b) Landkommunealternativet (samanslåing av Norddal kommune inkludert bygdene Eidsdal og Norddal med fleire av kommunane Skodje, Ørskog, Vestnes og Stordal)
- ... c) Regionkommunealternativet (samanslåing av Norddal kommune inkludert bygdene Norddal og Eidsdal med kommunane Giske, Haram, Hareid, Sandøy, Skodje, Stordal, Stranda, Sula, Sykkylven, Ulstein, Ørskog og Ålesund)
- ... d) Ei samanslåing av kommunane Stranda og Norddal
- ... e) At bygdene Norddal og Eidsdal vert del av Stranda kommune, uavhengig av kva Norddal kommune vel å gjere
- ... f) Anna, kva? _____
- ... g) Veit ikkje

2. Dersom Norddal kommune vel å halde fram som eigen kommune: Kva trur du er beste kommunetilknytning for bygdene Norddal og Eidsdal? Set kryss framfor berre eitt av alternativa:

- ... a) Å framleis vere knytt til Norddal kommune
- ... b) At bygdene Norddal og Eidsdal vert del av Stranda kommune
- ... c) Veit ikkje

3. Dersom Norddal kommune vel landkommunealternativet (samanslåing av Norddal kommune med fleire av kommunane Skodje, Ørskog, Vestnes og Stordal): Kva trur du er det beste alternativet for bygdene Norddal og Eidsdal i framtida? Set kryss framfor berre eitt av alternativa:

- ... a) Å vere med resten av Norddal kommune inn i ei ny landkommune
- ... b) At bygdene Norddal og Eidsdal vert del av Stranda kommune
- ... c) Veit ikkje

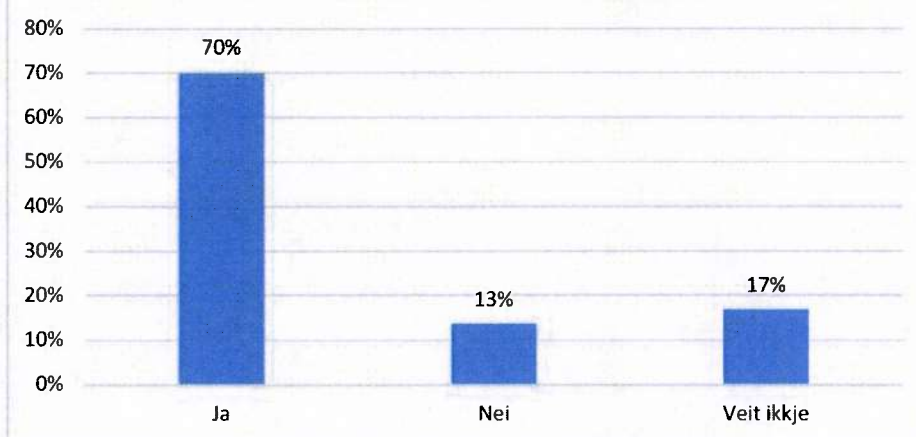
4. Dersom Stranda kommune slår seg saman med Sykkylven kommune, er det då meir eller mindre attraktivt å gå inn som ein del av denne kommunen? Set kryss framfor berre eitt av alternativa:

- a) Meir attraktivt b) Inga betydning c) Mindre attraktivt d) Veit ikkje....

5. Kor einig er du i utsagnet: «At Eidsdal, Norddal og Geiranger er i same kommune er viktigare for meg enn kommunetilknytning»? Set kryss framfor berre eitt av alternativa:

- a) Heilt einig b) Delvis einig c) Både og d) Delvis ueinig e) Heilt ueinig f) Veit ikkje....

5. Dersom Norddal går saman med Stordal, og Stranda vert ståande som eigen kommune

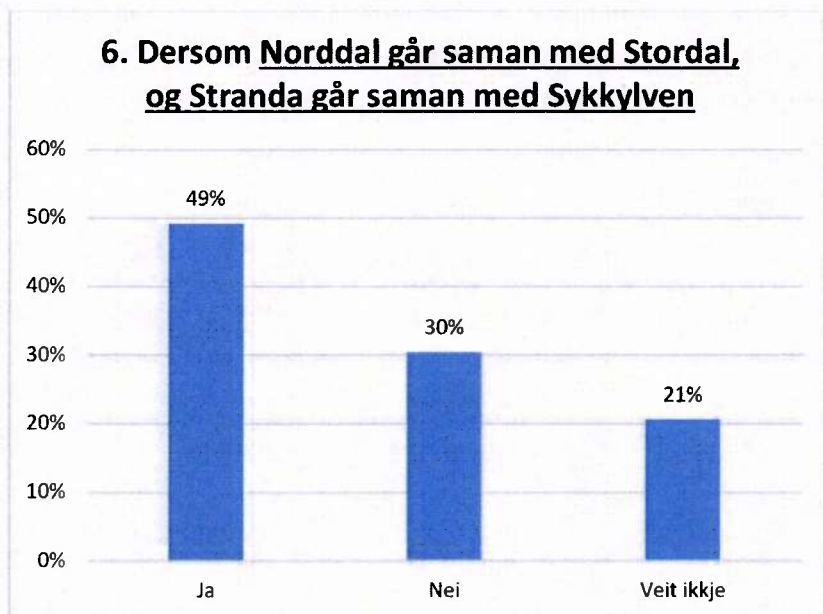
Figur 5 illustrerer prosentvis fordeling av tal vist i tabell 6.

1.6 DERSOM NORDDAL GÅR SAMAN MED STORDAL, OG STRANDA GÅR SAMAN MED SYKKYLVEN

49 prosent av dei som stemte i bygdene Norddal og Eidsdal ønskjer å søkje om grensejustering og verte ein del av Stranda/Sykkylven kommune dersom Norddal kommune går saman med Stordal og Stranda går saman med Sykkylven. Tala kjem fram i tabellen og figuren under.

Tabell 7 viser kva innbyggjarane i Norddal og Eidsdal svarte på spørsmålet: «Dersom Norddal går saman med Stordal, og Stranda går saman med Sykkylven, skal vi då søke om å bli ein del av Stranda/Sykkylven gjennom grensejustering?»

	Tal stemmer	Prosent
Ja	110	49 %
Nei	68	30 %
Veit ikkje	46	21 %
Totalt:	224	100 %

Figur 6 illustrerer prosentvis fordeling av tal vist i tabell 7.

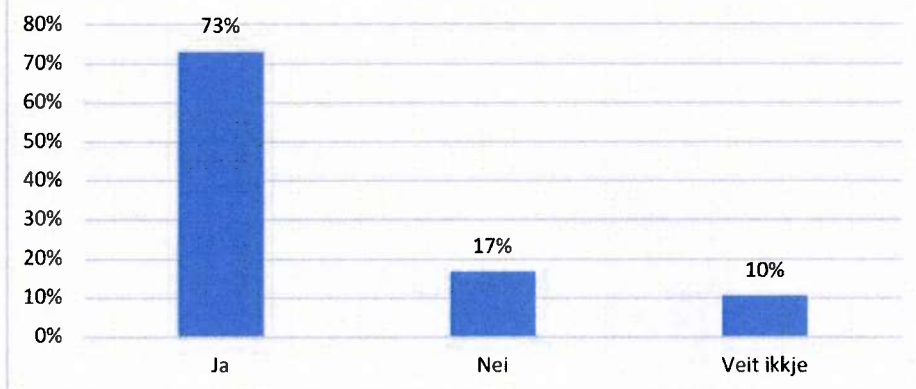
1.7 DERSOM NORDDAL GÅR SAMAN MED STORDAL OG ØRSKOG, OG STRANDA VERT STÅANDE SOM EIGEN KOMMUNE

73 prosent av dei som stemte i bygdene Norddal og Eidsdal ønskjer å søkje om grensejustering og verte ein del av Stranda kommune dersom Norddal kommune går saman med Stordal og Ørskog og Stranda vert ståande som eigen kommune. Tala kjem fram i tabellen og figuren under.

Tabell 8 viser kva innbyggjarane i Norddal og Eidsdal svarte på spørsmålet: «Dersom Norddal går saman med Stordal og Ørskog, og Stranda vert ståande som eigen kommune, skal vi då søkje om å bli ein del av Stranda gjennom grensejustering?»

	Tal stemmer	Prosent
Ja	163	73 %
Nei	37	17 %
Veit ikkje	23	10 %
Totalt:	223	100 %

7. Dersom Norddal går saman med Stordal og Ørskog, og Stranda vert ståande som eigen kommune

Figur 7 illustrerer prosentvis fordeling av tal vist i tabell 8.

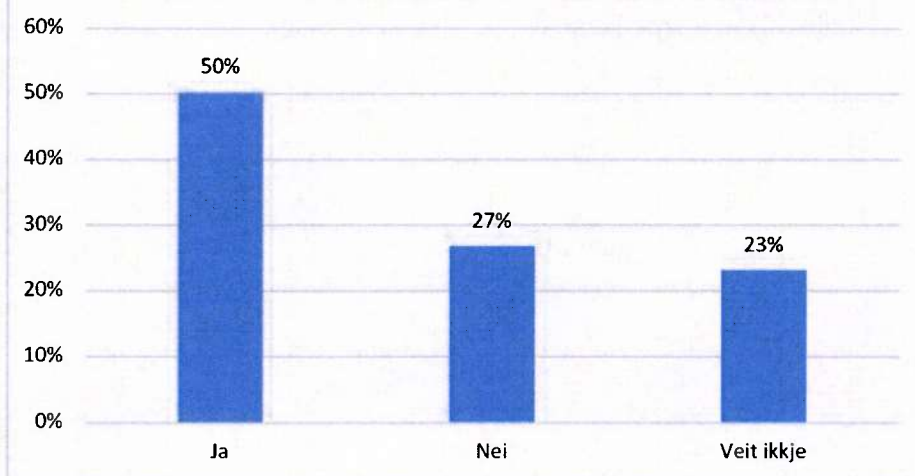
1.8 DERSOM NORDDAL GÅR SAMAN MED STORDAL OG ØRSKOG, OG STRANDA GÅR SAMAN MED SYKKYLVEN

50 prosent av dei som stemte i bygdene Norddal og Eidsdal ønskjer å søkje om grensejustering og verte ein del av Stranda kommune dersom Norddal kommune går saman med Stordal og Ørskog og Stranda går saman med Sykkylven. Tala kjem fram i tabellen og figuren under.

Tabell 9 viser kva innbyggjarane i Norddal og Eidsdal svarte på spørsmålet: «Dersom Norddal går saman med Stordal og Ørskog, og Stranda går saman med Sykkylven, skal vi då søke om å bli ein del av Stranda/Sykkylven gjennom grensejustering?»

	Tal stemmer	Prosent
Ja	111	50 %
Nei	59	27 %
Veit ikkje	51	23 %
Totalt:	221	100 %

8, Dersom Norddal går saman med Stordal og Ørskog, og Stranda går saman med Sykkylven

Figur 8 illustrerer prosentvis fordeling av tal vist i tabell 9.

Røystesetel:

Skal vi søkje om å bli ein del av Stranda kommune gjennom ei grensejustering?

I spørsmåla under ønskjer vi å få innspel på om vi skal søkje om å verte del av Stranda kommune gjennom ei grensejustering. Vi er merksame på at meiningane dykkar kan vere avhengige av kva Stranda og Norddal kommune vel å gjere. For å få fram desse forholda, ber vi om at de les føresetnadane i spørsmåla nøye før de svarar.

Sidan det er usikkert kven som til sjuande og sist vert med i landkommunealterantivet, er det sett opp fleire spørsmål kring dette. **Vi ber deg svare på alle spørsmåla.**

Dersom du sender svaret på e-post eller sender svar i posten er det svært viktig at du skriv namnet ditt her:

.....

Dersom du røyser på butikkane kan du røyse anonymt. Svar vert uansett handsama konfidensielt.

1. Dersom Norrdal kommune slår seg saman med Stordal, Ørskog og Skodje kommunar, og Stranda held fram som eigen kommune, skal vi då søkje om å bli ein del av Stranda kommune gjennom ei grensejustering?

a) ... Ja b) ... Nei c) ... Veit ikkje

2. Dersom Norrdal kommune slår seg saman med Stordal, Ørskog og Skodje kommunar og Stranda slår seg saman med Sykkylven, skal vi då søkje om å bli ein del av Stranda/Sykkylven gjennom ei grensejustering?

a) ... Ja b) ... Nei c) ... Veit ikkje

3. Dersom både Norrdal kommune og Stranda kommune held fram som egne kommunar skal vi då søkje om å bli ein del av Stranda kommune gjennom ei grensejustering?

a) ... Ja b) ... Nei c) ... Veit ikkje

4. Dersom Norrdal kommune held fram som eigen kommune og Stranda slår seg saman med Sykkylven, skal vi då søkje om å bli ein del av Stranda/Sykkylven gjennom ei grensejustering?

- a) ... Ja b) ... Nei c) ... Veit ikkje

5. Dersom Norrdal går saman med Stordal, og Stranda vert ståande som eigen kommune, skal vi då søke om å bli ein del av Stranda gjennom grensejustering?

- a) ... Ja b) ... Nei c) ... Veit ikkje

6. Dersom Norrdal går saman med Stordal, og Stranda går saman med Sykkylven, skal vi då søke om å bli ein del av Stranda/Sykkylven gjennom grensejustering?

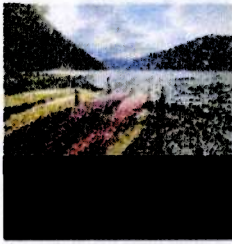
- a) ... Ja b) ... Nei c) ... Veit ikkje

7. Dersom Norrdal går saman med Stordal og Ørskog, og Stranda vert ståande som eigen kommune, skal vi då søke om å bli ein del av Stranda gjennom grensejustering?

- a) ... Ja b) ... Nei c) ... Veit ikkje

8. Dersom Norrdal går saman med Stordal og Ørskog, og Stranda går saman med Sykkylven, skal vi då søke om å bli ein del av Stranda/Sykkylven gjennom grensejustering?

- a) ... Ja b) ... Nei c) ... Veit ikkje

KOMMUNEREFORM

SKAL BYGDENE NORDDAL OG EIDSDAL SØKJE OM GRENSEJUSTERING OG VERTE DEL AV STRANDA KOMMUNE?

Resultat frå innbyggjarhøyring mai 2016

Innbyggjarane i Norddal og Eidsdal har valt ei arbeidsgruppe for å greie ut fordelar og ulemper for bygdene Norddal og Eidsdal ved ein overgang frå Norddal til Stranda kommune. Det er med bakgrunn i dette gjennomført folkemøte og utarbeidd ein rapport. I januar vart det i tillegg gjennomført ei folkerøysting som heilt klart viste at folket i bygdene Norddal og Eidsdal meiner det beste for bygdene er ei ny tilknytning til Stranda kommune (83 prosent) – helst gjennom ei samanslåing mellom Stranda og Norddal kommunar (55 prosent).

Etter sonderingar har Norddal kommune valt ikkje å gå vidare med alternativet samanslåing med Stranda i kommunereformarbeidet. I Norddal kommune si avrøysting 19. mai er alternativa å røyste på eit landkommunealternativ med samanslåing mot ein eller fleire av kommunane Stordal, Ørskog og Skodje, at Norddal kommune står åleine eller å stemme blankt.

Einaste moglegheit for å arbeide vidare med innbyggjarane sitt ønske om tilknytning til Stranda er dermed å søke om ei grensejustering. I mai er det derfor gjennomført ei innbyggjarhøyring. Alle innbyggjarar folkeregistrerte i bygdene Eidsdal og Norddal (frå fylte/fyller 16 år i 2016 og eldre) har kunna røyste på åtte ulike spørsmål knytt grensejustering for dei to bygdene (sjå vedlegg til slutt). Innbyggjarane har kunna røyste: 1. På e-post til arbeidsgruppa, 2. Ved å leggje si stemme i ei «stemmeurne» på butikkane i Eidsdal og Norddal fredag 13. mai (anonymt), eller 3. ved å levere si stemme direkte eller sende i post til arbeidsgruppa

Frist for å røyste vart sett til 14. mai etter at Norddal kommune var ferdige med folkemøte i alle bygdene i kommunen.

Det politiske landskapet er uavklara, ein framtidig kommunestruktur likeeins. Innbyggjarhøyringa har derfor som formål å finne ut om innbyggjarane i bygdene Norddal og Eidsdal meiner ein skal søkje om grensejustering gitt ulike utfall av dei pågåande kommunereformprosessane i Stranda og Norddal, og sidan på regionalt og nasjonalt nivå.

Arbeidsgruppa 16. mai, 2016

Merete Løvoll Rønneberg

Frode Rønneberg

Knut Grønningsæter

Else Ragni Yttredal

(leiar)

1. RESULTAT

Hovudresultat frå innbyggjarhøyringa ser slik ut:

- Det er eit klart fleirtal for å søkje om grensejustering for bygdene Norddal og Eidsdal dersom Stranda kommune vert ståande åleine som sjølvstendig kommune – uavhengig av kva val Norddal kommune gjer. Størst er dette fleirtalet dersom Norddal kommune vel å stå åleine (82 prosent).
- Det er også flest av innbyggjarane som ønskjer å søkje om grensejustering dersom Stranda slår seg saman med Sykkylven, men oppslutninga om dette er klart lågare – uavhengig av kva Norddal kommune vel å gjere. Lågast tilslutning til dette er det dersom Norddal berre går saman med Stordal og Stranda går saman med Sykkylven (49 prosent).
- Dersom Stranda kommune går saman med Sykkylven meiner mellom 27 og 30 prosent at ein ikkje skal søkje om grensejustering – avhengig av kva Norddal kommune vel å gjere.
- Det er ein forholdsvis stor del av dei som røyster som er usikre på om ein skal søkje om grensejustering – spesielt dersom Stranda går ilag med Sykkylven. Høgast er denne andelen dersom Norddal går saman med Stordal og Ørskog og Stranda går ilag med Sykkylven (23 prosent).

Undersøkinga er summert opp i tabellen under.

Tabell 1 viser kor stor del av innbyggjarane i bygdene Norddal og Eidsdal som meiner ein skal søkje om grensejustering gitt ulike utfall i kommunereformprosessen for Stranda og Norddal.

Skal vi søkje om grensejustering?	Dersom Stranda held fram som eigen kommune				Dersom Stranda går saman med Sykkylven			
	Norddal åleine	Norddal og Stordal	Norddal, Stordal, Ørskog	Norddal, Stordal, Ørskog og Skodje	Norddal åleine	Norddal og Stordal	Norddal, Stordal, Ørskog	Norddal, Stordal, Ørskog og Skodje
Ja	82 %	70 %	73 %	79 %	55 %	49 %	50 %	54 %
Nei	11 %	13 %	17 %	14 %	27 %	30 %	27 %	29 %
Veit ikkje	7 %	17 %	10 %	7 %	17 %	21 %	23 %	17 %
Totalt:	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

225 personar svarte på undersøkinga. Av desse var 18 personar under 18 år. Til samanlikning hadde 388 personar røysterett i dei to bygdene ved kommunevalet 2015. 207 personar over 18 år svarar dermed til 53 prosent av dei som hadde røysterett i 2015. Dei to tala er likevel ikkje heilt samanliknbare. Vi har ikkje eksakt oversikt over tal innbyggjarar folkeregistrert i Norddal og Eidsdal mellom 16 og 18 år.

Det er ført register over dei som har stemt for å sikre at alle berre kan stemme ein gong. Sjølv om 225 svarte på spørjeskjema har ikkje alle svart på alle spørsmåla, noko som kjem fram av tabellane under som tar føre seg kvart einskild spørsmål i røytinga .

Arbeidsgruppa vil ta stilling til vidare prosess etter at kommunane Stranda og Norddal har hatt sine formelle innbyggjarhøyringar.

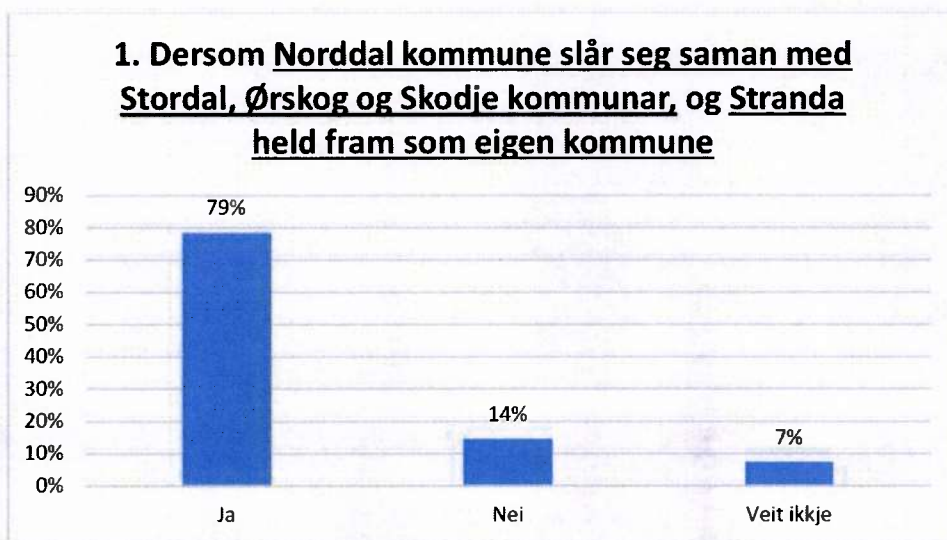
Resultat for kvart av spørsmåla er presentert under i tabellar og figurar. Spørsmåla på røystesetelen ligg ved i vedlegg.

1.1 DERSOM NORDDAL KOMMUNE SLÅR SEG SAMAN MED STORDAL, ØRSKOG OG SKODJE KOMMUNAR, OG STRANDA HELD FRAM SOM EIGEN KOMMUNE

79 prosent av dei som stemte i bygdene Norddal og Eidsdal ønskjer å søkje om grensejustering og verte ein del av Stranda kommune dersom Norddal kommune slår seg saman med Stordal, Ørskog og Skodje og Stranda held fram som eigen kommune. Tala kjem fram i tabellen og figuren under.

Tabell 2 viser kva innbyggjarane i Norddal og Eidsdal svarte på spørsmålet: «Dersom Norddal kommune slår seg saman med Stordal, Ørskog og Skodje kommunar, og Stranda held fram som eigen kommune, skal vi då søkje om å bli ein del av Stranda kommune gjennom ei grensejustering?»

	Tal stemmer	Prosent
Ja	176	79 %
Nei	32	14 %
Veit ikkje	16	7 %
Totalt:	224	100 %

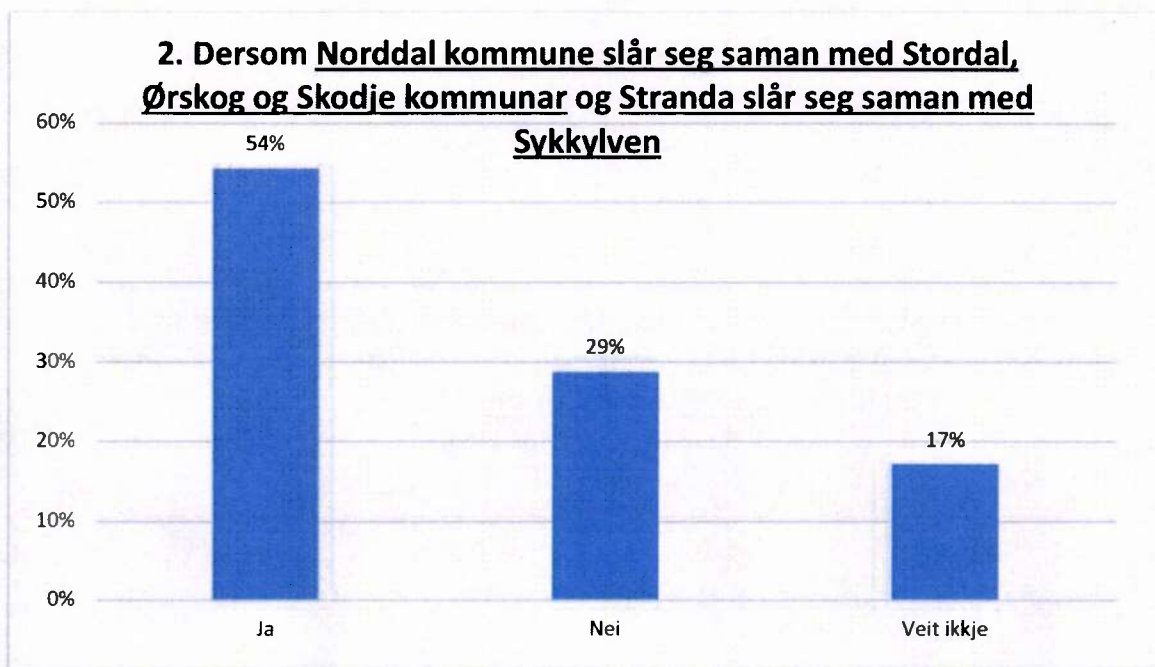
Figur 1 illustrerer prosentvis fordeling av tal vist i tabell 2.

1.2 DERSOM NORDDAL KOMMUNE SLÅR SEG SAMAN MED STORDAL, ØRSKOG OG SKODJE KOMMUNAR OG STRANDA SLÅR SEG SAMAN MED SYKKYLVEN

54 prosent av dei som svarte ønskjer å søkje om grensejustering og verte ein del av Stranda/Sykkylven kommune dersom Norddal kommune slår seg saman med Stordal, Ørskog og Skodje og Stranda slår seg saman med Sykkylven. Tala kjem fram i tabellen og figuren under.

Tabell 3 viser kva innbyggjarane i Norddal og Eidsdal svarar på spørsmålet: Dersom Norrdal kommune slår seg saman med Stordal, Ørskog og Skodje kommunar og Stranda slår seg saman med Sykkylven, skal vi då søkje om å bli ein del av Stranda/Sykkylven gjennom ei grensejustering?»

	Tal stemmer	Prosent
Ja	121	54 %
Nei	64	29 %
Veit ikkje	38	17 %
Totalt	223	100 %

Figur 2 illustrerer prosentvis fordeling av tal vist i tabell 3.

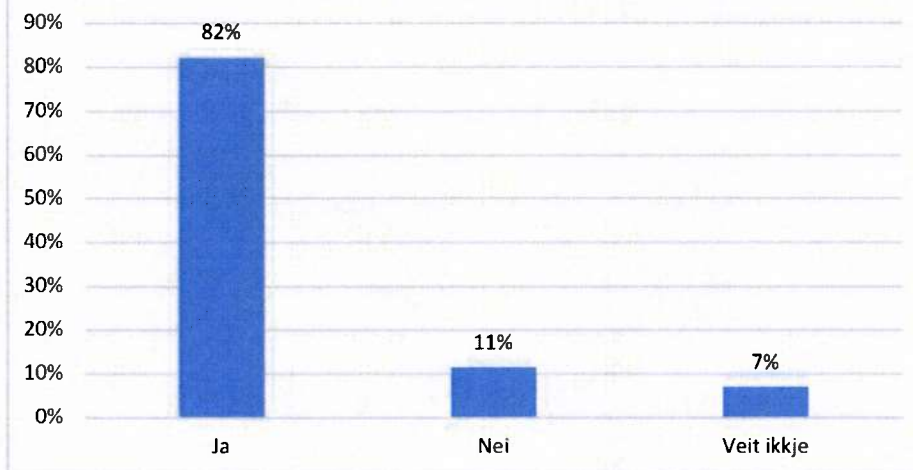
1.3 DERSOM BÅDE NORDDAL KOMMUNE OG STRANDA KOMMUNE HELD FRAM SOM EIGNE KOMMUNAR

82 prosent av dei som stemte i bygdene Norddal og Eidsdal ønskjer å søkje om grensejustering og verte ein del av Stranda kommune dersom både Norrdal og Stranda held fram som egne kommunar. Tala kjem fram i tabellen og figuren under.

Tabell 4 viser kva innbyggjarane i Norddal og Eidsdal svarar på spørsmålet: «Dersom både Norrdal kommune og Stranda kommune held fram som egne kommunar skal vi då søkje om å bli ein del av Stranda kommune gjennom ei grensejustering?»

	Tal stemmer	Prosent
Ja	183	82 %
Nei	25	11 %
Veit ikkje	15	7 %
Totalt:	223	100 %

3. Dersom både Norddal kommune og Stranda kommune held fram som egne kommunar

Figur 3 illustrerer prosentvis fordeling av tal vist i tabell 4.

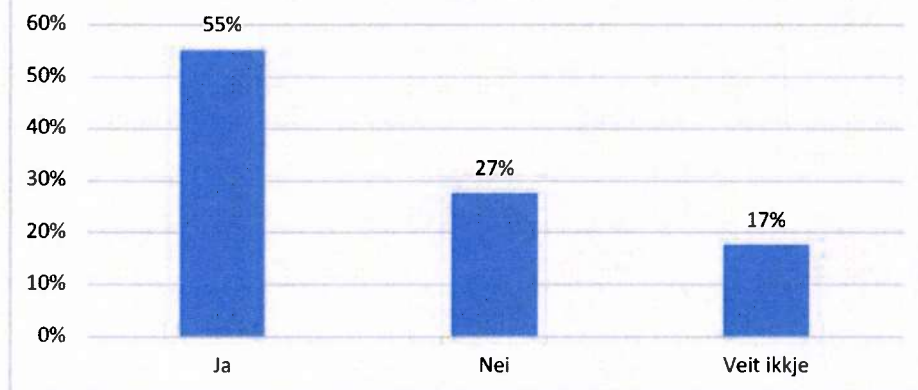
1.4 DERSOM NORDDAL KOMMUNE HELD FRAM SOM EGEN KOMMUNE OG STRANDA SLÅR SEG SAMAN MED SYKKYLVEN

55 prosent av dei som stemte i bygdene Norddal og Eidsdal ønskjer å søkje om grensejustering og verte ein del av Stranda kommune dersom Norddal kommune held fram som eigen kommune og Stranda slår seg saman med Sykkylven. Tala kjem fram i tabellen og figuren under.

Tabell 5 viser kva innbyggjarane i Norddal og Eidsdal svarte på spørsmålet: «Dersom Norddal kommune held fram som eigen kommune og Stranda slår seg saman med Sykkylven, skal vi då søkje om å bli ein del av Stranda/Sykkylven gjennom ei grensejustering?»

	Tal stemmer	Prosent
Ja	123	55 %
Nei	61	27 %
Veit ikkje	39	17 %
Totalt:	223	100 %

4. Dersom Norrdal kommune held fram som eigen kommune og Stranda slår seg saman med Sykkylven

Figur 4 illustrerer prosentvis fordeling av tal vist i tabell 5.

1.5 DERSOM NORDDAL GÅR SAMAN MED STORDAL, OG STRANDA VERT STÅANDE SOM EIGEN KOMMUNE

70 prosent av dei som stemte i bygdene Norrdal og Eidsdal ønskjer å søkje om grensejustering og verte ein del av Stranda kommune dersom Norrdal kommune går saman med Stordal og Stranda vert ståande som eigen kommune. Tala kjem fram i tabellen og figuren under.

Tabell 6 viser kva innbyggjarane i Norrdal og Eidsdal svarte på spørsmålet: «Dersom Norrdal går saman med Stordal, og Stranda vert ståande som eigen kommune, skal vi då søkje om å bli ein del av Stranda gjennom grensejustering?»

	Tal stemmer	Prosent
Ja	156	70 %
Nei	30	13 %
Veit ikkje	37	17 %
Totalt:	223	100 %

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Videre arbeid med grenseendringer

Viser til brev fra dere datert 09.05. 2017, sak 17/1212-4, om videre arbeid med grensejusteringer.

KMD ber om en samlet oversikt over aktuelle søknader om grensejusteringer etter inndelingslova § 8. Nedenfor følger en oppsummering av mottatte søknader om grensejusteringer i Møre og Romsdal. I påvente av svar fra KMD har Fylkesmannen ikke startet utredning av søknadene. Søknadene om grensejusteringer som Fylkesmannen har mottatt, og de grensejusteringene som Fylkesmannen selv foreslår fremgår også av vår tilråding om ny kommunestruktur, datert 01.10.2016.

Søknader i forbindelse med sammenslåinger:

1. Bygdeinitiativ: **Angvik bygdelaag**, Indre Gjemnes kommune. Søknad om overflytting til Nye Molde kommune. Disse bygdene er naboer til kommunene Nesset og Molde. Gjemnes kommune har vedtatt å fortsette som egen kommune. Stortinget vedtok 8. juni å slå sammen kommunene Nesset, Molde og Midsund. Vi vurderer derfor denne søknaden i forbindelse med en sammenslåing. Det er ikke kjent for Fylkesmannen hvordan de involverte kommuner stiller seg til initiativet. Fylkesmannen ber KMD avgjøre om utredning av grensejustering skal iverksettes.
2. Bygdeinitiativ: **Bygdene Norddal og Eidsdal** i Norddal kommune. Søknad om overflytting til Stranda kommune, evt. til en større kommune viss det ble vedtaket i forbindelse med kommunereformen. Stortinget vedtok 8. juni å slå sammen kommunene Norddal og Stordal. Vi vurderer derfor denne søknaden i forbindelse med en sammenslåing. Det foreligger slik Fylkesmannen er kjent med det, ikke enighet om dette initiativet. Fylkesmannen ber KMD avgjøre om utredning av grensejustering skal iverksettes.
3. Bygdeinitiativ: **Øyene Ona, Orten og Sandøy** i Sandøy kommune. Søknad om overflytting til Aukra kommune, evt. til en større kommune viss det ble vedtaket i kommunereformen. Stortinget vedtok 8. juni å slå sammen kommunene Sandøy, Haram, Ålesund, Skodje og Ørskog. Vi vurderer derfor denne søknaden i forbindelse med en sammenslåing. Kommunestyret i Sandøy ønsker ikke en slik grensejustering. Fylkesmannen ber KMD avgjøre om utredning av grensejustering skal iverksettes.
4. Privat initiativ fra Øystein Storeide: **Syvde og Rovde** i Vanylven kommune. Søknad om overflytting av bygdene Syvde og Rovde i Vanylven kommune til Volda kommune. Stortinget vedtok 8. juni å slå sammen kommunene Volda og Hornindal. og vi vurderer derfor denne

søknaden i forbindelse med en sammenslåing. Fylkesmannen vurderer om utredning av grensejustering skal iverksettes.

Søknad som ikke gjelder i kommuner med sammenslåingsvedtak:

1. Bygdeinitiativ: Bygda **Vågstranda** i Rauma kommune. Søknad om overflytting til Vestnes kommune. Kommunene Rauma og Vestnes har i forbindelse med kommunereformen vedtatt å fortsette som egne kommuner, så derfor vedrører denne søknaden ikke en kommunesammenslåing. Fylkesmannen vurderer om utredning av grensejustering skal iverksettes.

Utbetaling av tilskudd til sammenslåtte kommuner:

KMD ber Fylkesmannen om å oppgi hvilken kommune som skal motta engangstilskuddet på vegne av de nye kommunene som inngår i den enkelte sammenslåingen.

- Nye Ålesund kommune: Utbetales til Ålesund kommune
- Nye Molde kommune: Utbetales til Molde kommune
- Nye Volda og Hornindal kommune: Utbetales til Volda kommune
- Nye Norddal og Stordal kommune: Utbetales til Norddal kommune
- Nye Fræna og Eide kommune: Utbetales til Fræna kommune

Med hilsen

Rigmor Brøste
ass. fylkesmann

Vigdis Rotlid Vestad

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Vedlegg:

- 1 Kommunereformen - Innbyggjarinitiativ - Grenseendring
- 2 Søknad om utredning av grensejustering mellom Indre Gjemnes og Molde Nesset
- 3 Søknad om utredning av grensejustering mellom Indre Gjemnes og Molde Nesset(1)
- 4 Søknad om grensejustering med kartvedlegg sendt
- 5 Resultat frå folkerøysting 2
- 6 Resultat frå folkerøysting 1
- 7 Søknad om grensejustering - Norddal kommune
- 8 Endeleg rapport kommunereform Eidsdal Norddal
- 9 Kart med forslag til grensejustering, vedlegg 2
- 10 Opprop for grensejustering vedlegg 1, side 9
- 11 Opprop for grensejustering vedlegg 1, side 8
- 12 Opprop for grensejustering vedlegg 1, side 7
- 13 Opprop for grensejustering vedlegg 1, side 6
- 14 Opprop for grensejustering vedlegg 1, side 5
- 15 Opprop for grensejustering vedlegg 1, side 4
- 16 Opprop for grensejustering vedlegg 1, side 3

- 17 Opprop for grensejustering vedlegg 1, side 2
- 18 Opprop for grensejustering vedlegg 1, side 1
- 19 Søknad om justering av eksisterende komunegrense. side 2
- 20 Søknad om justering av eksisterende kommunegrense, Vestnes- Rauma
- 21 Søknad om justering av eksisterende komunegrense. side 1
- 22 Kommunereformen - Grensejustering
- 23 Innbyggjarinitiativ for utgreiing av grensejustering mellom Sandøy og Aukra kommunar
- 24 Aukra kommune - kommunereformen - grensejustering Lyngværet, Gåsøya og Seterøya

vedlegg 4

**DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT**

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Fylkeshuset
6404 MOLDE

Deres ref

Vår ref

Dato

17/1212-66

28. september 2017

Utredning av grensejusteringer - Møre og Romsdal

Vi viser til deres brev 9. juni 2017 om videre arbeid med grenseendringer. Kommunal- og moderniseringsdepartementet gir med dette en samlet tilbakemelding på de aktuelle grensejusteringene som fylkesmannen omtaler i sitt brev.

Gjemnes, Molde og Nesset kommuner

Fylkesmannen oversendte et initiativ om grensejustering mellom Gjemnes og Molde/Nesset kommuner. Fylkesmannen er ikke kjent med hvordan de berørte kommunene stiller seg til initiativet. Fylkesmannen ber departementet avgjøre om saken skal utredes.

Departementet ber med dette fylkesmannen om så raskt som mulig å utrede konsekvensene av en grensejustering mellom Gjemnes og Molde/Nesset kommuner som omfatter Angvik skolekrets, i tråd med initiativet fra Angvik bygdelag. Fylkesmannen kan i tillegg utrede større eller mindre grensejusteringer i det omtalte området. Fylkesmannens tilrådning skal fremgå av oversendelsen til departementet.

Det må legges til rette for at Gjemnes og Molde/Nesset kommuner skal få uttale seg før saken oversendes departementet for endelig avgjørelse. Kommunestyrene bør innhente innbyggenes synspunkter på saken.

Molde, Nesset og Midsund kommuner er vedtatt slått sammen fra 1. januar 2020. Departementet ser det som hensiktsmessig at en eventuell grensejustering gjennomføres på samme tidspunkt som sammenslåingen. Det er derfor ønske om en tidlig avklaring av dette spørsmålet.

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Avdeling

Saksbehandler
Jørgen Teslo
22 24 72 60

Sandøy og Aukra kommuner

Fylkesmannen oversendte et initiativ om grensejustering mellom Sandøy og Aukra kommuner. Sandøy kommune ønsker ikke en utredning av justeringen. Fylkesmannen ber departementet avgjøre om saken skal utredes.

Departementet ber med dette fylkesmannen om så raskt som mulig å utrede konsekvensene av en grensejustering mellom Sandøy og Aukra kommuner som omfatter Ona/Husøya, Sandøya og Orta og eventuelt andre omkringliggende øyer. Fylkesmannen kan i tillegg utrede større eller mindre grensejusteringer i det omtalte området. Fylkesmannens tilrådning skal fremgå av oversendelsen til departementet.

Det må legges til rette for at Sandøy og Aukra kommuner skal få uttale seg før saken oversendes departementet for endelig avgjørelse. Kommunestyrene bør innhente innbyggernes synspunkter på saken.

Sandøy kommune er vedtatt slått sammen med Ålesund, Skodje, Ørskog og Haram kommuner fra 1. januar 2020. Departementet ser det som hensiktsmessig at en eventuell grensejustering gjennomføres på samme tidspunkt som sammenslåingen. Det er derfor ønske om en tidlig avklaring av dette spørsmålet.

Stranda, Norddal og Stordal kommuner

Fylkesmannen oversendte et initiativ om grensejustering mellom Norddal og Stranda kommuner som omfatter bygdene Norddal og Eidsdal. I e-post 4. september ettersendte fylkesmannen informasjon om Liabygda grunnkrets i Stranda kommune, hvor det vises til at Fylkesmannen i Møre og Romsdal tidligere har anbefalt at det også utredes en grensejustering for Liabygda mellom Stranda og Norddal/Stordal kommuner. Fylkesmannen ber Kommunal- og moderniseringsdepartementet avgjøre om sakene skal utredes.

Departementet ber med dette fylkesmannen om så raskt som mulig å utrede konsekvensene av en grensejustering mellom Stranda og Norddal/Stordal kommuner som omfatter henholdsvis bygdene Norddal og Eidsdal, i tråd med lokalt initiativ, og Liabygda grunnkrets. Fylkesmannen kan i tillegg utrede større eller mindre grensejusteringer i det omtalte området. Fylkesmannens tilrådning skal fremgå av oversendelsen til departementet.

Det må legges til rette for at Stranda og Norddal/Stordal kommuner skal få uttale seg før saken oversendes departementet for endelig avgjørelse. Kommunestyrene bør innhente innbyggernes synspunkter på sakene.

Norrdal og Stordal kommuner er vedtatt slått sammen fra 1. januar 2020. Departementet ser det som hensiktsmessig at eventuelle grensejusteringer gjennomføres på samme tidspunkt som sammenslåingen. Det er derfor ønske om en tidlig avklaring av disse spørsmålene.

Om arbeidet med utredningene

Utredningene skal gi opplysninger om relevante forhold som folketall, areal, geografi, kommunikasjonsforhold, pendling, utbyggingsmønster og det kommunale tjenestetilbudet. Kommunene og andre offentlige etater forutsettes raskt å fremskaffe det relevante informasjonsgrunnlaget, på fylkesmannens anmodning, jf. inndelingsloven § 9.

Dersom fylkesmannen anbefaler en grensejustering, skal et klart og entydig forslag til ny kommunegrense foreslås overfor departementet. Statens kartverk bør konsulteres om utformingen av forslaget til ny grense.

Departementet legger til grunn at Fylkesmannen i Møre og Romsdal dekker utgiftene til utredningene, jf. inndelingsloven § 11.

Øvrige saker

I brevet 9. juni omtalte fylkesmannen ytterligere 2 initiativ som omfatter hhv. Vanylven/Volda og Rauma/Vestnes kommuner. I tråd med enighet håndteres disse sakene av Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Med hilsen

Mari Jacobsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Jørgen Teslo
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Aukra kommune
Gjemnes kommune
Haram kommune
Midsund kommune
Molde kommune
Nesset kommune
Norrdal kommune
Sandøy kommune
Skodje kommune
Stordal kommune
Stranda kommune
Ørskog kommune
Ålesund kommune

FYLKESMANNEN
I MØRE OG ROMSDAL

Saksbehandlar, innvalstefon

seniorrådgivar Vigdis Rotlid Vestad, 71 25 84 47

Vår dato

21.11.2017

Dykkar dato

«REFDATO»

Vår ref.

2017/6247/FMMRVIVE/310

Dykkar ref.

«REF»

vedlegg 5

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

Søknad om grensejustering i Norddal kommune - innhenting av faktaopplysningar til utgreiing

Fylkesmannen ber med dette om supplering av faktaopplysningar i samband med utgreiing av grensejustering mellom kommunane Norddal og Stranda, nærare bestemt grendene Norddal og Eidsdal, sjå vedlagte sjekklste. Fylkesmannen har med heimel i inndelingslova § 9 innhenta faktaopplysningar til saksførebuinga frå Møre og Romsdal fylkeskommune.

Med utgangspunkt i sjekklsta og vedlagte faktaopplysningar ber vi:

- Norddal kommune om gjere greie for eller supplere oversendte faktaopplysningar om verknader av ei eventuell grensejustering
- Stranda kommune om å gjere tilsvarende greie for fakta på dei områda det er naturleg at kommunen uttaler seg
- Nye Fjord kommune, ved fellesnemnda, om å gjere tilsvarende greie for fakta på dei områda det er naturleg at kommunen uttaler seg

Det følger av inndelingslova § 10 at innbyggerane bør høyrast ved forslag til grenseendring.

Fylkesmannen skal i medhald av inndelingslova § 10 gjennomføre ei innbyggerhøyring i veke 3 og 4 i 2018. I samband med dette ber vi:

- Norddal kommune om ei oversikt over innbyggerar i grendene Norddal og Eidsdal over 16 år med telefonnummer. Innbyggerhøyringa vil skje i form av telefonundersøking og informasjon om dette vil bli sendt ut i løpet av desember 2017

Vi orienterte i infoskriv nr. 1-2017 om grensejusteringar og i informasjonsmøte den 31.10. 2017 om saksong for det vidare arbeid med grensejusteringa, sjå Fylkesmannen si [heimeside](#).

Vedlagt ligg første del av utgreiingsdokumentet, som vil få fleire kapittel når kommunane har sendt inn sine faktaopplysningar. Frist er sett til **måndag 18.12.2017** for innsending av fakta, samt innbyggeroversikt med telefonliste.

Om noko skulle vere uklart, så ta kontakt snarast.

Med helsing

Lodve Solholm
fylkesmann

Vigdis Rotlid Vestad

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Vedlegg:

- 1 Utgreiingsdokument
- 2 Sjekkliste

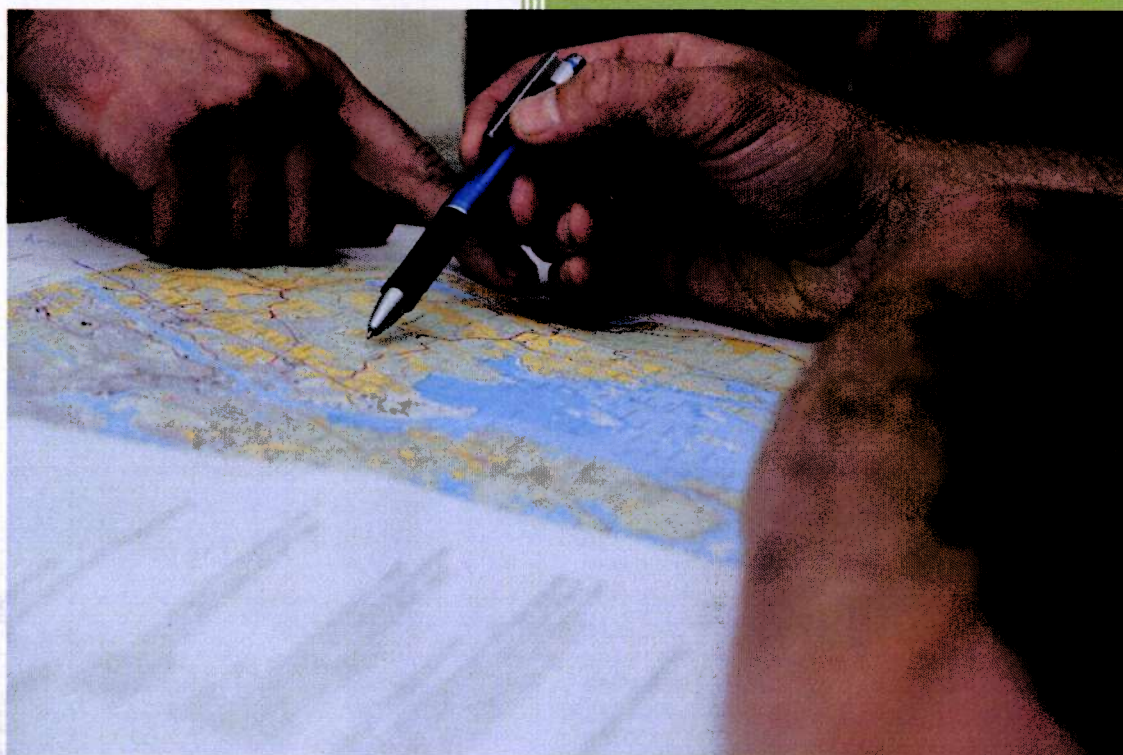
Kopi:

Else Ragni Ytterdal	Gullsmedvegen 11	6214	NORDD AL
Møre og Romsdal fylkeskommune v/Ole Helge HAugen	Fylkeshuset, Postboks 2500	6404	MOLDE
Merete Rønneberg	Kilstivegen 44	6215	EIDSDAL

**FYLKESMANNEN
I MØRE OG ROMSDAL**

Grensejustering i Norddal kommune

Innhald

1	Moglege grensejusteringar i Møre og Romsdal	4
1.1	Grunnkretsane Dalsbygda, Eide, Rønneberg og Ytterdal.....	4
1.2	Grunnkrets Liabygda	4
1.3	Grunnkretsane Bjørke og Viddalen	4
1.4	Grunnkretsane Orten, Sandøy og Ona/Husøy	4
1.5	Grunnkretsane Øye/Heggem, Fagerli, Flemma og Angvik	4
2	Tenestetilbod og anna informasjon frå Møre og Romsdal fylkeskommune	5
2.1	Plan- og analyse	5
2.2	Utdanning	5
2.3	Tannhelse	5
2.4	Samferdsel	5
2.4.1	Veg	5
2.4.2	Kollektivtrafikk	5
2.4.3	Skoleskyss	5
2.4.4	Drosje	5
2.4.5	Tilrettelagt transport for funksjonshemma (TT-ordninga)	5
2.5	Regional- og næringsavdelinga	6
2.5.1	Kommunale næringsfond og hoppid.no	6
2.5.2	Distriktsområde	6
2.5.3	Vassforvaltning	6
2.5.4	Akvakultur	6
2.6	Kultur	6
2.6.1	Kulturvernseksjonen	6
2.6.2	Seksjon Folkehelse og fysisk aktivitet	6
2.6.3	Kulturformidlingsseksjonen	6
2.6.4	Fylkesbiblioteket	6
3	Innbyggartal, demografi, sysselsetting og arbeidspending frå grunnkretsane Dalsbygda, Eide, Rønneberg og Ytterdal	7
3.1	Innbyggartal og demografi	7
3.1.1	Folketal, samla og etter aldersgrupper	7
3.1.2	Elevar i vidaregåande skole, skoleåret 2016/2017	8
3.1.3	Flytting samla i 2015 og 2016	8
3.2	Sysselsetting og arbeidspending	9
4	Kart	10

Forord

Fylkesmannen i Møre og Romsdal (FMRR) har på oppdrag frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) blitt bedt om å utgreie søknad om ei grensejustering i Norddal kommune (Nye Fjord kommune frå 1. jan. 20120). Dette gjeld grendene Norddal og Eidsdal som ynskjer flytting til Stranda kommune. KMD ber Fylkesmannen om å gjere greie for konsekvensar av ei slik grensejustering. Fylkesmannen kan i tillegg utgreie større eller mindre grensejusteringar i det omtalte området. Utgreiingane skal gi opplysningar om relevante forhold som folketal, areal, geografi, kommunikasjonsforhold, pendling, utbyggingsmønster og det kommunale tenestetilbodet.

Kommunane og andre offentlege etatar skal så raskt som mogleg skaffe til veie det relevante informasjonsgrunnlaget til utgreiinga når fylkesmannen ber om det, jf. inndelingsloven § 9.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har bedt Møre og Romsdal fylkeskommune (MRFK) om informasjon i forbindelse med utgreiinga av grensejusteringa. I høve faktagrunnlaget på noverande tidspunkt er det i all hovudsak MRFK som har gitt oss informasjonen.

I dette faktagrunnlaget er det samla inn oppdatert informasjon i høve til:

- Innbyggartal og demografi
 - Folketal totalt og i grunnkrins(ane) som blir overført
 - Befolkning fordelt på alder
- Sysselsetting og arbeidspendling
 - Arbeidsplassar i det aktuelle området
 - Pendling for innbyggjarar i det aktuelle området
- Tenestetilbod
 - Endringar i tilgang til kommunale tenester for innbyggjarar ved overflytting til ny kommune
 - Fylkeskommunale tilbod – bruk i dag og ved grensejustering
- Anna
 - Planar for området etter plan- og bygningslova som gjeld utbygging av næring og bustader
 - Utbyggingsmønster

MRFK har i tillegg utarbeid kart som syner grensejusteringa. Kartverket har i denne omgangen ikkje delteke i kartillustrasjonane.

MRFK peikar på at særleg dei kvalitative innspela må sjåast på som overordna innspel. Enkeltstående problemstillingar om korleis til dømes endring i kommunal grunnskolestruktur vil påverke kostnader kring skoleskysstilbodet fylkeskommunen tilbyr og korleis fylkeskommunens eigarskap i kvart enkelt selskap med geografisk nedslagsfelt i dei relevante kommunane påverkast - er ikkje drøfta.

I kap. 1 beskrivast alle grensejusteringane som skal utgreiast i Møre og Romsdal, følgd av ein gjennomgang av moglege konsekvensar for tenestetilbodet frå fylkeskommunen si side i kap. 2. Dette kapittelet er bygd opp etter det tenestetilbodet fylkeskommunen tilbyr frå dei einskilde avdelingane sine. I kap. 3 finst informasjon som dekkjer innbyggartal, demografi, sysselsetting og arbeidspendling, og til sist i kap. 4. er det lagt inn kart som syner grenseendringa.

1 Moglege grensejusteringar i Møre og Romsdal

Det er 5 moglege grensejusteringar Møre og Romsdal fylkeskommune er bedt om å gje innspel til.

1.1 Grunnkrinsane Dalsbygda, Eide, Rønneberg og Ytterdal

Grunnkrinsane 15240108 Dalsbygda, 15240109 Eide, 15240110 Rønneberg og 15240111 Ytterdal vurderast flytta frå 1524 Norddal til 1525 Stranda.

1.2 Grunnkrins Liabygda

Grunnkrins 15250101 Liabygda vurderast flytta frå 1525 Stranda til 1526 Stordal.

1.3 Grunnkrinsane Bjørke og Viddalen

Grunnkrinsane 15200404 Bjørke og 15200405 Viddalen vurderast flytta frå 1520 Ørsta til 1519 Volda.

1.4 Grunnkrinsane Orten, Sandøy og Ona/Husøy

Grunnkrinsane 15460107 Orten, 15460108 Sandøy og 15460109 Ona/Husøy vurderast flytta frå 1546 Sandøy til 1547 Aukra.

1.5 Grunnkrinsane Øye/Heggem, Fagerli, Flemma og Angvik

Grunnkrinsane 15570202 Øye/Heggem, 15570204 Fagerli, 15570205 Flemma og 15570206 Angvik vurderast flytta frå 1557 Gjemnes til 1502 Molde.

2 Tenestetilbod og anna informasjon frå Møre og Romsdal fylkeskommune

2.1 Plan- og analyse

Kommunale grensejusteringar internt i Møre og Romsdal vil ikkje påverke tenestetilbodet relatert til plan, planfagleg rettleiing og tilbodet om statistikk- og analysehjelp til kommunane.

2.2 Utdanning

Interne grensejusteringar internt i Møre og Romsdal vil ikkje ha betydning for skoletilbodet eller skolestrukturen. Fritt skoleval og at det gjelder få elever er grunnen til det.

2.3 Tannhelse

Grensejusteringa relatert til Dalsbygda, Eide, Rønneberg og Ytterdal kan gje ei utfordring med pasientjournalssystemet OPUS, men det må kunne løysast. Pasientane vil framleis bli behandla ved DTK Valldal, då denne klinikken er dimensjonert for å behandle pasientane frå grunnkrinsane grensejusteringa gjeld.

2.4 Samferdsel

2.4.1 Veg

Grensejusteringar internt i fylket vil ikkje ha nokon konsekvens for brukarane av vegen.

2.4.2 Kollektivtrafikk

Grensejusteringar internt i fylke kan få ein konsekvens. Rutepakkane er i dag strukturert slik at dei i hovudsak følg kommunegrensene. Grensejusteringar fører til endra kommunesenter for innbygarane, og det kan medføre at det ikkje går kollektivtrafikk til dømes rådhuset i kommunen. Dette kan igjen føre til endra behov i kollektivtrafikken, noko som kan medføre endring i kollektivproduksjonen. Endring i produksjon kan føre til økt vognbehov. Behov for meir materiell enn definert i kontraktane kan bli kostnadsnevjande for fylkeskommunen.

2.4.3 Skoleskyss

Grensejusteringar internt i fylke kan få ein konsekvens.

Elevar ved private skolar vil få ein utvida skyssrett om dei bur i ein stor kommune. Skyssretten er avgrensa til å gjelde heimkommunen, og store kommunar vil gi fylkeskommunen økonomisk ansvar for lenger strekning med skoleskyss.

Eidsdal skole har 1.-10. klasse, så ei grensejustering for grunnkrinsane Dalsbygda, Eide, Rønneberg og Ytterdal vil ikkje gi konsekvensar.

2.4.4 Drosje

Nokre av grensejusteringane internt i Møre og Romsdal vil føre til små justeringar i høve løyvegrensene for drosjane i kommunane.

2.4.5 Tilrettelagt transport for funksjonshemma (TT-ordninga)

Ingen store endringar når ved grensejusteringar internt i fylket.

2.5 Regional- og næringsavdelinga

Konsekvens for tenestetilbodet frå RN.

2.5.1 Kommunale næringsfond og hoppid.no

I den grad det vert flytta mange personar ved grensejusteringar internt i fylket, vil fordeling av kommunale næringsfond verte påverka. Noko av beløpet vert fordelt etter innbyggartal i kommunane.

2.5.2 Distriktsområde

Nokre av desse grensejusteringane medfører at grunnkretsar vil flytte frå kommunar i distriktsområdet (sone 3) til sone 1 eller sone 2. Kva sone kommunen er i, har betydning for kva type støtte ein kan få frå fylkeskommunen og kva støtte bedriftene kan få frå Innovasjon Norge. Sonene gjeld til og med juli 2021, om grensejusteringane vil «overstyre» denne soneinndelinga er mindre truleg.

2.5.3 Vassforvaltning

Interne grensejusteringar vil ikkje ha konsekvensar for den tenesta fylkeskommunen tilbyr. Men kommunane må kartlegge dei vassdraga som skifter kommune.

2.5.4 Akvakultur

Interne grensejusteringar i fylket vil ikkje ha konsekvensar for akvakulturforvaltninga til fylkeskommunen.

2.6 Kultur

2.6.1 Kulturvernseksjonen

Grensejusteringar vil føre til ei utfordring i samband med arkivsituasjonen relatert til fagfelte kulturminne og arkeologi. Det vil derfor vere viktig å legge ein plan for korleis dette praktisk kan løysast. Erfaringa frå til dømes grensejusteringa mellom kommunane Vanylven og Sande er relevant.

2.6.2 Seksjon Folkehelse og fysisk aktivitet

Når det gjelder morotur.no, må vi gjere nokon praktiske endringar når nye kart teiknast.

Kommunereforma og grensejusteringar vil føre til endringar i anleggsdekninga i dei ulike kommunane. Anleggsdekninga leggstil grunn for prioriteringane av spelemiddel. Det er mange anlegg i fylket, og arbeidet med kartlegginga har ikkje starta enda.

2.6.3 Kulturformidlingsseksjonen

Seksjonen drifter den kulturelle skolesekken i kommunane i fylket. Interne grensejusteringar endrar ikkje organiseringa av turneane i stor grad, men det vil vere behov for reorganisering internt hos oss. Det må opprettast dialog med kommunekontaktane om endringar og samordning. Det vil bli fleir arbeidsoppgåver for kommunekontaktane i overgangen, men det vil normalisere seg etter kvart.

2.6.4 Fylkesbiblioteket

Truleg ingen konsekvensar.

3.1.2 Elevar i vidaregåande skole, skoleåret 2016/2017

Kjelde: Møre og Romsdal fylkeskommune

Tal elevar i vidaregåande skole i skoleåret 2016/2017 med postadresse 6214 Norddal og 6215 Eidsdal.

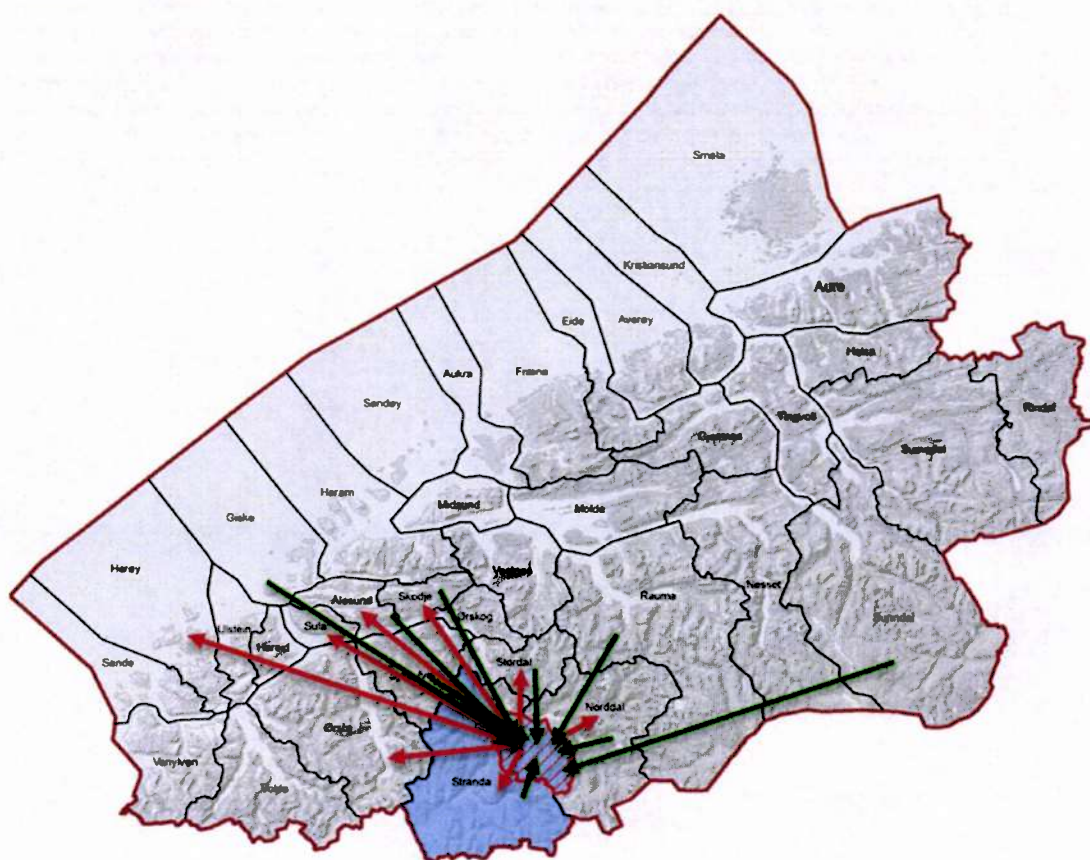
Vidaregåande skole i kommune	Elevar

3.1.3 Flytting samla i 2015 og 2016

Kjelde: SSB

→ Fråflytting

→ Tilflytting

Flytting fra gruppen til:	Personar
Ålesund	6
Norddal	9
Herøy, Ørsta, Stranda, Stordal, Skodje, Sula	Anonymisert (8)
Samla	23

Flytting til gruppen fra:	Personar
Ålesund, Norddal, Stranda, Stordal, Sykkylven, Skodje, Giske, Rauma og Sunndal	Anonymisert (14)
Samla	14

3.2 Sysselsetting og arbeidspendling

Dei aktuelle grensejusteringane dreiar seg i stor grad om relativt få personar. Skal ein sjå på til dømes pendling etter kommune blir talgrunnlaget veldig lite for kvar gruppe. Det gjer at forklaringskrafta til datagrunnlaget blir svakt når ein ser på grunnkrets nivå. Vi har derfor ikkje tal på grunnkrinsnivå for sysselsetting og arbeidspendling.

4 Kart

Nye Fjord kommune utan grensejusteringar

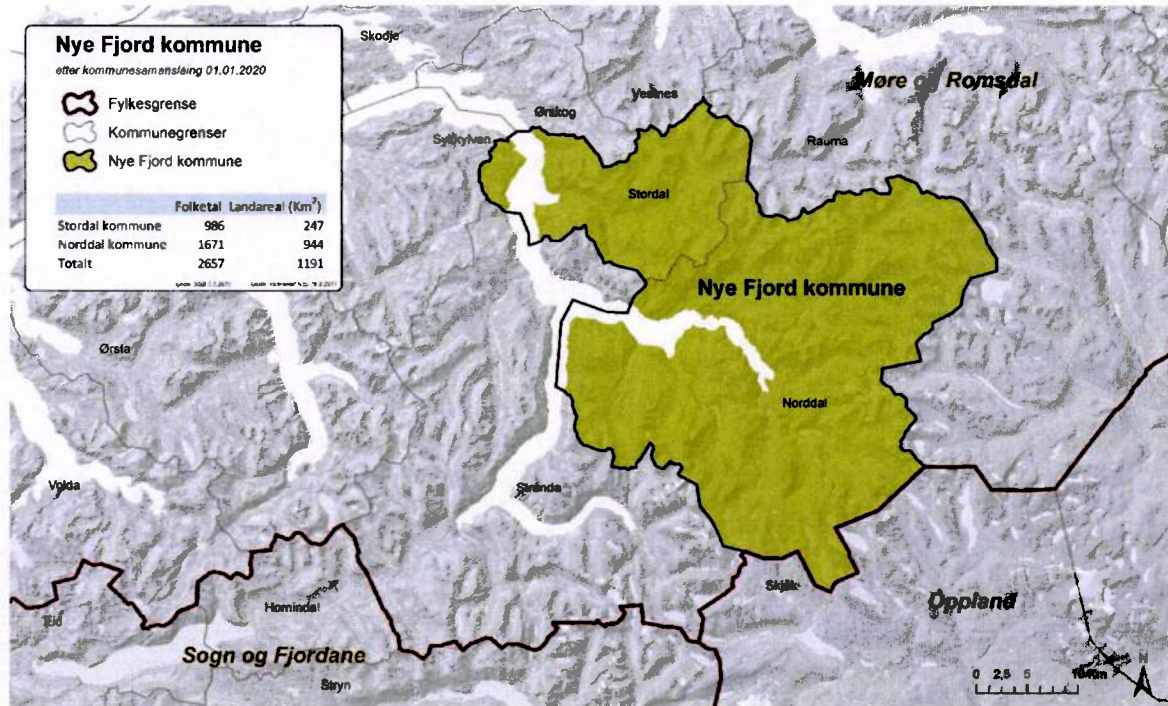
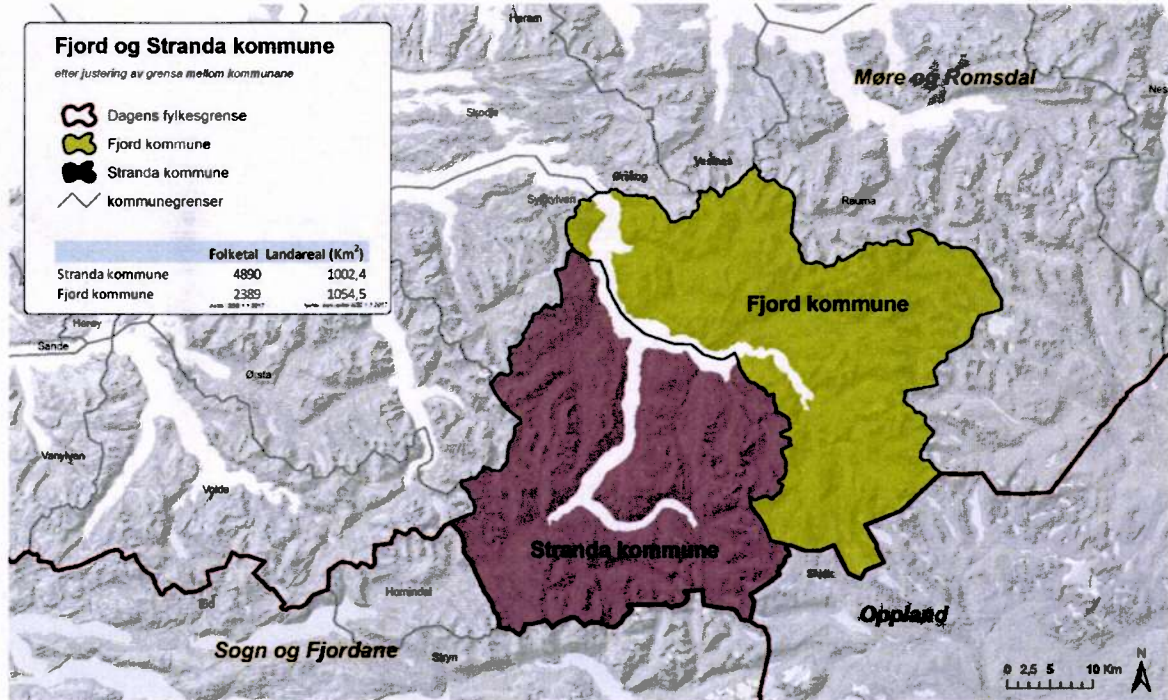

Fig. 2 Nye Fjord og Stranda kommune med grensejusteringar av Norddal og Eidsdal

Karta blir lagt ved i større format

Sjekkliste for innhenting av faktagrunnlag ved grensejustering – kryss av

Areal og geografi:

- Storleik på areal som er søkt grensejustert
- Geografisk plassering i kommunen
- Viktige naturressursar og spesielle geografiske tilhøve

Innbyggartal og demografi:

- Folketal totalt i grunnkrins(ane) som blir overført
- Befolkning fordelt på alder

Kommunikasjonstilhøve og pendling:

- Kommunikasjonstilhøve i området, t.d. busstilbod, gang- og sykkelveggar og vegstruktur
- Avstand til barne- og ungdomsskular, idrettsanlegg, kyrker, sjukeheim osv.
- Reiseavstand til kommunesenter før og etter grensejustering
- Pendling for innbyggjarar i det aktuelle området

Kommunale tenestetilbod:

- Bruk av kommunale tenestetilbod (kommunale institusjonar, kommunalt omsorgstilbod) i det aktuelle området i noverande kommune
- Eventuelle kjøp av kommunale tenester i andre kommunar for innbyggjarane i det aktuelle området
- Bruk av kommunale tenestetilbod (kommunale institusjonar, kommunalt omsorgstilbod) i det aktuelle området i ny kommune
- Fylkeskommunale/statlege tilbod – bruk i dag og ved grensejustering

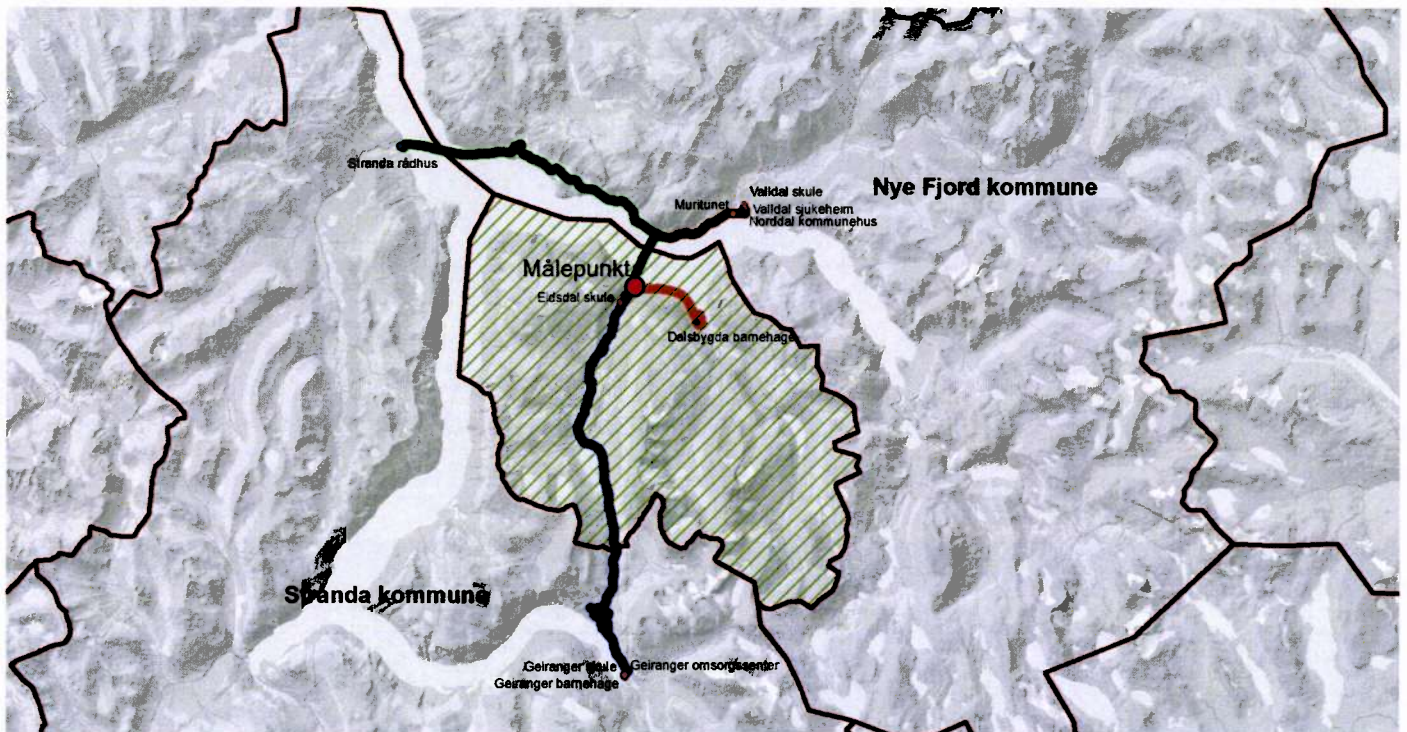
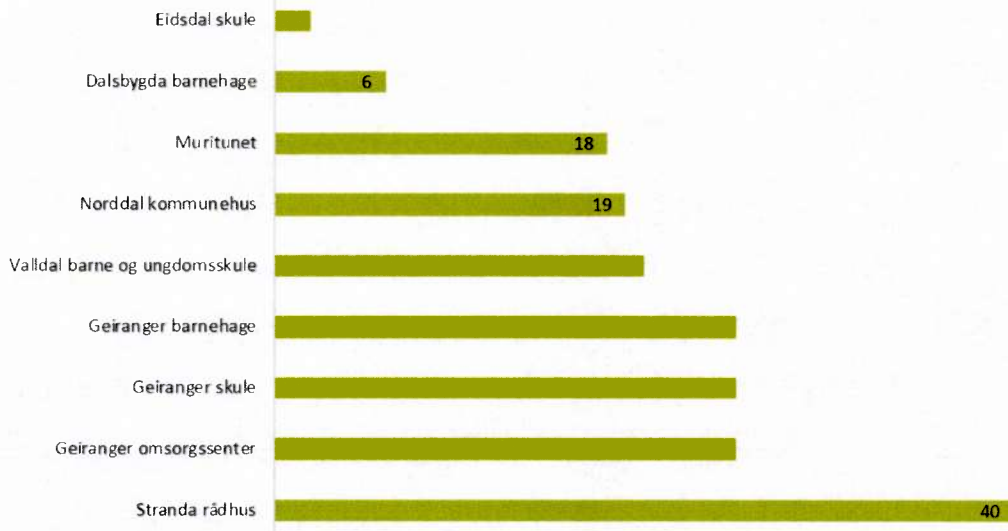
Utbyggingsmønster:

- Planar for området etter plan- og bygningslova som gjeld utbygging av næring og bustader

Anna:

- Overordna økonomiske effektar, dvs. effekt på frie inntekter
- Utlíkna skatt (jf. effekt over inntektssystemet)
- Foreiningar i det aktuelle området
- Retningsval pr. i dag ved bruk av kultur- og fritidsaktivitetar for befolkninga i aktuelt område

Avstand til offentlege tenester fra Ytterdal i minuttar

Alle som er bosatt i Dalsbygda, Eide, Rønneberg og Ytterdal som har arbeidsplass i en av arbeidsstedskommunene, 4. kvartal 2016

Bostedsgrunnkrets	Arbeidsstedskommune			
	1524 Norddal	1525 Stranda	Andre kommuner	Total
15240108 Dalsbygda	53	8	16	77
15240109 Eide	34	8	9	51
15240110 Rønneberg	27	5	14	46
15240111 Ytterdal	47	7	17	71

Alle som jobber i Dalsbygda, Eide, Rønneberg og Ytterdal som bor i en av bostedskommunene, 4. kvartal 2016

Arbeidsgrunnkrets	Bostedskommune			
	1524 Norddal	1525 Stranda	Andre kommuner	Total
15240108 Dalsbygda	25	0	4	29
15240109 Eide	62	.	.	66
15240110 Rønneberg	10	0	0	10
15240111 Ytterdal	3	0	.	.

vedlegg 7

Norddal kommune

Teknisk næring og miljø

vedlegg 8

- ein
verdsarvkommune

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Postboks 2520

6404 MOLDE

Vår ref.
13/1458/FE - 026/TORK/97515319

Dykkar ref.

Dato:
18.12.2017

Grensejustering i Norddal kommune - grendene Norddal og Eidsdal - svar frå Norddal kommune

Viser til brev frå Fylkesmannen dagsett 21.11.2017 for innhenting av faktaopplysningar vedrørande grensejusteringar i Norddal kommune for grendene Norddal og Eidsdal.

Areal og geografi

Grendene ligg på sørsida av fjorden som går inn mot Taffjord. Det meste av utmarksarealet ligg innanfor Geiranger – Herdalen landskypavernområde noko som legg klare restriksjonar på korleis arealet kan nyttast. Nærleiken til Geiranger merkast spesielt godt i Eidsdal med svært mykje forbi-passerende turistar. Norddalsbygda merker seg ut med gode kvalitetar frå fjøre til fjell. Relativt lite er påverka av turisme, og ein har mange aktive og kreative næringsutviklarar spesielt innan landbruksnæringa.

Kommunikasjonstilhøve og pendling

Grendene Eidsdal og Norddal har ein god del utpendling og mindre innpendling. Dei fleste pendlar mot Valldal, men det er også pendling mot Geiranger, Stranda og Ålesund. Dette er det statistikk på.

Kommunale tenestetilbod

Det er spesielt innan barnehage, skule og helse at ein treng gode tilbod. Pr. i dag er det barnehage i Norddal, men ikkje i Eidsdal. Skulen i Norddal er nedlagt, og elevane er overførte til Eidsdal skule. Her er det tilbod både på barnetrinnet og ungdomstrinnet. Når det gjeld ungdomstrinnet, har ein vurdert å overføre dette til Valldal. Når det gjeld helsetilbod, blir heimhjelpa organisert frå Valldal. I Eidsdal er det legeteneste ein dag i veka. Ved etablering av ny kommune er det lite truleg at det vert endring på det kommunale tenestetilbodet i første omgang. Ein samarbeider også med skulen i Geiranger på ulikt vis. Det er ikkje kjøp av tenester spesielt til desse bygdene frå andre kommunar.

Utbyggingsmønster

Det er pr. i dag ikkje planarbeid på gang som omfattar utbygging av næring og bustader for dei aktuelle grendene.

Anna

Foreningsaktiviteten vil i svært liten grad bli påverka ved ei grensejustering. Dette arbeidet er ofte avgrensa til små einingar og lokalisert til kva bygd.

Postadr.: Postboks 144 6211 Valldal	E post/heimeside post@norddal.kommune.no www.norddal.kommune.no	Telefon/telefaks 70 25 88 00 70 25 88 01	Bankgiro: 4212 23 27668	Organisasjonsnr. 939 396 268
---	---	--	----------------------------	---------------------------------

Det vil vere viktig å ta vare på frivillig innsats i bygdene da dette utgjør ein svært stor ressurs uansett korleis bygdene blir organiserte.

Når det gjeld skatt og frie inntekter, har ein ikkje godt nok grunnlag for å vurdere dette.

Ein av føresetnadene ved å etablere Fjord kommune var at Norddal kommune skulle gå inn i samarbeidet som ei heil og udelt kommune. For begge kommunane er dette ein klar føresetnad for det vidare arbeidet for etablering av Fjord kommune.

Telefonliste er lagt ved for personar over 16 år. Dei med kontantkort og dei som nyttar foreldra sine abonnement når ein ikkje på denne måten.

Med helsing

Toralv Klokkehaug
næringssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikkje handskriven signatur.

Kopi til:

Stordal kommune

6250 STORDAL

Stranda kommune

Postboks 144

6200 STRANDA

Vedlegg:

Dok.nr Tittel på vedlegg

153788 norddal

Stordal kommune

«Sse_Navn»

Saksbehandlar: «Sbr_Navn»

Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Postboks 2520

6404 MOLDE

Vår ref.: 17/116-77

Dykkar ref.:

Arkiv: FE-024

Dato: 18.12.2017

Grensejustering i Norddal kommune - faktainnhenting

Som leiar av fellesnemnda for nye Fjord kommune, er eg beden om å gi supplerande faktaopplysningar til utgreiing i samband med søknad om grensejustering i Norddal kommune.

Når det gjeld dei faktiske opplysningane som må oppgjevast i form av tal på innbyggjarar, skatteinntekter, rammetilskot etc, har eg som leiar av fellesnemnda ikkje utan vidare tilgang til desse, men vil tru at dette er informasjon som andre informasjonskjelder kan gi.

For Fjord kommune vil det vere av avgjerande betydning av den nye kommunen kan etablerast slik det er føresett frå dei to kommunestyra som har gjort vedtak om samanslåing. Dei to kommunestyra har gjort sine vedtak basert på ein framforhandla intensjonsavtale, og denne intensjonsavtalen legg til grunn at det er dei to noverande kommunane, med noverande areal og folketalet, som er grunnlaget for samanslåinga til Fjord kommune. Fellesnemnda er godt i gang med å førebu den nye kommunen, og vi har lagt til grunn dei vedtaka som er gjort og dei fullmaktene som er utarbeidd av kommunestyra.

Ei samanslåing av noverande Stordal og Norddal kommunar vil ikkje verte nokon stor kommune målt etter folketal, men ein relativt stor kommune målt etter areal. Fylkesmannen i Møre og Romsdal har ved ulike høve uttalt at Stordal og Norddal, ved å slå seg saman, vil vere vesentleg betre stilt enn om vi heldt fram åleine. Stortinget har gjort vedtak om å slå desse to kommunane saman.

Det vi svekke den nye kommunen vesentleg om omsøkte grensejustering skulle bli gjennomført. Ei slik grensejustering vil fullstendig endre dei føresetnadene som låg til grunn for både intensjonsavtale og seinare vedtak om samanslåing. Dette må kunne kategoriserast som eit faktum og ikkje som ei meiningstrying.

Sidan det frå initiativtakarane i Eidsdal/Norddal også er tatt til orde for at heile framtidige Fjord kommune bør gå saman med Stranda kommune og danne ein ny kommune på Indre Sunnmøre, vil eg nytte høvet til å gi nokre refleksjonar rundt dette også:

Inndelingslova opnar for at innbyggjarar kan be om at det vert gjort utgreiingar om kor vidt kommunegrenser bør/kan endrast. Eit slik initiativ er reist av innbyggjarar i Eidsdal og Norddal. Inndelingslova slår også fast at dersom det er snakk om vurdere samanslåing av heile kommunar, så er det berre kommunestyra i dei kommunane det gjeld som kan fremje eit slikt initiativ. Eg finn grunn til å understreke at korkje Stordal kommunestyre eller Norddal kommunestyre har tatt noko slikt initiativ. Utan eit positivt vedtak frå dei respektive kommunestyra, vil ei tilråding om ei samanslåing som inkluderer Stranda kommune, bli sett på som tvang.

Med venleg helsing
Stordal kommune

Eva Hove
Leiar av fellesnemnda for Fjord kommune

Kopi til:
Norddal kommune

Postboks 144

62 VALLDAL
10

Dokumentet er godkjent elektronisk og blir sendt utan signatur.

**FYLKESMANNEN
I MØRE OG ROMSDAL**

Saksbehandlar, innvalstelefon

Seniorrådgivar Vigdis Rotlid Vestad, 71 25 84 47

Vår dato

21.12.2017

Dykkar dato

Vår ref.

2017/6247/FMMRVIVE/310

Dykkar ref.

Vedlegg 10

Norrdal kommune
Postboks 144
6211 VALLDAL

Informasjon om innbyggjarhøyring i veke 3 og 4 i 2018 - bygdene Norrdal og Eidsdal i Norrdal kommune

Fylkesmannen vil med dette infoskrivet gjere greie for telefonundersøkinga som skal gjennomførast i samband med vår utgreiing av grensejustering. Dette gjeld mogleg grensejustering av bygdene Norrdal og Eidsdal i Norrdal kommune over til Stranda kommune.

Opinion AS vil på oppdrag frå Fylkesmannen gjennomføre telefonundersøkinga. Norrdal kommune fekk oppdraget med å samle inn telefonnummer til alle innbyggjarar over 16 år i i Norrdal og Eidsdal. Alle tilgjengelege telefonnummer frå denne lista vil bli ringt opp inntil 10 gonger.

Det vil i telefonundersøkinga bli stilt eitt hovudspørsmål med tre svaralternativ.

Resultatet frå telefonundersøkinga vil være klart i veke 6, og blir då sendt over til kommunen og søkar for bygdene Norrdal og Eidsdal.

Fylkesmannen vil i løpet av veke 1 sende faktagrunnlaget omkring grensejusteringa til Norrdal kommune med kopi til søkar for bygdene Norrdal og Eidsdal.

Vi oppmodar kommunen om å legge ut all informasjon om utgreiinga/telefonundersøkinga av grensejusteringa på sine heimesider, og synleggjere for innbyggjarane kva slags telefonnummer som ringer dei opp i undersøkinga. Fylkesmannen legg også ut aktuell informasjon på våre [heimesider](#).

Sjå viktig informasjon i vedlegget

Med helsing

Rigmor Brøste
ass. fylkesmann

Vigdis Rotlid Vestad

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.

Vedlegg:

1 VIKTIG INFORMASJON

Kopi:

Else Ragni Ytterdal Gullsmedvegen 11 6214 NORDDAL

VIKTIG INFORMASJON

Oppdatert 6. jan. 2018

Telefonundersøking om grensejustering for bygdene Norrdal og Eidsdal

- Faktainformasjon sendes frå Fylkesmannen til kommunen og søkar i løpet av **veke 1, 2018**
- Tidsrom for oppringing: **Veke 3 og 4 i 2018** (frå 15. jan. til og med 27. januar)
- Opinion AS vil ringe frå dette telefonnummeret: **61 40 01 09**
- **Tidsrom for ringetider:**
 - **Normalt på kvardagar måndag - torsdag: kl. 16.00 til 22.00**
 - **Fredag: kl. 16.00 til 20.00**
 - **Laurdag: kl. 13.00 til 18.00**
- Det vil bli spurt om kjønn og alder
- Svaret til den som blir oppringt er anonymt
- Hovudspørsmål:
Kva kommune meiner du at Norrdal og Eidsdal skal høyre til i framtida?
 - ***Bli i Norrdal kommune (nye Fjord kommune)***
 - ***Overflytting til Stranda kommune***
 - ***Veit ikkje***

Opinion:

Innbyggerundersøkelse ifm grensejustering

Gjennomført for Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Leverert 06.02.18

Henrik Høidahl, Opinion

Prosjektinformasjon

Oppdragsgiver	Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Kontaktperson	Vigdis Rotlid Vestad, Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Formål	Innbyggerundersøkelse i forbindelse med grensejustering
Metode	Kvantitativ, telefonundersøkelse, alle tilgjengelige telefonnummer er ringt (ved <i>ikke-svar</i> er det ringt inntil 10 ganger for å få med så mange som mulig)
Utvalgsområde/univers	Innbyggere i berørte kretser, 16 år og eldre
Antall intervju per område (n=)	Indre Gjemnes (n=440), Norddal og Eidsdal (n=315), Liabygda (n=128), Bjørke og Viddal (n=93), Sandøy, Ona/Husøy og Orten (n=53)
Feltperiode	15. – 30. januar 2018
Ansv. konsulent i Opinion	Henrik Høidahl, seniorrådgiver, hh@opinion.no , tlf. 992 61 015

Resultater

1. Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem (indre Gjemnes); svarprosent: 82	
Kva kommune meiner du at Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem skal høyre til i framtida?	
<i>BASE, antall gjennomførte intervju (n=)</i>	440
Bli i Gjemnes kommune	36%
Overflytting til nye Molde kommune	57%
Veit ikkje	7%
2. Norddal og Eidsdal; svarprosent: 77	
Kva kommune meiner du at Norddal og Eidsdal skal høyre til i framtida?	
<i>BASE, antall gjennomførte intervju (n=)</i>	315
Bli i Norddal kommune (Fjord kommune frå 1.1.2020)	26%
Overflytting til Stranda kommune	57%
Veit ikkje	17%
3. Liabygda; svarprosent: 75	
Kva kommune meiner du at Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem skal høyre til i framtida?	
<i>BASE, antall gjennomførte intervju (n=)</i>	128
Bli i Stranda kommune	68%
Overflytting til nye Fjord kommune	27%
Veit ikkje	5%

Desimalavrunding gjør at sum kan bli 99% eller 101%

4. Bjørke og Viddal; svarprosent: 92	
Kva kommune meiner du at Bjørke og Viddal skal høyre til i framtida?	
<i>BASE, antall gjennomførte intervju (n=)</i>	93
Bli i Ørsta kommune	56%
Overflytting til nye Volda kommune	41%
Veit ikkje	3%
5. Sandøy, Ona/Husøy og Orten; svarprosent: 96	
Kva kommune meiner du at Sandøy, Ona/Husøy og Orten skal høyre til i framtida?	
<i>BASE, antall gjennomførte intervju (n=)</i>	53
Bli i Sandøy kommune (nye Ålesund kommune)	13%
Overflytting til Aukra kommune	85%
Veit ikkje	2%

Uthevede prosenttall:

Ved beregning av konfidensintervall per område: Det er flertall for ...*

- 1) Overflytting til Molde kommune
- 2) Overflytting til Stranda kommune
- 3) Bli i Stranda kommune
- 4) Bli i Ørsta kommune
- 5) Overflytting til Aukra kommune

* 95 % signifikansnivå. Et konfidensintervall er en måte å angi feilmarginen av en måling eller en beregning på. Det angir intervallet som med en spesifisert sannsynlighet inneholder den sanne (men vanligvis ukjente) verdien av variabelen man har målt.

**Angvik, Flemma, Fagerlia og
Øye/Heggem (indre Gjemnes)**

Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem (indre Gjemnes)

Innledning til telefonundersøkelsen:

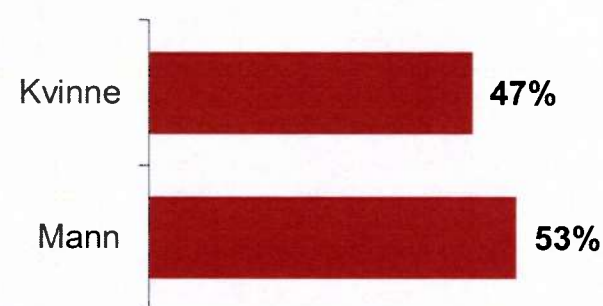
- God dag/kveld. Mitt namn er NN. Eg ringer på vegne av Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har bedt Fylkesmannen om å utgreie ein søknad om grensejustering for bygdene Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem i indre Gjemnes over til nye Molde kommune. I samband med dette ynskjer Fylkesmannen å høyre kva innbygarane meiner. Du vil få eit spørsmål som inneheld 3 svaralternativ, men først vil vi opplyse følgande:
- Kommunane Molde, Nesset og Midsund slår seg saman til nye Molde kommune frå 1.1.2020.
- Ei eventuell grensejustering vil gjelde frå 1.1.2020.

Svar:

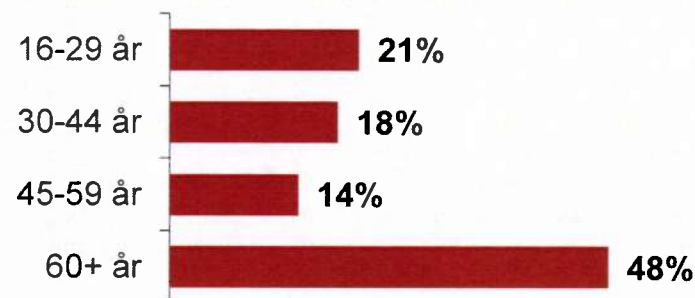
- Bruttoutvalg: 536
- Antall svar: 440
- Svarprosent: 82%

Desimalavrunding gjør at sum kan bli 99% eller 101%

Kjønn

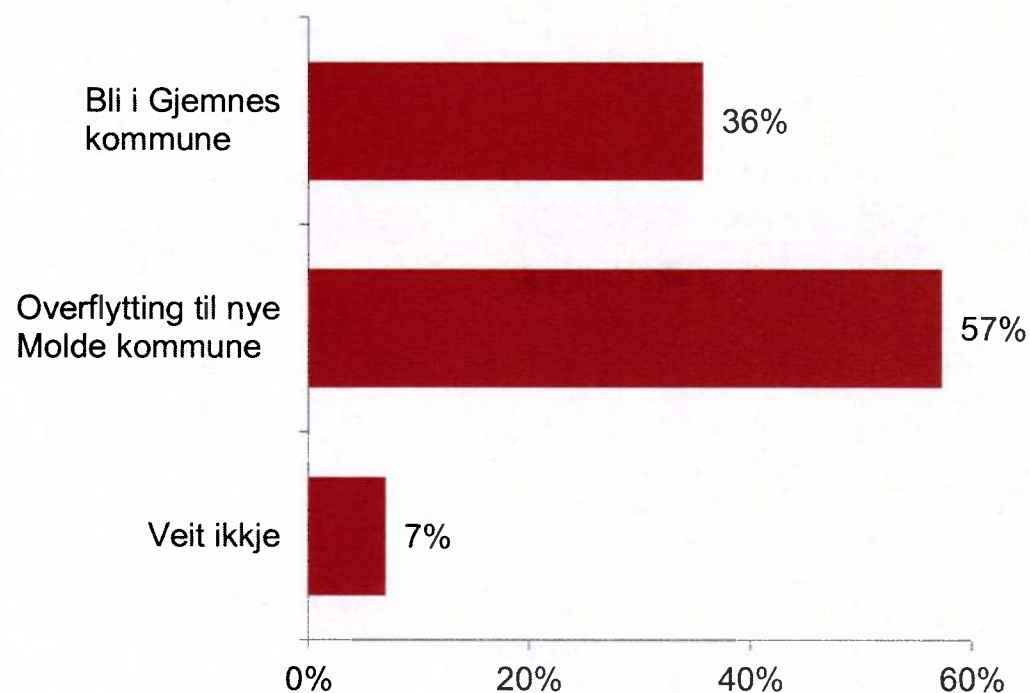

Alder

Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem (indre Gjemnes)

Kva kommune meiner du at Angvik, Flemma, Fagerlia og Øye/Heggem skal høyre til i framtida? Base: n=440

Desimalavrunding gjør at sum kan bli 99% eller 101%

	Mann	Kvinne	16-29 år	30-44 år	45-59 år	60 år+
Base	234	206	90	80	61	209
1	36%	35%	32%	29%	25%	43%
2	57%	58%	58%	66%	74%	49%
3	7%	7%	10%	5%	2%	8%

Konfidensintervall/feilmargin på totalnivå (n=440)*:

- 1: +/- 1,9 prosentpoeng (34,1 % - 37,9 %)
- 2: +/- 2,0 prosentpoeng (55,0 % - 59,0 %)
- 3: +/- 1,0 prosentpoeng (6,0 % - 8,0 %)

* 95 % signifikansnivå. Et konfidensintervall er en måte å angi feilmarginen av en måling eller en beregning på. Det angir intervallet som med en spesifisert sannsynlighet inneholder den sanne (men vanligvis ukjente) verdien av variabelen man har målt.

Norddal og Eidsdal

Norrdal og Eidsdal

Innledning til telefonundersøkelsen:

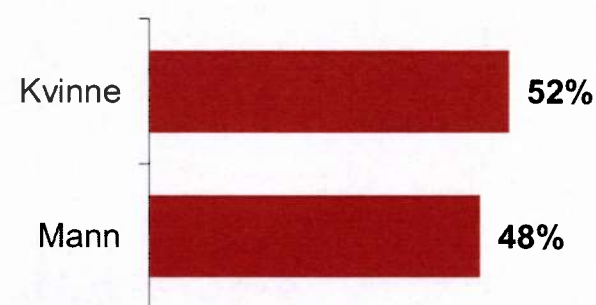
- God dag/kveld. Mitt navn er NN. Eg ringer på vegne av Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har bedt Fylkesmannen om å utgreie ein søknad om grensejustering for bygdene Norrdal og Eidsdal over til Stranda kommune. I samband med dette ynskjer Fylkesmannen å høyre kva innbyggjarane meiner. Du vil få eit spørsmål som inneheld 3 svaralternativ, men først vil vi opplyse følgande:
- Kommunane Norrdal og Stordal slår seg saman til nye Fjord kommune frå 1.1.2020.
- Ei eventuell grensejustering vil gjelde frå 1.1.2020.

Svar:

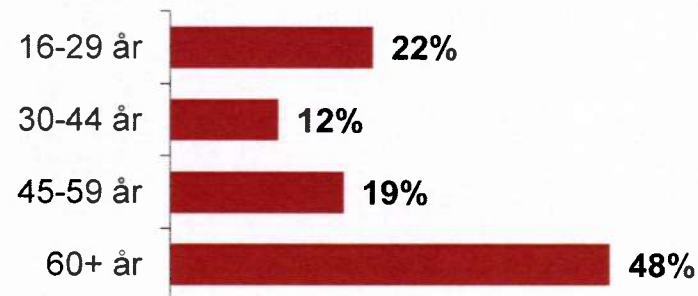
- Bruttoutvalg: 407
- Antall svar: 315
- Svarprosent: 77%

Desimalavrunding gjør at sum kan bli 99% eller 101%

Kjønn

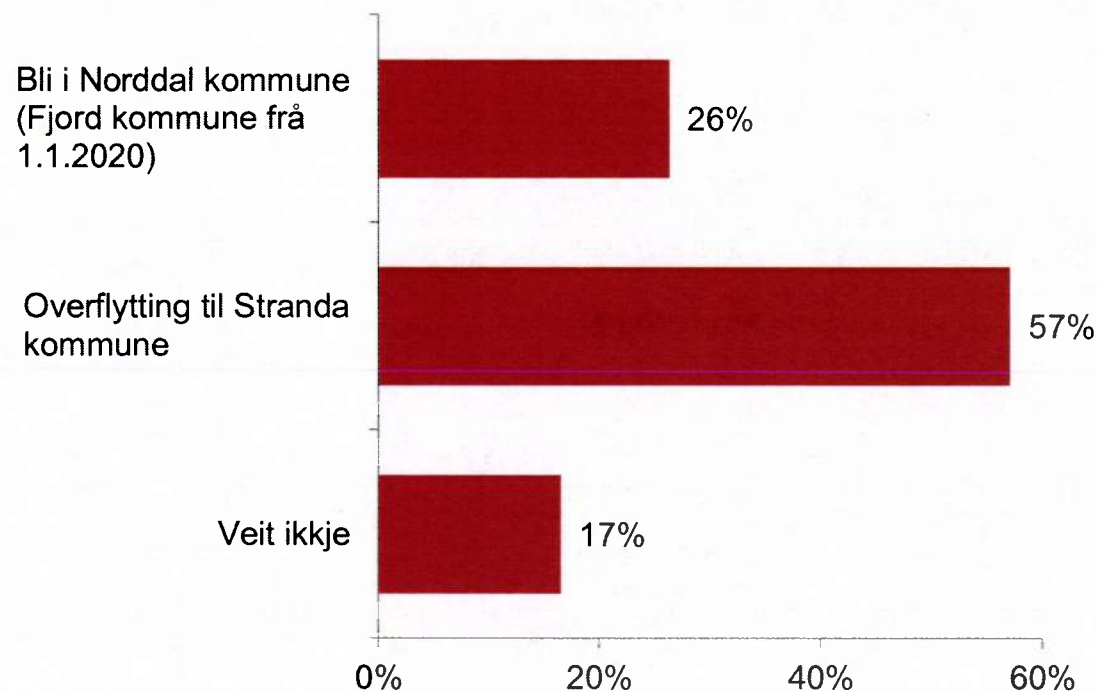
Alder

Norrdal og Eidsdal

Kva kommune meiner du at Norrdal og Eidsdal skal høyre til i framtida?

Base: n=315

Desimalavrunding gjør at sum kan bli 99% eller 101%

	Mann	Kvinne	16-29 år	30-44 år	45-59 år	60 år+
Base	151	164	69	37	59	150
1	25%	27%	28%	32%	29%	23%
2	64%	51%	52%	54%	56%	61%
3	11%	21%	20%	14%	15%	16%

Konfidensintervall/feilmargen på totalnivå (n=315)*:

- 1: +/- 2,3 prosentpoeng (23,7 % - 28,3 %)
- 2: +/- 2,7 prosentpoeng (54,3 % - 59,7 %)
- 3: +/- 2,0 prosentpoeng (15,0 % - 19,0 %)

* 95 % signifikansnivå. Et konfidensintervall er en måte å angi feilmarginen av en måling eller en beregning på. Det angir intervallet som med en spesifisert sannsynlighet inneholder den sanne (men vanligvis ukjente) verdien av variabelen man har målt.

Liabygda

Liabygda

Innledning til telefonundersøkelsen:

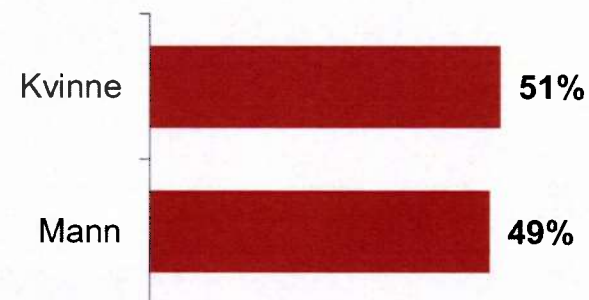
- God dag/kveld. Mitt namn er NN. Eg ringer på vegne av Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har bedt Fylkesmannen om å utgreie ei evt. grensejustering av Liabygda over til nye Fjord kommune. I samband med dette ynskjer Fylkesmannen å høyre kva innbyggjarane meiner. Du vil få eit spørsmål som inneheld 3 svaralternativ, men først vil vi opplyse følgande:
- Kommunane Norddal og Stordal slår seg saman til nye Fjord kommune frå 1.1.2020.
- Ei eventuell grensejustering vil gjelde frå 1.1.2020.

Svar:

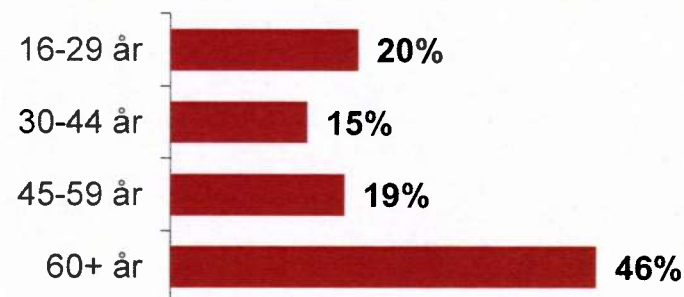
- Bruttoutvalg: 171
- Antall svar: 128
- Svarprosent: 77%

Desimalavrunding gjør at sum kan bli 99% eller 101%

Kjønn

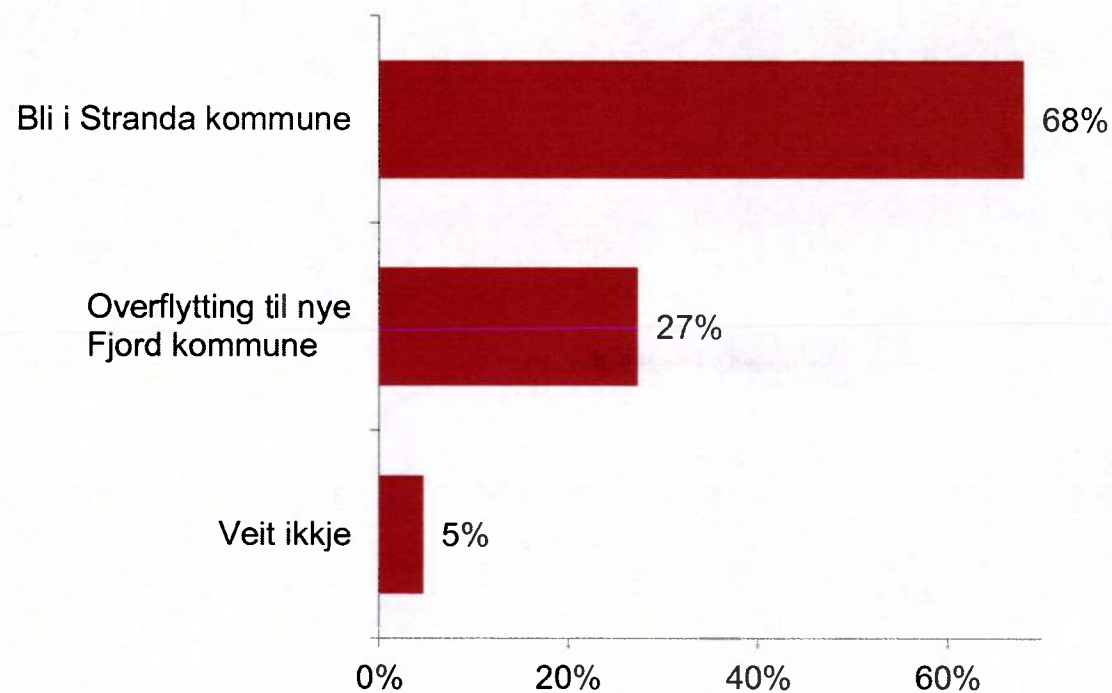
Alder

Liabygda

Kva kommune meiner du at Liabygda skal høyre til i framtida?

Base: n=128

	Mann	Kvinne	16-29 år	30-44 år	45-59 år	60 år+
Base	63	65	26	19	24	59
1	67%	69%	31%	68%	75%	81%
2	27%	28%	62%	32%	25%	12%
3	6%	3%	8%			7%

Konfidensintervall/feilmargin på totalnivå (n=128)*:

- 1: +/- 4,1 prosentpoeng (63,9 % - 72,1 %)
- 2: +/- 3,9 prosentpoeng (23,1 % - 30,9 %)
- 3: +/- 1,9 prosentpoeng (3,1 % - 6,9 %)

* 95 % signifikansnivå. Et konfidensintervall er en måte å angi feilmarginen av en måling eller en beregning på. Det angir intervallet som med en spesifisert sannsynlighet inneholder den sanne (men vanligvis ukjente) verdien av variabelen man har målt.

Bjørke og Viddal

Bjørke og Viddal

Innledning til telefonundersøkelsen:

- God dag/kveld. Mitt namn er NN. Eg ringer på vegne av Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har bedt Fylkesmannen om å utgreie ein søknad om grensejustering av bygdene Bjørke og Viddal over til nye Volda kommune. I samband med dette ynskjer Fylkesmannen å høyre kva innbyggjarane meiner. Du vil få eit spørsmål som inneheld 3 svaralternativ, men først vil vi opplyse følgande:
- Volda og Hornindal slår seg saman til nye Volda kommune frå 1.1.2020.
- Ei eventuell grensejustering vil gjelde frå 1.1.2020.

Svar:

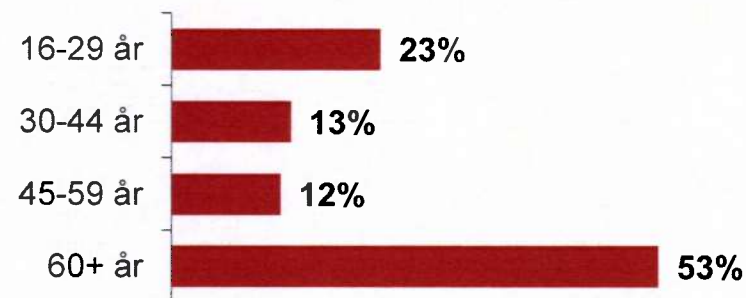
- Bruttoutvalg: 101
- Antall svar: 93
- Svarprosent: 92%

Desimalavrunding gjør at sum kan bli 99% eller 101%

Kjønn

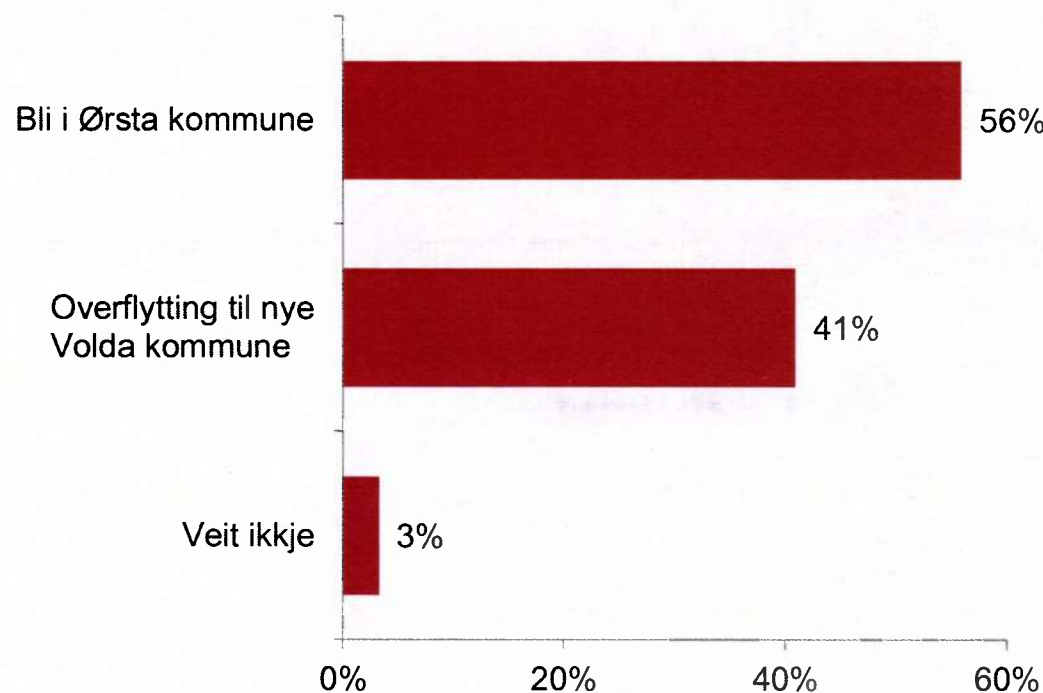
Alder

Bjørke og Viddal

Kva kommune meiner du at Bjørke og Viddal skal høyre til i framtida?

Base: n=93

Desimalavrunding gjør at sum kan bli 99% eller 101%

	Mann	Kvinne	16-29 år	30-44 år	45-59 år	60 år+
Base	44	49	21	12	11	49
1	48%	63%	29%	42%	73%	67%
2	48%	35%	67%	58%	27%	29%
3	5%	2%	5%	-	-	4%

Konfidensintervall/feilmargin på totalnivå (n=93)*:

- 1: +/- 2,8 prosentpoeng (53,2 % - 58,8 %)
- 2: +/- 2,8 prosentpoeng (38,2 % - 43,8 %)
- 3: +/- 1,0 prosentpoeng (2,0 % - 4,0 %)

* 95 % signifikansnivå. Et konfidensintervall er en måte å angi feilmarginen av en måling eller en beregning på. Det angir intervallet som med en spesifisert sannsynlighet inneholder den sanne (men vanligvis ukjente) verdien av variabelen man har målt.

Sandøy, Ona/Husøy og Orten

Sandøy, Ona/Husøy og Orten

Innledning til telefonundersøkelsen:

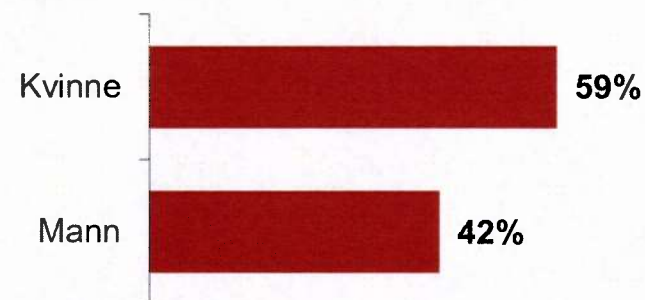
- God dag/kveld. Mitt namn er NN. Eg ringer på vegne av Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har bedt Fylkesmannen om å utgreie ein søknad om grensejustering for øyane Sandøy, Ona/Husøy og Orten over til Aukra kommune. I samband med dette ynskjer Fylkesmannen å høyre kva innbyggjarane meiner. Du vil få eit spørsmål som inneheld 3 svaralternativ, men først vil vi opplyse følgande:
- Kommunane Sandøy, Haram, Ålesund, Skodje og Ørskog slår seg saman til nye Ålesund kommune frå 1.1.2020.
- Ei eventuell grensejustering vil gjelde frå 1.1.2020.

Svar:

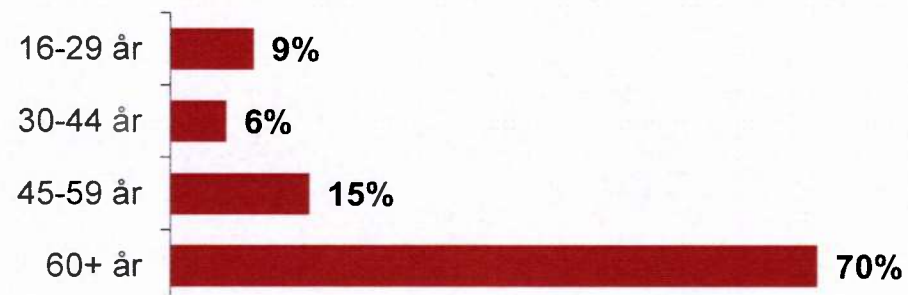
- Bruttoutvalg: 55
- Antall svar: 53
- Svarprosent: 96%

Desimalavrunding gjør at sum kan bli 99% eller 101%

Kjønn

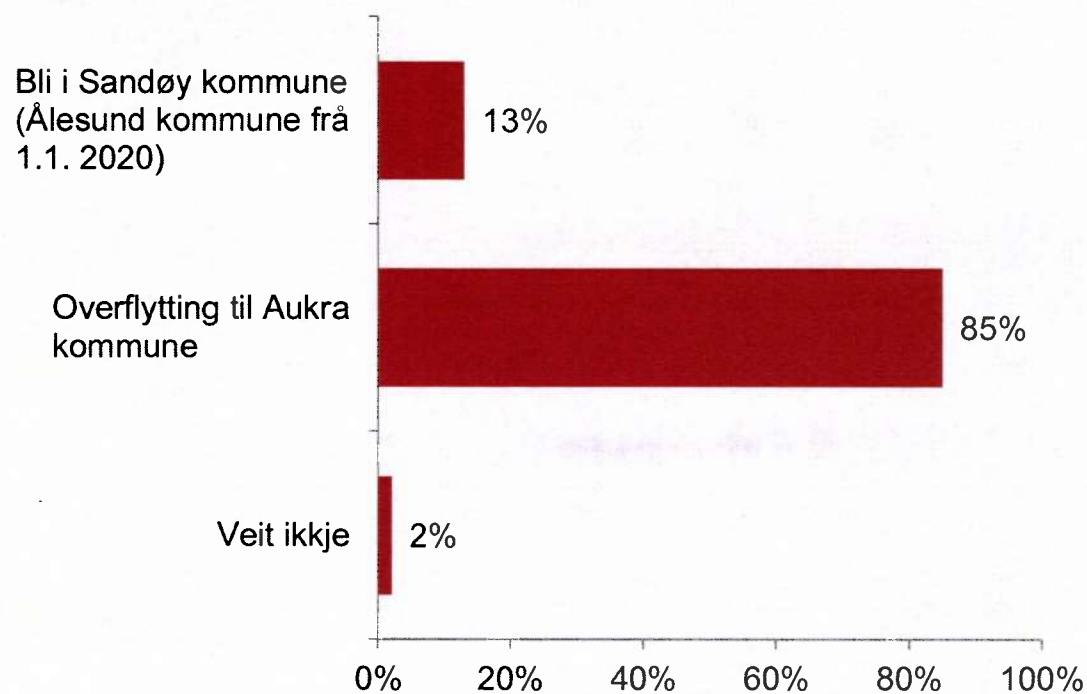
Alder

Sandøy, Ona/Husøy og Orten

Kva kommune meiner du at Sandøy, Ona/Husøy og Orten skal høyre til i framtida?

Base: n=53

Desimalavrunding gjør at sum kan bli 99% eller 101%

	Mann	Kvinne
Base	22	31
1	18%	10%
2	77%	90%
3	5%	

Små baser gjør at vi ikke inkluderer aldersgrupper.

Konfidensintervall/feilmargin på totalnivå (n=53)*:

- 1: +/- 1,7 prosentpoeng (11,3 % - 14,7 %)
- 2: +/- 1,8 prosentpoeng (83,2 % - 86,8 %)
- 3: +/- 0,7 prosentpoeng (1,3 % - 2,7 %)

* 95 % signifikansnivå. Et konfidensintervall er en måte å angi feilmarginen av en måling eller en beregning på. Det angir intervallet som med en spesifisert sannsynlighet inneholder den sanne (men vanligvis ukjente) verdien av variabelen man har målt.

INNSIKT SOM BRINGER DEG VIDERE

Opinion AS
Vulkan 16
0178 OSLO
T: 21 300 400
E: post@opinion.no
www.opinion.no

Q1_Eidsdal_Norrdal

Du vil få eit spørsmål som inneheld 3 svaralternativ, men først vil vi opplyse følgande:

Kommunane Norrdal og Stordal slår seg saman til nye Fjord kommune frå 1.1. 2020. Ei eventuell grensejustering vil gjelde frå 1.1. 2020

Kva kommune meiner du at Norrdal og Eidsdal skal høyre til i framtida?

TIL INTERVJUER: LES OPP ALTERNATIVENE INKLUDERT VET IKKE.

	TOTAL	Kjønn		Alder - Recode 1				Alder . Recode 2	
		Mann	Kvinne	16-29 år	30-44 år	45-59 år	60 år +	16-44 år	45 år +
BASE	315	151	164	69	37	59	150	106	209
Bli i Norrdal kommune ((Fjord kommu	26%	25%	27%	28%	32%	29%	23%	29%	25%
Overflytting til Stranda kommune	57%	64%	51%	52%	54%	56%	61%	53%	59%
Veit ikkje (SKAL LESES OPP)	17%	11%	21%	20%	14%	15%	16%	18%	16%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Q2

Registrer kjønn uten å spørre om det

	TOTAL	Kjønn		Alder - Recode 1				Alder . Recode 2	
		Mann	Kvinne	16-29 år	30-44 år	45-59 år	60 år +	16-44 år	45 år +
BASE	315	151	164	69	37	59	150	106	209
Mann	48%	100%		44%	46%	49%	50%	44%	50%
Kvinne	52%		100%	57%	54%	51%	50%	56%	50%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Q3

Hvor gammel er du?

	TOTAL	Kjønn		Alder - Recode 1				Alder . Recode 2	
		Mann	Kvinne	16-29 år	30-44 år	45-59 år	60 år +	16-44 år	45 år +
BASE									
TOTAL									

Q3coded1

Alder

	TOTAL	Kjønn		Alder - Recode 1				Alder . Recode 2	
		Mann	Kvinne	16-29 år	30-44 år	45-59 år	60 år +	16-44 år	45 år +
BASE	315	151	164	69	37	59	150	106	209
16-29 år	22%	20%	24%	100%				65%	
30-44 år	12%	11%	12%		100%			35%	
45-59 år	19%	19%	18%			100%			28%
60 år +	48%	50%	46%				100%		72%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Q3coded2

Alder

	TOTAL	Kjønn		Alder - Recode 1				Alder . Recode 2	
		Mann	Kvinne	16-29 år	30-44 år	45-59 år	60 år +	16-44 år	45 år +
BASE	315	151	164	69	37	59	150	106	209
16-44 år	34%	31%	36%	100%	100%			100%	
45 år +	66%	69%	64%			100%	100%		100%
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%